STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 01271

ANDREY KOZSHUKHOV

S. Stepniak

*Permanent preservation of this book was made possible
by Burt & Ivy Liebross & Family
in memory of
Pecy & Hannah Birbrager*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אנדריי קאזשוכאוו

אָדער

דער לעבענס-צוועק

פון

א ניהיליסט.

ביי

סערגיי סטעפניאק.

אַרויס געגעבען פון די

„יהי אור" פּובלישינג אסאסיעשיאן.

געדרוקט ביי י. וו. פרידענזאהן, לידז לין, ליעדז.

אנדריי קאזשובאוו

אָדער

דער לעבענס־צוועק פֿון א ניהיליסט.

I.

ענדליך!

העלענאַ האָט אויף גיך אָבגעהאַפּט איהר מאָגערן מאָהל־צייט אין דעם קליינעם רעסטאָראַנט אין זשענעוואַ. זי האָט ניט געוואָלט טרינקען דעם קאַפֿע, וועלכען זי איז געוואוינט געווען צו געהמען נאָך איהרע דינערס. זי האָט זיך זעהר געאיילט היינט. ביי איהר אין קעשענע איז געלעגען אַ בריעף פֿון רוסלאַנד, איף וועלכען זי האָט לאַנג אַרויסגעקוקט און וועלכען זי האָט נאָר וואָס אָבגענומען פֿון'ם אַלטען זייגער־מאַכער, צו וועמען איהר קאָרעספּאָנדענץ פֿלעגט אָנקומען. זי האָט געברענט פֿאַר אונגעדולד איבערצוגעבען דיזען בריעף צו איהר פֿריינד אַנדריי, וועמען עס האָט געהערט, און צו הערען פֿון איהם די נייעס וואָס דיזער בריעף ברייננט.

דורכלויפֿענדיג פֿערביי אַ גאַנצע רייהע פֿון טישלאַך, אַרום וועלכע אַן עולם פֿון מענער און בלוזעס זיינען געזעסען, און ריידענדיג אין איילענים אַ פּאָר ווערטער מיט אַ בעקאַנטען, איז דאָס מיידעל אַרויס אין גאַס. עס איז געווען האַלב אַכט אַזייגער. זי איז געווען זיכער צו טרעפֿען אנדריי'ן אין דער היים. ער האָט געוואוינט ניט ווייט פֿון

דאָרט. אין פֿינף מינוטען איז העלענאַ געווען ביי זיין טהיר. איהר צאַרטעס, קאַלטעס געזיכט איז געוואָרען רויטלאַך; זי האָט זיך דערוואַרמט פֿון'ם שנעלען געהן.

אַנדריי איז געווען אַליין. ער איז געזעסען איבער אַ בוך פֿון שטאַטיסטיקס, פֿון וואַנען ער האָט געמאַכט אויסציגע פֿאַר אַן אַרטיקעל וועלכען ער פֿלעגט יעדע וואָך שרייבען פֿאַר אַ רוסישער צייטונג. ער האָט זיך אומגעקוקט און מיט אויסגעשטרעקטע הענד האָט ער זיך אויפֿגעהויבען צו בעגריסען זיין גאַסט.

„אָט האָט איהר אַ בריעף פֿאַר אייך," האָט העלענאַ געזאָגט, דריקענדיג זיין האַנד.

„אָה," האָט ער אויסגערופֿען. „ענדליך!"

ער איז געווען אַ יונגער מאַן, 6 אָדער 27 יאָהר אַלט. זיין געזיכט, פֿיין געשניטען, האָט אויסגעדריקט ערנסטקייט און גוט־האַרציגקייט. אויף זיין שטערן זיינען געווען סימנים פֿון אַמאָליגע זאָרגען און אין זיינע אויגען האָט מען געקענט דערקענען זיין טיעפֿקייט אין דיינקען.

אַנדריי האָט אויפֿגעהויבען זיינע ברעמען און מיט אַן אונרוהיגע שנעלקייט האָט ער אויפֿגעריסען דעם קאָנווערט. ער האָט אַרויסגענומען אַ גרויסען בויגען פּאַפּיר, בעדעקט מיט ציילען, געשריבען, מיט אַ שנעלער און אונרעגעלמעסיגער האַנד־שריפֿט, איינע וויט פֿון דער אַנדערער.

העלענאַ, וועלכע האָט געשיינט צו זיין אַזוי אונגעדולדיג ווי ער אַליין, איז צוגעגאַנגען נעהענטער צו איהם און האָט אַרויפֿגעלייגט איהר האַנד אויף זיין אַקסעל, כדי זי זאָל אויך קענען זעהן און לעזען.

„איך מיין, עס וואָלט בעסער געווען, ווען מיר זעצען זיך אַנידער, ל י נ אַ," האָט דער יונגער מאַן געזאָגט. „דו פֿערשטעלסט די ליכט מיט דיינע לאָקען."

דאָס צימער איז ווירקליך געווען זעהר ווייניג בעלייכטעט. איין איינציגער לאָמפּ, איבערגעהאַנגען מיט אַ גרינעם פּאַפּיר, האָט געוואָרפֿען עטליכע ליכט־שטראַהלען אויף איניגע פלעצער, ווערענד אין אַנדערע ערטער אין צימער איז געווען פֿינסטער.

אַנדריי האָט צוגעשטעלט נאָך אַ ביינקעל צום קיילעכדיגען עסס טיש, וועלכער איז געווען פֿערלייגט מיט ביכער און פּאַפּירען, און האָט איבערגעדרעהט דעם פּאַפּיר אויף'ן לאָמפּ, אום דאָס ליכט זאָל פֿאַלען אויף דעם ווינקעל, וואו ער פֿלעגט שרייבען. העלענא האָט זיך געזעצט לעבען איהם, אַזוי נאָהענט צו איהם, אַז איהרע האָר האָבען זיך מעהרערע מאָל אָנגעריהרט אין זיינע. זיי האָבען עס אָבערביידע ניט בעמערקט; זיי זיינען געזעסען פֿערטיפֿט אין דעם בריעף.

מיט שנעלע בליקען פֿון אַ פֿרוי, איז העלענאַ אַריבערגעלאָפֿען איבער'ן זייטעל פּאַפּיר, און איז געווען די ערסטע אַרויסצוזאָגען איהר מיינונג.

„אָה, עס איז גאָר ניטאָ אין דעם בריעף," האָט זי אויסגערופֿען. „פּוסטע מעשיות! עס איז אַן עבירה די צייט וואָס מיר פֿערלירען אויף דעם."

ווי מאָדנע אַזאַ מיינונג זאָל ניט קלינגען, האָט עס, ווי עס שיינט, דאָך ניט געמאַכט קיין רושם אויף אַנדריי'ן, וועלכער האָט קאַלטבליטיג געענטפֿערט:

„חאַפּ ניט, וואַרט אַ ווײַלע. איך דערקען דזשאַרדזש'ס האַנד־שריפֿט, און ער מישט געוועהנליך אַריין עפּעס, וואָס קומט צו נוץ צו ווייסען. עס וועט דאָך ניט געדויערן לאַנג, לאָמיר עס איבערלייענען."

ער האָט אָנגעפֿאַנגען:

„מיין ליעבער אַנדריי אַנעמפּאָדיסטאָוויטש!

„איך איל מיך דיר מיטצוטהיילען. . . דורך די שטאַרקע פֿרעסט. . . די שאָף און די יונגע בהמות. . ."

„נאַ, נאַ," האָט אַנדריי אונטערגעבורטשעט ביי יעדער פֿראַזע, אַזוי אָבזופּענדיג די ערסטע העלפֿט פֿון דעם בריעף.

„שאַ, אָט האָסט דו עפּעס איבער היים־זאַכען; לאָמיר נאָר זעהן וואָס דאָרט טהוט זיך:"

„וואָס אַנבעלאַנגט אונזער הויז," האָט ער געלייענט מיט אַ טאָן פֿון איינעם וואָס לעזט פֿאַר אַ רעכנונג, „קען איך דיר זאָגען. . . מיין

שוועסטער קאַטהערינאַ האָט חתונה געהאַט. . . אַ מאַן אָהן עהרע, אָהן פּרינציפּען. . . דער פּ אָ ט ע ר איז טרויעריג און. . . אונזער איינציגע האָפנונג איז, אַז דער ב אַ ל ז אַ ם פון דער צ י י ט, וועלכער היילט אַלע וואונדען. . ."

דער לעצטער, ריהרענדער זאַץ פון'ם בריעף איז איבערגעהאַקט געוואָרען פון אַ פרייליכען לאַך, מיט וועלכען העלענאַ האָט פּלוצלינג אַרויסגעשאָסען.

„מי קען לייכט אַרויסזעהן, אַז עס איז געשריבען פון אַ פּאָעט," האָט זי געזאָגט.

אַנדריי האָט פונדעסטוועגען געהאַט געדולד צו לעזען ווייטער. ער איז אַזוי אַריבערגעלאָפען איבער דעם גאַנצען בריעף, פערשלינגענדיג די איבעריגע ווערטער אין זיך.

„יאַ, דו האָסט רעכט געהאַט, לינאַ," האָט ער ענדליך געזאָגט. „עס איז ניט כדאי געווען עס צו לעזען."

דאָס זאָגענדיג האָט ער זיך אומגעקוקט, אַזוי ווי ער וואָלט עפּעס זוכען.

„אָט איז דאָס," דאָט ער געזאָגט, אַראָבנעהמענדיג פון'ם קאַמאָד אַ שוואַרצע פלעשעלע, וואָס איז געשטאַנען לעבען די ספּירט-מאַשינקע, אויף וועלכער אַנדריי פלעגט אויפקאָכען זיין טהעע.

העלענאַ האָט איהם דערלאַנגט דאָס בערשטעלע, וועהרענד אַנדריי האָט לאַנגזאַם אויסגעגלייכט דעם בריעף. ער האָט נאָכדעם איינגעטונקט דאָס בערשטעלע אין דעם פלעשעל און האָט בעשמירט מיט דעם דאָס זייטעל פּאַפּיר עטליכע מאָל.

די שוואַרצע ציילען, וועלכע זיינען געווען געשריבען מיט פראָסטע טינט, זיינען מיט אַ מאָל פערשוואונדען. אַ פּאָר סעקונדען איז דאָס בלעטעל געבליבען ליידיג. פּלוצלינג האָט זיך אָנגעהויבען עפּעס צו בעוועגען אויף'ן פּאַפּיר. עס האָט אויסגעוויזען, אַז עטוואָס רייסט זיך פון אונטער דעם. און דאַן האָבען אָנגעהויבען אַרויסצוקומען, אין גרויס איילענים, איינע נאָך די אַנדערע, בוכשטאַבען, ווערטער, גאַנצע זעצע, — דאַ, דאָרט און איבעראַל! עס איז געווען אַ מין אומגעלומפּערטע

לויפעריי, פונקט אזוי ווי ס א ל ד א ט ע ן, וועלכע קומען אן אויף דעם אלארם-גלאק, וועלכע לויפען ארויס פון די קעמערלאך, זיך אנצושליסען אין זייערע רייהען.

דאן זיינען די בוכשטאבען געבליבען שטיל; דאס לעבען האט אויפגעהערט, די בעוועגונג איז אבגעשטארבען. אין א ווינקעל ערגעץ האט זיך נאך אמת געפונען א ווארט אדער א בוכשטאב, וואס האט זיך פערשפעטיגט, און האט נאך געקעמפפט דורכצוברעכען זיין ו.עג און אזוי הינקענדיג צוצושפרינגען אויף זיין פלאץ; אבער אין דעם אויבערשטען טהייל פון'ם בלאט איז שוין אלעס געווען פאראיבער. אויף'ן פלאץ פון די פריהעריגע נאכגעמאכטע בוכשטאבען, זיינען יעצט געווען אויסגעשטעלט פולע צייליען פון ווערטער, געשריבען אין א גראדער האנד-שריפט, און וועלכע האבען געהאט די אויפגאבע איבערצוגעבען געוויסע סעקרעטען צו די צוויי יונגע מענשען, וועלכע זיינען געזעסען אנגעשפארט אויף'ן טיש, מיט אנגעפלאמטע פנים'ער און מיט אויסגעשטארצטע אויגען.

„איך וועל עם דיר פארלעזען!" האט ל י נ א אויסגערופען. און איידער אנדריי האט נאך פאספייעט אויסצוריידען א ווארט, איידער ער האט נאך צייט געהאט צו בעשיצען זיין אייגענטהום, האט דאס אונגעדולדיגע מיידעל אויסגעכאפט דעם בריעף און האט אנגעהויבען:

„ליעבער ברודער! איך בין בעאויפט-אגט פון אונזערע פריינדע דיר צו ענטפערן אויף דיין בריעף און דיר צו שרייבען, אז מיר שטימען איין, פון'ם גאנצען הארצען, מיט דיין פלאן צוריקצוקומען נאך רוסלאנד. מיר קענען דיר פערזיכערן, אז אונזער וואונש, דיך צו זעהן צווישען אונז, האט זיך דא אבגערופען אסך עפטער ווי דו שטעלסט זיך פאר. מיר האבען זיך אבער אימער צוריקגעהאלטען דיך צו רופען, בערעכענענדיג די געפאהר, מיט וועלכע דיין זיין דא איז פערבונדען פאר דיר הויפטזעכליך. מיר האבען עס דארום איבערגעלאזט ביז א מאמענט פון גרויסער נויטווענדיגקייט. דיזער מאמענט איז יעצט געקומען! דורך די צייטונגען האסט דו געווים געהערט פון אונזערע לעצטע זיעגע; אבער איך צווייפעל, אויב דו

וויסט, ווי טהייער זיי האָבען אונז געקאָסט. אונזער פּאַרטהיי האָט שטאַרק געליטען. איינינע פון אונזערע בעסטע מענשען האָבען פערלאָרען זייער לעבען. די פּאָליציי מיינט, אַז זי האָט אונז שוין אין גאַנצען צוקוועטשט. אָבער עס איז גאָר קיין צווייפעל ניט, אַ מיר וועלען זיך דורכדרעהען. עס זיינען יעצט דאָ מעהר מענשען ווי אַלע מאָל, וועלכע זיינען בערייט זיך צו אונז צוצושליסען, אָבער זיי זיינען נאָך ניט געשטאַנען אויף דער פּראָבע. מיר מוזען דיר יעצט האָבען. קום אַלזאָ, מיר ערוואַרטען דיר אַלע — די אַלטע פריינדע, וועלכע האָבען קיינמאָל ניט פערגעסען אין דיר, און די נייע וועלכע זיינען אַזוי אונגעדולדיג ווי מיר אַליין דיך צו בעגריסען. קום אַזוי גיך ווי דו קענסט!"

לינאַ האָט זיך אָבגעשטעלט. עס האָט איהר ווירקליך געפרייט איבער אַנדריי'ן, ווייל זיי זיינען געווען זעהר בעפריינדעט. ווען זי האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ האָט זי איהם אַרומגענומען אין גאַנצען מיט אַ בליק פול פון סימפּאַטהי.

זי האָט גענומען ווייטער לייענען דעם בריעף. אַנדריי האָט אַרויסגערוקט אַביסעל זיין שטוהל און האָט איינגעבויגען דעם קאָפּ, זיך פערטיפענדיג אין זיינע געדאַנקען,

דער בריעף האָט גערעדט איבער די ענדערונגען, וועלכע האָבען לעצטענס שטאַטגעפונען אין דער רוסישער פּאָליטיק און איבער דער אַרבייט, צו וועלכער די רעוואָלוציאָנערע פּאַרטיי גרייט זיך צו.

איבערקעהרענדיג דעם בריעף אויף דער אַנדערער זייט, האָט לינאַ בעמערקט פיעלע ווערטער פון דעם פריהעריגען נאָכגעמאַכטען בריעף. זי האָט גאָר אין גאַנצען פערגעסען דאָס אַראָבצוואַשען. זי האָט יעצט גענומען דאָס פלעשעלע איבער אַ נייעס, איז אַריבערגעגאַנגען מיט'ן בערשטעלע עטליכע מאָל, און דערזעלבער פּראָצעס, וואָס איז פּאָרגעקומען אויף'ן ערשטען זייטעל, האָט זיך ווידערהאָלט. אָבער, די זייט פון'ם בריעף האָט געהאַט אַ גאַנץ אַנדערן אויסזעהן. צווישען די ווערטער, דאָ און דאָרט, האָבען זיך געפונען רייהען פון ציפערן, וועלכע האָבען ענטהאלטען געוויסע סודות איבער זעהר ערנסטע זאכען. מיט

די ציפערן פלעגט מען זיך בענוצען, אום זיך צו בעוואָרענען, אין פאַל אַז דער בריעף פאַלט אריין אין די הענד פון דער פאָליציי, וועלכע האָט אַ חשר און זוכט, דורך די זעלבע בעמישע מיטלען, אויסצוגעפינען וואָס דאָרט טהוט זיך.

לינאַ איז ערשטוינט געוואָרען, דערזעהענדיג פאַר זיך אַ גאַנצען וואַלד פון ציפערן און, זיך ווענדענדיג צו אַנדריי'ן, האָט זי געזאָגט:

„קוק אָן וואָס דאָ טרוט זיך, אַנדריי! איך בין זיכער, דוזשאָרדזש האָט אָנגעשטעלט מעהר ציפערן ווי מען דאַרף, אום דיר צו געבען אביסעל אַרבייט."

„אַ פיינע זאַך, חלעבען," האָט אַנדריי געענטפערט.

ער האָט פיינט געהאַט די אַרבייט פון אויפלעזען די ציפערן און האָט עס בעטראַכט פאַר אַ מין שטראָפע פון דוזשאָרדזש'ן.

„ווייסט דו, לינאַ," האָט ער געזאָגט, „אַז מיר האָבען אַם ווייניגסטענס 6 שטונדען אַרבייט ביי דער געשיפטע?"

„אָה ניין! ניט אַזוי פיעל, דו פוילענצער. ביי אונז ביידען וועט עס דויערן אַסך ווייניגער."

„אָבער איך האָב שוין לאַנג ניט געאַרבייט דערביי; איך האָב עס שוין באַלד פערגעסען. דו מוזט מיר אויפשרייבען דעם שליסעל, דעם וועג, ווי אַזוי אויסצוגעפינען די בוכשטאַבען."

זי האָט עס גלייך געטהאָן, און זיי האָבען זיך ביידע אַנידערגעזעצט צו דער אַרבייט, יעדער איינער מיט אַ שטיקעל פאַפיר אין דער האַנד. עס איז געווען אַ שווער שטיקעל אַרבייט און די צוויי יונגע מענשען האָבען געדאַרפט האָבען אַ היבש ביסעל געדולד דערצו. דוזשאָרדזש האָט געניצט אַ דאָפּעלטען פערשטעלטען ציפער. מי האָט אַלזאָ צו ערסט געדאַרפט איבערבייטען די ציפערן וואָס האָבען זיך געפונען אין דעם בריעף אויף אַנדערע, דאַן די אויסגעפונענע אויף בוכשטאַבען און פון די בוכשטאַבען צונויפשטעלען ווערטער. דאָס איז געווען אַ גוטע בעוואָרענים פאַר דער פאָליציי. עס איז אָבער אָפט געווען שווער אפילו פאַר איינענע מענשען צו לעזען ריכטיג דעם סעקרעט, בעזאָנדערס, ווען די ציפערן זיינען געווען ניט אַזוי ריין געשריבען.

אָהן לינאַ'ס הילפֿע וואָלט אַנדריי אפשר געקומען צו פֿערצווייפֿלונג. זי איז געווען אַ גוטע לעזערין פֿון ציפֿערן. פֿאַר איהר איז גענוג געווען אויסצוגעפֿינען עטליכע ווערטער און זי פֿלעגט אָפֿט טרעפֿען די איבעריגע פֿון זיך אַליין.

נאָך צוויי שטונדען אַרבייט האָבען זיי אויפֿגעלעזט דעם ערשטען טהייל פֿון די ציפֿערן. דאָס האָט ענטהאַלטען די אַלע נייטיגע זאַכען איבער אַנדריי'ס רייזע נאָך רוסלאַנד: די נעמען און אַדרעסען פֿון די מענשען, צו וועמען ער דאַרף זיך ווענדען, אָנקומענדיג אין פעטערבורג. אַנדריי האָט זיך פֿערצייכענט אויף אַ קליין שטיקעל פאַפּיר די אַלע אַדרעסען און דאָט עס אַיינגעלייגט צו זיך אין טייסטעריל, מיט דער אַבזיכט עם אויסצולערנען אויסווייניג אידער ער פֿאָהרט אָב.

עס איז זיי אַלזאָ געבליבען די צווייטע העלפֿט פֿון די ציפֿערן; און עס איז געווען די שווערסטע.

אַ גאַנצער וואַלד פֿון ציפֿערן איז געשטאַנען פֿאַר זייערע אויגען. וואָס פֿאַר שרעקליכע סודות זיינען דאָרט געווען בעהאַלטען? אַנדריי איז געזעסען מיט אויסגעשטאַרצטע אויגען. ער האָט געברענט פֿאַר אונגעדולד עפּעס צו ערפֿאַהרען. דאָס איז אָבער געווען אונמעגליך אידער די ציפֿערן זיינען פֿערוואַנדעלט אין ווערטער.

די צוויי פֿריינדע האָבען זיך יעצט, נאָך מיט מעהר חשק ווי פֿריהער, אַ נעהם געטהאָן צו דער אַרבייט. אַנדריי האָט גענומען אויפֿלעזען יעדען ציפֿער בעזונדער, און ווען ער האָט שוין געהאַט אויף'ן פאַפּיר ווערטער גענוג צו מאַכען דערפֿון אַ גאַנצען זאַץ, האָט ער עס פֿאָרגעלעזען אין דער הויך פֿאַר לינאַ'ן. די ערסטע ווערטער אָבער האָבען אויף איהם שוין געמאַכט אַזאַ שמערצפֿולען איינדרוק, אַז ער האָט ניט געקענט וואַרטען אויף די ענדע.

„איך בין זיכער, עטוואָס טרויעריגעס האָט געכוזט טרעפֿען מיט באָריס'ן," דאָט ער געזאָגט. „קוק, זעה!"

לינאַ האָט אויף גיך אַ קוק געטהאָן אויף אַנדריי'ס בלעטעל פאַפּיר און דערנאָך אויף איהרען. אַנדריי האָט קיין טעות ניט געהאַט; עס האָט זיך ווירקליך געהאַנדעלט וועגען באָריס'ן, — איינעם פון די

טיכטיגסטע און פֿעהיגסטע מענשען פֿון דער פּ אַ ר ט י י, — און דער אָנפֿאַנג פֿון'ם זאַץ האָט געקלונגען שלעכט, נאָך ערגער ווי אַנדריי האָט גערדיינקט. זי האָט עס געוואוסט, ווייל זי האָט געטראָפֿען די ווייטערדיגע פּאָר בוכשטאַבען, וועלבע האָבען געדאַרפֿט אויפֿגעלעזט ווערען. זי האָט זיך אָבער איינגעהאַלטען און האָט דיקטירט ווייטער:

„פֿינף, דריי.“

„זיעבען, ניין,“ האָט אַנדריי אונטערגעהאַפּט, נאָכקוקענדיג אין שליסעל, אויסצוגעפֿינען די בוכשטאַבען.

„גיכער אַביסעל!“ האָט לינאַ אויסגעשריגען אונגעדולדיג. זעהסט דו דען ניט, אַז עס איז אַן „אַ“?“

אַנדריי האָט אַוועקגעשטעלט דעם בוכשטאַב. דאָס האַ־ין האָט איהם געקלאַפּט.

דער צווייטער בוכשטאַב איז געווען אַ „ר“: נאָך ערגער ווי דער ערסטער.

דער דריטער, פֿיערטער, פֿינפֿטער בוכשטאַב איז אויסגעפֿונען געוואָרען, און וואָס אַ מאָל ווייטער איז די זאַך אַלץ געוואָרען פֿאַר זיי קלאָהרער, זיכערער. זיי האָבען זיך שוין מעהר ניט געדאַרפֿט בעניצען מיט דעם שליסעל; זיי האָבען אויסגעפֿונען דאָס איבעריגע פֿון'ם זאַץ לייכט. אין עטליבע מינוטען אַרום איז אַנטקעגען זייערע אויגען געשטאַנען אַ ציילע, שוואַרץ אויף ווייס: „באָרים איז ניט לאַנג אַרעסטירט געוואָרען אין דובּ־אַוונִיק.“

זיי האָבען געקוקט איינער אויף'ן אַנדערן, עפּעס אַזוי ווי זיי וואָלטען אין דעם מאָמענט געצווייפֿעלט אין דער ווירקליכקייט פֿון דער טרויעריגער נאַכריכט. די אַרעסטירונג פֿון אַ פֿ־יינד אָדער זיין טויט, ווי ערוואַרטעט עס זאָל ניט זיין, איבערראַשט עס איך דאָך.

„אין דובראַוונִיק!“ האָט אַנדריי אַרויסגעפּלאַצט. „וואָס פֿאַר אַ שוואַרץ יאָהר האָט איהם געבראַכט אין דער פֿערפֿלוכטער שטאָט?“

„לאָמיר נאָר זעהן, וואָס ווייטער טהוט זיך,“ האָט איהם לינאַ בערוהיגט. „פֿילייכט וועלען מיר עפּעס אויסגעפֿינען. עס מוז זיכער זיין געגוויע־עס איבער זיין אַרעסט.“

זיי האָבען זיך ווידער גענומען צו דער לאַנגווייליגער, לאַנגזאמער
אַרבייט, און אין 10 מינוטען, וועלכע האָבען אויסגעוויזען אַ גאַנצע
שטונדע, האָבען זיי געהאַט נאָך צוויי ציילען. זיי האָבען נאָר ערפאַהרען,
אַז באָריס און נאָך צוויי פריינדע זיינען אַרעסטירט געוואָרען, נאָך אַ
שטאַרקען שטרייט מיט דער פאָליציי. דאָס איז אפילו ניט געווען קיין
סך, אָבער גענוג צו צייגען, אַז די געשיכטע איז ערנסט און פערצווייפעלט.
וואָס פאַר אַ ראָלע באָריס זאָל ניט האָבען געשפּיעלט אין דיזען
שטרייט, ער איז יעדענפאַלס געווען אַ פער'משפּט'ער. נאָך אַ נייעם
געזעץ נאָך האָבען די אַנטהייל-נעהמער אין אַזעלכע טהאַטען געדאַרפט
בעשטראָפט ווערען מיט'ן טויט, און באָריס איז ניט געווען דער מאַן,
צו האַלטען די הענד אין קעשענע, ווען עס האַלט ביים שלאָגען.

„אָרעמע זינאַ!“ האָבען זיי ביידע מיט אַ זיפץ אַרויסגערעדט.

זינאַ איז געווען באָרים'ס פרוי.

נאָך אַ קורצע פּאוזע האָט לינאַ ווידער אויפגעלעזט נאָך עטליכע
ציפערן, וועלכע האָבען אַרויסגעבראַכט דעם נאָמען פון דער פ ר ו י,
וואָס זיי האָבען נאָר וואָס דערמאָנט. „זינאַ“——

„זינאַ! איז עס מעגליך?“ האָט אַנדריי אַרויסגעפּלאַצט.

זיין ערשטער געדאַנק איז געווען, אַז זי איז אויך אַרעסטירט געוואָרען
צווישען די אַנדערע.

אָבער נאָך עטליכע מינוטען האָבען זיי אויסגעפונען, אַז עס איז
געווען אַ טעות.

„ז י נ אַ,“ האָט עס געהייסען אין'ם בריעף, „איז געפאָהרען נאָך
דובראַווניק, נאָכצושפּירען און זעהן, וואָס מ'קען טהאָן באָרים'ן צו
בעפרייען.“

„אָה, זיי האָבען עס אין זינען! עס פרייט מיך זעהר,“ האָט אַנדריי
געזאָגט. דאָס איז נאָך אַן אורזאַכע פאַר מיין לויפען נאָך רוסלאַנד.“

דער בריעף האָט ענטהאַלטען נאָך נאַכריכטען איבער די איבעריגע
אָפּפער, וועלכע זיינען אַריינגעפאַלען אין די הענד פון דער רעגירונג
און איבער דעם אַנגאַנג פון דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג. דאָס
אַלעס איז זיי שוין ניט אַזוי שווער געווען אויסצוגעפינען, ווייל די ציפערן

האָבען אָנגעהויבען צו ווערן לייכטער. די צוויי יונגע מענשען האָבען אויפגעאָטהעמט פריי. נאָך די שמערצען וואָס זיי האָבען געהאַט, לעזענדיג די טרויעריגע נייעס איבער די אַרעסטען, האָבען זיי יעצט אָבגעלעבט פון'ם לעבעדיגען טאָן, וועלכען דער בריעף האָט געהאַט צו ענדע. דאָס איז געווען דושאַ־דזש'ס פאַטערישער גייסט, וועלכער האָט זיך אויסגעגאָסען, איינפליסענדיג כוטה אין זייערע הערצער.

„יאָ, עס וועט מוזען קראַכען! די געדולד וועט פּלאַצען גאָר אין גיכען," האָט לינאַ אויסגעשריגען.

און דאָס זאָגענדיג האָט זי זיך אויפגעהויבען, אויסצוגלייכען אַביסעל איהרע גלידער, ארומגעהענדיג איבער'ן צימער אַהין און אַהער. זי האָט דערנאָך גענומען דעם בריעף, האָט איהם געהאַלטען אַ ווײַלע איבער'ן לאָמפּ איהם אָבצוטריקענען, און האָט אָנגעצונדען אַ שוועבעלע מיט דער אַבזיכט איהם צו פערברענען.

„אָה, נאָך ניט!" האָט אַנדריי איבערגעשלאָגען אויף גיך.

„וואָרום? האָסטו דען ניט איבערגעשריבען דעם אַדרעס?"

„יאָ; אָבער איך וויל נאָך האַלטען דעם בריעף אַ ווײַלע."

„צו וואָס? ער זאָל אַרייַנפאַלען צו אַ פרעמדען אין די הענד?" האָט דאָס מיידעל געפרעגט מיט אַ שאַרפען טאָן.

אַנדריי האָט געזאָגט, אַז אין דער שוויַיץ האָט מען ניט וואָס מורא צו האָבען פאַר אַזעלכע זאַכען. לינאַ האָט זיך אָבער ניט אַזוי לייכט געלאָזט איבעררײַדען; אַזוי ווי דאָס רוב פרויען, וועלכע נעהמען אנטהייל אין פערשווערונגען, האָט זי אָבגעהיט די געזעצע מיט דער גרעסטער שטרייַנגקייט.

„אפשר וואָלט מען מיט דיר געמאַכט אַ שטיקעל פשרה," האָט זי געזאָגט שוין מיט אַ ווייכערן טאָן.

זי האָט אָבגעריסען די ערסטע העלפט פון'ם בריעף, וועלכע האָט גערעדט איבער אַנדריי'ן פערזענליך, און האָט, מיט פאַרזיכטיגקייט, אויסגעמעקט די עטליכע ציפערן, וואָס האָבען זיך דאָרט געפונען.

„דו ווילסט דאָך נאָך אַמאָל דורכלעזען דיזען טהייל, הא?" האָט זי געפרעגט.

„זאָל זיין אַזוי. אָהנע צווייפעל געפעלט מיר דיזער טהייל בעסער, או איך גיב אויף מיין טענה אויף דאָס איבעריגע," האָט אַנדריי געענטפערט, ווערהרענד לינאַ האָט זיך איינגעבויגען צום אויוועז און האָט פערברענט די אנדערע העלפט פון דעם בריעף, צוזאַמען מיט די צוויי בויגעלאַך פאַפיר, אויף וועלכע זיי האָבען געארבייט. דאָס אָבגעטהאָן איז זי געוואָרען רוהיגער און האָט זיך צוריק אַנידערגעזעצט אויף איהר שטוהל.

„הייסט עס, אַז דו פערלאָזט אונז אַנדריי," האָט זי געזאָגט, אַזוי ווי זי וואלט ריידען פון שלאף:

די לעצטע ווערטער איהרע זיינען אַרויסגעזאָגט געוואָרען מיט האַרץ. זי האָט יעצט געקוקט מיט אַסך ליעבענדערע אויגען ווי אימער אויף איהר פריינד. די וואָס בלייבען, ווערען אימער געריהרט פון איינעם, וואָס פערלאָזט אַ פלאַץ, וואו ער איז געווען פערזיכערט מיט זיין שטיקעלע פרייהייט, און שטעלט איין זיין לעבען, ווידער אַ מאָל, אין סכנה, פאהרענדיג צוריק אין רוסלאנד.

„מיינסט דו טאַקי באַלד צו מאַכען דיין רייזע?" האָט זי ווייטער געפרעגט.

„געוויס," האָט אַנדריי געענטפערט. „דאָס געלד און דער פאַס, האָף איך, וועלען דאָ זיין אין דריי, פיער טעג. עס וועט זיין צייט גענוג צו מאַכען מיינע פאָרבערייטונגען."

און נאָך אַ קליינע פאוזע האָט ער פאָרטגעזעצט:

איך וואָלט וועלען וויסען, אויב זיי האָבען שוין אויסגעפונען זיין נאָמען."

„וועמען מיינסט דו?" האָט זי געפרעגט.

„באָריס'ן. וועמען דען זאָל איך מיינען?"

„איך מיין, אַז זיי האָבען עס אַזוי גיך ניט געקענט ערפאַהרען," האָט לינאַ געענטפערט. „באָריס איז נאָך קיינמאָל ניט געוועזן אין דובראַוניק. און אַחוץ דעם וואָלט דאָך דושאָרדזש עראינערט עפעס אַ וואָרט איבער אַזאַ וויכטיגע זאַך."

„הלואי זאָל עס זיין אמת," האָט אַנדריי געזאָגט. „עס וואָלט לייכטער געווען איהם צו בעפרייען אין אַזאַ פאַל."

זיי האָבען נאָכדעם גענומען ריידען וועגען דער געשעפֿטס־רייזע פֿון זיין רייזע. לינא האָט געהאַט אַביסעל ערפֿאַהרונג אין דעם אַריבערטראַנספּאָרטירען אַ „טרפה׳ן“ איבער דער גרענע׳ץ. זי האָט איהם געזאָגט, ווי אַזוי ער דאַרף זיך אויפֿפֿיהרען.

„ווען דו וועסט זיין דאָרט, אין דער בורעניניע, דאַרפֿסט דו ניט פֿערגעסען אין אונז, דאָ. דו מוזט שרייבען, ווען עס איז, צו מיר אָדער צו וואַסיל׳ן. איך וויל אויך צוריקפֿאָהרען. דו וועסט עס פֿאַר מיר בעזאָרגען, אויב דו וועסט קענען, האַ?“

„מיט פֿערגניגען. נאָר שאַ, וואו איז ערגעץ וואַסילי אַליין? פֿאַר וואָס האָסט דו איהם ניט מיטגעבראַכט מיט דיר?“

„ער איז ניט געווען אין קאַפֿע־הויז. איך האָב איהם געשיקט זאָגען, ער זאָל קומען אַהער. וואַהרשיינליך איז ער ניטאָ אין דערהיים ער האָט געמוזט געהן אין טהעאַטער.“

זי האָט אַריינגעשטעקט די האַנד אין טאַש און האָט פֿון דאָרט אַרויסגענומען אַ גרויסען אַלט־מאָדישען גאָלדענעם זייגער. דיזער זייגער איז מיט איהר געווען אין סיביר. ער האָט איהר גענוצט פֿאַר אַ צייט־ווייזער, אָבער זעהר אָפֿט פֿלעגט ער ליגען אַלס משכון, פֿאַר זיך אָדער פֿאַר אַ פֿריינד, ביים „פֿעטער“ אין פאַון־שאָפּ.

„אָה, ווי שפּעט עס איז!“ האָט לינאַ אויסגעשריגען. „שוין נאָך צוועלף. איך מוז לויפֿען אַהיים, איך דאַרף מאָרגען אויפֿשטעהן פֿריה געבען מיינע שטונדען.

„און איך צו מיין ליטעראַרישע אַרבייט,“ האָט אַנדריי בעמערקט.

„יאַ, איך האָב גאָר פֿערגעסען,“ האָט זי זיך אָבגערופֿען. דו מוזט זעהן, איידער דו פֿאָהרסט אַוועק, אַז איינער פֿון אונזערע זאָל איבערנעהמען דיין אַרבייט, דאָ.“

„אָה, געוויס. עס וועט זיין ווי צוגעפּאַסט פֿאַר וואַסיל׳ן. פֿאַר איהם וועלען אַכציג פֿראַנק אַ מאָנאַט זיין גענוג צום לעבען.“

„נאַטירליך,“ האָט זי געענטפֿערט.

„ער וועט דערפֿון אפילו האָבען גענוג, דיר אַמאָל מיטצונעהמען אויף א קאָנצערט אָדער אין דער אָפּעראַ.“

זי איז רויט געוואָרען. אַנדריי האָט ליעב געהאַט צו מאַכען מיט איהר אַזאַ שפּאַס אַמאָל.

„וואַסילי איז אַ מאַן פון פעסטע פּרינציפּען, יעדענפאַלס,“ האָט זי געזאָגט מיט אַ שמייכעל אויף די ליפּען. „נאָר, גוטע נאַכט! איך וויל מיך יעצט מיט דיר ניט קריגען.“

ער האָט גענומען דעם לאָמפּ, איהר אַראָבצוליכטען די טרעפּ און איז מיט שטילע טריט צוריק אַריין אין זיין איינזאַמעם צימער.

ער איז געווען ענטשלאָסען צו געהן שלאָפען. ער האָט אויסגעבעט די בעט, אָבער עס איז געווען נוצלאָז. ער האָט ניט געקענט שלאָפען: ער איז געווען זעהר אויפגערעגט.

די לעצטע בלעטלאַך פון זיין לעבענס-געשיכטע האָבען זיך גענומען איבערמישען אין געדאַנקען. דריי יאָהר, דריי לאַנגע יאָהר זיינען אַוועק, זייט ער איז געצוואונגען געווען צו פערלאָזען רוסלאַנד, זייענדיג פערמישט אין פערשווערונגען. אין דער צייט האָט ער אומזיסט געזוכט אַ בעשעפטיגונג, וועלכע זאָל איהם צופרידענשטעלען. ער האָט זיך ניט געקענט צופּאַסען צו דער אויסלענדישער בעוועגונג. ער איז געווען צו ענג צוגעבונדען צו רוסלאַנד — צו דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג דאָרט.

וויפיעל מאָל האָט זיך איהם אין דער צייט געוואָלט אַ געדאַנק איבערצולאָזען אַלעם אין אויסלאַנד און אַוועק צוריק אַהיים. אָבער ער פלעגט זיך פרעגען, אויב עס לוינט זיך, אויב ער וועט ניט זיין אַ צו גרויסע לאַסט אויף זיינע קאַמעראַדען, וועלכע וועלען מוזען פערווענדען צופיעל מיה, איהם צו האַלטען אין זיכערהייט, און, ענדליך, אויב ער וועט קענען עטוואָס טהאָן. אַזוי איז אַוועק די צייט, ביז דער בריעף פון דזשאַרדזש'ן איז אָנגעקומען. ענדליך, ענדליך וועט ער זיין דאָרט. און מ'רופט איהם! זיין אַרבייט איז נויטיגענדיג. ער פעהלט דאָרט. ווי גליקליך ער איז!

מיט די געדאַנקען האָט אַנדריי אַרומגעשפּאַצירט, אַהין און אַהער, איבער'ן צימער'ל, וועלכער האָט אויסגעזעהן אַזוי ווי אַן ארון פון אַ מת. פּלוצלינג האָבען זיך געהערט קלעפּ פון אונטען. עס איז געקומען

פֿון'ם שכן, װעלכער האָט געװאױנט אַ שטאָק נידעריגער, פונקט אונטער אַנדרײ'ס צימער. די טריט פֿון'ם אױפֿגערעגטען יונגען מאַן האָבען איהם ניט געלאָזען שלאָפֿען און ער האָט מיט אַ לאַנגען שטעקען אַרױפֿגעטעלעגראַפֿירט זײן פּראָטעסט.

„אַה,” האָט אַנדרײ אױסגערופֿען, „עס איז הערר קאָרנישאָן. דער גוטער מאַן װיל שלאָפֿען און איהם האַרט װײניג װאָס, אויב די רוסישע רעװאָלוציאָנערע בעװעגונג געהט אָן אָדער ניט.

ער האָט זיך אָבגעשטעלט אױף אַ װײלע, אױסצודריקען זײן בעדױערן װאָס ער האָט געשטערט זײן שכן'ס שלאָף. דאָס קלאַפּען האָט באַלד אױפֿגעהערט.

אַזױ-װי ער האָט ניט געװאָלט שלאָפֿען און האָט ניט געקענט בלײבען שטיל, כל זמן ער איז אױף די פֿיס, איז בײ איהם געבליבען אַרױסצוגעהן אַביסעל אױף אַ שפּאַציר אין דער פרישער פריהלינגס=לופט. ער האָט אױסגעלאָשען דעם לאָמפּ, צוגעשלאָסען דעם צימער און געלאָזען דעם שליסעל, אַזױ װי געװעהנליך, אונטער'ן טהיר.

II.

הײם=װײהען.

אין אַ פּאָר מינוטען אַרום איז אַנדרײ געװען אין דרױסען. עס איז געװען אַ שײנע נאַכט. די פֿולע לבנה האָט אַראָבגעשײנט פֿון'ם קלאָהרען בלױען הימעל. ער איז דורכגעגאַנגען דאָס שמאָלע געסעל, װאו זײן װאױנונג האָט זיך געפֿונען און איז אַרײן אין אַ פּיער עקיגע גאַס, בעזעצט מיט בױמער אַרום און אַרום. ער האָט אײגענטליך ניט געװוסט בעשטימט װאוהין צו געהן. איהם האָט זיך געװאָלט אַרױס פֿון די קלײנע געסלאַך, װײט אין פֿעלד אַרײן. ער האָט גענומען שפּאַנען װײטער.

און שפּאַנענדיג האָט זיך געדרייגקט. זיין מוח איז געווען פֿול מיט בילדער פון זיין נייער אונטערנעהמונג, פון זיין רייזע. עטליכע טעג שפּעטער וועט ער זיך געפינען פֿעררוקט, טויזענדער מיילען ווייט פון דיזען לאַנד, אין אַן אַנדער וועלט, צווישען אַ גאַנץ נייעם צירקעל, גאַנץ נייע אומשטענדען. וואָס פאַר ענדערונגען וועט ער געפינען אין פעטערבורג! פון זיינע אַלטע קאַמעראַדען זיינען קוים געבליבען עטליכע געציילטע. פון זיי זיינען נאָר צ ו ו י י און נים מעהר אין פעטערבורג. די איבעריגע זיינען נייע, פֿרישע פנים׳ער, וועלכע זיינען צוגעקומען אין די דריי יאָהר פון זיין אַבוועזענהייט.

וועט ער מיט זיי קענען שטימען? וועט איהם מעגליך זיין מיט זיי צוזאַמען צו אַרבייטען? אָבער עם מאַכט נים! ער האָט געהאַט צוטרויען אין זיין אייגענער פערזאָן. ער איז געווען פעהיג צו לעבען האַ־מאָניש.

ער האָט אָנגעהויבען צו געהן אַביסעל לאַנגזאַמער. ער האָט בעטראַכט די פֿאַנטאַסטישע געגענד, די פעלדער און די וויינגערטנער ארום איהם. ער איז אַרויף אויף אַ בערגעל און האָט פון דאָרט בעטראַכט די גאַנצע פּראַכטפֿאָלע סצענע. עס איז געווען דאָס לעצטע מאָל, וואָס ער זעהט אַזאַ שיינעס בילד פאַר זיינע אויגען. ער איז אַ ווײלע געווען צופֿרידען, אָבער באַלד האָבען איהם זיינע געדאַנקען גענומען מאַטערן. ער האָט זיך דערמאָנט אין דערהיים. אַך, צעהנדליגע, ניין! הונדערטער פון זיינע ברידער און שוועסטער זיינען געבליבען אין רוסלאַנד, האָבען אויפֿגעאָפּפֿערט זייער לעבען פאַר דעם קאַמפף מיט דער טיראַניי. פאַר וואָס זשע לעבט ער?

אָט די פֿראַגע האָט איהם מעהר ווי איינמאָל פֿערוויטאָגט דאָס האַרץ.

פלוצלינג האָט זיך אין זיין געדאַנקען ערוועקט אַ שרעקליכע ערֿאינערונג. פאַר זיינע אויגען איז געשטאַנען אַ שוידערהאַפֿטעס בילד.

עס איז נאַכט. אַ האַלב פינסטער קעמערל אין איינעם פון די רוסישע אַסטראָגען. דער אַרעסטאַנט, — אַ רוסישער סטודענט — ליגט אויסגעצויגען אויף אַ שטרוי־זאַק. זיינע הענד און פים שטאַרק ארומגעבונדען מיט שטריק. זיין קאָפּ און זיין גאַנצער קערפער בעדעקט

מיט וואונדען. נאָר וואָס האָבען איהם די וועכטער געשלאָגען מכות רצח, דערפאר וואָס ער איז ניט געווען אַזוי געהאָרכזאַם. אין זיינע ליידען זיך מוטשענדיג, האָט ער נאָכגעדיינקט נאך דעם איינציגען וועג פון ראַבע, וועלכער איז איהם איבערגעבליבען — זיך צו נעהמען דאָס לעבען. פ י י ע ר זאָל זיין דאָס מיטעל. אין מיטען נאַכט, ווען אין קערקער, איבעראַל, איז שטיל, ווענדעט ער אָן זיינע לעצטע קרעפטען און הויבט זיך אויף פון זיין געלעגער. ער נעהמט אַראָב מיט'ן מויל דאָס הייסע גלעזעל פון'ם לאָמפ, פער'שרפה'נדיג זיינע ליפען. מיט די ציין שרויפט ער אָב דעם ברענער און בעגיסט זיין שטרוי=זאַק מיט קעראָסין. ער ציהט דערנאָך אַרויס דעם ברענענדען קנויט, וואַרפט ער עס אַרויף אויף'ן מאַטראַץ און ציהט זיך אַליין ווידער אַ מאָל אויס אויף זיין געלעגער, וועלכער איז אין הוילע פלאַמען. אַט אַזוי ליגט ער, אָהנע אַ־ויסצולאָזען אַ קרעכץ, ווערענד דאָס העלישע פייער ברענט שוין אויף איהם און סמאַליעט איהם אַרום זיין לייב. ווען דן וועכטער דערפילען דעם רויך, לויפען זיי גלייך אַריין. זיי געפינען איהם האַלב פערברענט, מעהר טויט ווי לעבעדיג.

דאָס איז ניט קיין בבא מעשה, ניט קיין געשיכטעלע פון „טויזענד און איין נאַכט". עס איז אַ שרעקליכע ווירקליכקייט. גאַנצע מאָנאַטען לאַנג האט דיזעס בילד פערפאָלגט אַנדריי'ן, און יעצט האָט זיך עס, גאָר אויף דאָס ניי, אַזוי לעבעדיג פאָרגעשטעלט פאַר זיינע אויגען, פונקט ווי ער וואָלט עס ערשט נעכטען געזעהן.

און אין דערזעלבער צייט, ווען אַט אַזעלכע אונערהערטע מעשים ווערען אָבגעטהאָן דאָרט, אין זיין היים, מיט וואָס האָט ער זיך בעשעפטיגט? ווי אַזוי איז עס איהם געגאַנגען? ער איז זיך געבליבען אין זיכערהייט, געלעזען פיינע ביכער און בעוואונדערט די שיינקייטען פון דער נאַטור, די ערהאַבענהייט פון קונסט. און אַ שטימע האָט איהם געקלונגען אין די אויערן. עס איז געווען זיין געוויסען, וועלכער האָט געפרעגט: „ווי? האַלט דיר ווירקליך קיין אַנדער זאַך ניט אָב צו פאָהרען צוריק, נאָר די פאַרזיכטיגקייט פון דיינע פריינד? וואָלסט דו טאַקי אין אמת'ן, אַזוי מיט'ן גוטען ווילען, זיך אָבגעזאָגט פון דער זיכערהייט און

אַריינגעוואָרפֿען דיינע הענד און פֿיס אין די אייזערנע קייטען? וואָלסט דוווירקליך איבערגעביטען דיין צימער אויף אַ פֿינסטער קעמערל אין איינע פון די רוסישע פֿעסטונגען?"

אין דעם אוננאַטירליכען לעבען, וועלכען ער האט ביז אַהער געפֿיהרט, וואס האָט ער געקענט ענטפערן אויף די פֿראַגען, וועלכע האָבען איהם געהאַלטען אין איין נאָגען? ער פֿלעגט זיך אליין פֿערענטפֿערן מיט פוסטע פֿראַזען. ער פלעגט זיך אויף אַ ווײַלע זוכען אָבצונאַרען. עס איז איהם אָבער ניט אימער געלונגען אויף אַזאַ אופן איינצושטילען, זיין געוויסען, וועלכער האָט ניט אָבגעטראָטען פון איהם.

אָט די אַלע געדאַנקען, צונויפֿגעמישט, אָהן אַ סדר, האָבען אַנדריי׳ן געמאַטערט, ביז וואַנען ער איז ווידער געקומען צו דענקען איבער זיין רייזע. ער האָט זיך אַזוי ווי אויפֿגעכאַפּט פֿון שלאָף. אָט די אַלע זאַבען זיינען דאָך שוין אַריבער. ער געהט יעצט צוריק. זיין געוויסען וועט יעצט אַנשווייגען ווערען. ער וועט יעצט זיין צופֿרידענגעשטעלט.

און דער שטראָם פֿון געדאַנקען האָט איהם ווידער אַ מאָל אַריבערגעטראָגען אין רוסלאַנד צווישען זיינע פֿריינדע, מיט וועלכע ער וועט אין איינעם אַרבייטען. ער האָט זיך דערמאָנט אין דזשאָרדזש׳ס בריעף, און ער האָט געלאַכט פון די בעריהמטע פון דער פּאָליציי, וועלכע מיינט, אַז אַלעס איז צו ענדע, אַז זי האָט שוין אַוועקגעראַמט אַלע פֿרייהייטס־קעמפּפֿער. אָה, די נאַרען! די אַרבייט הויבט זיך ערסט אָן. די רעכנונג איז נאָך ווייט אונטערגעצויגען צו ווערען.

אַזוי האָט אַנדריי פֿאַנטאַזירט, זיך אַראָבלאָזענדיג פֿון בערגעל. די נאַכט האָט זיך דערווייל אָנגעהויבען אַוועקצורוקען. די לבנה איז אונטערגעגאַנגען, די שטערן האָבען אָנגעהייבען צו פערשווינדען און דער הימעל איז געוואָרען וואָס אַ מאָל קלאָהרער.

אַנדריי האָט זיך ענטשלאָסען צו געהן גלייך אַהיים. עס איז שוין ווירקליך צייט געווען. ער האָט געהאַט אַסך אַרבייט אויף מאָרגען און וועט ניט קענען שלאָפֿען שפּעט.

ער האָט זיך געלאָזט געהן אויף׳ן גלייכען וועג צוריק. אין אַן אַנ־ער צייט וואָלט ער פֿילייכט געהאַט לוסט צו מאַכען אומוועגען

צו געהן איבער בערג און טהאָלען, יעצט אָבער איז ניט געווען די צייט דערצו. ער האָט זיך געאיילט צוצוקומען וואָס גיכער צו דער שטאָט.

אין פֿערשידענע ערטער האָט זיך שוין אָנגעהויבען צו הערען דער רעש פֿון טאג. אַ פֿערד, אין אַ געשפאַן, אַליין אָהן אַ בעל הבית, אַזוי ווי מי קען עס אָפֿט טרעפען אין דער שווייץ, איז זיך געגאַנגען אַזוי ברייט און מיט אַזאַ שטאָט, אַז אַנדריי'ן האָט זיך פֿערגלוסט צו מאַכען אַ שפּאַס מיט איהם. ער איז איהם געגאַנגען אנטקעגען, האָט איהם געגעבען אַ לייכטען קלאַפּ אין פּלייצע און מיט אַ שמייכעל האָט ער איהם געפֿרעגט, וואָס פֿאַר אַ וועג איז דער קירצעסטער צו איהם אַהיים.

דער פֿערד האָט זיך אפילו ניט אומגעקוקט און איז געגאַנגען זיין וועג, פונקט אַזוי ווי אַ בכבוד'יגער, צופֿרידענער מאַן, וועלכער געהט אין געשעפֿט.

„נו, עס פֿערשטעהט זיך,” האָט זיך אנדריי געטראַכט, געהענדיג וייטער. „מי קען דאָך ניט ערוואַרטען, אַז אַ פֿראַנצויזישער פֿערד זאָל פֿערשטעהן רוסיש. איך האָב געדאַרפֿט מיט איהם ריידען אין זיין מוטער=שפּראַך.”

אין צוואנציג מינוט איז ער געווען ביי זיין הויז. צוקומענדיג ניט וייט פֿון זיין טהיר איז ער ערשטוינט געוואָרען צו זעהן אַ פּאַס פֿון ליכט, אַרויסשיינענדיג פון זיין צימער. ער דאָט, דוכט זיך, אויסגעלאָשען דעם לאָמפּ און פֿערשלאָסען די טהיר. ער האָט זיך אָבער לאַנג ניט געוואונדערט. אַריינקומענדיג אין צימער האָט ער בעמערקט, אַז אַ מאַן ליגט אויסגעצויגען אויף זיין בעט. דער לאָמפּ איז געשטאַנען לעבען איהם. צוגעהענדיג נעהענטער האָט אַנדריי דערקענט דעם מאַן. זיינע קליידער האָבען איהם פֿערראַטהען.

„אַה, וואסקא!” האָט אַנדריי אויסגערופֿען און האָט זיך גלייך צוריקגעחאפּט, ניט וועלענדיג איהם אויפֿוועקען.

דאָס איז געווען וואסילי, וועלכער האָט ערהאלטען די נאכריכט פֿון לינאַ'ן שפּעט ביינאכט און איז גלייך געקומען נאָכפֿרעגען

אויף'ן בריעף. ניט געפֿינענדיג אַנדריי'ן אין דערהיים, האָט ער זיך ענטשלאָסען צו וואַרטען ביז וואַנען ער וועט קומען און איז דערווייל אַזוי אַנשלאָפֿען געוואָרען. אויף דער ערד, לעבען בעט, איז געלעגען דער בוך, מיט וועלכען וואַסילי האָט פרובירט פֿערטרייבען די צייט.

אַנדריי האָט זיך אַרומגעקוקט. ער האָט געוואָלט געפֿינען אַ פלאַץ, וואו זיך צוצושפּאַרען, אָהנע אויפֿצואוועקען זיין פֿריינד. ער האָט ניט געפֿונען קיין אַנדער מיטעל, ווי נאָר זיך אויסצובעטען אַ בעזונדער געלעגער. ער האָט אויסגעשפּרייט אויף דער ערד אַ גרויסע צייטונג. זיין ווינטער־ראָק האָט איהם געדיענט פֿאַר אַ מאַטראַץ און אַ מאַנטעל האָט ער גענומען אַלס צודעק. עס האָט אַלזאָ געפֿעלט אַ קישען. וואַסילי האָט געהאַט צו קאָפּענס צוויי קליינע קישעלאַך, וועלכע יעדע בעל הבית'טע גיט, געוועהנליך, איהר לאָדזשער. אַנדריי האָט קיין סך ניט געטראַכט. פֿאַר זיין גאַסט איז גענוג געווען איינע. אַריינרוקענדיג, אָהן צערעמאָניעס, די האַנד אונטער זיין פֿריינד'ס קאָפּ, האָט ער אַרויסגעשלעפּט איינע פֿון די צוויי קישעלאַך. וואַסילי איז אַזוי איבערגעשלאָגען געוואָרען פֿון שלאָף און האָט אין אָנהויב געשיינט צו זיין ברוגז'לאַך דערפֿאַר, דען ער האָט עפּעס אַרויסגעבורטשעט עטליכע אונצופֿרידענע ווערטער. ער איז אָבער גלייך צוריק רוהיג געוואָרען, און איז זיך געשלאָפֿען ווייטער.

אַנדריי האָט זיך אויסגעטהאָן, האָט אַנידערגעלייגט זיין זייגער ביים זייט, אום אויפֿצושטעהן צו דער צייט, און אַזוי גיך ווי ער האָט אַנידערגעלייגט זיין קאָפּ אויף'ן קישען איז ער איינגעשלאָפֿען.

III.

אויף'ן גרענעץ.

שמואל סוסער אָדער, ווי מי האָט איהם גערופען, שמואל דער רויטער איז דער הויפט מעקלער אין אישקי, אַ שטעטעל ביי דער ליטווישער גרענעץ. דערצו האַלט ער אַ קרעטשמע, וואו די יעניגע, וועלכע פֿאָהרען דאָ דורך, זאָלען האָבען וואו איבערצוחאַפּען עפּעס.

און שמואל טויג זיך אויס צו זיין געשעפט. ער איז פלינק און שטעלט יעדען איינעם צופרידען אויף'ן בעסטען ארט.

שמואל איז היינט צוטראגען. ער קוקט ארויס אויף עפעס. ער ערווארטעט מיט אונגעדולד דעם צוג, וועלכער דארף באלד אנקומען פון פעטערבורג.

אין דער פריה האט ער ערהאלטען א טעלעגראמע פון ד א ו י ד ס ט י ר ן, א אידישער סטודענט, וועלכער האט געמאכט חברותא מיט די ג ו י ם, די מורדים במלכות, און „וועלכער האלט יעצט פאר זיי די גרענעץ". אין א פערשטעלטער שפראכע, וועלכע זיי האבען פון פריהער צווישען זיך אבגעמאכט, האט דאויד מיטגעטהיילט דעם מעקלער, אז היינט, מיט דעם אבענד־צוג, קומט ער מיט נאך דריי פריינדע זיינע, וועלכע דארפען אריבערגעהן דעם גרענעץ.

דריי מענשען צו 10 רובעל א קאפ איז, דוכט זיך, נים קיין שלעכטער מסחר אין איין טאג. שמואל דער רויטער אבער איז היינט נים געוועזען צופרידען מיט דעם. ער האט גערעכענט דיזעס מאל צו קריגען עפעס מעהר פאר זיין טרחה. עס איז גראדע געוועזען די צייט פון „פריזיוו" און אויף דער גרענעץ קוקט מען יעצט מיט אפענערע אויגען ווי אימער. מי גיט אכטונג אויף די אידישע יונגע לייט, זיי זאלען ניט אוועקען אין גאנצען דעם פריזיוו. . . און אין אזא צייט איז גאר קיין עולה ניט חלעבען, אז אן „ארענטליכער" מעקלער, אזוי ווי שמואל, זאל מאכען א פאר רובעל „עקסטרא".

דאויד איז אבער ניט פון די, וואס לאזען זיך מעלקען. ביי איהם איז שווער ארויסצוקריגען מעהר ווי דער פרייז איז. פונדעסטוועגען דארף מען פרובירען. מי דארף נאר וויסען, ווי אזוי אנצוציהען א שמועס מיט איהם.

דער פייף פון א לאקאמאטיוו האט זיך געלאזט הערען און האט אנגעזאגט, אז דער פעטערבורגער צוג איז אנגעקומען.

„אט זיינען זיי," האט זיך שמואל געטראכט, און אויף זיינע ליפען האט זיך געוויזען א גנב'ישער שמייכעל, אנגיסענדיג אין דערזעלבער צייט א גלעזעל בראנפען פאר א זשאנדארם.

באלד האָט זיך די קרעטשמע אָנגעהויבען אָנצופילען. איינינע בויערן־פריען פון'ם דערפעל זיינען אריין אינעווייניג, ריידענדיג אויף'ן קול איבער די פאַסירונגען פון'ם היינטיגען מאַרק. פון וואַנען זיי זיינען יעצט געקומען. צוויי זשאַנדאַרמען, וועלכע מי האָט נאָך וואָס איבערגעביטען די וואַך, זיינען אַריינגעקומען נעהמען אַ כוס. אַחוץ זיי זיינען פערשידענע אַנדערע איינוואוינער פון שטעטעל אַריינגעקומען און ארויסגעגאַנגען, נאָר דאויד איז ניט געווען צו זעהן. אַ גאַנצע שטונדע איז אריבער זייט דער צוג איז אָנגעקומען. שמואל האָט שוין גערעכענט ניט אַנדערש, אז דאויד האָט זיך פערשפעטיגט און וועט ערשט קומען מיט'ן מאָרגענדיגען צוג. ער האָט זיך געפרייט וואָס ער וועט יעצט האָבען אַ צוטשעפּ צו בעטען אַ הוספה.

ווען שמואל האָט זיך אָבער אומגעקוקט אין אַ פּאָר מינוטען ארום, האָט ער דערזעהן דאויד'ן זיצען ביי איין טישעל מיט די צוויי זשאַנדאַרמען, וועלכע האָבען זיך גאָר ניט אומגעקוקט אויף איהם. שמואל האָט איהם דערלאַנגט אַ גלאָז ביער, פאַר וועלכע ער האָט באלד בעצאָהלט, ניט אויסריידענדיג קיין וואָרט. ער האָט אויסגעטרונקען די ביער און איז אַרויס פון קרעטשמע, פונקט אַזוי ווי ער וואָלט מעהר ניט אַריין, נאָר צוליעב דעם צוועק.

אַרויסגעהענדיג אין גאַס האָט זיך דאויד אָבגעקעהרט אין דער צווייטער זייט פון'ם הויז און איז אַריין אין קיך דורך אַ הינטער־טהיר. עס איז געווען דונקעל אין קיך און ניט בעמערקענדיג, האָט דאויד אַרויפגעטראָטען אויף דאָס ציגעלע וואָס איז געלעגען ביים טהיר. עס האָט דערלאַנגט אַ שפּרונג און האָט איבערגעשראָקען די הון, וועלכע האָט געכאַפּט אַ דרימעל אין אַ ווינקעל פון'ם צימער. דאויד האָט זיך ניט געמאַכט וויסענדיג און איז דורכגעלאָפען אַ פינסטערן קאָרידאָר. ער האָט אָנגעצונדען אַ שוועבעלע און האָט אויסגעפונען די דילצערנע טרעפּ, וועלכע ער איז מיט שנעלע טריט אַרויף און פון דאָרט גלייך אַריין אין אַ קליינעם, שמוציגען צימער, וואו שמואל דער רויטער פלעגט אויפנעהמען די יעניגע, מיט וועלכע ער האָט געהאַט אָבצומאַכען זיינע גרעסטע מסחרים.

דער מעקלער האָט שוין געוואָרט אויף איהם. אַזוי גיך ווי דאויד איז ארויס פון שיינק, האָט שמואל אַרויפגערופען זיין ווייב און האָט איהר אַנידערגעשטעלט אויף זיין פּלאַץ, אין סטאָיקאָ, און ער איז גלייך אַראָב אונטען.

„שלום עליכם אייך, וואָס זשע מאַכט איהר עפּעס, ר' שמואל?" האָט דאויד אין פראָסט אידיש געזאָגט. „איהר האָט מיך אַפנים ניט ערוואַרטעט צו האָבען דאָ אַזוי גיך."

„איך האָב גערעכענט, אַז איהר וועט שוין גאָר ניט קומען, הערר דאויד, — ס'הייסט היינט, מיין איך. איך האָב געדיינקט, איהר וועט קומען מאָרגען."

„איך האָב געהאט עפּעס צו פערזאָרגען," האָט דער יונגער מאַן געזאָגט, זיך אַנידערזעצענדיג אויף דעם אָבגעקראָכענעם אַרם-שטוהל, וועלכער איז געשטאנען ביים וואנד.

דער לאנגער, מאָגערער שמואל האָט זיך אָנגעשפּארט אויף אַ הויכען הילצערנעם ביינקעל, וועלכער האָט אונטערגעהונקען אויף איין פיסעל.

„זיינען אייערע פריינדע געקומען מיט אייך?" האָט דער מעקלער געפרעגט.

„יאָ."

„אַלע דריי?"

„געוויס, דריי: צוויי מענער און איין פרוי. איך האָב זיי געלאָזט ביי פאָמאַ'ן. מיר ווילען זיין אויף דער אנדערער זייט מארגען אין דער פריה. איהר האָט צוגעגרייט אַלעס מן הסתם, האַ?"

„יא, עס איז רעכט. זיי וועלען זיין אויף דער אנדערער זייט ארום אכט, ניט שפּעטער. אָבער ——"

שמואל האט זיך אליין אבגעשטעלט. ער האט זיך געריבען די לינקע זייט פון זיין נאז, קוקענדיג דאויד'ן גלייך אין פנים אַריין, אַזוי ווי ער וואָלט וועלען דערגעהן, אויב דאויד טרעפט וואָס ער מיינט.

„וואָס איז שוין ווייטער?" האָט דער יונגער מאַן געפרעגט, אויפהויבענדיג די אויגען צו איהם.

„וואָס זאָל זיין ? איהר ווייסט, אַז די צייטען זיינען שלעכט און די סאָלדאַטען זיינען זעהר געלד־דורסטיג. איך האָב געהאַט אסך, אָה, אַזאַ סך אַרבייט ביז וואַנען איך האָב זיי אַריינגעקריגען," האָט שמואל געזאָגט, אויפהייבענדיג די אויגען צו דער סטעליע, „און איך האָב געמוזט בעצאָהלען מעהר וויפיעל ——"

„אויב אַזוי, האָט איהר זיך טאַקי בענארישט, שמואל, און איהר האָט געמאַכט אַ גראָבען פעהלער, פערשטעהט איהר מיך," האָט דאוויד נאַכלעסיג אַרויסגערעדט."

„וואָס ? הייסט דאָס אַ פעהלער, ווען איך וויל אייך דיענען פינקטליך און אָהן צרות ?"

נעוויס ניט. אָבער איהר דאַרפט זיך האַלטען ביי די אָבגעמאַכטע פרייזען. דאָס איז די הויפטזאַכע ביי די סוחרים. וואָס מעהר איהר וועט זיי געבען, אַלץ מעהר וועלען זיי פערלאַנגען. נעהמט זיך עס גוט אַריין אין זינען, פריינד לעבען, און האַלט זיך ביי אייערע פרייזען. דאָס איז די הויפטזאַכע."

„אייך איז לייכט צו ריידען, הערר דאוויד !" האָט דער מעקלער ברוגז'לאַך אויסגערופען. „וואָס זשע, איך בעט אייך, האָב איך געקענט טהאָן ? זיי זיינען דאָך די בעלי בתים, ניט איך."

„אַ קלוגער מענש דאַרף וויסען ווי אַזוי צו מאַכען, אַז זיי זאָלען איינגעבען," האָט דאוויד קאַלטבלוטיג געענטפערט. „לאָמיר נאָר זעהן," האָט ער פאָרטגעזעצט מיט שפּאַסיגען טאָן. „למשל, איהר פאָדערט פון מיר מעהר וויפיעל דער אָבמאַך איז. איך זאָג ניט חלילה, אַז איהר פאָדערט, נאָר שטעלט אייך פאָר, אַז איהר וואָלט עס געטהאָן, דאַן וואָלט איך אייך געזאָגט „זייט געזונד" און וואָלט געגאַנגען דאָרט, וואו עס איז בילינער. דער גרענעץ איז לאַנג און סאָלדאַטען זיינען דאָ אַסך. ווען איינער וויל זיך ניט האַלטען ביים אָבגעמאַכטען פרייז, ווער זשע הייסט אייך, איהר זאָלט זיך האַלטען מיט איהם ? האָב איך ניט רעכט ?"

דאָס זאָגענדיג האָט ער צוגעשמייכעלט און האָט גענומען אָנלייגען טאַבאַק אין זיין ליולקע.

ער האָט באַלד אין אָנהויב פֿערשטאַנען וואָס שמואל מיינט מיט דעם שמועת זיינעם און איז געווען פֿעסט ענטשלאָסען ניט נאָכצוגעבען. איינקאַ־גען וואו מי קען נאָר די געלד פֿון דער בעוועגונג און זיך רעכענען מיט יעדער קאָפּיקע, דאָס האָט ער בעטראַכט פֿאַר די פּפֿליכט פֿון יעדען רעוואָלוציאָנער.

„ווי געהט עס אייער פֿאַמיליע? איך האָב אייך נאָר פֿערגעסען צו פֿרעגען,“ האָט ער זיך ווידער געווענדעט צום מעקלער. „זיי זיינען דאָך געזונד, האַ?“

„אָה, דאַנק אייך פֿאַר'ן נאָכפֿרעגען, זיי זיינען גאַנץ געזונד,“ האָט שמואל געענטפֿערט נאַכלעסיג, זובענדיג עפּעס אַן אַנדער וועג ווי אַזוי דאויד'ן צו פּאַקען. עס האָט זיך איהם ניט געוואָלט פֿערלירען אַזאַ גוטע געלעגענהייט.

„גאָר קיין נייעס ניטאָ אין שטעטעל?“ האָט דאויד ווייטער געפֿרעגט, פּיפּקענדיג זיין ליולקע.

„עטוואָס,“ האָט דער מעקלער געענטפֿערט, און דאָס זאָגענדיג האָט ער זיין גאַסט דערלאַנגט אויסגעשניטענע שטיקלאַך פֿון צייטונגען וואו עס איז גערעדט געוואָ־ען איבער די מאַסרעגעלען, וועלכע מי האָט אָנגעהויבען צו נעהמען אויפ'ן גרענעץ.

„האָט איהר געהערט, אַז איציק איז דאָ צוריק?“ האָט דאויד געפֿרעגט, אַרויסלאָזענדיג אַ פֿולען מויל מיט רויך.

שמואל איז געבליבען אַ טויטער. איציק אָדער יצחק פּערלענגלאַנץ איז געווען זעהר אַ דורכגעטריבענער מעקלער און האָט געהאַט אַ גוטען נאָמען צווישען דער חברה. דאויד האָט צייטענווייז געמאַכט אַ פּאָר מסחרים מיט איציק'ן, און שמואל האָט איהם חושד געווען, אַז ער וויל דאויד'ן אין גאַנצען אַרויסרייסען פֿון איהם.

„אַזוי?“ האָט דער מעקלער געזאָגט גאַנץ שטיל. „איך האָב גאָר ניט געוואוסט דערפֿון.“

ער האָט געוואָרפֿען אַ פֿאָרשענדען בליק אויף דאויד'ן, וועלכער איז געזעסען אַזוי רוהיג, פּונקט ווי די גאַנצע געשיכטע וואָלט איהם גאָר ניט אינטערעסירט.

„פּאָמאַ האָט עס מיר געזאָגט. דאָס איז אַלעס וואָס איך וויים," האָט ער געזאָגט.

„אָה, עס איז אַרויסגעוואָרפּען די ארבייט," האָט זיך דער מעקלער געטראַכט. „ער איז גוט בעקאנט אין די אַלע זאַכען און פערשטעהט דאָס געשעפט צו גוט."

„האָבען אייערע פריינדע אַסך באַגאַזש?" איז שמואל אין מיטען דערינען אַריינגעפּאַלען, פונקט ווי עס וואָלט גאָר קיין סכסוך ניט געווען צווישען זיי.

„עטליכע פעקלאַך. אייער אינגעל קען עס אַלעס ברייגגען."

„גוט. איך וועל איהם מאָרגען שיקען צו פּאָמאַ'ן. דאָס געלד מן הסתם אויף דער אַנדערער זייט, האַ?"

„יאָ; אָבער געדענקט, איהר זאָלט גאָר ניט נעהמען פון זיי, נאָר אַ קליין בריוועלע אויף אַ שטיקעל פּאַפּיר, מיר צו לאָזען וויסען, אַז זיי זיינען אַריבער בשלום."

שמואל האָט געשאָקעלט מיט'ן קאָפּ און אַ טרויעריגע מינע האָט זיך אויסגעדריקט אויף זיין פנים. ער האָט געהאַט אַ פולע האַרץ געגען דעם „האַרטען" דאויד. ער האָט עס אָבער בעהאַלטען און זיך גרייזלענדיג די רעכטע פיאה, האָט ער געפּרעגט וואָס פאַר אַ וועטער עס איז יעצט אין פעטערבורג. ער האָט זיך געוואָלט צושלאָגען אַביסעל די געדאַנקען.

באַלד איז אָבער די טרויעריגקייט פון'ם מעקלער פערשוואונדען. דאויד האָט איהם געפּרעגט, אויב ער וועט איהם אָבוואַרטען אין אַ מאָנאַט אַרום אויף דער גרענעץ.

„פּערשטעהט איהר מיך," האָט זיך דער יונגער מאַן ערקלעהרט. „איך געה אויך אַריבער אויף דער אַנדערער זייט און איך וועל האָבען פיעלע זאַכען אַריבערצושמוגלען."

שמואל האָט זיך בעלעקט. דאָס איז געווען אַ שטיקעל נחמה פאַר זיין היינטיגען דורכפאַל.

ער האָט ניט געפּרעגט קיין שאלות. דאויד האָט פיינט געהאַט די זאַכען. ער פלעגט ניט זאָגען מעהר וויפיעל מי האָט גערדאַרפט.

„איך האָף, אַז איהר וועט ניט פֿערגעסען אין מיר, הערר דאויד," האָט שמואל געזאָגט.

„געוויס ניט. איהר מוזט זיך אָבער געפֿינען אויף'ן פּלאַץ. איך וועל אייך שרייבען בעציישענס, כדי איהר זאָלט וויסען וועהן מיך צו ערוואַרטען."

זיי האָבען דערנאָך געשטענה'ט אַביסעל איבער פֿערשיעדענע זאַכען און זיינען זיך פֿאַנאַנדער־געגאַנגען אַזוי ווי גוטע פֿריינד.

„אַ יונג מיט ביינער, ניטאָ וואָס צו רייידען," האָט זיך שמואל געטראַכט, פֿערמאַכענדיג די טהירען און די פֿענסטער פֿון דער קרעטשמע „גאָר יעקב אבינו אליין וואָלט איהם אפשר בייגעקומען. פֿונדעסטוועגען וואָלט ער געדאַרפֿט האָבען אַביסעל מעהר בערעכנונג מיט איינעם פֿון זיינע ברידער, מיט אַ א י ד ע ן, וועלכער איז נעביך אַ מטופל מיט אַזאַ גרויסע פֿאַמיליע און וועמען עס קומט אָן אַזוי שווער צו פֿערדינען אַ כשר'ן גראָשען.

און ער האָט זיך מיט בעדויערן דערמאָנט אין די גאָלדענע צייטען מיט זעכס אָדער זיעבען יאָהר צוריק, ווען דער געוועהנליכער פּרייז פֿאַר' אַריבערשמוגלען איבער'ן גרענעץ, איז געוועזען פֿינף און צוואַנציג און אָפֿטמאָל פֿופֿציג רובעל פּער קאָפּ. אַנדערע שוטים פֿלעגען בעצאָהלען גאַנצע הונדערטער. דאויד האָט עס אַראָבגעדונגען אויף אַ צ ע ה נ ע ר ל. און מי קען קיינמאָל קיין „עקסטראַ" ניט קריגען. עס איז אפילו אמת אַז זייט ד א ו י ד האַלט די גרענעץ אין זיינע הענד, דרעהען זיך דורך צעהן מאָל אַזוי פֿיעל ג ו י ם ווי פֿריהער. דאָס איז נאָך אַ שטיקעל גליק בנאמנות. שמואל האָט אָבער געדיינקט, אַז עס וואָלט אויסגעקוקט אַסך שענער, ווען עס וואָלטען געוועזען ביידע זאַכען, אי דער היינטיגער עולם, אי די אַמאָליגע פּרייזען. עס וואָלט גאָר ניט געשאַדט, חלעבען.

אַרויסגעהענדיג פֿון שמואל'ס הויז איז דאויד גלייך אַוועק צו פֿאָמאַ'ן, וואו זיינע פֿריינד זיינען פֿערבליבען די נאַכט. דער בעל הבית אליין האָט איהם געעפֿענט און האָט איהם איבערגעגעבען, אַז אַלעס איז אין אָרדנונג; זיינע פֿריינדע האָבען אָבגעגעסען און זיינען געגאַנגען שלאָפֿען

דאויד איז אייך געבליבען דאָרט איבערגעכטינגען. אין דיזען שטעטעל פלעגט ער אימער שטעהן ביי פּאָמאַ'ן. דאָס איז געווען דער זיכערסטער פלאַץ, ווייל פּאָמאַ אַליין איז געווען אַ דעסאַטניק, און זיין הויז האָט ניט געקענט אַרויספּציהען אויף זיך אַזוי פיעל אייגען ווי אַלע אַנדערע הייזער.

ער איז אויפגעשטאַנען פריהער פאַר אַלעמען. ווען ער האָט זיך אַרומגעוואַשען און אָנגעטהאָן, האָבען זיך זיינע פריינדע אויך אויפגעכאַפּט און האָבען זיך גענומען אָנגרייטען צום אָנבייסען.

אָסטראָגאָווסקי, דער עלטערער פון די צוויי מענער וועלכע זיינען געקומען מיט דאויד'ן, איז געווען אַ קליינער, איינגעהויקערטער מאַן אין מיטעלע יאָהרען. ער איז אַנטלאָפען פון אסטראָג, וואו ער איז געזעסען פאַר אַ שטיקעל פּניעה בכבוד אין'ם רוסישען געזעץ און איז יעצט ענטשלאָסען געווען צו פערברייננגען זיינע איבעריגע יאָהרען אין אויסלאַנד.

דער צווייטער, סאַזאָנאָוויץ, אַ יונגער מאַן פון 23 יאָהר אַלט, איז געווען אַ מיטגליד פון דער רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי, און אַזוי ווי ער האָט שוין געהאַט אויף זיך צופיעל אייגען אין רוסלאַנד און האָט מעהר ניט געקענט בלייבען אין זיכערהייט, האָט מען איהם אַוועקגעשיקט אין אויסלאַנד „בייטען אַביסעל די לופט".

דאָס מיידעל, אַננאַ וואָרוליטש, איז געווען פערמישט אין די אונרוהען, וועלכע זיינען פאָרגעקומען אין אַן אוניווערזיטעט. מי האָט איהר ניט געוואָלט אַרויסגעבען קיין אויסלענדישען פּאַס. זי האָט זיך געווענדעט צו דאויד'ן און ער האָט איהר אַריינגענומען אין דער קאָמפּאַניע. ער איז געווען בערייט אַריבערצונעהמען איבער'ן גרענעץ יעדען איינעם וואָס האָט נאָר געדאַרפט זיין הילפע.

„ריהרט זיך קינדער," האָט זיי דאויד אונטערגעטריבען. „איהר האָט אַסך אַרבייט היינט און איהר טהאָרט ניט פערלירען קיין צייט. איך וועל געהן צוגרייטען דעם אָנבייסען."

פּאָמאַ האָט אַריינגעטראָגען דעם סאַמאָוואַר. דאויד אַליין האָט געמאַכט טהעע, און באַלד איז דער עולם געזעסען ביי'ם טיש, פריילאך

און מונטער, טראַכט דעם וואָס זיי האָבען נאָך געהאַט אַ פּעקעל איבערצוקומען — דעם גרענעץ. דאוויד'ס פריינדע האָבען געגלויבט, אַז דער אַריבערגעהן איבער דעם גרענעץ איז פערבונדען מיט גרויסע שוועריגקייטען, וועהרענד ער האָט זיי פערזיכערט, אַז עס איז זעהר לייכט און איינפאַך. הונדערטער מענשען גנב'ענען דעם גרענעץ, פּשוט איינצושפּאָרען די געלד פון פּאַס, און „פּאָליטישע" אפילו קענען אַריבערגעהן פּונקט ווי אַלע אַנדערע, סיידען זייער אויסזעהן האָט עטוואָס בעזאָנדערעס זיי צו פערראַטהען.

„פונדעסטוועגען זיינען אַ היבשע ביסעל פון זיי אַ ר ע ס ט י ר ט געוואָרען טאַקי אויף דער גרענעץ," האָט אַננאַ וואוליטש געזאָגט און איז דערביי בלייך געוואָרען.

„ס'פערשטעהט זיך," האָט דאוויד איראָניש געענטפערט. „אָבער וועמעס שולד איז עס געווען, אויב ניט זייער אייגענע? אַ נאַר קען זיך דערטרינקען אפילו אין אַן עמער וואַסער, ווען ער לייגט דאָרט אַריין דעם קאָפּ."

נאָך דאוויד'ס מיינונג נאָך איז אויסגעקומען, אַז דער גרענעץ איז דער בעסטער פּלאַץ, וואו אַרומצוגעהן אַהין און צוריק. ער איז געווען ביז אויף די פערשלאָפענע, אויף די פ ו ל ע נ צ ע ר, וועלכע האָבען אַרויסגעלאָזט אזא שם רע אויף'ן גרענעץ און האָבען געוואָרפען אַ מורא אויף די, וועלכע וואָלטען געקענט לייכט אַריבערגעהן.

זיי האָבען זיך אַזוי פערדעט איבער'ן גרענעץ און האָבען ניט בעמערקט, אַז עס איז שוין שפּעט און דער מעקלער איז נאָך ניטאָ. אַסטראַגאָרסקי איז געווען דער ערסטער עס צו בעמערקען. ער האָט געדאַרפט קומען צעהן אַזייגער און עס איז שוין געווען אַסך שפּעטער און ער איז נאָך ניטאָ.

מעהר פון אַלעמען איז עס ניט געפעלען אַסטראָגאָרסקי'ן, איהם איז זעהר לאַנגווייליג געווען אין'ם קליינעם שטעטעל.

„ווי איך זעה, וועלען מיר דאָ דאַרפען פערברייגגען נאָך אַ נאַכט," האָט ער געזאָגט מיט אַ טאָן פון אונצופרידענהייט, און אין זיינע ווערטער איז געלעגען אַ מין פאָרוואורף צו דאוויד'ן.

דאויד האָט איהם בערוהיגט. ער האָט געזאָגט, אַז אויב דער מעקלער וועט ניט קומען אין אַ פֿערטעל שטונדע צייט, וועט ער געהן זעהן אַן אַנדערן, מיט וועמען צו מאַכען דאָס געשעפֿט.

ער האָט זיך שוין צוגעקליבען צו געהן, ווען שמואל איז אָנגעקומען. ער האָט זיך ענטשולדיגט; דער סאָלדאט, מיט וועמען ער האָט אָבגעמאַכט דאָס געשעפֿט, איז ניט געקומען און ער וועט איהם ניט קענען זעהן ביז ביינאַכט.

דאויד'ן איז עס גאָר ניט געפֿעלען. עס איז געווען פֿרייטאָג. אין עטליכע שטונדען אַרום קומט אָן דער שבת און אַ אידישער מעקלער וועט ניט מחלל שבת זיין פֿאַר קיין פרייז.

ער איז דאַרום געווען זעהר אויפֿגערעגט.

„זייט ניט אין כעס, העדר דאויד," האָט דער מעקלער געזאָגט. „איהר וועט ניט דאַרפֿען וואַרטען דאָ ביז שבת איז פֿאָראיבער. איך האָב געקריגען צוויי פעסער פֿאַר די העררען און מיין טאָכטער וועט מיר באַלד צוברייננגען איהר פאַס פֿאַר דער דאַמע. מיר קענען באַלד אַריבערגעהן, חאָטש שוין, אַז איהר ווילט."

דאויד האָט צוגענומען די צוויי פעסער און האָט זיי איבערגעגעבען צו זיינע צוויי פֿריינדע. זיי האָבען עס ביידע אויפֿגעעפֿענט, זיך אויסצולערנען אויסווייניג די נעמען און די יאָהרען, וועלכע זיינען דאָרט פֿערשריבען.

„אַ פֿינסטער חלום אויף זיין קאָפּ!" האָט סאַזעפֿין פלוצלינג אויסגעשריגען. און זיך ווענדענדיג צום מעקלער, האָט ער געזאָגט: „וואָס פֿאַר אַ שמאַטע האָט איהר מיר דאָ געגעבען? עס איז דאָך אַ פאַס פֿאַר אַ פֿ ר ו י."

„נו, איז וואָס?" האָט דער מעקלער אַזוי נאַאיוו געפֿרעגט.

די צוויי איבעריגע פֿריינדע זיינען דערווייל צוגעגאַנגען צו סאַזעפֿין'ן זיך צו איבערצייגען, אויב עס איז וואַהר. עס איז ווירקליך געווען א פֿרויען-פאַס. דאָרט זיינען געשטאַנען די פֿאָלגענדע ווערטער: „ש ר ה ה אַ ל פ ע ר, ד י א ל מ נ ה פֿון שלמה האַלפער, אַ סוחר, פֿ ע ר צ י ג יאָהר אַלט."

זיי האָבען אַלע אַרויסגעפּלאַצט אין אַ געלעכטער. סאַזעפּין האָט שוין אין זיין לעבען געשפּיעלט פערשידענע ראָלען. ער האָט געהאַט אלערליי פּעסער, אָבער עס האָט זיך איהם נאָך קיינמאָל ניט געטראָפען צו געהן פאַר אַ פערציג יעהריגע אלמנה. ער האָט עס יעצט אויך ניט געוואָלט אָננעהמען.

„איהר מוזט עס איבערבייטען,“ האָט ער צום מעקלער געזאָגט. „איך קען ניט דורכגעהן מיט דיזען פּאַס.“

שמואל האָט געמאַכט מיט די הענד און האָט געזאָגט:

„וואָרום ניט? איהר וועט דורכגעהן, מיט גאָט'ס הילף.“

סאַזעפּין, וועלכער איז ניט געוועזען קיין גרויסער מאַמין, האָט ניט געוואָלט וויסען דערפון. דאָ האָט זיך אָבער דאַוויד אַריינגעמישט און האָט איהם בערוהיגט.

זיי האָבען גענומען געהן. אויף'ן וועג האָט זיי איינער פון שמואל'ס אינגלאַך בעגעגענט און האָט איבערגעגעבען זיין שוועסטער'ס פּאַס פאַר וואָליטש'ן.

דאַוויד האָט זיך מיט זיי אָבגעזעגענט. ער האָט זיי אָנגעזאָגט, זיי זאָלען וואַרטען אויף איהם אויף דער אַנדערער זייט. ער איז אַריבערגעגאַנגען אויף אַן אַנדער וועג, מיטנעהמענדיג מיט זיך די קליינע פּעקלאַך און די פּאַפּירען פון זיינע פריינדע. זיי זיינען אַלזאָ יעצט גלייך געגאַנגען צום גרענעץ, שמואל און סאַזעפּין פאָראויס און אָסטראָגאָרסקי מיט וואָליטש'ן פון הינטען.

דער גרענעץ איז בעשטאַנען פון אַ קליין טייכעל, וואו „אַ הון האָט געקענט אַריבערגעהן צו פוס אין זומער צייט“. דיזער וואַסערל האָט עס אָבגעטהיילט רוסלאַנד פון דייטשלאַנד.

אויף ביידע זייטען האָבען אַרומגעשפּאַצירט מענער און פרויען, לאָטקע, וועלכע האָט אויסגעזעהן ווי אַ גרויסער, אַלטער פּאַנטאָפעל, איז צוגעקומען צום רוסישען ברעג. אַזוי גיך ווי די פּאַסאַזשירען זיינען אַרויס, האָבען זיך אַריינגעשאָטען אַנדערע, צווישען זיי דאַוויד'ס פריינדע.

דער זשאַנדאַרם, וועלכער איז דאָרט געשטאַנען אויף דער וואַך האָט געגעבען אַ געשריי „פּעסער!“ און נאָכדעם ווי ער האָט זיי

געהאַט אַלע אין האַנד, האָט ער איבערגעצעהלט די קעפּ פֿון די פּאַסאַזשירען, און די פּעסער האָט ער איינציגווייז צוריקגעגעבען יעדען איינעם פֿון זיי בעזונדער.

אַלעס איז אַריבער גלאַט. אין עטליכע מינוטען אַרום זיינען זיי געווען אין דייטשלאַנד.

„ווי איינפֿאַך עס איז!" האָט וואָליטש אויסגערופֿען.

אַ בלייבער יונגער מאַן איז זיי אַנטקעגען געקומען, ווען זיי האָבען אַריינגעשפּאַצירט אין'ם דייטשען שטעטעל. ער האָט זיך אָבגעשטעלט אויף'ן קלאַנג פֿון דער רוסישער שפּראַכע, וועלכע זיי האָבען גערעדט, האָט זיי נאָכגעקוקט אַ צייט, און פֿערטראַכטערהייט איז ער אַוועק זיין וועג.

דאָס איז געווען א נ ד ר י י.

IV.

אין אייל ע נ ב.

צוריקקומענדיג אין זיין האָטעל האָט אַנדריי אויפֿגעזוכט דעם משרת און האָט איהם געזאָגט, אַז אויב איימיצער וועט קומען איהם זעהן, זאָל ער איהם אַריפֿפֿיהרען צו איהם אין צימער. ער איז דערנאָך אַרויף צו זיך און האָט זיך אַנידערגעזעצט ביים פֿענסטער, וועלכער איז אַרויס צו דער גאַס צו.

ער האָט אַרויסגעקוקט מיט אָפֿענע אויגען אויף דאויד'ן.

דאויד איז ווירקליך באַלד אָנגעקומען. אַנדריי איז אַראָבגעלאָפֿען איהם צו עמפּפֿאַנגען. ער האָט זיך ניט געקענט דערוואַרטען. ער איז געווען אונגעדולדיג צו הערען פֿון דאווד'ן די לעצטע נייעס.

די צוויי פריינדע האָבען זיך בעגעגענט אין'ם קאָרידאָר פון'ם הויז און זיינען אַרויפגעפאַלען איינער אויף'ן אַנדערענס האַלז.

„דו מוזט אַודאי זיין ברוגז אויף מיר, וואָס איך האָב דיר געלאָזט אַביסעל וואַרטען, האַ?" האָט דאוויד געפרעגט, קלאַפענדיג אַנדריי'ן אין פּלייצע.

„ברוגז בין איך געווען, אָבער ניט זעהר שטאַרק. איך בין גלאַט געווען אונרוהיג, מורא האָבענדיג, מיט דיר זאָל ניט האָבען עפּעס געטראָפען."

„אָה, דומהייטען! וואָס קען טרעפען מיט מיר? איך בין אַרומגעלאָפען צונויפמאַכען אַ קאָמפּאַניע, אַריבערצופיהרען איבער'ן גרענעץ. צוויי פויגעלאַך מיט איין שטיין, אַזוי ווי געוועהנליך. עס איז אי ביליגער, אי גיכער."

„איך מיין, איך האָב געזעהן דיין קאָמפּאַניע ביים ברעג, מיט אַ שטונדע צוריק."

„יאָ, דאָס זיינען מיינע לייט. סאַזעפּין איז צווישען זיי. דו מוזט זיך זעהן מיט איהם."

און אַזוי ריידענדיג זיינען זיי אַרויף צו אַנדריי'ן אין צימער. דאוויד האָט אַראָבגעוואָרפען זיין אויבער-ראָק פון זיך און האָט זיך אַנידערגעזעצט.

„נו, יעצט לאָמיך הערען, וואָס טהוט זיך עפּעס אויף יענער זייט?" האָט אַנדריי געפרעגט, זיך שטעלענדיג אַנטקעגען איהם. „ווי געהט עס דושאַרדזש'ן און די אַנדערע? וואָס הערט זיך מיט באָריס'ן? איז עפּעס געווען אַ נאַכריכט פון זינאַ'ן?"

„מיר האָבען געהאַט אַ בריעף פון זינאַ'ן. די אויסזיכטען זיינען ניט קיין גוטע, ווי מי קען אַרויסנעהמען פון די עטליכע ווינקע, וואָס זי גיט אין'ם בריעף. זי וועט באַלד זיין צוריק אין פּעטערבורג און וועט דיר מן הסתם איבערגעבען אויספיהרליכעס דאַריבער."

„וואָס? פאָהרען מיר ניט צוזאַמען נאָך פּעטערבורג?"

„ניין." האָט דאוויד געענטפערט. איך פאָהר אין דער שווייץ און וועל דאָרט פערבלייבען איניגע טעג. איך האָב עטוואָס דורכצופיהרען."

„עס פרייט מיך זעהר,‟ האָט אַנדריי געזאָגט. וואָס אונזערע פריינדע וועלען דיר ווידער האָבען דאָרט אויף אַ קורצע צייט. האָסט דו זיי געשריבען, אַז דו קומסט?‟

„איך שרייב קיינמאָל ניט. איך האָב ליעב אַראָבצופאַלען פלוצלינג, אונערוואַרטעט. יאָ, דו האָסט מיר גאָר ניט דערצעהלט, וואָס זיי מאַכען דאָרט, דער גאַנצער עולם.‟

„אַה, עס איז ניטאָ וואָס צו דערצעהלען,‟ האָט אַנדריי געזאָגט. דאָס זעלבע לעבען, אַזוי מרה שחורה'דיג ווי איטער.‟

„וואָס פאַר שוועכלינגע די ניהיליסטען זיינען עס!‟ האָט דאויד אויסגערופען. „לעבען אין אַ פריי לאנד, אין אַ צייט פון אַזאַ גרויסער סאָציאַלער בעוועגונג, און זיך צו פיהלען אַזוי ווי פיש אויף דער יבשה. . . פאַר איך אַפנים עקזיסטירט קיין אַנדער וועלט ניט אויסער רוסלאַנד, האַ?‟

„דו האָסט פאָלקאָם רעכט אונז צו בעשולדיגען דערפאַר, דאויד,‟ האָט אַנדריי געזאָגט מיט אַ טאָן פון איינעם וואָס איז זיך מודה אויף זיינע זינד. „עס איז וואַהר, מיר זיינען וויניגער קאָסמאָפאָליטיש ווי די אנדערע נאַציאָנען. מיר דיינקען ווירקליך ניט פון קיין אַנדער ווינקעל, חוץ ר ו ס ל אַ נ ד. דו ביסט דער איינציגער, פון די וואָס איך קען, וועלכער פערדיענט מיט רעכט אָנגערופען צו ווערען אַ ו ו ע ל ט=ב י ר ג ע ר.‟

„דאָס איז אַ שטיקעל קאָמפּלימענט, אָבער עס מאַכט מיר גאָר קיין פערגניגען ניט,‟ האָט דאויד געזאָגט.

אַנדריי'ן איז דער זכוח ניט געפעלען. ער האָט געדענקט וועגען באָריס'ן. זיין יעצטיגער צושטאַנד האָט איהם שטאַרק גערירהרט. באָריס איז געווען דער איינציגער, אויסער דזשאָרדזש'ן, וועלכער איז געשטאַנען אין ענגע פערבינדונג מיט איהם. ער האָט דאַרום געפרעגט דאויד'ן וואָס די פעטערבורגער פריינדע דיינקען וועגען דעם.

„קיין זאַך קען ניט געטהאָן ווערען ביז וואַנען זינאַ וועט זיין צוריק. נאָר איך האָב איבערהויפט מורא, אַז מיר קענען גאָר ניט טהאָן פאַר איהם יעצט.‟

„גאָר ניט! וואַרום?" האָט אַנדריי אויסגעשריגען.

„מיר האָבען קיין כוחות ניט," האָט דאויד געענטפֿערט מיט אַ זיפֿץ. „מיר זיינען יעצט אין אַ שטיקעל צרה. דו וועסט עס אַליין זעהן, ווען דו וועסט זיין דאָרט."

ער האָט איהם דערצעהלט אלעס, די לעצטע אָפּפער וואָס די רעוואָלוציאָנערע פּאַרטיי האָט געהאַט און אין וואָס פֿאַר אַ מאַנגעל אין געלד זי איז.

אַנדריי האָט זיך צוגעהערט, אַרומשפּאַצירענדיג אַהין און אַהער מיט אַן אַראָבגעלאָזענעם קאָפּ. עס איז געווען ערגער ווי ער האָט ערוואַרטעט. דער געדאַנק, אַז עס איז דאָ ווייניג האָפֿנונג צו טהאָן עפּעס, האָט איהם געמאַכט שרעקליך בייז.

„וואָס פֿאַר פוסטע פֿראַזען זיינען עס, וואָס מ'רעדט פֿון כוחות! אונזערע כוחות ליגען אַרום אונז. אויב מיר קענען ניט קריגען קיין אַנהייגער, צייגט עס נאָר, אַז מיר האָבען עס ניט די ווערטה."

„מ'קען דאָך ניט שפּרינגען איבער'ן קאָפּ," האָט דאויד געענטפֿערט. „מיר וואָלטען שוין געקענט אָבשפּאָרען אַ פּאָר פֿון א ו נ ז ע ר ע צו טהאָן וואָס מ'דאַרף, אָבער וואָס קען מען טהאָן אָהן געלד?"

„וואָס זשע מאַכט עס אויס? קיין זאַך קען אונז ניט ברייגגען אַזוי פֿיעל געלד און סימפּאַטהיע, ווי אונזער טהעטיגקייט, אונזער צייגען, אַז מיר ל ע ב ע ן."

„נו," האָט דאויד געזאָגט, „רעד מיט זינאַ'ן און מיט די איבעריגע דאַריבער. מיר וואָלטען אַלע וועלען, אַז עטוואָס זאָל געטהאָן ווערען."

דאָס זאָגענדיג האָט ער זיך אויפֿגעהויבען אַוועקצוגעהן.

„איך מוז געהן זעהן מיינע לייט. יאָ, ווי אַזוי וועט זיין מיט סאַזעפּין? וועסט דו געהן איהם זעהן, אָדער זאָל ער פֿיליכט קומען אַהער?"

אַנדריי האָט געזאָגט, ער וועט בעסער געהן, ווייל ער וויל זעהן די אַנדערע צוויי פֿריינדע אויך. זיי זיינען אַלזאָ ביידע אַוועק אין'ם האָטעל, וואו דאויר האָט זיי איבערגעלאָזט. אַנדריי איז באַלד בעקאַנט געוואָרען מיט אַלעמען, און עס האָט זיך אָנגעהויבען א ווארעמער

וכוח איבער דעם אָנגאַנג פֿון דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג אין רוסלאַנד. סאַזשעפֿין מיט אַנדריי׳ן האָבען אויף קיין פֿאַל ניט געקענט איינשטימען איבער געוויסע פונקטען. זיי האָבען זיך אין מיטען דעם וכוח אַזוי צוהיצט, אַז דאויד האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטען און האָט געמאַכט כּ׳יט זיי שפּאַס.

„הערט נאָר, קינדער, אָט דאָ אין דרויסען שטעהט אַ לעש־מאַשין. צוהיצט זיך ניט אַזוי. דער בעל הבית קען נאָך מיינען, אַז איהר ברענט און וועט נעהמען לעשען. . .״

זיי האָבען זיך גאָר ניט איינגעהערט וואָס ער האָט געזאָגט און האָבען דיסקוטירט ווייטער. עס איז דערווייל אַוועק אַ פּאָר שטונדען. דאויד האָט איבערגעשלאָגען דעם וכוח.

„פֿריינדע,״ האָט ער געזאָגט, „אייער צוג געהט אָב אין צוויי שטונדען אַרום. עס איז צייט צו טהאָן עפּעס פֿאַר׳ן גוף. מיר וועלען עפּעס עסען. דאָס איז אַ זאַך, מיט וועלכער איהר וועט אַלע זיין איינפֿערשטאַנדען, ניין?״

זיי זיינען באַלד אַראָב אין׳ם עסס־צימער. דאויד האָט בעשטעלט מיטאג פֿאַר אַלעמען.

אום 4 אַזייגער זיינען זאַזשעפֿין, אָסטראָגאָרסקי און וואָוליטש אַוועקגעפֿאָהרען. דאויד איז געבליבען מיט אַנדריי׳ן. ער האָט נאָך געהאַט אַן אַרבייט, איהם אַריבערצופּעקלען איבער׳ן גרענעץ. ער האָט געזאָגט אַנדריי׳ן, אַז דאָס מוז געדויערן אַ פּאָר טעג, ביז איבער שבת, סיידען ער זאָל קריגען אַן אַנדער מעקלער, ניט קיין אידען. אַנדריי׳ן איז שוין נמאס געווען דאָס וואַרטען. דאוויד האָט עס בעמערקט און איז באַלד אַוועק זוכען אַ מעקלער. אין אַ שטונדע אַרום איז ער געקומען צוריק מיט אַ בשורה, אַז ער האָט געקריגען אַ געוויסען מעקלער שמידט, אַ דייטש, וועלכער וויל איהם אַריבערפֿיהרען היינט אבענד נאָך, אויב ער וויל.

אנדריי איז געווען העכסט צופֿרידען פֿון דיזער נאַכריכט. ער האָט שוין מעהר ניט געקענט וואַרטען. ער האָט געוואָלט זיין וואָס פֿריהער אין פּעטערבורג.

דאוויד האָט באַלד געשיקט נאָך'ן מעקלער. ער איז געקומען און נאָך אַ שטיקעל דינגעריי צווישען איהם און דאוויד'ן, האָט מען זיך ענדליך אויסגעגלייכט.

שמידט האָט אַרויפגענומען אַנדריי'ס טשאַמעדאַן אויף זיין אַקסעל און זיי זיינען אַלע דריי געגאַנגען צום מעקלער אַהיים, וואו זיי זיינען געבליבען, זיך אַביסעל אָבצורוהען.

„וואו איז האַנז?" האָט שמידט געפרעגט זיין פרוי, וועלבע האָט דערלאַנגט איהרע געסט עפּעס צום טרינקען.

האַנז איז געווען זיין אינגעל, 12 יאָהר אַלט. ער איז נאָר וואָס געקומען פון אַבענד־שולע און האָט זיך איבערגעביטען די קליידער. באַלד איז ער אַראָבגעקומען אונטען.

„נעהם דיין הוט און פיהר צו דיזע צוויי הערען צום גרויען שטיין, אונטער'ן בערגעל דאָרט. פערשטעהסט?"

„יאַ, פּאַטער."

„און מאַך עס גיך, הערסט?" האָט שמידט ווייטער געזאָגט, ווערהרענד דאָס אינגעל האָט געזוכט זיין היטעל.

שמידט האָט זיך אָבגעזעגענט מיט זיינע „געסט", האָט זיי בעגלייטעט ביז'ן טהיר און האָט אַלץ ווידערהאָלט זיינע בעפעהלע צו זיין בחור'ל, וועלבער האָט יעצט געדאַרפט פערטרעטען זיין שטעלע.

האַנז איז געווען אַ קלוג אינגעל. ער האָט ניט געדאַרפט האָבען, מי זאָל איהם לערנען. ער האָט פערשטאַנען דאָס געשעפט זעהר גוט. רוהיג און מיט'ן קאָפּ אין דער הויך איז ער געגאַנגען פאָראויס און האָט געצייגט די צוויי יונגע לייט דעם וועג.

דאוויד און אַנדריי זיינען געגאַנגען פון הינטען, ביים ברעג פון'ם טייכעל, וועלכען דאוויד'ס פריינדע זיינען מיט עטליכע שטונדען צוריק אַריבער. דער קליינער וועג־ווייזער איז צוגעקומען צו אַ פּלאַץ וואו דאָס וואסער פערנעהמט זיך רעכטס און דער וועג איז געווען זעהר שלעכט. ער האָט זיך אָבער ניט אָבגעשטעלט און וואָרפענדיג זיינע דיקע הענטלאך, אָהנע זיך אומצוקוקען, ווי אַ פּראַקטישער וועג־ווייזער, האָט ער געשפּאַנט פאָרווערטס.

עטליכע מינוטען זיינען די צוויי פריינדע נאכגעגאנגען שטיל. אנדריי איז געווען פערטראכט. ער האט געהאט איין געדאנק פאר זיך — זיין צוריקקומען נאך רוסלאנד. זיין הארץ איז געווען פול. ער האט געהאט אזוי פיעל צו ריידען מיט דאויד'ן, עס איז אבער קיין צייט ניטא דערצו.

„עס טהוט מיר זעהר לייד, ליעבער דאויד, וואס אונזער יעצטיגע צוזאמענטרעפונג איז אין אזא א י י ל ע נ י ס," האט ער געזאגט. „איך וואלט זיך געוואלט מיט דיר דורכריידען איבער פיעלע זאכען."

„אין אן ערך פון א מאנאט צייט וועל איך זיין צוריק. דו וועסט נאך מאהרשיינליך זיין דארט, ווי?"

„געוויס. ביז וואנען איך וועל זיך ארומקוקען וועט דער מאנאט אוועקגעהן. נאר זאג מיר, איך בעט דיך, זיינען דארט דא פיעלע וואס טראגען זיך ארום מיט אזעלכע געדאנקען, ווי סאזעפין? דו ווייסט, ער געפעלט מיר גאר ניט."

עס זיינען ניטא קיין סך פון די, דערפאר זיינען אבער דא אנדערע וועלכע האבען אן אנדער סארט משוגעת. זיי בויען פיעל אויף די גוטסקייט פון די רוסישע בויערן. דזשארדזש איז עס זייער קאפ. דו קענסט דאך זיינע אידעען?"

יא; און זיי געפעלען מיר גאנץ גוט."

„ס'פערשטעהט זיך. פאר אייך, רוסען, טויגען ניט קיין זאכען פון ה י י נ ט, וועלכע איהר זאלט קענען אנטאפען מיט דער האנד. איהר דארפט פאנטאזיען, זיך צו פערדרעהען דעם קאפ. דאס איז שוין אייער נאטור אזוי."

„אה, זיי ניט אזוי גרויזאם געגען אונז, דאויד, האט אנדריי געזאגט שמייכלענדיג. „איך זעה ניט איין, וואס פאר אן אונגליק עס שטעקט דא אין דעם, וואס דזשארדזש גלויבט אזוי שטארק אין רוסלאנד און אין די גוטע נאטור פון אונזערע בויערן. ווידערהאלסט דו ניט פיעל מאל דיזעלבע זאכען איבער דעם דייטשען פאלק און איבער די דייטשע ארביימער, פון וועלכע דו פאנטאזירסט, פון וועלכע דו רעדסט אימער מיט אזא ליעבע?"

„אָה, דאָס איז נאָר אַן אַנדער זאַך. דאָס איז ניט א גלויבען א פֿאַנטאַזיע, זאָנדערן אַן אויסקוק אויף דער צוקונפֿט, בעגרינדעט אויף פֿאַקטען."

„דיזעלבע זופּ נאָר אַביסעל שיטערער, מיין פֿריינד," האָט אַנדריי געזאָגט. „מי מוז ריידען מיט ליעבע פֿון די, צו וועלכע מי איז שטאַרק צוגעבונדען. מיט דיין גאַנצער פֿהילאָזאָפֿיע ביסט דו חלעבען ניט קיין גרעסערער חכם פֿאַר אונז. דו האָסט, נאַטירליך, דיין סימפּאַטהיע אויף אַן אַנדער זייט. מיר זיינען פֿעסט צוגעבונדען צו אונזער פֿאָלק, דו ניט."

דאויד האָט געשוויגען אַ היבשע ווילע. אַנדריי האָט אָנגעריהרט אַן אומעטיגע סטרונע ביי איהם אין האַרצען.

„אמת, איך בין ניט צוגעבונדען צו אייער פֿאָלק," האָט ער מיט אַ טרויעריגען טאָן געזאָגט. „ווי אַזוי קען איך עס זיין? ווי אַזוי קען איך ליעבען אייערע בויערן, וועלכע האַסען דעם אידען, וועלכע בעהאַנדלען איהם אַזוי שלעכט; וועלכע וועלען פֿילייכט מאָרגען אונטערצינדען מיין פֿאָטער'ס הויז, איהם בעפֿאַלען און איהם שלאָגען, פּונקט אַזוי ווי זיי האָבען געטהאָן צו פֿיעלע אַנדערע אָרעמע אידישע אַרבייטער? און וואָס אַנבעלאַנגט די אַריסטאָקראַטיע אין רוסלאַנד, דאָס איז דאָך נים מעהר ווי אַ באַנדע פֿון פֿייגלינגע. אָהה, עס איז גאָר ניטאָ אין אייער רוסלאַנד, אויסער די ניהיליסטען און זייער רעוואָלוציאָנערע טהעטיגקייט, וואָס זאָל מיך צוציהען."

„אַך, דאויד," האָט אַנדריי געזאָגט, „דו קוקסט מיט פֿערשטעלטע אויגען אויף דער זאַך. דו פֿערגעסט, אַז דער אַנטיסעמיטיזמוס איז אַ פֿאָלגע פֿון אונוויסענהייט; אַז די רייכע, די הערשענדע קלאַסען בעניצען זיך מיט דעם צו פֿערדרעהען די מוחות פֿון פֿאָלק, ניט נאָר אין רוסלאַנד אַליין, נאָר ביי דיר אין דייטשלאַנד אויך. יאָ, זיי זוכען אָנצוהעצען די מאַסע אויף די אידען, כדי זי זאָל ניט זעהן די ריכטיגע קוועלע פֿון איהרע צרות. און דאָס פֿאָלק, אַך, דאָס אָרעמע פֿאָלק איז בלינד. עס דאַרף האָבען אויפֿקלעהרונג, עס דאַרף האָבען ליכט, עס דאַרף האָבען הילפֿע, פֿהיזישע און גייסטיגע הילפֿע. די רוסישע

בויערן זיינען ניט ערגער ווי די אנדערע. עס איז אמת, אז מיר זיינען הינטערשטעליג. אונזערע בויערן זיינען אונוויסענדער ווי די דייטשע ארבייטער. דארפען זיי אבער דערפאר ווייניגער געליעבט ווערען? איז עס דען זייער שולד, דאויד?"

ער האט געוואלט ריידען נאך און נאך. ער האט געהאט א האַרץ פול. ער וואלט עס וואלט אויסגעגאסען פאר זיין פריינד. ער וואלט איהם בערוהיגט, איהם איבערציינגט, אז ער האט פאראורטהיילע. ער איז אבער איבערגעשלאגען געווארען אין מיטען. דער קליינער האנז האט זיך אומגעקעהרט צו זיי און האט געזאגט:

„גוטע נאכט, מיינע העררען!"

„אה, האנז!" האט דאויד געזאגט. „דו געהסט שוין אהיים אזוי גיך?"

„יא, מיין העררר," האט ער געענטפערט. „מאמא וועט זיין אונרוהיג. איך מוז געהן שנעל."

דאויד האט ארויסגענומען א זילבערנע מטבעה פון טאש און האט עס דערלאנגט דעם אינגעל, איהם געבענדיג א גלעט אין בעקעל. ער איז באלד פערשוואונדען געווארען.

„און די גרענעץ?" האט אנדריי געפרעגט. „ווועלען מיר דארפען אריבערגעהן אליין?"

„די גרענעץ! מיר זיינען שוין אריבער."

„ווען?"

„מיט א האלבע שטונדע צוריק."

„מערקווירדיג! איך האב דאך גאר ניט געזעהן. אפילו קיין סאלדאט ניט."

„דער סאלדאט איז וואהרשיינליך געשטאנען אונטער'ן בערגעל אדער ערגעץ אנדערס, וואו מי קען איהם ניט זעהן און ער קען אונז ניט זעהן."

„וואס פאר א גוטער ער איז!" האט אנדריי מיט א שמייכעל געזאגט.

„דאס איז א געוועהנליכער איינפאל, פערשטעהסט דו טיך," האט דאויד געענטפערט. „קיינער קען צו איהם גאר ניט האבען דערפאר,

וואָס ער פּערקוקט זיך אויף אַ ווײלע. פּאַר עטליכע קאָפּיקעס איז ער אימער צופּרידען אוועקצוגעהן אין אַ זייט אויף בעשטימטע עטליכע מינוטען און זיך מאַכען ניט זעהענדיג."

„און ווי וואָלט אַשטייגער געווען, ווען מיר פּערשפּעטיגען און דער סאָלדאַט וואָלט אונז דערזעהן ארויסקומענדיג?"

„וואָלט ער גאָר פּשוט געהאַפּט די פּיס אויף די פּלייצעס און צוריקגעלאָפּען אויף דעם פּלאַץ ביז וואַנען מיר וואָלטען אַריבער און אַלעם וואָלט געווען כשר. אָבער, לאָמיר שטעלען פּיס, אַנדריי. אַ זשאַנדאַרם קען אונז נאָך דערזעהן און דאַן וועט ניט זיין זעהר אַנגענעהם. מיר זיינען אין'ם צאַר'ס לאַפּעס יעצט."

אין עטליכע מינוט אַרום זיינען זיי געווען ביי פּאָמאַ'ן, וואו אַנדריי האָט געפּונען זיין טשאַמעדאַן, וועלכען סמיטה האָט צוגעבראַכט אַהין. זיי האָבען זיך דאָרט ניט פּערזאַמט לאַנג און זיינען גלייך אַוועק צום באַהנהאָף. אין פּינף מינוטען אַרום איז דער אויסלענדישער צוג אָנגעקומען. עס איז געווען אַ שנעל-צוג און אַנדריי איז געווען זעהר צופּרידען מיט דעם, ווייל די פּאַסאַזשירען פּון אַזעלכע ציגע זיינען ניט אַזוי פּ ע ד ע ר ב ט י ג ט און ציהען ניט אויף זיך אַזוי פּיעל אויפּמערקזאַמקייט.

אַנדריי האָט זיך אויסגעקליבען אַ וואַגאָן, וואו איין פּאַסאַזשיר, אַ יונגער מאַן, האָט געדרעמעלט אין אַ ווינקעל. אַ זשאַנדאַרם, וועלכער האָט דאָרט אַרומגעשפּאַצירט ארויף און אַראָב, האָט איהם אונטערגעהויבען זיין טשאַמעדאַן. דאוויד האָט צוגעשיקט אַ לעצטען פּריינדליכען בליק צו זיין פּריינד, האָט איהם בעגריסט, ווען דער צוג האָט זיך גערירט און אנדריי האָט געפּיהלט, אַז ער איז ווירקליך אין רוסלאַנד.

V.

די צוויי פריינדע.

—————

סאָפּענדיג און פּייפּענדיג איז דער אויסלענדישער צוג צוגעגאַנגען צו דעם ניקאָלאַיעווסקען וואָקזאַל אין פּעטערבורג. מיט זיין טשאַמאָדאַן אין די הענד איז אַנדריי אַרויס פון וואַגאָן. זיך אַרומקוקענדיג אויף אַלע זייטען, אַזוי ווי ער וואָלט געזוכט איימעצען, האָט ער שוין געוואָלט אַרויסגעהן אין גאַס. אין דיזען אויגענבליק, אָבער, איז צוגעקומען צו איהם א יונגער מאַן מיט אַ שיינעם בלאָנדען באָרד.

„דזשאָרדזש!" האָט אַנדריי אויסגעשריגען, צופאַלענדיג צו איהם און איהם אַרומגעהמענדיג.

אין דער שטיל, אָהן גערודער, זיינען די צוויי פריינדע אַרויס פון'ם וואָגזאַל. זיי האָבען גלייך גענומען אַ דראָשקע צוצופאָהרען צו דזשאָרדזש'ס וואוינונג.

ווען זיי זיינען געזעסען אינעווייניג און די דראָשקע האָט זיך גענומען ריהרען, האָט אַנדריי געפרעגט:

„ווי זשע געהט עס אייך דאָ? אַלע געזונד?"

„יאָ, מיר זיינען אַ ל ע געזונד," האָט דזשאָרדזש געענטפערט.

דאָס האָט בעדייטעט, אַז קיינער פון זייערע פריינדע איז לעצטענס ניט אַרעסטירט געוואָרען. פראַגען וועגען איינפאַכען געזונד שפּיעלען ניט אַזאַ גרויסע ראָלע ביי רעוואָלוציאָנערן.

„הייסט עס, אַז איך בין אָנגעקומען אין אַ פיינעם וועטער," האָט אַנדריי בעמערקט.

„נים זעהר פיין," האָט דזשאָרדזש מיט אַ האַלבען מויל געענטפערט. „נאָר וועגען דעם שפּעטער."

ער האָט אַ וואונק געגעבען צו אַנדריי'ן און האָט איהם אָנגעצייגט אויפ'ן קוטשער. דאָס האָט געהייסען, אַז דאָ איז ניט דער פּלאַץ פאַר אַזעלכע רייד.

אין אַ האַלבע שטונדע אַרום זיינען ביידע פריינדע געזעסען אין דזשאָרדזש'ס צימער, אין יעגאָרינסקי גאַס, און האָבען זיך איינע די אַנדערע דערציילט די נייעס: דזשאָרדזש האָט אַנדריי'ן געשילדערט וואָס עס טהוט זיך אין רוסלאַנד און אַנדריי האָט איבערגעגעבען דזשאָרדזש'ן אַלע איינצעלהייטען פון אויסלאַנד און האָט איהם דערציילט ווי אַזוי זיין רייזע איז צוגעגאַנגען.

מעהר פון אַלעם האָט דזשאָרדזש'ן אינטערעסירט צו וויסען, ווי אַזוי אַנדריי איז אַריבער דעם גרענעץ. אַנדריי האָט איהם דערציילט ווי אַזוי ער האָט זיך צונויפגעטראָפען מיט דער קאָמפּאַניע, וואָס דאַוויד האָט אַריבערגעפיהרט איבער'ן גרענעץ, ווי קונציג דאַוויד האָט אַלעס אָבגעאַרבייט און ווי די גאַנצע צערעמאָניע פון אַריבערגעהן דעם גרענעץ איז אַ גאָר ניט, אויב מ'ווייסט נאָר ווי אַזוי זיך אויפצופיהרען. ווען אַנדריי האָט דערציילט, ווי אַזוי סאַזעפּין האָט זיך אַרויס גע'גנב'עט פון רוסלאַנד מיט אַ פּאַס פון אַ פערציג יעהריגע אַלמנה, האָט זיך דזשאָרדזש געקאַטשעט פאַר געלעכטער.

„וואָס פאַר אַ מאָדנער מענש דיזער דאַוויד איז" האָט אַנדריי דאַבייַ בעמערקט. „ער זאָגט, דוכט זיך, אַז ער האָט ניט קיין צובונד צום רוסישען פאָלק, אַז ער האַסט עס וואָגאָר פאַר זיין אונמענשליכקייט צו דעם אָרעמען אידען, און פונדעסטוועגען שטעלט ער איין זיין גאַנצען לעבען אין סכנה, צו בעפרייען טאַקי אָט דאָס זעלבע פערהאַסטע פאָלק פון דעם טיראַן. ער זאָגט, אַז ער טהוט עס נאָר דערפאַר, וויילער ליעבט זעהר די ניהיליסטען. יעדענפאַלס איז ער אַ מערקווירדיגער מענש, און עס זיינען דאָ אַזוי ווייניג אַזעלכע צווישען אונז. האָט איהר עפּעס דאָ אין פעטערבורג אַזעלכע קרעפטען?"

„נו, ווי זאָל איך דיר זאָגען? עס זיינען דאָ איינינגע. דו וועסט זיך וואַהרשיינליך מיט זיי זעהן. נאָר, עס איז דאָ איין פּערזאָן, אַ מיידעל, מיט וועלכער איך וואָלט דיר וועלען באַלד בעקאַנט מאַכען. זי הייסט סאָניאַ ריעפּינאַ. דעם אמת זאָגענדיג, האָב איך נאָך אַזאַ איידעלען און מוטיגען כאַראַקטער ניט געטראָפען אין מיין גאַנצען לעבען. ——"

„אַ מיידעל! ווי אַלט איז זי?” האָט איהם אַנדריי איבערגעשלאָגען.

„ניינצעהן. נאָר וואָס מאַכט עס אויס?”

„שעהן, האַ?”

דזשאָרדזש האָט ניט געענטפערט. איהם האָט די פראַגע עפּעס גאָר ניט געשמעקט.

„אָה, זיי ניט אין כעס, דזשאָרדזש,” האָט זיך אַנדריי ענטשולדיגט, אָננעהמענדיג זיין פריינד ביי דער האַנד. „איך האָב גאָר ניט געמיינט דעם־מיט. איך האָב נאָר געפרעגט, ווייל דו ווייסט דאָך ווי מ׳זאָגט, דער פנים איז אַ שפּיגעל פון׳ם האַרצען.”

דזשאָרדזש׳ס כעס האָט לאַנג ניט אָנגעהאַלטען. ער האָט זיך באַלד איבערגעבעטען און האָט ווייטער געזאָגט:

„דו זאָלסט איהר נאָר זעהן, אַנדריי! איך זאָג דיר, אונזער בעוועגונג מעג מיט איהר שטאָלצירען. אין צוויי יאָהר אַרום ועט זי בעקומען אַ ירושה און וועט ווערען רייך. איהר גאַנצען פערמעגען גיט זי אָב פאַר אונזער בעוועגונג. אָבער ווען דיזער גאַנצער פערמעגען וואָלט געווען צעהן מאָל אַזוי גרויס, וואָלט ער אונז ניט געבראַכט אַזוי פיעל נוצען ווי זי אַליין, מיט איהר טהעטיגקייט.”

אַנדריי האָט בעמערקט מיט וואָס פאַר אַ בעגייסטערונג דזשאָרדזש האָט גערעדט וועגען דיזע מיידעל און האָט אָנגעהויבען צו שמייכלען.

„ווייסט וואָס איך וועל דיר זאָגען, דזשאָרדזש? אויב דיין טאַניאַ האָט נאָר אפילו איין צעהנטעל פון דיזע מעלות, דאַן... דאַן איז זי זעהר אַ גוט מיידעל און... און איך וועל זעהר צופרידען זיין, ווען דו וועסט מיר איהר פאָרשטעלען. וואו וואוינט זי? וואו קען מען איהר טרעפען?”

„זי וואוינט ביי איהרע עלטערן. אָפיציעל איז זי נאָך ניט אַריין אין אונזער פאַרטיי. איהר פאָטער איז דער בעריהמטער אַדוואָקאַט, ריעפין. ער איז זעהר אַן עהרליכער מאַן און סימפּאַטיזירט מיט אונזער בעוועגונג. ער העלפט אונז אָפט שטילערהייט אונטער, אונזער זינאַ איז מיט זיי ביידען זעהר בעפריינדעט.”

VI.

די בעקאַנטשאַפֿט און אַ שפּיאָן.

עס זיינען אַריבער צוויי וואָכען. ביידע פֿריינדע האָבען מיט אונגעדולד געוואַרט, אַז זינאַ זאָל צוריקקומען פֿון דובראַוניק, וואוהין זי איז אוועקגעפֿאָהרען צו ערפֿאַהרען, אויב מ׳ קען דאָרט ניט מאַכען אַ פֿערזוך, מיט געוואַלד צו בעפֿרייען איהר מאַן פֿון אַסטראָג. ענדליך איז זי געקומען. מ׳ האָט איהר באַלד געבראַכט צו אַנדריי׳ן, וועלכער האָט זיך אַליין געוואָלט אָננעהמען פֿאַרצובערייטען דעם בעפֿאַל אויף דאָס געפֿענגניס. אַנדריי האָט שטאַרק געהאָפֿט, אַז ווען ער וועט זיך נעהמען דערצו, וועט מען דאָס קענען אויספֿיהרען ווייל ער איז זעהר אַ געניטער סאָלדאַט אין דער רעוואָלוציאָנערער אַרמעע. פֿריהער אָבער, איידער ער וועט פֿערלאָזען פעטערבורג, האָט ער געוואָלט בעקאַנט ווערען מיט דער פֿאַמיליע ריעפּין, וועגען וועלכער מ׳ האָט איהם אַזוי פֿיעל דערציילט. זינאַ האָט איהם פֿערשפּראָכען מיט זיי בעקאַנט צו מאַכען.

די פֿאַמיליע ריעפּין, דאָס הייסט דער אַלטער ריעפּין און זיין יונגע טאָכטער, זיינען געוועזען צו הויז אין זייער פּראַכטפֿאָלער וואוינונג, אין קאָניושענאַיאַ גאַס, ווען דזשאָרדזש, אַנדריי און זינאַ האָבען אָנגעקלונגען. דאָס מיידעל האָט די געסט איינגעלאַדען אין איהר אייגענעם צימער, ווייל דער אַלטער ריעפּין איז געוועזען בעשעפֿטיגט מיט אַ פּראָפֿעסאָר, וואָס איז ביי איהם געוועזען צו גאַסט.

ביי טאַניאַ׳ן האָבען זיך געשטעלט טרעהרען אין די אויגען, ווען זי האָט דערזעהן זינאַ׳ן. זי האָט איהר געזעהן צום ערשטען מאָל זייט מ׳ האָט אַרעסטעט באָריס׳ן און זי האָט געוואוסט, וואָס די אונגליקליכע פֿרוי איז אויסגעשטאַנען זייט דיזער צייט. זינאַ אָבער איז געבליבען דערביי גאַנץ רוהיג. זי האָט צו טיעף געליעבט איהר מאַן, אום דאָס ארויסצואווייזען ביי די ערשטע געלעגענהייט.

ווען מ׳ האָט טאַניאַ׳ן און אַנדריי׳ן פאָרגעשטעלט איינע פאַר די אַנדערע, האָבען זיי עפּעס ביידע געגומען פּיהלען, אַז זיי איז צוגעקומען פאַרב אין די פּנים׳ער. זיי האָבען פערבראַכט צוזאַמען אַ היבשע צייט און דזשאָרדזש האָט זיך געסטאַרעט, אַז אַנדריי און טאַניאַ זאָלען ווער׳ען פריינד.

שפּעטער אַ ווײַלע איז ר י ע פּ י ן אַריינגעקומען. ער איז געווען זעהר צופרידען פון זייער בעזוך. בעזאָנדערס האָט איהם געפרייט צו מאַכען בעקאַנטשאַפט מיט אַנדריי׳ן, וועגען וועמען ער האָט געהערט אַזוי פיעל ריידען. ער האָט איהם אויסגעפרעגט, ווי אַזוי „עס לעבט זיך״ אין אויסלאַנד און ענדליך האָט ער געזאָגט:

„וואָס פאַר אַ שמערצפולער קאָנטראַסט דאָס מוז זיין פאַר אייך נאָכדעם ווי איהר זייט אַזוי לאַנג צוגעוואוינט צו לעבען אין דער פרייהייט; אַריינצופאַלען אין דיזען אונגליקליכען לאַנד, וואו מ׳ קען ניט אויסריידען אַ וואָרט און זיין זיכער, אַז אַ זשאַנדאַרם זאָל אייך ניט אָנכאַפּען ביים גאָרגעל.״

„ס׳פערשטעהט זיך, אַז דער קאָנטראַסט איז גרויס,״ האָט אַנדריי געענטפערט. „וואָס מיר אַליין אַנבעלאַנגט געפין איך עס גאָר ניט אַזוי שרעקליך. אדרבה, איך בין צופרידענער צו זיין דאָ ווי דאָרט.״

ריעפּין האָט געשאָקעלט מיט׳ן קאָפּ. ער האָט זיך עס גאָר ניט געקענט גלויבען. ער האָט איהם געקוקט גלייך אין די אויגען און האָט געזאָגט:

„אָה, זאָגט עס ניט! זיין אומער אין שרעק; ניט האָבען קיין מינוט רוהע און זיכערהייט ביי טאָג; זיך אויפכאַפּען פון יעדען משונה׳דיגען קול ביי נאַכט — מיט דעם געדאַנק, אַז דער לעצטער מאָמענט איז געקומען! אָ דאָס מוז זיין שרעקליך!״

„ענטשולדיגט, הערר ריעפּין,״ האָט זיך אַנדריי אָבגערופען. „אייער בילד איז ווירקליך צו שטאַרק.״

„מיינט איהר צו זאָגען, אַז אייך קימערט גאָר ניט דאָס געפאַהר, וואָס שטעהט אייך הינטערן רוקען און אין וועלכער איהר קענט אַריינפאַלען יעדע מינוט?״ האָט ריעפּין פערוואונדערט געפרעגט.

אויף דער פראגע, נאטירליך, איז ניט אזוי לייכט געווען צו ענטפערן. ריעפין האט ניט געקענט פערשטעהן, אז די רעוואלוציאנערן ווערען צוגעוואוינט צו אזא סארט לעבען און עס קומערט זיי ווירקליך ניט אזוי ווי אנדערע מענשען.

נאך א קורצער פאוזע האט דושארדזש גענומען דאס ווארט. ער האט געזוכט צו בעווייזען, אז די „אונגעזעצליכע" לעבען, אין געוויסע צייטען, אסך זיכערער ווי א געוועהנליכער „בעל הבית" אין רוסלאנד.

„אט נעהמט למשל אייך אליין," האט ער געזאגט צו ריעפין'ן, „זייט איהר זיכער, אז נאך היינט ביינאכט זאל די פ א ל י צ י י ניט איינברעכען ביי אייך אין הויז? איהר האט אבגעזאגט א בוכהאלטער דערפאר וואס ער האט געשווינדעלט, און איהם קען זיך פערוועלען נעהמען ראכע פון אייך און אייך אויסגעבען, אז ביי אייך קומען אריין „ניט קיין כשר'ע" מענשען. איהר האט זיך אויסגערעדט א ווארט אויף דער רוסישער רעגירונג און איינער קען עס נאך אוועקטראגען צו דער געהיים פאליציי. איהר האט זיך וואהרשיינליך ניט אויסגעהיט און האט געשריבען איבער אזעלכע זאכען צו א פריינד אייערן, וועלכער איז אפשר ערגעץ וואו ארעסטירט געווארען און אייער בריעף איז אריינגעפאלען צו דער פאליציי אין די הענד. האט איהר ניט געטהאן אט די אלע זאכען?"

ריעפין האט זיך מודה געווען, אז ער האט עס אלעם געטהאן.

„עס איז אלזא ניט מעהר ווי נאכלעסיגקייט פון אייער זייט, אויב איהר שלאפט רוהיג ביינאכט," האט דושארדזש ווייטער געזאגט. „איהר קענט נאך היינט ביינאכט ארעסטירט ווערען און מארגען קענט איהר שוין זיין אויף'ן וועג נאך סיביר. מיר אבער קענען שלאפען רוהיג. אלע אונזערע זינד ווערען אבגעוואשען אזוי גיך ווי מיר ווארפען אריין אונזערע אלטע פעסער אין פייער און מאכען זיך נייע. מיט א נייעם פאס איז מען גאר א פרישער מענש און מי קען זיין פערזיכערט איבער א נייעם אויף א פאר יאהר, נאטירליך, אויב דער פאס איז גוט. איך וועל באלד פייערן דעם פירטען יאהר פון מיין „אונגעזעצליכען" עקזיסטענץ.

אַזוי האָבען זיי זיך אונטערהאַלטען ביז האַלב נאָך עלף. זיי האָבען דאַן גענומען אַבשיעד פֿון דעם פֿאָטער און די טאָכטער און זיינען אַוועק. אויף דרויסען האָט דזשאָרדזש געפֿרעגט אַנדריי'ן, ווי טאַניאַ געפֿעלט איהם. ווי ערשטאונט איז ער אָבער געוואָרען, ווען אַנדריי האָט דערויף גאַנץ קאַלט געענטפֿערט: „ניש'קשה". ער האָט געמיינט, אַז אַנדריי וועט דאַבײ זיין אַזוי בעגייסטערט ווי ער אַליין און איהם האָט זעהר פֿערדראָסען, ווען ער האָט דערזעהן, אַז אַנדריי איז געבליבען גלייכגילטיג. ער האָט איהם שוין געוואָלט בעמערקען, אַז ער האָט בלוט פֿון אַ פֿיש און ניט פֿון קיין מענשען, פּלוצלינג האָט איהם אַנדריי אָנגעכאַפּט ביים האַנד און האָט איהם שטילערהייט געזאָגט, אַז איימעצער געהט זיי, דוכט זיך, נאָך.

זיי זיינען אָבגעגאַנגען עטליכע גאַסען און האָבען זיך גלייך איבערצייגט, אַז מ׳ פֿערפֿאָלגט זיי.

„דער חברה-מאַן איז אַ שפּיאָן," האָט אַנדריי געזאָגט, געהענדיג ווייטער און זיך ניט אומקוקענדיג. „דאָס איז גאָר קיין צווייפֿעל ניט. אָבער עס איז זיך ניטאָ וואָס צו שרעקען. ווי עס שיינט איז ער נאָך גאָר אַ „פֿרישינקער" און פֿערשטעהט ניט זיין געשעפֿט. דאָס דערקען איך אין ויינע טריט. אַלואָ, מיר דאַרפֿען זיך צושיידען. איך וועל איהם נעהמען אויף זיך. איך וועל פֿון איהם גיכער פּטור ווערען ווי דו. לאָמיר זיך צוגעהן."

ביידע פֿריינדע האָבען זיך אָבגעשטעלט און געבענדיג איינער דעם אַנדערן די האַנד, זיינען זיי אַוועק אין פֿערשידענע זייטען. אַנדריי האָט זיך אָבער באַלד אָבגעשטעלט און האָט אָנגעהויבען צו פֿעררויכערן אַ סיגאַרעט. אין דער צייט האָט ער געהאַט די מעגליכקייט צו בעמערקען דעם פנים פֿון דעם מאַן, וואָס איז זיי נאָכגעגאַנגען. ער האָט זיך גלייך איבערצייגט, אַז ער האָט קיין טעות ניט געהאַט, דען דאָס איז ווירקליך געווען אַ שפּיאָן. דערוויל איז דער שפּיאָן פֿערביי געגאַנגען פֿערביי איהם און ניט וויסענדיג נאָך וועמען ער זאָל געהן, נאָך אַנדריי'ן אָדער נאָך דזשאָרדזש'ן, האָט ער זיך אויך אויף אַ ווײלע אָבגעשטעלט. בעמערקענדיג אָבער, אַז אַנדריי קוקט אויף איהם, איז

ער אוועק ווייטער, אין דער זייט, און וועלכער דושארדוש איז געגאנגען. דאס האט אביסעל ניט געשטימט מיט אנדריי'ס פלאן און ער האט דארום בעשלאסען זיך אומצוקעהרען און נאכצוגעהן נאך דעם שפיאן. דער שפיאן אבער האט גלייך בעמערקט, אז אנדריי געהט איהם נאך, און וויסענדיג גאנץ גוט וואס דאס הייסט צו זיין צווישען צוויי פלאמען, האט ער בעשלאסען זיך אבצושטעלען, כלומר'שט צו לעזען א שילד, און דער אמת'ן אבער האט ער געמיינט דורכצולאזען אנדריי'ן אויף פריהער. דאס האט טאקי אנדריי געוואלט. האבענדיג דעם שפיאן הינטער זיך, האט ער גענומען געהן זעהר לאנגזאם. דער שפיאן איז איהם נאכגעגאנגען. אבגעהענדיג אזוי א צעהן מינוטען און זעהענדיג, אז דושארדוש איז שוין לאנג ניטא אויף דיזער גאס, האט זיך אנדריי פלוצלינג פערקערעוועט אין א שמאלינקע געסעלע און מערקענדיג, אז דארט איז געשטאנען א דראשקע, איז ער ארויפגעשפרונגען אויף איהר, און איידער דער שפיאן האט נאך צייט געהאט צו פערקערעווען זיך, איז די דראשקע שוין ניט געווען.

קומענדיג אהיים, האט אנדריי פעסט פערשפארט די טהיר און האט ארויסגענומען א רעוואלווער און א שפיגעל, וועלכע ער האט אוועקגעלייגט אויף א טישעל לעבען בעט, וואו ער האט זיך געלייגט שלאפען.

VII.

טאני'אס ראלע.

דושארדוש'ס רייד צו ריעפין'ן, זיינען אפנים געווען אזוי ווי א שטיקעל נבואה. עס זיינען ניט אריבער קיין פינף מינוטען, זייט אנדריי און דושארדוש האבען פערלאזען ריעפין'ס הויז, ווי מיט א מאל דאס אימעצער פון דרויסען גענומען רייסען דעם גלאק. און עטליכע סעקונדען ארום איז די גאנצע הויז געווארען געפאקט מיט זשאנדארמען און פאליציסטען.

ריעפין איז ניט געווען קיין פייגלינג. דיזען מאָל אָבער האָט ער זיך זעהר דערשראָקען. ער האָט געמיינט, אַז די פאָליציי איז געקומען, ווייל זי האָט ערפאַהרען עפּעס איבער אַנדריי'ס און דזשאָרדזש'ס בעזוך צו טאַניאַ'ן. ריעפין האָט גאַנץ גוט געוואוסט וואָס מי טהוט אין רוסלאַנד מיט פערזאָנען, וואָס נעהמען אויף אַזעלכע „אונגעזעצליכע" געסט, ווי אנדריי און דזשאָרדזש.

ער האָט זיך אָבער באַלד בערוהיגט. פון איינינע ווערטער וואָס דער זשאַנדאַרען-אָפיציער האָט איהם געזאָגט, האָט ער גלייך געקענט פערשטעהן, אַז זיי ווייסען גאָר ניט װעגען די געפעהרליכע פערזאָנען, וועלכע האָבען נאָר וואָס פערלאָזען זיין הויז. דער אָפיציער האָט ערקלעהרט, אַז זיי זיינען געקומען מאַכען אַן אָביסק אין הויז, אַזוי ווי איימעצער האָט גע'מסר'ט, אַז דער בעל הבית פון הויז לעזט פערבאָטענע ביכלאַך.

דער אָביסק האָט געדויערט אַ פּאָר שטונדען. די פאָליציי האָט גאָר ניט געפונען, און אַזוי ווי ריעפין איז געווען זעהר אַ בעקאַנטע פערזאָן, האָט מען איהם ניט אַרעסטירט, ווי די מאָדע איז אין רוסלאַנד, ווען מי מאַכט אויף איימעצען אַ דאָנאָס, זאָנדערן מי האָט נאָר פון איהם גענומען אַן אונטערשריפט, אַז ער וועט פרייוויליג קומען צום פאָליציי-מייסטער דאָרט אָבצוגעבען זיין „ערקלעהרונג".

ווען די פאָליציי איז אַוועק, האָבען ריעפין און טאַניאַ אָבגעהאַפּט דעם אָטהעם. יעצט האָבען זיי פערשטאַנען אין וואָס פאַר אַ געפאַהר זיי זיינען. וואָלט די פאָליציי געקומען מיט פינף מינוטען פריהער, וואָלטען אַלע פיער געווען קאַפּוט. אָבער פון וואַנען ווייסען מיר, האָט זיך טאַניאַ געטראַכט, אַז די געפאהר איז שוין פאָראיבער? די פאָליציי האָט געוויס געלאָזען אַ פּאָר שפּיאָנען, צו היטען אונזער הויז און אַכטונג צו געבען אויף די וואָס קומען אַריין. מאָרגען אָדער איבערמאָרגען וועט דזשאָרדזש און אַנדריי דאָ ווידער זיין, און דאַן זיינען אלע פערלאָרען. יעדענפאַלס וועלען זיי ביידע זיין קאַפּוט; די פאָליציי שאַרפט שוין אויף זיי לאַנג די ציין. אָבער וואָס טהוט מען? ווי גיט מען זיי צו וויסען, זיי זאָלען זיין פאָרזיכטיג?

די אָרעמע טאַניאַ, וועלכע איז געווען צום ערשטען מאָל אין אַזאַ פערלעגענהייט, האָט די גאַנצע נאַכט געקלערט, וואָס זי זאָל טהאָן אום צו רעטען איהרע פריינד. ביז אַהער האָט זי קיין אַנטהייל ניט גענומען אין דער גרויסער ניהיליסטען בעוועגונג. אַלעס, וואָס זי האָט געוואוסט, זיינען געווען די ערצעהלונגען פון דושאָרדוש און פון זינאַ, וועלכע זי האָט זעהר געליעבט. זי אַליין אָבער האָט ניט געהאַט קיין ערפאַהרונג. יעצט, ווען איהר איז אויסגעקומען אָנצופאַנגען עטוואָס וויכטיגעס, האָט זי ניט געוואוסט, ווי זי זאָל זיך נעהמען דערצו. זי האָט זיך אָבער ענטשלאָסען צו פערהיטען איהרע פריינדע פון אַן אונגליק, עס מעג דערפון אַרויסקומען ווער ווייסט וואָס פאַר אַ געפאַהר פאַר איהר אַליין.

אויף מאָרגען האָט זי זיך אויפגעחאַפט גאַנץ פריה און האָט זיך גלייך גענומען אָנטהאָן. זי האָט אָנגעטהאָן די איינפאַכסטע קלייד, וואָס זי האָט נאָר געהאַט, און אַ פּאָר אַלטע שיך. אין דיזען קאָסטיום איז זי מעהר געווען עהנליך אויף אַ דינסט-מיידעל, ווי אויף אַ פריילין פון אַ רייכער פאַמיליע. דאַן איז זי אַרויס אויף'ן גאַס. זי האָט געוואָלט געהן צו דושאָרדושען, זי האָט זיך אָבער דערמאָנט, אַז די שפּיאָנען, וואָס געפינען זיך אַרום זייער הויז, וועלען איהר געוויס נאָכגעהן, און דאַרום האָט זי געמאַכט אַן אומווע: און איז אַוועק גאָר אין אַן אַנדער געגענד.

ווי מיר האָבען בעמערקט, איז טאַניאַ געווען גאַנץ אונערפאַהרען אין אַזעלכע אַנגעלעגענהייטען און דאַס געפיהל, אַז זי קען פּוליכט מאַכען אַ פעהלער, וואָס קען שאַדען איהרע פריינד, האָט איהר געמאַכט נאָך אונרוהיגער. איהר האַרץ האָט איהר שטאַרק געקלאַפּט יעדעס מאָל, ווען זי פלעגט דערהערען טריט הינטער זיך. ווער ווייס, האָט זי זיך געטראַכט, אויב דיזע רויטע און פעטע פּרוי, וואָס געהט איהר יעצט נאָך, איז ניט איינע פון איהרע שפּיאָנען? אָט האָט זי זיך אפילו פערקערעוועט אין אַן אַנדער גאַס. אָבער דושאָרדוש האָט איהר אַמאָל געזאָגט, אַז אויף דעם קען מען זיך ניט פערלאָזען; אַז אָפט טהוען זיי עס מיט אַ כיוון, כדי מ'זאָל ניט זעהן, אַז מ'ווערט

פערפאָלגט; אין דער צייט, ווען זיי געהען אַוועק אין אַן אַנדער גאַס, גיבען זיי אַ וואונק צו אַנדערע שפּיאָנען, וואָס שטעהען דוצענט־ווייז אויף יעדען ווינקעל, און אַן אַנדערער געהט ווייטער נאָך.

אַזוי האָט זיך טאַניאַ געדרעהט פון איין גאַס אין דער צווייטער, פון איין מאַגאַזין אין אַנדערן. ענדליך איז זי אַריין אין אַ שטילע געסעלע און האָט זיך אָבגעשטעלט אָבצוחאַפּען דעם אָטהעם. אַזוי ווי אין געסעלע איז קיינער ניט געווען, איז זי אַרויס און האָט גלייך גענומען אַ דראָשקע. יעצט האָט זי זיך אין גאַנצען בערוהיגט. זי האָט געזעהן, אַז קיינער פאָהרט איהר ניט נאָך.

אַנדריי, דושאָרדוש און ל י נ אַ, וועלכע איז נאָר וואָס געהאַט אָנגעקומען פון דער שווייץ, זיינען געזעסען און גערעדט ביי דושאָרדוש'ן אין צימער, ווען טאַניאַ איז מיט אימפעט אַריינגעלאָפען. זיי זיינען אַלע אויפגעשפרונגען איהר דערזעהענדיג. עס האָט נאָך קיין מאָל ניט געטראָפען, אַז טאַניאַ אַליין זאָל זיי בעזוכען.

טאַניאַ האָט זיי דערצעהלט אַלעס, וואָס האָט ביי זיי געטראָפען ווען זיי זיינען אַוועק. זי האָט זיי אויך דערציילט, וואָס זי האָט געטהאָן און ווי אַזוי זי האָט זיך אויפגעפיהרט געהענדיג אַהער. זי וויס ניט, האָט זי בעמערקט אונרוהיג, אויב איהר איז געלונגען זיך אָבצו'גנב'ענען פון די שפּיאָנען, אָבער זי האָט געטהאָן אַלעס מעגליכע צו עררייכען דיזען צוועק.

„וואָס רעדט איהר?" האָט לינאַ אויסגערופען, נאָכדעם ווי טאַניאַ האָט דערציילט איהר גאַנצע געשיכטע. „קיינער פון אונז וואָלט אין דיזער אַנגעלעגענהייט ניט געקענט בעסער האַנדלען ווי איהר, טאַניאַ!"

„איך גראַטולירע אייך, טאַניאַ," האָט דושאָרדוש לאַכענדיג געזאָגט. „אייער אַנפאַנג איז אויסגעצייכענט."

טאַניאַ, וועלכע האָט גאָר ניט ערוואַרטעט דיזע קאָמפּלימענטען, איז געוואָרען רויטה פון פערגניגען. אין דיזען צושטאַנד האָט זי אויסגעזעהן נאָך שעהנער, נאָך רייצענדער, ווי פריהער. אַנדריי האָט אַ הובשע ווײַלע ניט אַראָבגענומען קיין אויג פון איהר.

טאניא האט זיך געפיהלט זעהר גוט אין דער קאמפאניע, זי האט אבער געדיינקט, אז זי האט איהרע פריינדע געשטערט פון דער ארבייט און האט דארום געוואלט געהן. דושארדוש האט איהר געבעטען, זי זאל נאך בלייבען א ווײלע. אנדריי האט אויך צוגעלייגט א פאר ווערטער, און זי איז פערבליבען.

אנדריי האט גערעדט מיט לינא׳ן איבער זייערע פערבליבענע פריינדע אין דער שווייץ און האט זיך ניט אומגעקוקט צו טאניא׳ן מיט דושארדוש׳ן וועלכע זיינען געזעסען אויף אן אנדער זייט און גערעדט. אין אמת׳ן אבער איז ער געווען זעהר צופרידען וואס טאניא געפינט זיך לעבען איהם.

ענדליך האט זיך טאניא אויפגעהויבען צו געהן. איהר פאטער, האט זי געזאגט, וועט זיין אונרוהיג. זי האט גענומען אבשיעד פון זיי און איז ארויס. אנדריי׳ן האט זיך אויסגעדוכט, אזוי ווי אין צימער וואלט געווארען דונקלער, דורך דיזער ענדערונג.

„וואס פאר א רייצענדעס געזיכט זי האט!" האט לינא, באלד ווי טאניא איז ארויסגעגאנגען, אויסגערופען.

אנדריי האט געשמייכעלט.

„איך ווייס ניט," האט ער געזאגט, „פרעג ביי דושארדוש׳ן, וואס ער דיינקט איבער איהר. איך בין ניט קיין גרויסער מבין אויף אזעלכע זאכען."

דושארדוש, וועלכער האט בעגלייטעט טאניא׳ן אראב די טרעפ, איז באלד צוריקגעקומען און זיי האבען גענומען פארטזעצען ווייטער זייער איבערגעשלאגענעם שמועה.

ארום צוועלף אזייגער זיינען אריינגעקומען זינא און וואסילי ווערביטצקי, וועלכער איז צוזאמען מיט לינא׳ן צוריקגעקומען פון דער שווייץ. זינא איז געווען זעהר אויפגערעגט. זאגאר אויף וואסילי׳ס פנים איז היינט אויך געווען אויסגעצויגען א גאנצער וואלקען פון אונרוהע.

„וואס איז געשעהן?" האט דושארדוש געפרעגט.

די זאך האט זיך באלד ערקלעהרט.

זינאַ האָט זיי פֿאַרגעלעזען אַ בריעף פֿון דובראַוויניק, וועלכער האָט ענטהאַלטען איינצעלהייטען איבער די שרעקליכע בעהאַנדלונג, מיט וועלכער מי בעהאַנדעלט דאָרט די פּאָליטישע געפֿאַנגענע. שרעקליכער פֿון אַלעם איז געווען די אונערהערטע טהאַט, וואָס איז אָבגעטהאָן געוואָרען אין געפֿענגניס דאָרט. פֿאַר די וועכטער און די זשאַנדאַרמען אין די אויגען, האָט מען געצוואונגען אַ יונגע מיידעל, וועלכע איז אַרעסטירט געוואָרען, זיך אויסצוטהאָן נאַקעט, מיט דעם אויסרייד, אַז מי דאַרף אַראָבנעהמען אַ גענויע בעשרייבונג, ווי אַזוי זי זעהט אויס, איהרע ריכטיגע פרידמעטען.

ביי דיזע נייעס איז געוואָרען שטיל אין צימער. די פֿריליכקייט פֿון פֿריהער איז פֿערשוואונדען. דער פֿינסטערער גייסט פֿון ראַכע האָט זיי אַלעמען געמאַטערט.

„דאָס קען ניט פֿערשוויגען ווערען!" האָבען כמעט אַלע אין איין קול אַרויסגעפלאַצט.

זינאַ האָט יעצט דערצעהלט, אַז די פֿריינדע פֿון דובראַוויניק פערלאַנגען, אַז צוויי פערזאָן, אַ מאַן און אַ פֿרוי זאָלען אַריבערקומען פֿון פעטערבורג, אַז זי איז ענטשלאָסען צו פֿאָהרען און אַז וואַסילי, דיינקט זי, איז דער פּאַסענדער מאַן דערצו.

אַנדריי האָט אין אָנהויב געהאַט חשק צו פֿאָהרען. ווען זינאַ האָט אָבער ערקלעהרט, אַז וואַסילי איז גראַדע אַזוי ווי צוגעפּאַסט צו דער אַרבייט, האָט אַנדריי געזאָגט:

„גוט, זאָל זיין אַזוי; אָבער אַזוי גיך ווי איהר וועט זיך דאָרט נייטיגען אין נאָך איינעם, בין איך בערייט צו קומען."

זיי זיינען דאַן אַרויסגעקומען אויף דעם נעכטיגען אָביסק פֿון דער פּאָליציי ביי ריעפּין'ן. זינאַ האָט געזאָגט, אַז זי מיינט, דיזער פֿאַל איז פֿערבונדען מיט די אַרעסטען פֿון דובראַוויניק. אַ יונגער אַדוואָקאַט וועלכער פֿלעגט זיך קאָרעספאָנדירען מיט ריעפּין'ן, איז דאָרט אויך אַרעסטירט געוואָרען. יעדענפֿאַלס מיינט זי, אַז די זאַך איז נאָך ניט פֿאָראיבער און מי האָט, אויף יעדען פֿאַל, געדאַרפֿט אָנזאָגען ריעפּין'ן, ער זאָל זיין פֿאָרזיכטיג.

אַזוי ווי פֿון זיי האָט קיינער ניט געקענט צוקומען צו ריעפּין'ן, איז געבליעבען צוצושיקען צו איהם אַ פּאָר ווערטער דורך אַ זייטיגע פּערזאָן, מיט וועמען ער זעהט זיך אָפֿט.

VIII.

פ ע ר ל י ע ב ט ?

זינאַ און וואַסילי זיינען אַוועקגעפֿאָהרען נאָך הובראַווניק. זיי האָבען דאָרט אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן צו בעפֿרייען באָריס'ן און זיינע צוויי פֿריינדע ל ע ו ו ש י ן און ק ל י י ן. פֿון פּעטערבורג האָט מען פֿערשפּראָכען זיי צו העלפֿען מיט געלד און אויך מיט מענשען, אויב עס וועט נייטיג זיין, צו דיזען צוועק.

אַנדריי האָט יעדען טאָג ערוואַרטעט, מי זאָל איהם רופען נאָך דובראַווניק. איהם איז געוואָרען אַביסעל לאַנגווייליג אין פּעטערבורג, אָבוואָהל ער האָט דאָרט געהאַט אַ שטיקעל אַרבייט, וועלכע האָט איהם פֿעראינטערעסירט. ער פֿלעגט האַלטען פֿאָרלעזונגען פֿאַר פֿאבריק=אַרבייטער, וועלכע פֿלעגען זיך צוזאַמענקלייבען איהם הערען. דאָס איז אָבער ניט גענוג געווען פֿאַר איהם. ער האָט געוואָלט האָבען עטוואָס מעהר טהעטיגקייט, מעהר לעבען.

צו טאַניאַ'ן איז ער ביסלאַכווייז געוואָרען צוגעבונדען. ער האָט אָנגעהויבען עפֿטער אַריינצוקומען צו ריעפּין'ן. דערצו האָט זיך געמאַכט, אַז ל י נ אַ האָט גענומען אַ קוואַטיר ניט ווייט פֿון ריעפּין'ס וואוינונג און טאַניאַ פֿלעגט קומען אַהין זעהר אָפֿט. אַנדריי האָט אַלזאָ געהאַט אַ געלעגענהייט זיך מיט איהר אימער צו בעגעגענען, און וואָס אַמאָל ווייטער האָט זי איהם אַלץ מעהר צוגעצויגען, אָבוואָהל ער האָט עס געזוכט צו בעהאַלטען און האָט עס ניט געוואָלט אַרויסצייגען פֿאַר קיינעם, זאָגאַר פֿאַר דושאָרדוש'ן אויך ניט.

איינמאָל האָט זיך געמאַכט עטוואָס, וואָס האָט זיין האַרץ אַזוי צוגעצויגען צו טאַניאַ'ן, אַז ער האָט זיך געמוזט פרעגען, אויב ער איז ווירקליך ניט פערליעבט אין איהר?

עס איז געוועזן אבענד.

אַנדריי איז געגאַנגען צוריק פון אַ שפּאַציר, וואָס ער האָט געמאַכט איבער'ן שטאָט, און האָט זיך ענטשלאָסען אַריינצוגעהן אַ ווײלע צו לינאַ'ן. ער האָט דאָרט געטראָפען דזשאָרדזש'ן און טאַניאַ'ן. זיי האָבען צוזאַמען געטרונקען טהעע און גערעדט איבער פערשיעדענע זאַכען. ל י נ אַ האָט געפרעגט אַנדריי'ן, אויב ער וואָלט געקענט אָבגעבען אַן אבענד אָדער צוויי אין דער וואָך, איהר צוצוהעלפען אין איהר אַרבייט.

„וואָס פאַר אַן אַרבייט?" האָט אַנדריי געפרעגט.

„אין דעם יוגענד־קלוב," האָט לינאַ געענטפערט. „מיר דאַרפען האָבען איינעם, וואָס זאָל קומען ריידען איבער געוויסע טהעמאַס. דו וואָלסט גאַנץ גוט געטויגט דערצו, האַ?"

„איך מיין, אַז ניט. דזשאָרדזש, דיינק איך, וואָלט געווען בעסער פאַר מיר."

„איך ווייס," האָט לינאַ געענטפערט גאַנץ אויפריכטיג. „ער זאָגט אָבער, אַז ער האָט גאָר קיין צייט ניט. ער איז זעהר בעשעפטיגט."

„איך האָב אויך זעהר ווייניג צייט. איך בין פערנומען מיט מיינע פאָרלעזונגען פאַר די אַרבייטער, דו ווייסט דאָך. נאָר זאָג מיר, ווי קומט עס, וואָס עס פעהלט אייך גראַדע יעצט אויס אַ רעדנער?"

„מיר האָבען פערלאָרען אַ קראַפט אין מ י ר ט אָ ו ו'ן, וועלכער איז אַרעסטירט געוואָרען."

„אָה, מירטאָוו!" האָט אַנדריי אויסגערופען. „איך האָב געהערט זוי אַזוי ער איז אַרעסטירט געוואָרען. ער מוז זיין אַ וואַזשנער יונג. ווייסט דו פיליכט וואָס מיט איהם קען ווערען?"

„מי קען גאָר ניט וויסען," האָט לינאַ געענטפערט. „עס הייננט אָב, אין וואָס פאַר אַ לוינע די זשאַנדאַרמען וועלען זיין. ער איז ביי זיי אין די הענד."

זי האָט זיך אומגעקעהרט צו דזשאָרדזש'ן, וועלכער איז געוועזן פֿערטיעפֿט אין אַ שמועה מיט טאַניאַ'ן, און האָט איהם געפֿרעגט, אויב ער האָט עפּעס געהערט וועגען מירטאָוו'ן.

„מיר האָבען ערהאַלטען עטליכע ווערטער פֿון איהם. ער האָט זעהר קליינע אויסזיכטען. די פּאָליציי האָט געפֿונען אויף זיין שרייב-טיש דעם מאַנוסקריפּט פֿון אַן אַרטיקעל, וועלכער האָט געזאָלט געדרוקט ווערען אין אונזער צייטונג, און אויך אַ פּעקעל פֿון אונזערע בלעטלאַך צום צוטהיילען. איך האָב מורא, ער איז אַזוי גוט ווי פֿערלאָרען."

„ווער איז דיזער מירטאָוו?" האָט זיך טאַניאַ אַריינגעמישט אין געשפּרעך. זי האָט זיך דערמאָנט, אַז זי האָט אַמאָל געזעהן אַ סטודענט מיט אַזאַ נאָמען, וואָס האָט אויף איהר געמאַכט זעהר אַ גוטען און אַנגענעהמען איינדרוק.

„דיזער מירטאָוו איז איינער פֿון די מערקווירדיגסטע פּערזאָנען אין אונזער בעוועגונג," האָט דזשאָרדזש געענטפֿערט. „ער האָט געוואוינט אין איין האָטעל מיט טאַראַס'ן. — איהר האָט דאָך מן הסתם געהערט וועגען דיזען טאַראַס. ער איז יעצט די וויכטיגסטע פּערזאָן ביי אונז. נון, מירטאָוו האָט געוואוינט אַ טרעפּ נידעריגער פֿון טאַראַס'ן. די פּאָליציי איז געקומען אַרעסטירען טאַראַס'ן, אָבער אַנשטאָט אַרויפֿצוגעהן גלייך צו איהם, האָבען די זשאַנדאַרען אַ טעות געהאַט און האָבען אָנגעקלאַפּט אין מירטאָוו'ס טהיר. ווען מירטאָוו האָט געעפֿענט האָבען זיי איהם געפֿרעגט, אויב ער איז ניט טאַראַס קאָסטראָוו. מירטאָוו האָט גלייך פֿערשטאַנען צו וואָס די פּאָליציי קען דאַרפֿען טאַראַס'ן, און וויסענדיג וואָס די בעוועגונג וועט פֿערלירען, ווען מי וועט צונעהמען אַזאַ פּערזאָן, האָט ער בעשלאָסען זיך זעלבסט אויפֿצואָפּפֿערן, כדי איהם צו רעטען. ער האָט ערקלעהרט די פּאָליציי, אַז ער איז דאָס טאַראַס. די פּאָליציי האָט איהם אַרעסטירט צוזאַמען מיט די פּאַפּירען, וואָס זיינען ביי איהם געלעגען. נאָר אין אַ פּאָר טעג אַרום האָט זי ערפֿאַהרען, אַז די פּערזאָן, וואָס איז פֿערהאַפֿטעט, איז ניט די, וואָס זי האָט געזוכט."

„און טאַראַס איז געראַטעט?" האָט טאַניאַ אין אויפֿרעגונג געפֿרעגט.

„יאָ. אויף אין דער פּריה איז דאָס הויז געווען פּול מיט דעם, עם פּערשטעהט זיך, אַז טאַראַס האָט ניט געוואַרט, אַז די פּאָליציי זאָל פּעררינטען איהר פעהלער."

„אָבער וואָס איז געווען מיט מירטאָוו'ן ?" האָט טאַניאַ ווידער געפּרעגט. „האָבען זיי אויסגעפּונען דעם ריכטיגען נאָמען זיינעם ?"

„געוויס, און טאַקי באַלד. דורכקוקענדיג די ביכער, וועלכע זיי האָבען געפּונען ביי איהם אין צימער, האָבען זיי געפּונען זיין נאָמען אויף איינעם פּון זיי. זיי האָבען יעצט אויסגעפּונען זייער טעות."

„נו ? וואָס זשע האָבען זיי געטהאָן ?" האָט זיך טאַניאַ ניט געקענט איינהאַלטען.

„וואָס האָבען זיי געזאָלט טהאָן, אויב ניט אויסלאָזען זייער כעס צו דעם, וועלכען זיי האָבען אין זייערע הענד ? מירטאָוו האָט אָהנע צווייפּעל געוואוסט וואָס איהם ערוואַרטעט און ער האָט עס טראָץ דעם געטהאָן."

„זיינען זיי געווען אינטימע פּריינדע ?" האָט טאַניאַ געפּרעגט.

„ווער ?"

„מירטאָוו און טאַראַס."

„ניט בעזאָנדערס. זיי זיינען געווען פּון דער וויטען איינע פּון די אַנדערע. אדרבה, טאַראַס איז מירטאָוו'ן ניט זעהר שטאַרק געפּעלען. זיין טהאָט איז ניט געווען אוים פערזענליכע פּריינדשאַפּט, נאָר פּאַר דער אַלגעמיינער זאַכע. דאַרום איז זי אַזוי נאָבעל !"

טאַניאַ האָט אויסגעהערט דיזע ערצעהלונג מיט אַן איינגעהאַלטענעם אָטהעם. זי האָט פּיעל געהערט וועגען דעם העלדענמוטהה און די זעלבסט-אויפּאָפּפּערונג פּון די ניהיליסטען ; וועגען אַזאַ העלדענטהאַט אָבער האָט זי נאָך קיין מאָל ניט געהערט. ווען דזשאַרדזש האָט געענדיגט זיין ערצעהלונג, האָבען ביי איהר די אויגען געבליטשטשעט פּון בעגייסטערונג. אַ היבשע ווײלע זיינען אַלע געבליבען שטיל, געריהרט פּון דיזער ערצעהלונג. ענדליך האָט טאַניאַ בעמערקט :

„איך גלויב, אַז מירטאָוו האָט נאָר געטהאָן זיין פּפליכט, און אַז יעדער איינציגער פּון אייך וואָלט געטהאָן דאָסזעלבע."

„וואָלט איהר, טאַניאַ, אויך געטהאָן דאָס זעלבע?" האָט דושאָרדוש מיט אַן ערנסטע שטימע געפֿרעגט.

טאַניאַ איז געוואָרען רויט, און אויפֿהייבענדיג איהרע שיינע אויגען האָט זי רוהיג געענטפֿערט:

„יאָ, דושאָרדוש, איך וואָלט געטהאָן דאָס זעלבע."

אַנדריי איז שיעור ניט אייפֿגעשפּרונגען. ער האָט געפֿיהלט, אַז אין זיין האַרצען קומט פֿאָר עפּעס אומגעוועהנליכעס.

„וואָס איז מיט מיר?" האָט ער זיך אַליין געפֿרעגט. „בין איך אין איהר פֿערליעבט?"

„עס איז אַן אומזין!" האָט ער זיך ווייטער געטראַכט און האָט געזוכט צו פֿערטרייבען דיזען געדאַנק פֿון זיך.

אויף מאָרגען איז אַנדריי געזעסען אין זיין צימערל און האָט געטראַכט וועגען טאַניאַ'ן און זיין אומגליקליכע ליעבע צו איהר. אין דיזער צייט איז אַריין לינאַ. זי האָט געהאַט אין האַנד אַ בריעף פֿון זינאַ'ן, אין וועלכען עס איז געשטאַנען, אַז אַלע פֿאָרבערייטונגען צו בעפֿרייען באָריס'ן, זיינען שוין געמאַכט געוואָרען, און אַז אַנדריי מוז גלייך קומען זיי העלפֿען אויסצופֿיהרען די אַלע פּלענער. אַנדריי האָט זיך זעהר דערפֿרייט מיט דעם בריעף. ער איז געווען צופֿרידען, וואָס ער האָט אַ גוטע אורזאַכע צו פֿערלאָזען פּעטערבורג.

„נו, וואָס? איהר פֿאָהרט טאַקי?" האָט לינאַ געפֿרעגט.

אַנדריי האָט אויף איהר אַ קוק געגעבען. איהר פֿראַגע האָט איהם שטאַרק פֿערוואונדערט.

„געוויס פֿאָהר איך," האָט ער געזאָגט. „ווען זינאַ שרייבט, אַז זי דאַרף מיר דאָרט האָבען, בין איך מן הסתם נייטיג און עס איז גאָר ניטאָ וואָס צו ריידען וועגען דעם."

אויף מאָרגען איז ער געוועזן פֿערטיג צו פֿאָהרען.

IX.

אין דובראוווניק.

אין פעטערבורג האָט קיינער ניט געוואוסט זינאַ'ס אדרעס. אַנדריי האָט אַלוּאָ, קומענדיג נאָך דובראַוויניק, זיך געדאַרפט ווענדען צו צוויי יונגע מיידלאַך, די שוועסטער דודאָראָוו. ביי זיי האָט ער עס געדאַרפט ערפאַהרען, וואו מ׳ קען געפינען זינאַ׳ן.

נאָך אַביסעל מיה האָט אַנדריי אויסגעפונען דאָס פינסטערע געסעל, וואו זיי האָבען געוואוינט. ער האָט אָנגעקלונגען. אַ מיידעל, אָרעם געקליידעט און מיט אַ קראַנקעס אויסזעהן, האָט איהם געעפענט די טהיר.

„וואָס האָט איהר געדאַרפט?" האָט זי געפרעגט גאַנץ געלאַסען.

„וואוינען דאָ די שוועסטער דודאָראָוו?" האָט אַנדריי געפרעגט.

„קומט אַריין," האָט דאָס מיידעל געזאָגט.

אַנדריי איז אַריין. זי האָט צוגעמאַכט די טהיר און האָט איהם אַריינגעפיהרט אין אַ קליינעס, זעהר אָרעמען צימער.

„וואָס האָט איהר געדאַרפט?" האָט זי ווידער אַמאָל געפרעגט, כמעט אַן דעם זעלבען טאָן וואָס פריהער.

„איך דאַרף זעהן פרויליין דודאָראָוו," האָט ער געענטפערט.

„מיך אָדער מאַשאַ'ן?" האָט זי געפרעגט.

„איהר זייט אַלוּאָ קאַטהערינאַ דודאָראָוו," האָט אַנדריי געזאָגט. איך האָב אַ גרוס צו אייךביידען פון לינאַ זובאָוואַ, און מיין נאָמען איז קאָזשובאָוו."

דאָס בלייכע, קראַנקע געזיכט פון דעם מיידעל האָט אין דעם מאָמענט אָבגעלעבט.

„אָה, עס פרייט מיך זעהר אייך צו זעהן, קאַזשובאָוו," האָט זי אויסגערופען. „זעצט זיך צו אַ ווײלע. איך וועל געהן אַריינרופען מיין שוועסטער."

זי איז אַרויס. אַנדריי איז געבּליבּען זיצען בּיי אַ טיש, וואו עס זיינען געלעגען אָנגעוואָרפען פּאַפּירען פון פערשידענער גרויס און מיט פערשידענע האַנדשריפטען. די צוויי שוועסטער האָבּען געאַרבּייט בּיים קאָפּירען און האָבּען דערפון געמאַכט אַ קלעגליבּען לעבּען.

פון לינאַ'ן האָט אַנדריי געהערט, ווער די צוויי מיידלאַך זיינען געווען. זיי האָבּען געהאַט אַ שטיקעל ירושה פון זייער פאָטער, אַ קליינעם פערמעגען, וועלכען זיי האָבּען אין גאַנצען אַוועקגעגעבּען פאַר דער בּעוועגונג און האָבּען אַליין געדאַרפט אַרבּייטען שווער צו פערדינען זייער שטיקעל בּרויט.

בּאַלד איז מאַשאַ אַריינגעלאָפען אין צימער.

„מיר האָבּען אייך ניט ערוואַרטעט אַזוי גיך," האָט זי געזאָגט. „לינאַ האָט אונז געזאָגט, איהר וועט ניט זיין בּעפאָר דריי טעג. איהר ווילט איהר אַוודאי זעהן בּאַלד, האַ?"

„יאָ, אויבּ עס וועט אייך ניט זיין שווער מיך צוצופיהרען."

„גוט. אין אַ פאָר מינוטען אַרום וועל איך זיין פערטיג. עס איז ניט ווייט פון דאַנען."

זי איז אַריין אין דער צווייטער אַבּטהיילונג פון'ם צימער, וועלכע איז געווען אָבּגעצאַמט מיט אַ לייליאַך און וועלכע האָט געדינט פאַר אַ שלאָף־צימער. זי האָט זיך אויף דער גיך אָנגעטהאָן.

„איהר ווייסט, קאָזשובּאָוו?" האָט זי פון אינעווייניג אַרויסגערעדט. „איך ווייס אויך, וואו דאַוויד וואוינט. איך קען אייך צופיהרען צו איהם, אויבּ איהר ווילט."

דאַוויד אין דובּראַוויניק!" האָט אַנדריי אויסגערופען. „איך האָבּ עס גאָר ניט געוואוסט. יעדענפאַלס, עס מאַכט מיר ניט אויס. לאָמיר צוגעהן, וואו עס איז נעהענטער."

זיי זיינען געגאַנגען צו דאַוויד'ן. די צוויי פריינד האָבּען זיך דערפרייט ווידער אַמאָל זיך צוזאַמענצוטרעפען.

נאָך אַ קורצע אונטערהאַלטונג זיינען זיי אַוועק צו זינאַ'ס קוואַרטיר, דאָרט האָבּען זיי געטראָפען אַננאַ וואַסיליעוונאַ, וועלכע איז צוריקגעקומען פון דער שווייץ און האָט יעצט געוואוינט צוזאַמען מיט זינאַ'ן.

אַנדריי דאָט דערצעהלט, וואָס עס הערט זיך אין פעטערבורג און באַלד נאָך דעם איז מען אַריבער זיך דורכצורײדען איבער אַ פלאַן, וואָס זיי האָבען געהאַט, צו בעפרייען באָריס'ן און די אַנדערע, וואָס שמאַכטען אין אַסטראָג.

זינאַ האָט גענומען אַ בויגען פאַפיר, אויף וועלכען עס איז געווען אָנגעצייכענט דער פלאַן פון געפענגנים און פון די אַרומיגע גאַסען און האָט עס דערלאַנגט אַנדריי'ן, מיט דער פראַגע, וואָס ער דיינקט וועגען זייער גאַנצען פלאַן. אַלע זיינען געבליבען שטיל אין דער צייט, ווען אַנדריי האָט בעטראַכט דאָס פאַפיר.

„אייער פלאַן געפעלט מיר ניט,” האָט ער געזאָגט, נאָכדעם ווי זינאַ האָט איהם ערקלעהרט די בעדייטונג פון די פערשידענע פינטעלאַך און פאַסקעלאַך אויף דעם פאַפיר. „דאָ איז דאָ צופיעל דרעהענים. דער קלענסטער פעהלער, די קלענסטע אונפינקטליכקייט וועט אין גאַנצען בעגראָבען אונזער פראָיעקט. צו בעפרייען מענשען פון קערקער מוז מען האָבען אַ גאַנץ איינפאַכען און פראָסטען פלאַן. אויסער דעם זיינען אין אייער פלאַן אַריינגעמישט זעהר פיעל פרעמדע און זייטיגע מענשען. פון וואַנען ווייסט איהר, אַז איינער פון זיי וועט אייך ניט פערראַטהען?”

„ווען ריזיקירט מען ניט?” האָט זיך זינאַ אָבגערופען. „דאָס איז אָבער דאָס איינציגע וואָס מיר קענען טהאָן פאַר די געפאַנגענע.”

אַנדריי האָט ווידער גענומען טראַכטען וועגען די פערשידענע איינצעלהייטען, און דאַן האָט ער מיט אַ זיפץ בעמערקט, אַז עס איז ווירקליך דאָס איינציגע, וואָס מען קען פאָרלויפיג טהאָן.

„איבעריגענס,” האָט ער נאָכהער בעמערקט מיט אַ פרייליכערע שטימע. „עס איז נאָך ניט אַזוי געפעהרליך. דער פלאַן האָט דאָך אויך זיינע גוטע זייטען.”

די עטליכע פריינדע האָבען דאַן אָבגערעדט זיך צוזאַמענצוקומען אויף מאָרגען אין ראַבאַלסקי'ס וואוינונג, וועלכע מען האָט געהאַלטען פאַר'ן זיכערסטען פלאַץ, אום דאָרט אויסצואַרבייטען די ווייטערע איינצעלהייטען פון זייער בעפרייאונגס-פלאַן.

ווען די פֿערזאַמלונג איז געווען צו ענדע, האָט אַנדריי געפֿרעגט זינאַ'ן, וואוהין ער זאָל געהן שלאָפֿען. זינאַ האָט איהם פֿאָרגעשלאָגען ער זאָל נעכטיגען ביי איהר. אַנדריי האָט ערקלעהרט, אַז דאָס איז ניט גוט, ווייל די שכנים קענען נאָך בעמערקען, אַז ביי איהר האָט געשלאָפֿען אַ פֿרעמדער מאַן, און דאָס קען דערגעהן ביז דער פּאָליציי.

זינאַ האָט דאַן פֿאָרגעשלאָגען, ער זאָל געהן מיט איהר צו ראַבאַלסקי'ן. דאָרט קען ער שלאָפֿען גאַנץ רוהיג. ראַבאַלסקי האָט זעהר אַ שיינע און רייכע וואוינונג, און דער פּאָליציי וועט קיין מאָל ניט איינפֿאַלען אין קאָפּ צו געהן אַהין זוכען ניהיליסטען.

צוגעהענדיג צום רייכען קוואַרטאַל, וואו עס זיינען געשטאַנען די פֿיינע, פֿיעל שטאָקיגע הייזער פֿון די דובראַווניק'ער גבירים, האָט זינאַ אָנגעוויזען אויף אַ הויז, וועלכע איז געווען העל בעלייכטעט, און האָט בעמערקט, אז דאָס איז ראַבאַלסקי'ס הויז.

„מיר וועלען איהם זיכער טרעפֿען אין דערהיים," האָט זי געזאָגט. „ביי איהם מוז יעצט זיין אַ באַל."

„אַ באַל?" האָט אַנדריי אויסגערופֿען. „פֿאַר וואָס זשע זעהט מען ניט קיין קאַרעטען אונטען?"

אין דער זעלבער צייט האָט אַנדריי בעמערקט צוויי אַלטע פֿרויען, שטעהענדיג פֿון דער אַנדערער זייט גאַס, געגען ראַבאַלסקי'ס הויז און ריידענדיג עפּעס צווישען זיך, ווי עס האָט אויסגעוויזען, זעהר וויכטיגעס און געהיימעס. די פֿרויען זיינען געווען זעהר אויפֿגערעגט און האָבען אָפֿט אָנגעוויזען אויף דאָס גרויסע הויז, וואָס איז געווען בעלייכטעט.

„איך האָב מורא, אַז ביי ראַבאַלסקי'ן איז עפּעס ניט אַלעס אין אָרדנונג היינט," האָט אַנדריי בעמערקט. „איבער אַ געוועהנליכען באַל וואָלטען זיך דיזע פֿרויען ניט אַזוי געהיצט. איהר ווייסט וואָס, זינאַ? וואַרט איהר דאָ אַ ווײלע און איך וועל אַליין אַריינגעהן אין הויז. איך ווייס ניט פֿאַר וואָס, אָבער מיר שרעקט זעהר דאָס האַרץ. די לעבעדיגקייט אויבען אין הויז געפֿעלט מיר ניט. מיר שיינט, אַז דאָרט איז ניט גאַנץ גלאַט."

„אָה, אַנדריי!" האָט זיך זינאַ אָבגערופֿען לאַכענדיג. „איהר זייט שוין צופֿיעל פֿאַרזיכטיג. ראַכאַלסקי'ס הויז איז די זיכערסטע אין דער גאַנצער שטאָט און ער זעלבסט איז מיט דער פּאָליציי זעהר בעפֿריינדעט."

אַזוי רײדענדיג זיינען זיי שוין צוגעקומען צום טהיר און זינאַ האָט געוואָלט אַריינגעהן.

ביידע טהירען זיינען געווען אָפֿען און דער קאָרידאָר איז געווען פֿיין בעלייכטעט. אויף די טרעפּ אָבער האָט אַנדריי דערזעהן אַסך צייכענס פֿון גרויסע פֿיס. קיין לעבעדיגע נשמה האָט זיך ניט געלאָזט זעהן. ווען זינאַ האָט זיך שוין פֿערקערעוועט אַריין צוגעהן, האָט איהר אַנדריי געכאַפּט אונטער'ן אָרים און האָט איהר צוריקגעהאַלטען.

„עס קען זעהר זיין, אַז עס איז ניטאָ קיין געפֿאַהר," האָט ער געזאָגט. „איך גלויב אייך גאַנץ גוט, ווען איהר זאָגט מיר, אַז ראַכאַלסקי'ס וואוינונג איז אַ זיכערע. דאָך וויל איך זיך פֿריהער אַליין איבערצייגען אין דעם. איך וועל אַליין אַריינגעהן, און אויב דאָרט איז אַלעס אין אָרדנונג, וועל איך אייך אַריינרופֿען."

אַנדריי איז געווען אַן אַלטער רעוואָלוציאָנער און זיין לאַנגע און ביטערע ערפֿאַהרונג האָט איהם אָנגעלערנט, ווי אַזוי מ׳ דאַרף זיין פֿאָרזיכטיג אין אַזעלכע אַנגעלעגענהייטען. זינאַ אָבער האָט פֿון גאָר ניט געוואָלט הערען.

„אומזין!" האָט זי זיך אָבגערופֿען, זוכענדיג אַרויסצושלעפּען איהר האַנד פֿון אַנדריי'ס אָרעם.

„ווען איהר ווילט מיר ניט פֿאָלגען," האָט זיך אָבגערופֿען אַנדריי, „דאַן וויל איך גאָר ניט געהן צו אייער ראַכאַלסקי'ן. איך וועל געהן ערגעץ זוכען אַן אַנדער נאַכט-לעגער."

זינאַ האָט דאַן פֿאָרגעשלאָגען, אַז זיי זאָלען אָבגעהן אַ פּאָר גאַסען און פֿון דאָרט היטען דאָס הויז, וויייל עס איז זעהר וויכטיג געווען פֿאַר זיי צו דערגעהן וואָס דאָרט טהוט זיך, ווייל אויף מאָרגען האָבען זיך דאָ געדאַרפֿט צונויפֿקומען זייערע פֿריינדע. אַנדריי האָט זיך

אָבער איינגע׳עקשנ׳ט. ער האָט ערקלעהרט, אַז מען וועט גאָר ניט אויסגעפֿינען, שפּאַצירענדיג אַרום און אַרום, און מ׳מוז זיך באַלד איבערצייגען אין דעם, ווייל זיי דאַרפֿען האָבען צייט אַלעמען צו געבען צו וויסען ביז מאָרגען אין דער פֿריה.

„וואַרט איהר אויף מיר דאָ, אין דיזען ווינקעל,“ האָט ער זיך געווענדעט צו זינאַ׳ן, „איך וועל באַלד קומען צוריק.“

אַנדריי איז אַריין אין פֿאָרהויז. דאָרט איז אַלעס געווען גאַנץ שטיל. ער איז אַרויף אויף אַ טרעפּ — דיזעלבע טומטעגשטילקייט, יעצט האָט ער זיך במעט איבערצייגט, אַז די זאַך איז ניט גלאַט. ער האָט אָבער ניט געוואָלט געהן צוריק, איידער ער וועט אויף ריכטיג וויסען וואָס דאָס בעדייטעט. ער האָט אַרויסגענומען זיין רעוואָלווער און זיין שפּיעז, וואָס ער פֿלעגט אימער טראָגען מיט זיך; און אַריינלייגענדיג זיי אין די קעשענעס פֿון זיין אויבערראָק, כדי ער זאָל זיי קענען האָבען יעדען אויגענבליק, האָט ער גענומען געהן ווייטער. ער האָט געוואָלט צוגעהן צו ראַבאַלסקי׳ס טהיר און אָנקלינגען. ער האָט מיט זיך אַליין אָבגעמאַכט, מאָמער וועט ער דאָרט געפֿינען די פּאָליציי, וועט ער פֿרעגען אויף אַ נאָמען פֿון אַן אַנדער איינוואוינער, זאָ דאָס די פּאָליציי וועט מיינען אַז ער איז אריין על פּי טעות.

אָבער אין דעם זעלבען אויגענבליק, ווען ער האָט געוואָלט אַ ציה טהאָן דעם גלעקעל, האָט ער דערהערט אַ געריש פֿון שווערדען און פֿון שפּאָרען, און די טהיר האָט זיך אַליין גענומען עפֿענען. פֿיער זשאַנדאַרען, וואָס זיינען געווען אין ראַבאַלסקי׳ס וואוינונג מיט אַ בעפֿעהל צו אַרעסטירען יעדען איינציגען, וואָס וועט אַריינגעהן, האָבען דערהערט לאַנגזאַמע טריט פֿון אַ מענשען, דיינקענדיג, אַז דאָס וויל זיך איינער אָב׳גנב׳ענען, האָבען זיי בעשלאָסען אויפֿצועפֿענען די טהיר און חאַפּען איהם איידער ער וועט האָבען צייט צו אנטלויפֿען. דערהערענדיג דעם גערויש פֿון די שווערדען, האָט אַנדריי שוין אין גאַנצען אויפֿגעהערט צו צווייפֿלען, אַז די פּאָליציי האָט געמאַכט אַ פּאַסטקע, און איידער די זשאַנדאַרען האָבען נאָך געעפֿענט די טהיר, האָט ער שוין אָנגעהויבען מיט אימפּעט צו לויפֿען פֿון די טרעפּ. די זשאַנדאַרען האָבען זיך אַ

לאָז געטהאָן נאָך איהם, און עס האָט זיך אָנגעהויבען אַ שרעקליבער יאַגד. די קרעפּטען זיינען אָבער ניט געווען קיין גלייכע. אנדריי איז געווען זעהר לייכט אָנגעטהאָן. די זשאַנדאַרען, פּערקעהרט, זיינען געווען אין שווערע שטיוועל מיט שפּאָרען. זייערע שווערדען האָבען זיך געפּלאָנטערט אונטער די פּיס און זיי האָבען זיך קוים געקענט בעוועגען אויף די ווייכע, מיט קאַרפּעט בעדעקטע טרעפּ. אַראָבלויפענדיג פון איין טרעפּ האָט אַנדריי אויף גיך אויסגעלאָשען דעם גאַז. דאָס זעלבע האָט ער אויך געטהאָן אויף'ן אַנדערן טרעפּ און אין פּאָרהויז, זאָ דאָס עס איז איבעראַל געוואָרען פינסטער. דאַן האָט ער געחאַפּט אַ באַנק, וואָס איז געשטאַנען ביים וואַנד און האָט איהר אַ וואָרף געטהאָן אויף די טרעפּ. ווען ער האָט עררייכט די טהיר פון גאַס, האָט ער מיט פערגניגען דערהערט, ווי איינער פון די זשאַנדאַרען האָט זיך איבערגעקוליעט איבער'ן באַנק און די איבעריגע האָבען זיך אויף אַ ווײלע אָבגעשטעלט, כדי די זעלבע סבה זאָל אויך ניט טרעפען מיט זיי.

מיט אימפּעט איז אַנדריי צוגעלאָפען צו זינאַ'ן און האָט איהר שטילערהייט אַריינגערעדט אין די אויערן דאָס שרעקליכע וואָרט: „זשאַנדאַרען!" ער האָט איהר דאַן גענומען אונטערן אָרעם און האָט גענומען מיט איהר געהן אַנטקעגען ראַבאַלסקי'ס הויז.

זיי זיינען נאָך ניט אָבגעגאַנגען קיין צעהן טריט, ווען די טהיר האָט זיך מיט אַ גערויש געעפענט און די פיער זשאַנדאַרען זיינען מיט אימפּעט אַרויסגעלאָפען. איינער פון זיי האָט זיך צוגעהאַלטען זיין פערבלוטיגטע נאָז מיט אַ טיכעל. זיי האָבען זיך אומגעקוקט און ניט זעהענדיג קיין אַנדערן אין גאַס, אויסער אַ פיין געקליידעטען יונגען מאַן, געאַרמט מיט אַ פרוי, זיינען זיי צוגעלאָפען צו זיי. זיי איז גאָר ניט איינגעפאַלען, אַז דער יונגער מאַן, אָנשטאָט צו אַנטלויפען, וועט זיי געהן אַנטקעגען.

„אייער עהרע!" האָט איינער פון די זשאַנדאַרען אָבגעשטעלט אַנדריי'ן, „האָט איהר ניט געזעהן אַ מאַן, אַ־רויסלויפענדיג פון דאַנען?"

„אָט פון דער טהיר?" האָט אַנדריי געפרעגט, אָנצייגענדיג אויף ראַבאַלסקי'ס הויז.

„יאָ, יאָ!"

„מיט אַ רויטע באָרד און א גרויען הוט?"

„יאָ, ניין. . . אָבער דאָס מאַכט גאָר ניט אויס. אין וואָס פֿאַר אַ וועג איז ער געלאָפֿען?".

„אָט דאָרט," האָט אַנדריי אָנגעוויזען אויף דער גאַס הינטער זיי. „ער איז גראַדע דורכגעלאָפֿען דורך אונז און איז אַפֿנים אַריין אין יענער גאַס, רעכטס. איהר קענט איהם נאָך פּאַקען. . . אָבער איהר מוזט לויפֿען גיך. . ."

די זשאַנדאַרען האָבען גענומען לויפֿען און באַלד זיינען זיי פֿערשוואונדען געוואָרען.

זינאַ און אַנדריי, געאַטמעט, האָבען זיך רוהיג אַוועקגעשפּאַצירט ווייטער. זיי האָבען זיך פֿערנומען אין דער ערסטער גאַס ביי דער זייט. דאָרט האָבען זיי גענומען אַ קאַרעטע. זינאַ האָט דעם קוטשער געגעבען אַן אַדרעס, וועלכער איז איהר גראַדע אויפֿגעקומען אויף'ן געדאַנק. עס איז געווען אַלץ איינס, וואו זיי זאָלען ניט פֿאָהרען, אַבי צו אַנטלויפֿען פֿון אַ געפֿעהרליכען פּלאַץ.

„אַן אונערוואַרטעטער פֿאַל," האָט אַנדריי געזאָגט, ווען זיי זיינען געווען אין זיכערהייט.

„יאָ," האָט זינאַ געענטפֿערט. „דאָס איז אַ שטראָפֿע, דערפֿאַר וואָס איהר האָט ניט געוואָלט בלייבען ביי אונז די נאַכט."

„אַ שטראָפֿע! וואָס רעדט איהר זינאַ?" האָט אַנדריי אויסגעשריגען. „אדרבה, עס איז אַ בעלוינונג פֿאַר מיין גוטע אויפֿפיהרונג. שטעלט אייך נאָר פֿאָר, וואָס וואָלט געשעהן מאָרגען, אום צעהן אוהר, פּונקט אויף דעם זעלבען פּלאַץ, ווען איך געה ניט אַוועק. מיר וואָלטען דאָך אַלע אַריינגעפֿאַלען."

„אָה ריכטיג!" האָט זינאַ געזאָגט. „איך האָב גאָר פֿערגעסען וועגען מאָרגען. איך ווייס ניט וואָס מיט מיר איז די לעצטע צייט."

זיי זיינען אַזוי אָבגעפֿאָהרען אַ היבשע ווילע. ענדליך האָט זינאַ געהייסען דעם קוטשער זיך אָבשטעלען. זיי זיינען ביידע אַרויס און האָבען גענומען געהן צו פֿוס.

אנדריי האט יעצט דערצעהלט זינא'ן וואס עס איז פארגעקומען צווישען איהם און די זשאנדארען. די יונגע פרוי האט אנגעקוואלען פאר פרייד.

„מי מוז שיקען דאויד'ן אדער איימעצען אנדערש אנזאגען אונזערע לייט, זיי זאלען אויסווייכען ראבאלסקי'ס הויז," האט זי געזאגט. „מיר זיינען ניט וויט פון דאויד'ס האטעל. איך וועל אריינגעהן צו איהם."

דאס זאגענדיג האט זי אבגעלאזט זיין ארעם, האט זיך אבגעקעהרט אין א זייט, האט אויסגעטהאן איהר פיינעם הוט און עס איינגעוויקעלט אין א ווייסע טאשענטיכעל. זי האט איבערגעגעבען אנדריי'ן איהר שירעם, האט זיך אויסגעטהאן די הענטשיקעס און האט זיך איינגעהילט אין איהר שאל, פונקט ווי א רוסישע בויערן־פרוי.

„ווארט אויף מיר דא," האט זי געזאגט צו אנדריי'ן, „אין א פערטעל שטונדע וועל איך זיין צוריק."

ריכטיג אין א פערטעל שטונדע ארום איז זי צוריקגעקומען מיט דאויד'ן, ווי האבען אבגערעדט, אז דאויד זאל טאקי באלד מאכען זיין טיר איבער'ן שטאט און געבען צו וויסען אלעמען וואס עס איז געשעהן. דאויד האט גענומען אבשיעד פון זיי און איז אוועק.

יעצט איז ווידער געווען א פראגע, וואו אנדריי זאל נעכטיגען. זינא האט איהם שוין ניט געוואלט לאזען געהן אין ערגעץ.

„דאויד האט מיר יעצט דערצעהלט פון נאך אן אונערווארטעטען ארעסט," האט זי געזאגט. „ניין, איך וועל אייך יעצט ניט פערטרויען אויף קיינעם. איהר וועט געהן צו אונז איבערנעכטיגען."

„גוט אלזא, לאמיר געהן אהיים."

„נאך ניט. איך וואלט וועלען מיר זאלען אריינגעהן נאך צעהן, כדי מ׳ זאל אייך ניט בעמערקען."

זיי האבען נאך געהאט גאנציע צוויי שטונדען ביז צעהן. אנדריי האט פארגעשלאגען צו מאכען א שפאציר צום טייך. זינא האט אבער געזאגט, אז עס איז כדאי צו פערווענדען די פאר שטונדען אויף א וויכטיגע זאך, און זי האט דארום פארגעשלאגען צו געהן בעטראכטען דאס געפענגניס.

זיי זיינען צוגעגאַנגען גלייך צום אַסטראָג. אַנדריי האָט גוט בעטראַכט די גאַנצע פּאָזיציאָן. איהם איז געפעלען דער פּלאַן.

„איין זאַך איז ניט גוט,“ האָט זיך זינאַ אָבגערופען, „וואָס דער שענק דאָ שטעהט אַזוי נאָהענט צום געפענגניס. אין פאַל פון אַ גערויש, וואָס קען זיך מאַכען, קענען נאָך די משרתים אָדער אַנדערע וועלכע געפינען זיך דאָרט, אַרויסקומען און פּילייכט צושטערן אונזער גאַנצען פּלאַן.“

„אָה, איבער דעם דאַרפט איהר זיך ניט בעאונרוהיגען,“ האָט אַנדריי געזאָגט. „לאָזט עס איבער פאַר מיר. איך וועל עס שוין איינאָרדנען. אדרבה, איך וואָלט געזאָגט, אַז וואַסילי זאָל שטעהן מיט דעם וואָגען ניט ווייט פון שענק. דאָס וועט ניט ציהען אויף זיך אַזוי פיעל אויפמערקזאַמקייט. איך וועל שטעהן פון דער אַנדערער זייט און ווען די געפאַנגענע וועלען זיין אין דרויסען וועל איך געבען וואַסילי'ן אַ צייכען, ער זאָל צוקומען נעהענטער.“

אַ היבשע צייט האָבען זיי אַזוי גערעדט איבער זייער פּלאַן, אַרומשפּאַציערענדיג אַרום דאָס געפענגניס. די צוויי שטונדען זיינען דערוויל אַריבער און זיי זיינען אַוועק צו זינאַ'ס וואוינונג.

אין'ם עסס־צימער זיינען זיי געזעסען ביז שפּעט אין דער נאַכט, ריידענדיג איבער פערשיעדענע זאַכען. זינאַ האָט זיך נאָכגעפרעגט אויף דושאָרדזש'ן, טאַניאַ'ן און ריעפין'ן. בעמערקענדיג, אַז זיינע אַנטוואָרטען איבער טאַניאַ'ן זיינען עפּעס געווען מיט אַ האַלבען מויל, האָט זי איהם געפרעגט, אויב צווישען איהם און טאַניאַ'ן איז עפּעס פאָרגעקומען. ער האָט גאָר ניט געענטפערט. ער האָט בעהאַלטען זיין ליעבע ביי זיך אין האַרצען און האָט זי ניט געוואָלט ענטדעקען פאַר קיינעם.

X.

א היימליכער אבענד.

אַנדריי און וואַסילי האָבען זיך איינגעאָרדענט אין אַ האָטעל, וואו זיי האָבען געהאַט אַ פֿיינע וואוינונג. וואַסילי האָט געשפּיעלט די ראָלע פֿון אַנדריי'ס דיענער און פֿורמאַן. אַנדריי אַליין האָט זיך אָנגעגעבען פֿאַר אַ רייכען סוחר, וועלכער דאַרף דאָ פֿערברייניגען אַ פּאָר מאָנאַט אויסצופֿיהרען אַ געוויסען געשעפֿט.

אַ גאַנצער מאָנאַט איז פֿאָראיבער און זייער בעפֿרייאונגס־פּלאַן איז נאָך ניט געווען אויסגעפֿיהרט. די געפֿאַנגענע האָבען געדאַרפֿט אויסגראָבען אַן אונטעראירדישען וועג, אַרויסצוגעהן פֿון געפֿענגניס, און זיינען איבערגעשלאָגען געוואָרען אין מיטען דער אַרבייט. אַ נייער אַרעסטאַנט איז צוגעקומען אין איינעם פֿון די קעמערלאַך נאָהענט צו זייערע. אָט דעם נייעם גאַסט האָבען זיי חושד געווען פֿאַר אַ שפּיאָן, וועלכער איז אַריינגעשיקט געוואָרען פֿון דער פּאָליציי, נאָכצושפּירען וואָס זיי טהוען. זיי האָבען אַלזאָ ניט געקענט פֿאָרטזעצען זייער אַרבייט, ביז וואַנען זיי זיינען פּטור געוואָרען פֿון זייער „צרה", פֿון דעם אַרעסטאַנט, וועלכען זיי האָבען אָנגעטהאָן געברענטע ליידען און האָבען איהם געצוואונגען צו בעטען ביי די פֿיהרער פֿון געפֿענגניס, איהם צו געבען אַן אַנדער דירה, ווייט פֿון זיי.

דאָס האָט זיך דערוויַיל אָוועקגעצויגען גאַנצע דריי וואָכען. עס איז לייכט צו בעגרייפֿען, ווי לאַנגווייליג די צייט איז געווען פֿאַר אַנדריי'ן און פֿאַר די אַנדערע, וועלכע האָבען זיך אויפֿגעהאַלטען אין דובראָווניק נאָר אויסצופֿיהרען דעם פּלאַן פֿון בעפֿרייאונג און זיינען געזעסען און געוואַרט אויף דעם, ניט טהוענדיג קיין אַנדער זאַך.

מעהר פֿון אַלעמען האָט זיך אַנדריי געלאַנגווײַלט. אַ גרויסען טהייל פֿון טאָג פּלעגט איהם אויסקומען צו בלייבען אין דער היים. דאָרט פּלעגט ער זיצען און לייענען און טראַכטען איבער זייער פּלאַן,

וואַסילי פלעגט יעדען טאָג ערפילען זיין פפליכט אַלס פורמאַן, פלעגט אָנקאָרמענען דעם פערד, אויסשמירען די רעדער פון ם וואָגען און נאַכהער אַריינגעהן צו זיין „בעל הבית", צו אַנדריי'ן אין צימער, מיט איהם פערברייגגען.

עס איז געווען א נאַכמיטאַג, די זון האָט געהאַלטען ביים אונטערגעהן. אַנדריי און וואַסילי זיינען געווען, אַזוי ווי געוועהנליך, אין דער היים, ביידע אין דעם גרויסען צימער. אַנדריי איז געלעגען אויסגעצויגען אויף אַ זאָפאַ און געהאַלטען אַ בוך, אין וועלכען ער האָט געקוקט אָבער ניט געלעזען. וואַסילי איז געזעסען מיט זיין ליולקע אין מויל און אַרויסגעקוקט פון פענסטער.

פלוצלינג האָט מען אָנגעקלאַפט אין טהיר.

וואַסילי האָט זיך באַלד אַריינגעכאַפט אין פאָדער־צימער, האָט אַריינגעשטעקט זיין לינקע האַנד אין איינעם פון זיין „בעל הבית" שיך, און האָט גענומען פוצען, מיט אַזאַ אונשולדיגע מינע, פונקט ווי אַ געבוירענער משרת.

„הערייז," האָט אַנדריי אויסגערופען פון אינעווייניג.

די טהיר האָט זיך געעפענט און אַננאַ וואוליטש איז אַריינגעגאַנגען. וואַסילי'ס אָנשטעל איז אַלזאָ ניט געווען נייטיג דיזעס מאָל. ער האָט אַ וואָרף געטהאָן דעם שוך און דאָס בערשטעל און איז אַריין מיט דעם מיידעל אין'ם אינעווייניגסטען צימער.

„יואוליטש פלעגט צייטענווייז קומען צו זיי אין האָטעל. זי פלעגט זיך אימער נאָכפרעגען אויף וואַסילי'ן, דעם קוטשער, און אַזוי ווי זי איז געגאַנגען אָנגעטהאָן ווי אַ דיענסט־מיידעל האָט מען איהר בעטראַכט פאַר דעם קוטשער'ס געליעבטע.

„ווילט איהר מיטקומען אויף אַ קליינעם אונטערהאַלט, וועלכער וועט שטאַטפינדען אין אַ וועלדעל, ניט ווייט?" האָט זי געפרעגט. „מאַשאַ דוראָאָוי איז דורכגעגאַנגען איהר עקזאַמען און צוליעב איהר ווערט עס געמאַכט. עס וועט ניט זיין קיין גאַנץ גרויסער עולם, עס וועט אָבער זיכער זיין אַ פריילינע קאָמפּאַניע."

ביידע, אַנדריי און וואַסילי, האָבען אָנגענומען די איינלאַדונג.

„ווען זינא אויך זיין דארט?" האט אנדריי געפרעגט.

„ניין; זיי וועלען ניט זיין, אבער זיי האבען מיר געגעבען די ערלויבניס צו געהן," האט זי געענטפערט. מיט דעם ווארט „זיי" האט זי געמיינט זינא'ן, וועלכע איז אויגענשיינליך, פאר דער וועלט, געווען איהר „בעל־הבית'טע". א דיענסט־מיידעל אין רוסלאנד איז געוואוינט צו רעדען פון איהר בעל־הבית'טע אין דער מעהר־צאהל.

זי איז צוגעגאנגען צו דער זאפא, פון וואנען אנדריי איז נאר וואס אויפגעשטאנען, אויפהויבענדיג איהר קלייד אביסעל, אזוי ווי פרויען זיינען געוואוינט צו טראגן, ווען זיי געהן דורך די גאס אין א בלאטע. ווען זי האט זיך אנידערגעזעצט, האט זי אכטונג געגעבען, איהר קלייד זאל ניט אנריהרען די פאדלאגע.

די צימערן, אין וועלכע די צוויי פריינדע האבען געוואוינט, זיינען ווירקליך ניט געווען ריין. דער פיער־עקיגער טיש, וועלכער האט געהאט דאס גליק אבגעוואשט צו ווערען, אזוי אפט ווי די ארבעל פון אנדריי'ס און וואסילי'ס רעק פלעגען אויף איהם ארויפקומען, איז אפילו געווען רייגלאך אין מיטען; נאר ביי די ברעגעס האט זיך דער שטויב צונויפגעקליבען און האט זיך פערמישט מיט די ברעקלאך פון ברויט. דאס איז אבער געווען א גארניט אנטקעגען דעם אויסזעהן פון דער פאדלאגע. א גרויער ליילאך פון שטויב איז געווען אויסגעשפרייט אויף דער ערד. שטיקלאך פאפיר פון אלערליי קולירען, אויסגעמישט מיט אייער שאלאכץ, שטיקלאך סיגארעטען און פערטריקענטע שטיקלאך ברויט, האבען זיך דארט געפונען. דאס אלעס האט געגעבען די וואוינונג א העסליכעס אויסזעהן.

אנדריי האט געהאלטען די וואוינונג אהן בעדיענונג. די גאנצע הויז־ארבייט האט געדארפט געטהאן ווערן פון זיין „משרת" וואסילי'ן, און ער האט ערפילט איינינע זאכען גאנץ פינקטליך. ער פלעגט, צום ביישפיעל, אבפוצען אנדריי'ס שיך, מאכען דעם סאמאוואר און צוגרייטען עטוואס צום עסען, מיט דער גרעסטער פינקטליכקייט און מיט צופרידענהייט. אבער אויסקעהרען די צימערן, דאס האט ער בעטראכטעט פאר אן ארויסגעווארפענע ארבייט. פון א פילאזאפישען

שטאַנדפּונקט האָט ער ניט געקענט פֿערשטעהן, פֿאַר וואָס מי זאָל ניט קענען לײדען דעם שטיב אינעווייניג אין צימער, ווען מי טרעט אויף דעם אין דרויסען, אין גאַס. . . און אַזוי ווי אַנדריי איז ניט געוועזן קײן גרויסער מקפּיד אויף אַזעלכע זאַכען, פֿלעגט דער בעזים בעניצט ווערען ניט מעהר ווי אײן מאָל אין מאָנאַט.

דער אונטערהאַלט האָט געזאָלט שטאַטפֿינדען אין אַ וועלדעל, א מייל די ווייט פֿון שטאָט. דאָרט איז אפילו צוגעגרייט געוואָרען אַ מאָהלצייט, אָבער דאָס וועט דאָך וואַהרשײנליך ערסט אויסקומען שפּעט אין אָבענד. וואַסילי האָט אַלזאָ געדרײנקט, אַז עס איז ניט מעהר ווי רעכט „זיך אונטערצושפּאַרען דאָס הארץ״ און נעהמען עפּעס אין מויל, אײדער זיי געהען. אַזוי ווי ער האָט געהאַט כמעט אַלעס ביי זיך — ברויט, טהעע, צוקער און מילך, דאָט ניט מעהר געפֿעלט ווי עפּעס צום ברויט. ער איז אַראָבגעלאָפֿען אין גאַס און איז באַלד צוריקגעקומען מיט אַ שטיק קעז און עטליכע הייסע וואורשטלאַך, איינגעוויקעלט אין אַ פּאַפּיר.

דער סאַמאָוואַר איז דערווייל פֿערטיג געוואָרען. וואַסילי האָט איהם אַרויפֿגעשטעלט אויף׳ן טיש און האָט געמאַכט טהעע. זייער עסס=צייג איז אין גאַנצען בעשטאַנען פֿון צוויי טעלערלאַך און צוויי גאָפּלען. וואָוליטש איז געוועזן אַ גאַסט און איהר האָט געקומט אַ טעלער מיט אַ גאָפּעל. אַנדריי ווידער, אַלס בעל הבית דאָט געהאַט אַ ועכט אויף די צווייטע פּאָר. וואַסילי, זייענדיג יעצט ניט מעהר ווי אַן איינפֿאַכער „משרת״, האָט זיך בעגוגעגט מיט אַן אונטערשטע שאָל אָנשטאָט אַ טעלער, און זיין טאַשען=מעסערל, וועלכער איז געוועזן צוגעבונדען צו זיין גאַרטעל, האָט איהם געדיענט במקום גאָפּעל.

„וואָס פֿאַר אַ טיש איהר האָט עס דאָ!״ האָט וואָוליטש מיט אַ לאַכענדיגען קול אויסגערופֿען. „מי קען דאָך פֿערזעען קאַרטאָפֿעל אויף איהם. . . אָה, איך קען ניט עסען אויף אַזאַ טיש.״

און דאָס זאָגענדיג האָט זי, מיט אײנעם פֿון איהרע פֿינגער, געמאַכט פֿערשידענע פֿיגורען אין דעם שטויב, וואָס איז געלעגען אויף׳ן טיש.

„שאַ, שרייט ניט אַזוי!" האָט זיך וואַסילי אָנגערופֿען, „עס וועט באַלד רעכט ווערען."

ער האָט זיך אומגעקוקט און האָט געזוכט עפּעס אַ שמאַטע, אָבצואווישען דעם טיש. ניט האָבענדיג קיין אַנדער זאַך פֿאַר די אויגען ווי אַ פּאָר אַלטע הויזען זיינע, וועלכע ער האָט אַ צייט ניט געטראָגען און וועלכע זיינען געהאַנגען אויף דער וואַנט, האָט ער זיי אַראָבגעהאַפּט, האָט אויסגעריסען אַ שטיק פֿון זיי און האָט אויף גיך אָבגעווישט דעם טיש. נאָך איידער דאָס לאַבענדע מיידעל האָט צייט געהאַט אויסצוריידען אַ וואָרט.

„איהר זייט דאָך טאַקי גאָר אַ ווילדע בריאה, וואַסילי!" האָט זי נאָכהער אויסגערופֿען.

„וואָרום?" האָט וואַסילי תמ'עוואַטע געפֿרעגט. „מיט אַ וואָלענע זאַך ווישט זיך בעסער אָב ווי מיט אַ שטיק לייוואַנד."

„מעגליך, אָבער איהר ניצט אַפּנים ניט קיין וואָלענס, ניט קיין לייווענט, איהר נעהמט איבערהויפּט קיין בעזים ניט אין דער האַנד, ווי איך זעה," האָט זי געזאָגט, צייגענדיג אויף דער פּאָדלאָגע. „איהר מעגט זיך ווירקליך שעמען צו האַלטען אייער „בעל הבית'ס" צימער אין אַזאַ צושטאַנד."

וואַסילי האָט אַ ציה געגעבען מיט די פּלייצעס.

„אָה, דאָס צימער?" האָט זיך אַנדריי אַריינגעמישט. „דאָס איז אַ קלייניגקייט. פֿרעגט אונז בעסער, אויב מיר ווערען אַליין ניט פֿערווילדעט פֿון טאָג צו טאָג."

און ער האָט דערציילט, ווי אַזוי וואַסילי, זייט ער איז געוואָרען אַ פֿוהרמאַן, וואַשט זיך דעם פּנים איינמאָל אין וואָך, זונטאַג, און אַז ער האָט זיך געמאַכט אַ מנהג אויסצוקומען אָהן אַ האַנד-טוך, זיך אָבווישענדיג דעם פּנים אין קישען און לאָזענדיג די הענד זאָלען זיך אָבטריקענען פֿון זיך אַליין.

„די הענד און דער פּנים קריגען דורך דעם אַ גרעבערן אויסזעהן, פֿערשטעהט איהר מיך," האָט וואַסילי גאַנץ פּראָסט געענטפֿערט, און האָט דערביי אפילו קיין שמייכעל ניט געטהאָן.

אין אַ האַלבע שטונדע אַרום זײנען זײ געװען פֿערטיג. װאַסילי מיט װאָליטש'ן זײען אַװעק פֿריהער. אַנדרײ האָט געזאָגט, ער װעט אונטערקומען. עס װאָלט געװען אױפֿפֿאַלענד זײ צו זעהן אַלע דרײ שפּאַצירענדיג צוזאַמען.

װען זײ זײנען צוזעקומען צום װעלדעל, האָט שױן אָנגעהױבען פֿינסטער צו װערען. זײ האָבען דאָרט געפֿונען אײניגע, װעלכע זײנען נאָך ניט געװען פּערזענליך בעקאַנט מיט אַנדרײ'ן. װאָליטש האָט איהם פֿאָרגעשטעלט פֿאַר זײ און זײ האָבען גענומען רײדען איבער פֿערשײדענע זאַכען.

אײנער פֿון די געסט איז געװען אַ געװיסער באַטשאַראָװ, אַ מיטגליעד פֿון דער רעװאָלוציאָנערער פּאַרטײ אין דובראַװניק. ער איז געװען אַ געזעצליבער, אַ „כשר'ער" מאַן, מיט אַ פּאַס אױף זײן אײגענעם נאָמען, אָבער די לעצטע צײט האָט ער אָנגעהױבען צו האָבען אַביסעל צרות פֿון דער פּאָליצײ.

אַנדרײ האָט זיך געװאונדערט, װי אַזױ באַטשאַראָװ קען זיך אַזױ פֿרײ בעװעגען, װי ער האָט געהערט װערט ער נאָכגעשפּירט שטאַרק פֿון דער פּאָליצײ.

„דאָס איז אמת," האָט באַטשאַראָװ געזאָגט, „אָבער איך האָב אָבגעמאַכט מיט דעם שפּיאָן, װעלכען מ'האָט בעשטעלט צו היטען מײן נשמה, און מיר קומען גאַנץ פֿײן אױס. ער בעזוכט מיר אײן מאָל אין װאָך, בײ מיר אין דערהײם. איך גיב איהם אָן די פּלעצער, װעלכע געפֿעלען מיר צו זאָגען, אַז איך בין דאָרט געװען און איך װער פֿון איהם פּטור אױף דער גאַנצער װאָך."

„דאָס מוז איך דאָך אַודאי קאָסטען אַ היבש ביסעל געלד," האָט װאָליטש געזאָגט.

„אָה, נײן!" האָט באַטשאַראָװ אױסגערופֿען. „איך בין גאָר ניט אַזאַ שוטה. עס קאָסט מיר אפילו קײן אײן קאָפּיקע ניט. איך האָב געצװאונגען מײן חברה־מאַן זיך אונטערצוגעבען. הערט װי אַזױ: מיט אַ צװײ װאָכען צוריק, װען מיר איז נמאס געװאָרען איהם צו האָבען אימער הינטער מײן רוקען, בין איך אַרױס גאַנץ פֿריה, אַ שטיק ברױט

און וואורשט אין קעשענע, און האָב גענומען געהן פֿון איין אָרט צום אַנדערן, ניט אָבשטעלענדיג זיך אפילו אויף איין סעקונדע ניט. אַזוי בין איך געגאַנגען און געגאַנגען, ביז וואַנען עס איז געוואָרען נאַכט, און מיין שפּיאָן האָט זיך אַלץ נאָכגעשלעפּט נאָך מיר. איך בין געוואָרען שרעקליך מיעד, איך האָב אָבער געוואוסט, אז ער דאַרף נאָך זיין אסך מיעדער פֿון מיר, ווייל ער האָט גאָר ניט געהאַט אין מויל, זייט אין דער פֿריה. פֿון צייט צו צייט האָב איך מיך צו איהם געווענדעט מיט די ווערטער: „אַה דו שורקע, דו ועסט ביי מיר אויסשפּייען די נשמה! איך וועל דיך אַרומשלעפּען מיט מיר ביז'ן גרויסען טאָג, און דו טהאָרסט מיר ניט אָבלאָזען פֿון אויג, הערסט? איך בין דיר מתרה, אַז איך וועל זיין ביי אַ גרויסען רעוואָלוציאָנער." מיין בחור איז מיר נאָכגעגאַנגען שטיל, האָט ניט געענטפֿערט אַ וואָרט אויף דעם וואָס איך האָב געזאָגט, און ענדליך, ווען ער האָט שוין מעהר ניט געקענט אויסהאַלטען האָט ער ארויסגעפּלאַצט מיט די פֿאָלגענדע פֿאָרווירפֿע: „איך בין אויך אַ מענש, מיין הערר, און ניט קיין הונד. איהר האָט זיך געדאַרפֿט שעמען מיך אַזוי צו בעהאַנדלען; איך האָב אַ ווייב מיט קינדער צו ערנעהרען, מיין הערר." ווער האָט געקענט דיינקען, אַז דיזע שורקען האָבען ווייבער מיט קינדער? נון, איך האָב מיך געווענדעט צו איהם מיט מיין פֿאָרשלאַג, וועלכען ער האָט באַלד אָנגענומען און מיר זיינען יעצט ביידע אזוי גוט ווי פֿריי איינער פֿון'ם אַנדערן."

מי האָט דאַן צוזאַמענגערופֿען דעם עולם צום עסען. אַ מאָהלצייט איז צוגעגרייט געוואָרען אין וואַלד. וואַסילי האָט געהאָלפֿען קאָכען און האָט דאַביי געמאַכט אַלעמען לאַכענדיג מיט זיינע קאָמישע שטיק. נאָך'ן עסען האָט מען זיך געפֿיהלט אויפֿגעלעגט צו הערען זינגען.

וואָליטש האָט געהאַט זעהר אַן אַנגענעהמע שטימע. דאָס האָבען כמעט אַלע געוואוסט און מי האָט זיך צוגעטשעפּעט צו איהר, זי זאָל עפּעס זינגען. זי האָט זיך ווירקליך געפֿיהלט אויפֿגעלעגט דערצו. איהר איז געווען ביטער אויף'ן האַרצען. אַ טיעפֿער, פֿערבאָרגענער שמערץ האָט איהר געדריקט די ברוסט און זי האָט עס געוואָלט

אַרויסגעבעבען אין זינגען. זי האָט זיך אויסגעקליבען אַן אומעטיג לידעלע, איינע פֿון יענע זיסע און אַנגענעהמע מאַלאָראַסישע מעלאָדיען. און זי האָט עס געזונגען מיט אַזוי פֿיעל האַרץ, מיט אַזוי פֿיעל געפֿיהל, אַז דער גאַנצער עולם איז ענטציקט געוואָרען דערפֿון.

מעהר פֿון אַלעמען איז אַנדריי גערירט געוואָרען פֿון דיזען ליעד. ער האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטען און האָט געזאָגט וואוליטש'ן, אַז איהם איז זעהר געפֿעלען איהר זינגען.

„אָה, איך איז געפֿעלען מיין זינגען, האַ? יאָ, ווייסט איהר, אַז איך האָב עס געזונגען אויסשליסליך פֿאַר איך, אַנדריי?" האָט זי איהם שטילערהייט געזאָגט.

און אין די עטליכע ווערטער איז געלעגען אַזוי פֿיעל האַרץ, נאָך מעהר אפשר, ווי אין דער מעלאָדיע אַליין. אַנדריי האָט איהר גוט פֿערשטאַנען. ער האָט גאָר ניט געצווייפֿעלט, אַז זי ליעבט איהם. און ער? וואָס האָט ער איהר געקענט געבען אין אויסטויש פֿאַר דיזען אוצר פֿון אַלע אוצרות — אַ פֿרויען-האַרץ? ניט מעהר ווי איינפֿאַכע דאַנקבאַרקייט און פֿריינדשאַפֿט, מיט וועלכע זי וואָלט ניט געוואוסט וואָס צו טהאָן.

ער איז געווען זעהר טרויעריג. עס האָט איהם פֿערדראָסען די געשיכטע. וואָס האָט ער אָבער געקענט טהאָן? ער האָט געשוויגען. וואוליטש האָט אויך מעהר גאָר ניט גערעדט: איהר איז שוין מעהר ניט איינגעגאַנגען דאָס שטיפֿען און פֿערברייגגען.

ווען אַנדריי מיט וואַסילי'ן זיינען געקומען צוריק פֿון וואַלד, האָבען זיי געפֿונען אַ קליינעם בריוועלע, וועלכער האָט געלויטעט, אַז אַנדריי זאָל מאָרגען מיט אַ שטונדע פֿריהער, ווי אַלעמאָל, קומען אין „קאָנטאָר", וואו ער פֿלעגט אַלע טאָג געהן. אַנדריי האָט דערקענט זינאַ'ס האַנד-שריפֿט. ער האָט פֿערשטאַנען, אַז עס האָט געמוזט טרעפֿען עטוואָס אויסערגעוועהנליכעס.

XI.

א נייער פלאן.

אויף מאָרגען אין דער פריה איז אַנדריי געקומען אַבוואַרטען זינאַ'ן אין דעם פאָלקס־גאָרטען. אַזוי איז עס געווען אָבגערעדט. ער איז געקומען אַ האַלבע שטונדע פריהער. ער האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף אַ באַנק און האָט געוואַרט אויף איהר מיט אונגעדולד.

ענדליך האָט ער פון צווישען די בוימער דערזעהן זינאַ'ן אָנקומענדיג. ער איז איהר געגאַנגען אַנטקעגען.

„וואָס איז געשעהן?" האָט ער געפרעגט.

זי האָט ניט געענטפערט אויף'ן שטעל. אַ פרעמדער מאַן איז גראַדע פערבייגעגאַנגען לעבען זיי. זינאַ איז געווען בלייך. אַנדריי האָט געקענט פערשטעהן, אַז עטוואָס טרויעריגעס האָט געטראָפען.

„נו?" האָט ער ווייטער געפרעגט, ווען קיינער האָט זיי מעהר ניט געקענט הערען.

„אלעס איז ווידער צושטערט," האָט זי געענטפערט, קוקענדיג איהם גלייך אין געזיכט. „אונזער גאַנצער פלאַן איז קאַפוט. די וועכטער האָבען אויסגעפונען דעם דורכגאַנג, וועלכען די געפאַנגענע האָבען דורכגעגראָבען."

„אויסגעפונען?" האָט אַנדריי אויסגערופען. „ווען? ווי אַזוי?"

„נעכטען ביינאַכט, און דורך אַן איינפאַכען צופאַל."

און זי האָט איהם אין קורצען דערציילט, ווי אַזוי דאָס איז געשעהן. איינער פון די געפאַנגענע האָט גראַדע געהאַלטען אין אויסגראָבען דאָס לעצטע ביסעל ערד און דער דורכגאַנג וואָלט שוין געווען פערטיג, ווען אין געפענגניס איז פלוצלינג געוואָרען אַ גערודער. איניגע פון די פערהאַפטעטע האָבען געשפּיעלט אין קאָרטען. אַ קריג האָט אויסגעבראָכען צווישען זיי. אויף'ן געשריי זיינען אַריינגעלאָפען די וועכטער. דער, וואָס האָט געגראָבען דעם דורכגאַנג האָט צייט געהאַט

זיך אַרויפֿצוחאַפּען אויף זיין געלעגער, אָבער ער האָט ניט פּאַספּייעט אַרויפֿצולעגען צוריק דעם ברעט און פֿערשטעלען די אָפֿענע גרוב. די וועכטער האָבען עס בעמערקט און די גאַנצע ארבייט פֿון אַזאַ לאַנגע צייט איז געוואָרען צו גאָר ניט.

אַנדריי האָט אויסגעהערט אָט די טרויעריגע נאַכריכט און האָט זיך פֿערטראַכט.

„איך גלויב, אַז אַזאַ אונגליק פּאַסירט אונז שוין דאָ צום דריטען מאָל," האָט ער געזאָגט. „אָט, אָט דוכט זיך, איז אַלעס פֿערטיג און דער שוואַרץ יאָהר דרעהט זיך אַריין אין מיטען און צושטערט אַלעס, ניט אמת?"

„ניט צום דריטען, זאָנדערן צום פֿינפֿטען מאָל," האָט זינאַ געענטפֿערט. „פֿאַר דעם פּלאַן זיינען פֿיער אַנדערע צו גרונדע געגאַנגען."

„וואָס זשע איז יעצט צו טהאָן?" האָט אנדריי געפֿרעגט.

„וואָס קען מען טהאָן?" האָט זי געענטפֿערט. „מי מוז אָנפֿאַנגען איבער אַ נייעס. וואָס מיר שרעקט אָבער איז, דאָס אין קורצען וועט זיין אַ פֿערהער און דאַן קען מען זיי נאָך ערגעץ איבערשיקען. ווען דאָס זאָל געשעהן, האָבען מיר מעהר קיין האָפֿנונג ניט, זיי ווען עס איז צו בעפֿרייען."

„אַ פֿערהער?" האָט אַנדריי אויסגעשריגען. „וואו וועט עס זיין? אין שטאָט?"

„יאָ."

„ווייסט איהר אפשר מיט וויפֿיעל זשאַנדאַרען זיי וועלען פֿאָהרען צום פֿערהער?"

„פֿיער; מעהר געוויס ניט."

„זעהר גוט! איך האָב אַ טהייערן פּלאַן. דריי פֿון אונז וועלען בעפֿאַלען די זשאַנדאַרען, ווען זיי וועלען פֿיהרען די געפֿאַנגענע צום פֿערהער. די געפֿאַנגענע אַליין וועלען אונז אויך מיטהעלפֿען און מיר וועלען זיי בעפֿרייען. דאָס איינציגע וואָס מי דאַרף, אויסער דעם פֿערד און וואָגען, וועלבען מיר האָבען און אין וועלבען מיר וועלען

זיי מוזען אַריינועצען, נאָבדעם ווי מיר וועלען זיי אַרויסרייסען פון די זשאנדאַרען, איז נאָר אַ פערד, אויף וועלבען איך זאָל קענען רייטען און זיי פערשטעלען, אין פאַל, ווען די זשאַנדאַרען וועלען זיך וועלען שלאָגען און שיסען אויף אונז."

„אָבער דיזער פלאַן איז דאָך נאָך געפעהרליבער ווי דער ערשטער," האָט זיך זי. אַ אָבגערופען.

„דאָס איז וואהר," האָט אנדריי געענטפערט. „ער איז אָבער לייכטער און בילינער. אויסער דעם, האָבען מיר קיין אַנדער ברירה ניט. עס איז דאָס איינציגע, וואָס קען יעצט אונטערנומען ווערען.

„שאַ," האָט זיך זינאַ פלוצלינג אָבגערופען. ווי וואָלט אַשטייגער געווען, ווען מי זאָל אַיינשיקען רעוואָלווערס פאַר די געפאַנגענע, זיי זאָלען האָבען מיט וואָס זיך צו פערטהיידיגען?"

„אַה, דאָס וואָלט געווען אויסגעצייכענט!" האָט אַנדריי מיט בעגייסטערונג אויסגערופען. „וואָלט איהר עס געקענט בעזאָרגען, זינאַ?"

„יאָ, איך קען איבערשיקען אַלעס מיט'ן וועבטער. ווער וועט זיך אָבער וועלען איינשטעלען אין געפאַהר אין מיטען טאָג און אין מיטען שטאָט צו בעפאַלען אויף בעוואָפענטע זשאַנדאַרען?"

„דאָס לאָזט איבער פאַר מיר, זינאַ. איך קען קריגען אַזוי פיעל מענשען, וויפיעל מי וועט נאָר דאַרפען. איבריגענס, וועלען מיר גאָר ניט ברויכען אַזוי פיעל."

די ביידע פריינדע האָבען זיך געשיידעט, אָבריידענדיג צו קומען דעם זעלבען אָבענד אויף דער פערזאַמלונג פון דער פאַרטיי. דאָרט האָט מען דיסקוטירט איבער אַנדריי'ס פלאַן, וועלבער איז ענדליך אויפגענומען געוואָרען מיט גרויס בעגייסטערונג.

אויף מאָרגען איז אַנדריי מיט וואַסילי'ן אַרויס אין גאַס, אום איינצוקויפען אַלעס, וואָס זיי האָבען געברויכט. נאָך אביסעל מיה, האָבען זיי געפונען אַ רייט-פערד פאַר אַנדריי'ן.

מיט דיזען פערד האָט זיך אַנדריי געמוזט אַליין אָבגעבען, וויל ער האָט געדאַרפט פאָהרען אויף איהם. ער האָט איהם געוואָלט צוגעוואוינען צו זיך און דאָס האָט ביי איהם געדויערט אַ פאָר טעג.

די הויפטזאכע, וואס ער האט געוואָלט ערדרייכען, איז געווען, אז דער פערד זאָל זיך ניט שרעקען פאר א שיסעריי. דאס איז געווען זעהר שווער צו ערדרייכען. ווען אנדריי האט דעם ערשטען מאָל אויסגעשאָסען לעבען דעם פערד'ס אויער, האט ער זיך דערשראָקען און האט ניט געוואָלט געהן. אָבער ענדליך האט אנדריי דאך צוגעוואוינט דעם פערד זיך ניט צו שרעקען זיך פאר א קלאפ און ער האט נאָכדעם מיטגעטהיילט זינאַ'ן, אז אלעס איז פערטיג צום קאמפף.

פאר דעם געפענגנים איז געשטאנען א רייכע הויז; דאָרט האט די פארטיי געדונגען א צימערל אקוראט אנטקעגען באָרים פענסטער, און צוויי מיטגלידער פון דער פארטיי האבען אריינגעצויגען אין דיזען צימערל, כדי צו בעאָבאכטען, ווען מי וועט די געפאנגענע נעהמען פיהרען. דורך א וועכטער פון געפענגנים האט מען באָרים'ן געשיקט אנזאָגען, אז ער זאָל ארויסהייגען א בלויען פאפירעל, איידער מי וועט זיי נעהמען פיהרען אויף'ן פערהער. אויף דיזען פענסטער האבען די צוויי מיטגלידער געקוקט גאנצענע טעג.

איינינע טעג פאר דעם בעשטימטען קאמפף האט אנדריי בעשלאָסען צו מאכען א גענעראל-פראָבע, אום צו זעהן, אויב אלעס איז אין אָרדנונג. ער האט געהאט דעם פערגנינגען צו זעהן, אז זיין סמיעלער פלאן קען דורכגעפיהרט ווערן.

דער לאנג ערווארטעטער בלויער פאפירעל האט זיך מיט אמאָל בעוויזען אויף באָרים'ס פענסטער. אין דעם זעלבען אויגענבליק איז איינער פון די שומרים אין צימערל ארויסגעלאָפען אין גאס און האט זיך אריינגעחאפט אין א שיינק, וואו פאר א טיש זיינען געזעסען צוויי מענשען, אנגעטהאן ווי פויערים. גלייך ווי ער איז אריינגעקומען, האבען זיך די פויערים אויפגעהויבען און האבען זיך א לאָז געטהאן אין צוויי פערשידענע געגענדען: איינער איז אוועק געלאָפען אין האָטעל, וואו אנדריי און וואסילי זיינען געשטאנען, און דער צווייטער אין דעם האָטעל, וואו עס איז געווען וואטיאזשקא מיט דעם צווייטען פערד און וואָגען. אין א האלבע שטונדע ארום האבען זיך אלע געפונען אין א שמאָלע און שטילע געסעל, וואו עס איז געווען

בעשלאָסען צו בעפֿאַלען די זשאַ דאַרען. זינאַ איז אויך געווען דאָרט. איהר פּפֿליכט איז געווען צו געבען דעם סיגנאַל און איבערהויפּט צו פֿיהרען דעם גאַנצען אָנפֿאַל.

ווען אַלע זיינען געווען פֿערזאַמעלט, האָט זיי אַנדריי ערקלעהרט, אַז דאָס איז נאָר געווען אַ פּראָבע, און אַז ער איז זעהר צופֿרידען, וואָס אַלעס איז אין אָרדנונג. ער האָט זיי געבעטען, אַז זיי זאָלען זיך ווידער געפֿינען אויף זייערע פּלעצער, מיטוואָך, ווען דער פֿערהער וועט געוויס שטאַטפֿינדען.

מיטוואָך איז וואַסילי אויפֿגעשטאַנען גאַנץ פֿריה, אום 6 אוהר, און איז גלייך אַראָב אין שטאַל. ער האָט נאָך אַמאָל בעטראַכט דעם וואָגען, אויב עס פֿעהלט ניט עפּעס, זיך צוקוקענדיג צו יעדען נאָגעל, צו יעדען שרייפֿעל, זאָגאָר צו די פּאָדקאָוועס, אויב זיי זיצען שטאַרק. דאַן איז ער צוריק אַרויף און האָט אויפֿגעוועקט אַנדריי'ן.

וואַסילי האָט באַלד געמאַכט דעם סאַמאָוואַר און אין אַ האַלבע שטונדע אַרום זיינען זיי געזעסען און געטרונקען טהעע. פּלוצלינג האָט זיך די טהיר געעפֿענט און זינאַ איז אַריין.

זי איז געווען פֿערוויקעלט מיט איהר שאַל איבער'ן קאָפּ און אין דער האנד האָט זי געהאַט אַ קערבעל, פּונקט אַזוי ווי זי וואָלט נאָר וואָס געקומען פֿון מאַרק.

אַנדריי האָט געדיינקט, אַז זי איז גראַדע אַריינגעקומען זיי צו דערמאָנען עטוואָס וועגען זייער היינטיגער אַרבייט. אָפֿט דערמאָנט מען זיך אין דער לעצטער מינוט אין עטוואָס זעהר וויכטיגעס. ווען זינאַ האָט אָבער אַראָבגענומען איהר שאַל און אַנדריי האָט בעמערקט איהר זעהר בלאַסען פּנים, האָט ער זיך דערשראָקען.

„ווידער אַן אונגליק!" האָט ער אויסגערופֿען.

„ניין, אָבער נאָט, לעזט," האָט זינאַ געזאָגט, איהם דערלאַנגענדיג אַ טעלעגראַמע, וועלבע ער האָט מיט איין בליק דורכגעלעזען.

אין דיזער טעלעגראַמע האָט דאָס קאָמיטע פֿון דער פּאַרטיי אין פּעטערבורג זיי אויפֿגעפֿאָדערט אָבצוהאַלטען דעם אָנפֿאַל ביז פֿרייטאָג, וויל דאָס קען שאַדען אַן אַנדערע, פֿיעל וויכטיגערע אונטערנעהמונג.

אנדריי איז געוועזן זעהר אונצופרידען מיט דעם. ער האט גאנץ גוט געוואוסט, אז אבליינען דעם אנפאל אויף די ושאנדארען איז א גרויסע ריזיקע און ווער ווייס, אויב עס וועט זיך גאר מאכען נאך א מאל אזא געלעגענהייט? מיט א פערביטערטע הארץ דאט ער דערלאנגט וואסילי'ן די טעלעגראמע מיט די ווערטער:

„ווי געפעלט עס דיר?"

אנשטאט אן אנטווארט האט וואסילי צוזאמענגעפרעסט די טעלעגראמע אין זיין האנד און האט איהר א ווארף געטהאן אויף'ן טיש, געבענדיג דערביי א לאנגען פייף.

„און איך האב עס אויסגעשמירט דעם וואגען, אבגערייניגט די פערד און צוגעגרייט אלעס. אזוי פיין פאר היינט," האט זיך וואסילי געטראכט און האט זיך זעהר געערגערט, וואס די טעלעגראמע איז גראדע יעצט אנגעקומען.

אנדריי האט געוואלט מאכען אן ענדע צו דער טרויעריגער לאגע.

„עס איז שוין צו שפעט. מיר קענען עס ניט אבלייגען," האט ער געזאגט.

„אה, עס איז גאר ניט צו שפעט, אנדריי," האט זינא געענטפערט. „אזוי לאנג ווי עס איז נאך ניט אנגעפאנגען קען מען דאך עס נאך אבלייגען אויף א צווייטען מאל."

„אבער דאס הייסט, אז מיר זאלען עס אין גאנצען אויפגעבען. עס קען זיין, אז דאס איז אונזער לעצטע געלעגענהייט."

„מעגליך," האט זינא געזאגט.

„נו," האט אנדריי געזאגט, ווערענדיג אויפגערעגט. „איך ווייס ניט, אויב זיי האבען א רעכט צו פערלאנגען פון אונז אזא זאך. וואס דיינקען זיי דארט! מיר ווילען דא ארבייטען און זיך קוועלען, און אם ענדע, ווען אלעס איז שוין נאהענט צו א גליקליכען סוף, קומען זיי מיט זייער פערלאנג. ניין, דאס איז צופיעל! עס האנדעלט זיך דא אום דעם לעבען פון פיער פערזאנען. ווען מיר בעפרייען זיי ניט היינט, וועלען מיר זיי קיינמאל ניט קענען בעפרייען. מיר מוזען אויספיהרען אונזער פלאן היינט."

„רעדט ניט קיין אומזין, אַנדריי!" האָט איהם זינאַ איבערגעבראָכען.
„דיינקט איהר, אַז דאָס קאָמיטע ווייס ניט אום וואָס עס האַנדעלט זיך דאָ? מיינט איהר, אַז אין פעטערבורג נעהמען זיי ווייניגער אינטערעסע אין דער בעפרייאונג פון אונזערע קאַמעראַדען? ווען זיי שרייבען אַלזאָ, אַז מיר זאָלען אָבהאַלטען דעם אָנפאַל, הייסט עס איינפאַך, אַז דאָס איז נייטיג פאַר דער פּאַרטיי, און מיר האָבען קיין רעכט ניט צו געהן אַנטקעגען."

אַנדריי האָט אַראָבגעלאָזען דעם קאָפּ און איז געבליבען שטיל. ער האָט זיך בעדיינקט, אַז מ׳ מוז נאָכגעבען.

„ווייסען די געפאַנגענע, אַז עס וועט היינט גאָר ניט פאָרקומען?" האָט ער געפרעגט.

„ניין," האָט זינאַ געענטפערט. „איך האָב קיין צייט ניט געהאַט עס צו טהאָן. די טעלעגראַמע איז געקומען נעכטען שפּעט ביינאַכט, נאָכדעם ווי איך האָב מיך שוין געזעהן מיט דעם וועכטער. אָבער עס מאַכט ניט; זיי וועלען קיינעם ניט זעהן אין גאַס און זיי וועלען פערשטעהען, אַז מ׳ קען גאָר ניט טהאָן."

„דאָס טויג ניט," האָט אַנדריי געזאָגט. „זיי וועלען גאָר ניט קענען וויסען דערפון. זיי וועלען דיינקען, אַז מיר האָבען קיין צייט ניט געהאַט צו קומען אַהין־צו־וועגס און זיי וועלען אונז ערוואַרטען, ווען זיי וועלען פאָהרען צוריק. מ׳ מוז זיי באַלד געבען צו וויסען, פיללייכט וועלען זיי זיין אים שטאַנדע צו מאַכען אַז מ׳ זאָל זיי נאָך אַמאָל נעהמען אויף אַ פערהער."

„גאַנץ ריכטיג. אָבער ווי אַזוי לאָזט מען זיי דאָס וויסען?"

„לאָמיר ביידע שפּאַצירען דורך דער גאַס, דורך וועלכער מ׳ וועט זיי דורכפיהרען," האָט זיך אַנדריי אָבגערופען. „ווען זיי וועלען אונז זעהן שפּאַצירענדיג, וועלען זיי וויסען, אַז זיי האָבען היינט גאָר ניט צו ערוואַרטען."

זינאַ׳ן איז דער פּלאַן אפילו געפעלען, נאָר זי האָט מורא געהאַט די זשאַנדאַרען זאָלען זיך ניט איינקוקען און אַנדריי׳ן און דאָס קען נאָך שאַדען צום אָנפאַל. אַנדריי האָט זיך דערפון אויסגעלאַכט.

וואַסילי, ווי געוועהנליך, האָט צוגעשטימט צו אַנדריי'ס פּלאַן. זיי זיינען באַלד אַדוים אין גאַס.

אויף'ן וועג האָבען זיי בעגעגענט אַ וואָגען, וועלכער איז זיי אַנטקעגען געקומען אין פולען גאַלאָפּ. אַנדריי האָט דערקענט דעם מאַן, וועלבער איז געזעסען אין'ם וואָגען. עס איז געוועזן וואַטאַזשקאָ, וועלכער איז געלאָפען אָנזאָגען אַנדריי'ן און וואַסילי'ן, אַז מי וועט באַלד אַרויספיהרען די געפאַנגענע.

„האַלט!" האָט אַנדריי אויסגערופען.

וואַטאַזשקאָ איז אַרויסגעשפּרונגען פון וואָגען. ער האָט זיי ערציילט, אַז דער צייכען אויף באַרים פענסטער האָט זיך געוויזען, און אַז פון זייער זייט איז אַלעס אין אָרדנונג; אַלע שטעהען אויף זייערע ריכטיגע פלעצער.

„לויפט געשווינד צוריק און הייסט זיי, זיי זאָלען געהן אַהיים," האָט זינאַ געזאָגט. „זיי דאַרפען זיך ניט ווייזען אין גאַס. מי קען היינט גאָר ניט טהאָן."

און זעהענדיג, ווי דערשראָקען ער איז געוואָרען פון דיזע נייעס, האָט זי איהם בערוהיגט:

„עס איז גאָר ניט בעזאָנדערעס, נאָר איינפאַך אָבגעלייגט אויף דריי טעג.

וואַטאַזשקאָ איז געלאָפען צוריק ערפילען זיין שליחות. אַנדריי און זינאַ האָבען שנעל גענומען געהן צו דעם געסעלע, וואו זיי האָבען געזאָלט טרעפען די געפאַנגענע. ווען זיי האָבען זיך פערקירעוועט אין דיזען געסעל, האָבען זיי פון דער ווייטען דערזעהן די געפאַנגענע, אַנקומענדיג אַנטקעגען זיי. זיי האָבען זיך ניט געמאַכט זעהענדיג און זיינען זיך געגאַנגען רוהיג. די געפאַנגענע האָבען זיך אויך געמאַכט ניט זעהענדיג ווער עס געהט זיי פערביי.

ווען זיי זיינען צוגעגאַנגען גאַנץ נאָהענט, איז זינאַ געפאַלען אויף אַ גלענצענדען איינפאַל. מיט אַנדריי'ן אונטער'ן אָרעם, איז זי צוגעגאַנגען צו אַ טהיר און האָט דאָרט גענומען קלאַפען מיט איהר רעגען-שירעם, אַזוי ווי זי וואָלט געוועזן די בעל-הבית'טע פון הויז און האָט פערלאַנגט,

אַז מי זאָל איהר עפֿענען. דער קלאַפּען אָבער האָט געהאַט אַ גאַנץ אַנדערע בעדייטונג. דאָס איז געווען דאָס קלאַפּען כמעט אַזוי ווי פֿון אַ טעלעגראַפֿען־אַפּאַראַט, און די ניהיליסטען קלאַפּען אַזוי, ווען זיי זיינען אין געפֿענגנים, כדי איבערצורייידען זיך איינער מיט דעם אַנדערן. באָרים, וועלכער האָט גוט געקענט דיזע שפּראַך, האָט גלייך פֿערשטאַנען וואָס זיין פֿרוי האָט געמיינט. ער האָט אַ שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ, כדי צו בעווייזען, אַז ער וועט טהאָן, וואָס זי האָט פֿון איהם פֿערלאַנגט.

דערווייל האָט זיך די טהיר געעפֿענט און אַ דינסטמיידעל האָט געפֿרעגט זינאַ'ן, וואָס זי וויל. זינאַ האָט געפֿרעגט, אויב דאָ, אין הויז, וואוינט ניט אַ מאַן מיט דעם נאָמען קרוטיקאָוו. דאָס מיידעל האָט געענטפֿערט, אַז דאָ וואוינט ניט דער מאַן, אויף וועמען זי פֿרעגט זיך נאָך, און האָט פֿערמאַכט די טהיר.

געהענדיג צוריק האָט זינאַ דערציילט אַנדריי'ן, אַז זי האָט טעלעגראַפֿירט באָרים'ן, ער זאָל פֿערציהען דעם פֿערהער ביז פֿרייטאָג און אַז ער האָט דאָס פֿערשפּראָכען.

XII.

דער קאמפף.

דעם אָבענד נאָך דעם פֿערהער האָט באָרים געלאָזט וויסען זיין פֿרוי, אַז ער האָט אַזוי געענטפֿערט, דאָס אַ נייער פֿערהער וועט געוויס פֿאָרקומען אויף דער נעכסטער זיצונג פֿון דער קאָמיסיאָן, און פֿילייכט נאָך אין צוויי טעג ארום.

אויף מאָרגען האָט זינא בעקומען אַ נייע טעלעגראַמע פֿון פּעטערבורג, אַז די זאַך, וואָס האָט געמאַכט, מי זאָל אָבלייגען די בעפֿרייאונג פֿון די געפֿאַנגענע איז שוין צו ענדע. אַנדריי און וואַסיל

זיינען דאַן אויך צופרידען געווען, וואָס זיי האָבען געטהאָן אַזוי ווי דאָס פעטערבורגער קאָמיטע האָט פערלאַנגט. אָבער ריידענדיג מיט זינאַ'ן איבער דעם, האָט אַנדריי צו איהר געזאָגט:

„אויב איהר וועט היינט בעקומען נאָך אַ טעלעגראַמע אַזוי ווי די ערשטע, זאָלט איהר זי גאָר ניט ברייגנען צו מיר. איך וועל שוין יעצט אויף קיין פאַל ניט אויפגעבען אונזער זאַך, און דאָס וועט מיר נאָר אָנמאַכען ערגערנים."

זינאַ האָט איהם בערוהיגט. אַזעלכע צופּעלע, האָט זי געזאָגט, טרעפען זיך ניט יעדען טאָג.

ביידע זיינען געבליבען זיצען שטיל. זיי זיינען געווען פערטיפט אין זייערע געדאַנקען איבער דעם אָנפאַל אויף די זשאַנדאַרען. אַלע פאָרבערייטונגען זיינען געווען פיקס און פערטיג. עס איז יעצט נאָר געבליבען רוהיג אָבצוואַרטען דעם טאָג, ווען מי וועט ווידער פיהרען די געפאַנגענע אויף'ן פערהער, און צו זיין דערוייל זעהר פאָרזיכטיג, אַז קיין מענש, אויסער די עטליכע וואָס האָבען געזאָלט אַנטהייל נעהמען אין דער פערשווערונג, זאָל פון דער גאַנצער זאַך גאָר קיין חשד ניט האָבען.

עטליכע מינוט זיינען זיי אַזוי געזעסען אָהנע אויסצוריידען אַ וואָרט. ענדליך איז זינאַ אויפגעשטאַנען, האָט אַ קוק געטהאָן אויף איהר זייגער און האָט גענומען אַבשיעד פון אַנדריי'ן, וועלכער האָט מיט מעהר וואַרימקייט ווי אַלע מאָל געדריקט איהר האַנד.

אין דעם טאָג, ווען דער אָנפאַל האָט בעדאַרפט פאָרקומען, האָט וואַסילי אַלעס צורעכט געמאַכט אין שטאַל נאָך גאַנץ פריה און האָט זיך נאָכדעם אַנידערגעזעצט ביים טויער פון האָטעל, קוקענדיג מיט אַנגסט אויף דעם ווינקעל פון גאַס, וואו וואַטאַושקאָ האָט געזאָלט פערבייפאָהרען און געבען דעם בעשטימטען סיגנאַל. וואַסילי איז געווען אָנגעטהאָן און האָט ווירקליך אויסגעזעהן ווי אַ קוטשער. קיינעם וואָלט גאָר ניט איינגעפאַלען איהם חושד צו זיין, אַז ער איז גאָר אַ ניהיליסט און קוקט נאָר אויס אויף אַ סיגנאַל, אום דערנאָך צו מאַכען אַן אָנפאַל אויף זשאַנדאַרען.

האלב עלף אַזייגער איז וואַטאָזשקאָ פֿערבייגעפֿאָהרען, אָהנע זיך אָבצושטעלען. אין דער האַנד האָט ער געהאַלטען אַ ווייסע טיכעל, מיט וועלכער ער האָט געפֿאָכעט אין דער הויך.

וואַסילי איז גלייך אַרויפֿגעלאָפֿען אָנזאָגען די בשורה אַנדריי׳ן, זועמען ער האָט שוין געטראָפֿען אויף די טרעפּ. אַנדריי האָט דערזעהען דעם צייכען דורך׳ן פֿענסטער און מיט אַ מאָדנער קאַלטבלוטיגקייט איז ער אַראָב נעהמען זיין רייט־פֿערד, וועלכער איז שוין געשטאַנען אָנגעזאָטעלט אין הויף.

אין אַ מינוט אַרום זיינען שוין ביידע געווען אין גאַס: וואַסילי אויף זיין דראָזשקע און אַנדריי אויף׳ן פֿערד. מיט אַ שנעלען שאָקעל מיט׳ן קאָפּ האָבען זיי גענומען אַבשיעד איינע פֿון די אַנדערע און זיינען אַוועק אין פֿערשידענע זייטען, ניט וויסענדיג, אויב זיי וועלען זיך שוין ווען עס איז זעהן. ביידע פֿריינדע זיינען געווען צופֿיעל פֿערנומען מיט זייער אַרבייט און האָבען ניט געקענט דיינקען וועגען אַנדערע זאַכען אין דער מינוט.

ווען אַנדריי איז אין אַ מינוט צעהן אַרום געקומען אויף דעם בעשטימטען פלאַץ, האָט ער שוין געפֿונען וואַטאַזשקאָ׳ן שטעהענדיג אויף דער וואַך און געבענדיג איהם אַ צייכען, אַז די געפֿאַנגענע זיינען נאָך ניט אַרויס פֿון געפֿעננגיס. אַנדריי איז גלייך אַראָב פֿון פֿערד, דען אַ רייטער אין אַזאַ פלאַץ און אין אַזאַ צייט איז געווען אַ גאַנץ אונגעוועהנליכע זאַך. אָבער באַלד האָט וואַטאַזשקאָ אַראָבגענומען זיין הוט, וואָס איז געווען אַ צייכען, אַז מ׳ פֿיהרט שוין די געפֿאַנגענע.

אַנדריי׳ס האַ־ץ האָט אָנגעפֿאַנגענען שטאַרק צו קלאַפּען. ער איז אָבער געבליבען רוהיג שטעהן לעבען זיין פֿערד, דען ער האָט געוואַ־ט אויף נאָך אַ וויכטיגערען סיגנאַל, אום צו קענען אָנפֿאַנגען זיין אַטאַקע.

ער האָט געוואַרט אויף אַ צייכען, אויב די געפֿאַנגענע זיינען בעוואָפֿענט אָדער ניט. זינאַ האָט אונטערגעקויפֿט אַ וועכטער און האָט מיט איהם אָבגעמאַכט, אַז ער זאָל אַריינלייגען רעוואָלווערס אין די קעשענעס פֿון די אויבער־רעק, וואָס זי האָט געהאַט אַריינגעשיקט

פֿאַר די געפֿאַנגענע, און ווען מי וועט זיי גוט אַרומקוקען און טאַפּען זייערע קליידער, ווי עס פֿיהרט זיך אין רוסישע געפֿענגניסע בשעת מי לאָזט אַרויס אַרעסטאַנטען, זאָל ער אַרויספֿוואַרפֿען די אויבער־רעק אויף זיי. דער גאַנצער פּלאַן האָט אָבגעהאַנגען פֿון דיזען דריידעל. מי האָט גאָר ניט געקענט דייגקען צו בעפֿדייען די געפֿאַנגענע, ווען זיי וואָלטען ניט געווען בעוואָפֿענט.

אַנדריי האָט אַלזאָ געוואַרט אויף דיזען צייכען מיט אונגעדולד. אָבער אַ זייטיגער מענש וואָלט דאָס גאָר ניט געקענט בעמערקען אויף זיין רוהיגעס געזיכט. ער איז זיך עטליכע מאָל אַרומגעגאַנגען איבער דעם פּלאַץ, וואו ער האָט געוואַרט, האַלטענדיג דעם פֿערד פֿאַר די לייצעס. ענדליך איז וואַטאַזשקאָ צוגעלאָפֿען צו איהם אין דער גרעסטער אויפֿרעגונג און האָט איהם אָנגעזאָגט, אַז וואַסילי איז שנעל אָבגעפֿאָהרען אויף זיין בעשטימטען פּלאַץ. דאָס האָט בעדייטעט, אַז די געפֿאַנגענע זיינען בעוואַפֿענט.

אַנדריי האָט קוים געקענט איינהאַלטען זיין פֿריידע.

„ענדליך וועלען מיר דאָך בעווייזען, ווער מיר זיינען!" האָט ער ביי זיך געטראַכט.

ער האָט נאָך געהאַט צו וואַרטען איניגע מינוט, איידער די זשאַנדאַרען וועלען צוקומען פֿון געפֿענגניס, און דיזע קורצע צייט האָט ער בענוצט, אום צו זאָגען וואַטאַזשקאָ'ן, וואו ער זאָל בלייבען אין דער צייט פֿון אָנפֿאַל און נאָכדעם.

„יעצט קומט די צייט צו האַנדלען!" האָט אַנדריי אויסגעשריגען און האָט זיך פֿלינק אַרויפֿגעחאַפּט אויף זיין פֿערד.

„מיט גליק!" האָט וואַטאַזשקאָ אויסגערופֿען. "אַלעס הייננט אָב פֿון אייך."

„און פֿון מיין פֿערד," האָט אַנדריי מיט אַ שמייכעל געענטפֿערט.

דאָס זאָגענדיג האָט ער זיך אַ לאָז געטהאָן צום אָרט, וואו עס איז בעשטימט געווען צו בעפֿאַלען די זשאַנדאַרען. פֿון וייטען האָט ער דערזעהן זיינע דריי געפֿאַנגענע קאַמעראַדען, און ער האָט אָנגעהויבען צו רייטען לאַנגזאַם. באָרים איז געווען אָהן אַן אויבער־ראָק, און

אַנדריי האָט פֿערשטאַנען, אַז ער איז ניט בעוואָפֿענט. אָבער לעווישין און קליין האָבען געטראָגען זייערע מאַנטלען. אָהן באָריס'עס הילפֿע איז אפילו זעהר שווער געווען דורכצופֿיהרען דעם פּלאַן; אָבער עס איז קיין אַנדער ברירה ניט געבליבען. אַנדריי האָט פֿעסט בעשלאָסען צו שלאָגען זיך — מעג זיין וואָס עס וועט זיין.

אָהן אַ זייט איז געשטאַנען וואַסילי מיט זיין דראָשקע און האָט רוהיג געוואַרט אויפֿצונעהמען די געפֿאַנגענע, אַקוראַט ווי אַ געוויינליכער איזוואָשטשיק וואַרט אויף אַ פּאַסאַזשיר. קיין אַנדער דראָשקע האָט מען ניט געקענט זעהן אַרום און אַרום, דען די ניהיליסטען, וועלכע זיינען געשטאַנען אויף דער וואַך אין די זייטיגע גאַסען, האָבען יעצט געהאַט די אויפֿגאַבע צו דינגען יערע ליידיגע דראָשקע, וואָס וועט זיך אָבשטעלען אין דער נאָהענט, כדי די זשאַנדאַרען זאָלען ניט קענען געפֿינען קיין איין דראָשקע, ווען זיי וועלען זיך האַרפֿען נאָכיאָגען נאָך די געפֿאַנגענע.

ווען אַנדריי איז צוגעקומען אַ צוואַנציג טריט הינטער וואַסילי'ס דראָשקע, איז ער געבליבען שטעהן און האָט געוואָרפֿען אַ בליק אַרום זיך, פּונקט אַזוי ווי אַ גענעראַל אויף'ן שלאַכט־פֿעלד. די גאַס איז געווען פּוסט. ניט ווייט האָבען זיך געשפּיעלט צוויי קינדערלאַך. אַן אַלטע פֿרוי האָט געשלעפּט אַ וועגעלע און האָט, מיט אַ קלינגענדע שטימע, געלויבט איהר אָרעמע סחורה. די פֿענסטער פֿון די הייזער זיינען געווען אָפֿען, און די זון האָט העל אין זיי אַריינגעשיינט און האָט דערפֿרייט די איינוואוינער. פֿון איין הויז האָט זיך אַרויסגעהערט אַ לוסטיגעס געלעכטער. קיין זאַך האָט ניט אָנגעצייגט, אַז דאָ וועט באַלד פֿאָרקומען אַ בלוטיגער געשלעג, אַ ריכטיגע מלחמה צווישען ניהיליסטען און זשאַנדאַרען.

אַנדריי איז דערווייל אַזוי געריטען, אַז עס זאָל איהם אויסקומען צו בלייבען צווישען די זשאַנדאַרען און וואַסילי'ס דראָזשקע, ווען די געפֿאַנגענע וועלען אָנפֿאַנגען די אַטאַקע. ער האָט זיך געמאַכט ניט זעהענדיג זיינע חברים און זיי האָבען כלומר'שט אויך ניט געקוקט אויף איהם, אָבער זיי האָבען זיך אַלע גאַנץ גוט בעמערקט.

לעווישין איז געווען נעהענטער צו אַנדריי'ן ווי די אַנדערע צוויי. אַנדריי האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטען און האָט בעגריסט זיין פריינד מיט אַ לייכטען שאָקעל מיט'ן קאָפּ. לעווישין, וויסענדיג פון דעם אָבמאַך, אַז די געפאַנגענע זאָלען אָנפאַנגען צו שיסען, האָט עס אָנגענומען פאַר אַ סיגנאַל. ער האָט אַרויסגעחאַפּט אַ רעוואָלווער פון קעשענע, האָט זיך אומגעקעהרט צו דעם זשאַנדאַר, וואָס איז געווען הינטער איהם, און האָט אויף איהם אויסגעשאָסען. כמעט אין דער זעלבער מינוט האָבען זיך געהערט אַנדערע קנאַקערייען פון רעוואָלווערס און קללות פון די זשאַנדאַרען. די אַטאַקע האָט זיך ערנסט אָנגעפאַנגען.

ווען דער רויך איז אביסעל פאַנאַנדערגעבלאָזען געוואָרען, האָט אַנדריי בעמערקט, ווי אַזוי אַ זשאַנדאַר האָט זיך אַ וואָרף געטהאָן אויף לעווישין'ן און האָט איהם אָנגעחאַפּט ביים גאָרגעל. אָבער באַלד נאָכדעם איז דער זשאַנדאַר מיט אַ קרעכץ אַנידערגעפאַלען, געטראָפען פון אַנדריי'ס קויל, און לעווישין האָט זיך אַ לאָז געטהאָן צו דער דראָשקע, וואו וואַסילי איז געזעסען מיט אַ רעוואָלווער אין האַנד, וואַרפענדיג זיינע קליינע אויגען ארום זיך, און האָט זיין קאַמעראַד אויפגענומען בכבוד גדול.

דאָס שיסען האָט דערווייל אָנגעמאַכט אַ שרעקליכען גערודער אַרום. קינדער האָבען געוויינט, פרויען האָבען געשריגען פון שרעק און די פענסטער האָבען זיך אָנגעהויבען שנעל צו פערמאַכען. אָבער די שיסער האָבען דאָס אַלעס ניט געקענט הערען אין'ם פערצווייפעלטען קאַמפף זייערן.

קליין, דער צווייטער געפאַנגענער, וועלכער איז געווען בעוואַפענט, האָט זיך אויך אַ לאָז געטהאָן צו דער דראָשקע. אָבער אַ הויכער און געזונטער זשאַנדאַר האָט איהם דעריאָגט און האָט אַרויסגעריסען דעם רעוואָלווער פון זיינע הענד. זיי האָבען זיך אָנגעפאַנגען צו ראַנגלען, און אַנדריי האָט זיך אַ לאָז געטהאָן אויף דעם שונא. דער זשאַנדאַר האָט דאַן אויסגעשאָסען אין איהם, ער האָט אָבער ניט געטראָפען און קליין האָט זיך דערווייל אַרויסגעריסען פון זיינע געזונדע

הענד און איז אַנטלאָפֿען צו דער דראָשקע. דער זשאַנדאַר איז אָבגעשפּרונגען אין אַ זייט, אום אויסצומיידען אַנדריי׳ס פֿערד און ווידער צו דעריאָגען דעם געפֿאַנגענעם. אָבער אַנדריי האָט שנעל און געשיקט אַ דרעה געטהאָן זיין פֿערד און איז געבליבען שטעהן צווישען זיי.

„איהר איילט זיך עפּעס צופֿיעל, מיין פֿריינד!" האָט ער געזאָגט, ציעלענדיג מיט זיין רעוואָלווער אויף דעם זשאַנדאַר.

ביידע האָבען גלייך אויסגעשאָסען. אַנדריי האָט געטראָפֿען דעם זשאַנדאַר אין דער האַנד; דעם זשאַנדאַר׳ס קויל האָט נאָר אָנגעריהרט אַנדריי׳ס קליידער. אָבער דיזער קויל האָט געטראָפֿען וואַסילי׳ס פֿערד, וועלכער האָט אַ שפּרונג געטהאָן און איז אַוועקגעפֿלויגען ווי אַ פֿייל פֿון בויגען. וואַסילי׳ס מיה, איינצוהאַלטען די דערשראָקענע חיה, איז געווען אומזיסט.

צוויי פֿון די געפֿאַנגענע זיינען געווען גערעטעט. באָרים אָבער איז געבליבען אין די הענד פֿון די צוויי זשאַנדאַרען, וועלכע זיינען נאָך ניט געווען פֿערוואונדעט. עס זיינען אַלזאָ געבליבען צוויי געגען צוויי. באָרים איז אפילו ניט געווען בעוואָפֿענט, אָבער דערפֿאַר איז אַנדריי געווען אויף אַ פֿערד.

„נאָך איין אָנשטרענגונג און מיר בלייבען זיגער אויף יעדען פּונקט!" האָט ער צו זיך אַליין געזאָגט און האָט זיך אַ לאָז געטהאָן מיט פֿערצווייפֿלונג צו באָרים׳ן, ווען די צוויי זשאַנדאַרען האָבען אָנגעפֿאַנגען צו בינדען מיט די שנירלאַך פֿון זייערע מונדירען.

„האַלט זיך פֿעסט, באָרים! איך קום דיר צו הילפֿע!" האָט אַנדריי אויסגערופֿען.

אָבער דאָ האָט ער בעגאַנגען אַ גרויסען פֿעהלער, וועלכען ער האָט זיך אַ לאַנגע צייט נאָכדעם ניט געקענט פֿערצייהען.

ער איז געווען אַ גוטער שיסער און האָט דאַרום בעדאַרפֿט בענוצען זיין גוטען רעוואָלווער. אַזוי גיך ווי ער האָט אָבער דערזעהן, אַז מי בינדט באָרים׳ן, האָט ער פֿערלאָרען זיין קאָפּ און האָט געוואָלט אַרויפֿלויפֿען אויף זיי מיט זיין פֿערד. דערוויל האָט זיך דער זשאַנדאַר,

ווען ער האָט געראַניעט אין האַנד, אויפגעהויבן און איז צוגעלאָפען העלפן זיינע צוויי חברים. אַנדריי האָט איהם אַ שטאַרקען שטויס געטהאָן מיט זיין פערד און האָט איהם אַנידערגעשליידערט ווי אַ שטיין. פאַלענדיג האָט דער זשאַנדאַר פערטשעפעט באָריס'ן, וועלכער איז אויך געפאַלען, און אַנדריי'ס פערד איז אַוועקגעשפרונגען ווייט פאָראויס. אַנדריי האָט זיך אפילו שנעל אומגעקעהרט צוריק, אָבער די צייט, וואָס ער האָט דערביי פערלאָרען, האָבען די זשאַנדאַרען דערווייל אויסגעניצט געגען באָריס, וועלכער האָט זיך ניט געוועהרט, זעהענדיג, אַז דאָס וועט זיין אַן אַרויסגעוואָרפענע אַרבייט. די צוויי משחיתים האָבען איהם אָנגעהאַלטען מיט זייער גאַנצער קראַפט. זיין געזיכט האָט געפלאַמט פאַר כעס. זיינע ליפען האָבען געציטערט, און זיינע אויגען, וועלכע ער האָט אויסגעשטאַרצט אויף עטוואָס אין דער ווייטענס, האָבען אויסגעדריקט האָס און אַנגסט.

„רעטעט אייך אַליין! די פאָליציי!" האָט אַנדריי איהם גלייך דערהערט, שרייענדיג מיט אַ שטימע, וועלכע ער האָט זיין גאַנצען לעבען ניט געקענט פערגעסען.

אַנדריי האָט זיך אומגעקוקט און אַ פערצווייפלונגס-געשריי האָט זיך אַרויסגעריסען פון זיין האַרצען. צוויי פאָליצייסקע, וועלכע האָבען דערהערט די שיסעריי, זיינען געלאָפען ווי פער'סמ'טע, און אַ דרישער האָט זיך בעוויזען פון אַ זייטיגער גאַס.

באָריס'ן האָט מען שוין ניט געקענט בעפרייען! אָבער די פאָליציסטען זיינען נאָך געווען ווייט און אַ פראָבע האָט מען נאָך געקענט מאַכען. ווען אַנדריי'ן וואָלט געלונגען צו דערשיסען די זשאַנדאַרען, וואָלט ער געקענט אַוועקשלעפען באָריס'ן אויף זיין פערד. ער האָט דאַרום אָנגעפאַנגען צו שיסען איין קויל נאָך דעם אַנדערן. עס איז אָבער געווען אַן אַרויסגעוואָרפענע אַרבייט, דען ער איז געווען זעהר אויפגערעגט און האָט גאָר ניט געצילעוועט.

אין זיין אויפרעגונג האָט ער אפילו ניט געדיינקט, אַז ער קען נאָך דערביי דערשיסען זיין חבר. נאָר וואָס מאַכט עס אויס? בעסער צו שטאַרבען פון אַ פריינד'ס האַנד, איידער פון'ם צאַר'ס תליון!

קיין איין קויל זיינע האָט אפילו ניט אָנגעריהרט די זשאַנדאַרען. ער אַליין איז פֿערוואונדעט געוואָרען אין פֿוס פֿון אַ זשאַנדאַרם׳ס קויל. פֿונדעסטוועגען האָט ער ניט געוואָלט אויפֿגעבען דעם פֿערצווייפֿעלטען קאַמפּף. מיט אַ ווילדען כעס האָט ער אַ שליידער געטהאָן דעם פוסטען רעוואָלווער און האָט גלייך אַרויסגעכאַפּט אַ צווייטען, וואָס ער האָט געהאַלטען אָנגעגרייט. באַלד האָט ער ווידער דערהערט באָריס׳ן, שרייענדיג נאָך מיט מעהר קראַפֿט:

„לויפֿט! לויפֿט! אום הימעל׳ס ווילען! זיי וועלען אייך האַפּען! לויפֿט! רעטעט אייך!"

די צוויי פּאָליציסטען זיינען שוין אָנגעפֿאַלען אויף אַנדריי׳ן. איינער האָט איהם שוין אָנגעכאַפּט ביי דער פּאָלע און האָט איהם געוואָלט אַראָבשלעפּען. אָבער אַנדריי האָט איהם דערלאַנגט אַזאַ קלאַפּ איבער׳ן קאָפּ מיט׳ן הענטעל פֿון זיין רעוואָלווער, אַז ער האָט זיך איבערגעקוליעט. אַנדריי האָט ערשט דאַן דערזעהן, אַז עס איז שוין גאָר קיין האָפֿנונג ניטאָ צו רעטען באָריס׳ן.

ער האָט נאָר געטהאָן אַ טרויעריגען מאך מיט׳ן האַנד צו זיין פֿריינד און האָט געלאָזען לויפֿען זיין גוטען פֿערד, וועלכער האָט באַלד געלאָזען וויט הינטער זיך די זשאַנדאַרען און די פּאָליציסטען, וועלכע האָבען געשאָסען און געשריגען מיט משונה׳דיגע קולות.

אַנדריי איז געוועזען אַן אויסגעצייכענטער רייטער און זיין פֿלינקער פֿערד האָט אַזוי ווי פֿערשטאַנען, אַז מען מוז זיך יאָגען וואָס גיכער. אין אַ גאַנץ קורצע צייט איז אַנדריי געוועזען אויסער דער שטאָט.

אַנדריי האָט אַבזיכטליך געזוכט ווייניג בעוואוינטע גאַסען און האָט זעהר אָפֿט געביטען זיין וועג, אום צו פֿערטומלען די פּאָליציי, ווען זי וועט זיך אַ לאָז טהאָן איהם צו פּאַקען.

צוקומענדיג צו אַ פּאָליציי סטאַנציאָן האָט ער בעמערקט אַ פּאָליצייסקען, שטעהענדיג רוהיג אויף זיין בעשטימטען אָרט. ער האָט לאַנג ניט געטראַכט און האָט זיך אַ דרעה געגעבען צוריק אין שטאָט, כדי דער פּאָליציסט זאָל דאָס איבערגעבען, ווען מ׳וועט ביי איהם פֿרעגען, און מיט עטליכע גאַסען ווייטער איז ער ווידער אַרויס פֿון שטאָט.

ער האָט זיך דאַן אַלאָז געטהאָן מיט גרויס אימפעט, ביז ער איז צוגעקומען צו אַ בית־עולם, דריי מייל הינטער'ן שטאָט. דאָרט איז ער געבליבען שטעהן און האָט זיך אַרומגעקוקט. קיין לעבעדיגער מענש איז ניט געווען צו זעהן, און אַנדריי, וועלכער האָט בערעכענט אַז די פּאָליציי וועט פערלירען וויניגסטענס צוויי שטונדען, איידער זי וועט קענען קומען אויף זיין שפור, איז זיך רוהיג אַראָבגעגאַנגען פון זיין פערד.

ערשט יעצט האָט ער דערפיהלט, אז ער איז פערוואונדעט. עס איז געווען זעהר אַ לייכטע וואונד, בלויז אַ קראַץ, אָבער דאָס בלוט האָט גערונען און האָט שוין דורכגענעצט זיינע קליידער. ער איז צוגעגאַנגען צו דעם גראָבען, וואָס האָט אַרומגערינגעלט דעם בית־עולם, האָט זיך אַנידערגעזעצט און האָט אָנגעפאַנגען צו פערבינדען די וואונד ווי ער האָט געקענט. ווען ער איז פערטיג געוואָרען מיט דיזער אַרביים, האָט ער אויפגעבונדען אַ זעקעלע, וואָס איז געהאַנגען הינטער'ן זאָטעל, און האָט פון דאָרט ארויסגענומען אַ לאַנגען מאַנטעל, וואָס אָפּעצירען טראָגען, ווען זיי רוהען זיך אָב פון דיענסט. ער האָט אויך אַרויסגענומען א מיליטערישע היטעל. באַלד איז ער געווען אָנגעטהאָן אין די קליידער, און איבערלאָזענדיג מיט אַ טיעפען זיפץ זיין בראַוועז פערד פאַר דער פּאָליציי, האָט ער זיך אַ דרעה געטהאָן אין אַ זייט און האָט זיך געלאָזט געהן צוריק אין שטאָט.

פאַר'ן אַוועקגעהן האָט ער געוואָלט צובינדען אַ צעטעלע צום פערד, אום צו מאַכען אביסעל שפּאַס פון דער פּאָליציי, אַז מי זאָל ניט פערפאָלגען דעם פערד פאַר זיין גלענצענדען אנטהייל אין אַ גרויסען פּאָליטישען פערברעכען. ער האָט זיך אָבער דערמאָנט, אַז באָ־ים איז געבליבען אין די הענד פון זיינע פיינדער און עס איז איהם ביטער געוואָרען אויפ'ן האַ־ץ.

„וואָס פאַר אַן אונגליק! וואָס פאַר אַ שרעקליכער קלאַפּ דאָס איז פאַר זינאַ'ן!" האָט ער עטליכע מאָל ווידערהאָלט צו זיך אַליין, געהענדיג פאַרזיכטיג צוריק אין שטאָט אַריין, גלייך צו דער נייער קוואַ־טיר, וואו וואַסילי האָט איהם ערוואַ־טעט מיט אונגעדולד.

XIII.

וואסיל'ס פאס.

נאָך מיט צוויי וואָכען פֿאַר דעם אָנפֿאַל אויף די זשאַנדאַרען האָט וואַסילי געדונגען זיין נייע דירה. ער האָט עס געטהאָן, כדי די בעל־הבית'טע זאָל קענען זאָגען, אַז ער וואוינט שוין ביי איהר לאַנג, אין פֿאַל, אַז די פּאָליציי וועט זיך קומען נאָכפֿרעגען. ער האָט אויך געהאַט אַן אַנדער צוועק דערביי: ער האָט געוואָלט לאַנגזאַם אריבערטראָגען פֿיעלע זאַכען פֿון דער אַלטער קוואַרטיר, כדי זיי זאָלען ניט פֿערפֿאַלען ווערען ביי דער פּאָליציי. וואַסילי האָט אימער זעהר שטאַרק געזאָרגט, אַז די אויסגאַבען פֿון דער פּאַרטיי זאָלען זיין וואָס קלענער.

יעדען אָבענד פֿלעגט ער קומען אויף זיין נייער וואוינונג מיט אַ פּעקעל זאַכען אונטער'ן אָרעם און פֿלעגט זאָגען זיין בעל־הבית'טע, אַז ער קומט פֿון דער אַרבייט. שפּעט ביינאַכט פֿלעגט ער שטילערהייט אַרויסגעהן, נאָכדעם ווי ער פֿלעגט צודרעהען די בעטגעוואַנד, מ'זאָל מיינען, אַז ער האָט דאָרט געשלאָפֿען.

אַנדריי'ן האָט ער אויך פֿאָרגעשטעלט מיט עטליכע טעג פֿריהער, כדי די בעל־הבית'טע זאָל גאָר קיין חשד ניט האָבען, ווען די שטאָט וועט קאָכען מיט דעם אָנפֿאַל. וואַסילי האָט איהר אָנגעזאָגט, אַז ער האָט פֿערדונגען אַ טהייל פֿון זיין צימער צו זיין חבר, אַ פּריקאַזשטשיק, וואָס דאַרף אָפֿט בלייבען אין דערהיים און שרייבען. קיינער האָט זיך דאַרום ניט געוואונדערט, וואָס אַנדריי פֿלעגט אָבזיצען גאַנצע טעג אין צימער און ניט אַרוילגעהן אין גאַס.

וואַסילי איז אַרומגעגאַנגען פֿראַנק און פֿריי. ער פֿלעגט געהן איינקויפֿען אַלעס, אַזוי ווי אימער, און פֿלעגט זיך זעהן מיט וועמען ער האָט געדאַרפֿט. ער האָט זיך געמעגט ערלויבען דיזע פֿרייהייט, ווען די זשאַנדאַרען האָבען איהם גאַנץ פֿערשידען בעשריבען, און די־

פּאָליציי איז ענדליך געקומען צום בעשלוס, אַז דער מאַן, וואָס האָט געהאַלטען די דראָשקע אין האָטעל, און דער מאַן, וואָס האָט בענוצט די דראָשקע ביים אָנפּאַל, זיינען צוויי בעזונדערע פּערזאָנען.

ער האָט עס געהאַט צו פערדאַנקען אַנדריי'ן, אויף וועמען די זשאַנדאַרען האָבען נאַטירליך מעהר געקוקט. אַנדריי'ן האָט מען דערפאַר בעשריבען ריכטיג מיט אַלע קליינינקייטען: זיין פיגור, זיינע האָר, זיינע אויגען א. ז. וו., און הונדערטע שפּיאָנען זיינען אַרומגעלאָפען ווי פער'סם'טע איבער'ן שטאָט, איהם זוכענדיג.

דער הייסער וואונש פון דער פּאָליציי, צו פּאַקען דיזען העלד, איז נאָך געוואָרען גרעסער דורך דעם, וואָס די זשאַנדאַרען האָבען זיך, וואַהרשיינליך דורך אַ צופאַל, דערוואוסט, ווי זיין ריכטיגער נאָמען איז. אַנדריי האָט געהאַט ניט ווייניג אַלטע רעכנונגען מיט דער פּאָליציי, און זי האָט זיך יעצט דערמאָנט אין זיי מיט גרוים ערגערנים און האַרץ־קלעמענעס.

אין דער צייט, ווען אַלערהאַנד שפּיאָנען זיינען געשפּרונגען פון הויט צו געפינען די בראַווע קעמפפער, וועלכע האָבען מיט געוואַלד בעפרייט זייערע געפאַנגענע חברים, איז זיך אַנדריי געזעסען אין זיין איינזאַמען און אָרעמען צימער און האָט געטראַכט וועגען נייע פּלענער ווי צו בעפרייען באָרים'ן. עס האָט איהם שרעקליך געפּלאַגט דער געדאַנק, אַז נאָך אַלע אויפּאָפּפערונגען איז דאָך זיין פעהיגער און העלדישער חבר געבליבען אין די הענד פון די רעגירונגס־הינט. זיין גאַנצע אַרבייט האָט ער געהאַלטען פאַר פערלאָרען, און ווען ער פלעגט זיך דערמאָנען אין זינאַ'ס שמערצען, פלעגט ער גאָר ניט קענען אַריבערטראָגען.

וואָס מעהר ער האָט וועגען דעם געטראַכט, אַלץ פעסטער איז געוואָרען זיין בעשלוס, צו מאַכען נאָך אַ פּראָבע צו בעפרייען זיין פריינד. הונדערטער פּלענער האָבען זיך איהם געדרעהט אין קאָפּ, און ער האָט זיי אַלע געפונען בעסער און פּראַקטישער פאַר דעם, וואָס ער האָט בענוצט און וועלכער האָט זיך ניט איינגעגעבען. ער האָט דאָביי גאָר פערגעסען, אַז דיזע פּלענער וואָלטען אויך געקענט

דורכפֿאַלען, און ער האָט זיך ניט אויפֿגעהערט צו גריזען דאָס הארץ, פֿאַרוואָס ער האָט זיי פֿריהער ניט אויסגעפֿונען און וואַרום ער האָט געמאַכט צוויי פֿעהלער ביים אָנפֿאַל.

דיזע טרויעריגע געדאַנקען און זיין געצוואונגענע איינזאַמקייט, האָבען איהם זעהר נידערגעשלאָגען. וואַסילי, וועלכער האָט ניט געקענט צוזעהן דעם צער פֿון זיין פֿריינד, האָט איהם עטליכע מאָל פּרובירט טרייסטען, אָבער עס האָט זיך איהם ניט איינגעגעבען. וואַסילי איז איבערהויפּט ניט געווען פֿון די מענשען, וועלכע קענען ווירקען אויף יענעם מיט זייערע רייד, און ער האָט מורא געהאַט, ער זאָל נאָך מיט זיין טרייסטען ניט ערגער מאַכען. ער האָט דאַרום בעשלאָסען, איהם צו לאָזען צופֿריעדען, מיט דער האָפֿנונג, אַז אזוי גיך ווי ער וועט נאָר אָנהויבען צו קומען צוריק צווישען די פֿריינדע, וועט ער ווערען צוריק דערזעלבער וואָס געווען.

וואָס אַ טאָג ווייטער איז די היץ פֿון דער פּאָליציי אַלץ מעהר אָבגעקיהלט געוואָרען. זעהענדיג, אַז מי קען קיינעם פֿון די אָנגרייפֿערס ניט געפֿינען, איז ביי דער פּאָליציי געבליבען, אַז זיי האָבען שוין אַלע געמוזט פֿערלאָזען די שטאָט. די בעפֿרייטע, לעוושין און קליין, זיינען שוין ווירקליך געווען אויסער געפֿאַהר אין אַנדערע שטעט, און דאָס זעלבע וואָלטען אויך געקענט טהאָן אַנדריי און וואַסילי, ווען זיי וואָלטען נאָר געוואָלט.

נאָך אַ פּאָר טעג זיינען רוהיג פֿערבייגעגאַנגען. וואַסילי האָט געזאָגט אַנדריי'ן, אַז ער קען שוין ריזיקירען און אַרויסגעהן אין גאַס. גראַדע איז דעם אָבענד געווען פֿייער-ווערק און אילומינאַציאָן אין שטאָט צוליעב אַ קייזערליכען יום טוב. וואַסילי האָט געזאָגט אַנדריי'ן, אַז וואוליטש וועט קומען איהם אַרויסנעהמען אַביסעל אין גאַס. אַנדריי האָט אָבער גאָר קיין חשק ניט געהאַט צו געהן. וואַסילי איז דאַרום אַוועקגעגאנגען און האָט צוגעשיקט וואוליטש'ן, מיט דער האָפֿנונג, אַז זי וועט גיכער ווירקען אויף איהם, ער זאָל אַרויסגעהן אַביסעל איבער דער שטאָט. וואַסילי האָט געטראָפֿען; וואוליטש האָט איבערגערעדט אַנדריי'ן און זיי זיינען ביידע אַרוים אין גאַס.

ווען אַנדריי וואָלט וויסען וואָס עס וועט אין אַ האַלבע שטונדע אַרום פּאַסירען אין זיין בעהאַלטונגס־פּלאַץ, וואָלט ער זיך געוויס ניט געלאָזט אַזוי לאַנג בעטען אַרויסצוגעהן. וואַסילי איז צוריקגעקומען באַלד נאָכדעם ווי אַנדריי און וואוליטש זיינען אַוועק. ער האָט געשטעלט דעם סאַמאָוואַר און האָט צוגעגרייט אַלעס נייטיגע, אום ווי געהעריג אויפצונעהמען זיינע פּריינדע, ווען זיי וועלען צוריקקומען פון שפּאַציר. ער האָט זיך נאָכדעם אַוועקגעזעצט קוקען דורך'ן פּענסטער אויף דער אילומינאַציאָן אַרום.

פּלוצלינג האָט ער דערהערט, ווי מי געהט אויף די טרעפּ צו זיין צימער. ער האָט זיך אויפגעהויבען, האָט געעפּענט די טהיר און האָט זיך געטראָפען נאָז צו נאָז מיט אַ „קוואַרטאַלני" (אַ פּאָליציי אויפזעהער). אויף אַזאַ אָנשיקענים האָט ער זיך וויינינער ווי אויף אַלץ געריכט, און מי קען ניט זאָגען, אַז דער וויזיט איז איהם געוועזן זעהר אַנגענעהם. ער האָט זיך אָבער דאָך ניט פּערלאָרען.

„דאָס מוז געוויס זיין צוליעב דיזען פּערפּלוכטען פּאַס!" האָט ער צו זיך געזאָגט, און האָט זיך גענומען קראַצען די פּאַטילניצע, פּונקט ווי אַ רוסישער פּויער, ווען ער געפינט זיך אין אַ פּערלעגענהייט.

און דער פּאַס איז ווירקליך געוועזן די אורזאַכע פון'ם קוואַרטאַלני'ס אונגעבעטענעם וויזיט!

וואַסילי האָט אָפּט געהאַט זאָנדערבאַרע איינפּעלע. ווען ער איז געצוואונגען געוועזן צו האנדלען שנעל, ווען עס איז קיין צייט ניט געוועזן נאָכצודיינקען, פּלעגט ער, אונטער די שווערסטע און געפּעהרליכסטע אומשטענדען, אַרויסווייזען אַ וואונדערבאַרע פּעהיגקייט און געשיקטקייט. ווען ער פּלעגט אָבער וועלען זיין צו קלוג און פּלעגט זעהר טיעף נאָכדיינקען וועגען עטוואָס, האָט מען במעט שטענדיג געמעגט זיין זיכער, אַז ער וועט עפּעס אויסטראַכטען אַ גרויסע און לעבערליכע נאַרישקייט.

אָט אַזאַ מין נאַרישען קונץ האָט ער גראַדע געמאַכט מיט דעם פּאַלשען פּאַס, וואָס ער האָט געקריגען דאָ, אין דובראַוניק. אין פּאַס איז געוועזן אָנגעגעבען, אַז דער מאַן, אָסיפּ פּאַווליוק, האָט געענדיגט

אַ גימנאַזיום און קען אָנקומען אין אַ העכערע שולע, אין אוניווערזיטעט. דאָס איז אַלזאָ געווען אַ פּאַס פאַר א געבילדעטען מאַן, און וואסילי האָט געהאַלטען, אַז פאַר איהם פּאַסט זיך גיכער צו שפּילען די ראָלע פון אַן אַרבייטער אָדער אַ חוזירער. ער האָט דאַרום בעשלאָסען דעם פּאַס אויסצובעסערן.

אויף אויסקראַצען און איבערמאַכען ווערטער פון דאָקומענטען איז ער געווען אַ קינצלער. ער האָט אין דעם געהאַט אַ גרויסע פּראַקטיק. ער האָט אַלזאָ זיין פּאַס געמאַכט אַזאַ מין אָפּעראַציע: די אונגעווינשטע צוויי ווערטער „העכערע שולע" האָט ער אויסגעקראַצט און האָט אויף זייער פּלאַץ געשטעלט צוויי אַנדערע: „פאָלקס שולע", מיט די זעלבע האַנד־שריפט, וואָס דער פּאַס איז געווען געשריבען. דיזע אָפּעראַציע איז איהם זעהר גוט געלונגען, און ער איז געווען העכסט צופרידען דערפון.

ווען ער האָט דאָס דערציילט אַנדריי'ן, נאָכדעם ווי ער האָט שוין געהאַט אָבגעגעבען דעם פּאַס אין דער פּאָליציי, האָט זיין פריינד געהאַט געננוג צו לאַכען פון איהם. אַנדריי האָט איהם אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז עס איז אַ ריינע משוגעת אָנצוגעבען, אַז אַ מאַן, וואָס האָט געענדיגט אַ גימנאַזיום, זאָל בעקומען דאָס רעכט אַריינצוטרעטען אין אַ פאָלקס־שולע. וואסילי האָט ערשט דאַן פערשטאַנען, וואָס פאַר אַן אונזין ער האָט דאָ בעגאַנגען. עס איז שוין אָבער געווען פערפאַלען. די איינציגע האָפנונג איז געווען, אז מי וועט ניט דורכלעזען דעם פּאַס אין דער פּאָליציי, נאָר מי וועט אַרומקוקען די זיגלען און די אונטערשריפטען, ווי געוועהנליך.

„און ווען זיי זאָלען אפילו צופעליגער ווייזע איבערלעזען," האָט אַנדריי געזאָגט לאַכענדיג, „וועלען זיי די „אויסבעסערונג" אָננעהמען פאַר אַ פעהלער אין שרייבען, דען קיין מענש מיט אַ קלאָרען קאָפּ וועט האָך אַזאַ זאַך ניט טהאָן אבזיכטליך.

אָבער צו וואַסילי'ס אונגליק האָט גראַדע דער קוואַרטאַלני דורכגעלעזען דעם פּאַס פון אָנפאַנג ביז'ן סוף און האָט גאַטירליך בעמערקט דעם ווידערשפּרוך. ער האָט עס אפילו אָנגענומען פאַר אַ

טעות פון דעם שרייבער, פונדעסטוועגען האָט ער בעשלאָסען צו קומען מיט אַ וויזיט צום אייגענטהימער און נאָכפרעגען, ווי אַזוי דער ווידערשפּרוך איז ענטשטאַנען.

עס איז אַלזאָ געווען פערפאַלען. וואַסילי האָט יעצט געמוזט זעהן וואָס גיכער כּטור ווערען פון דעם קוואַרטאַלני. ער האָט מיט גרויס חשק און עניוות געענטפערט אויף אַלע פראַגען, וויאָס יענער האָט איהם געשטעלט. ער האָט ערקלעהרט, אַז ער איז אַ שלאָסער פון דעם פאָלטאַיוער וואַקזאַל און איז געקומען נאָך דובראַווניק זוכען אַרבייט. זיין געזיכט, זיינע געזונטע הענד און זיינע קליידער האָבען איהם ווירקליך געגעבען דאָס אויסזעהן פון אַן אמת'ן רוסישען פאַבריק אַרבייטער. ער האָט געשפּיעלט זיין ראָלע פון אַ פּראָסטאַק אַזוי געשיקט און האָט אַזוי ריכטיג נאָכגעמאַכט די שפּראַך, די מאַניערען פון אַ מוזשיק און די מורא, וואָס אַ פּראָסטער רוסישער אַרבייטער האָט, בשעת ער רעדט מיט אַ נאַטשאַלניק, — דאָס אַלעס האָט ער אַזוי גוט נאָכגעמאַכט, דאָס דער קוואַרטאַלני האָט קיין ברעקעל חשד ניט געהאַט אויף וואַסילי'ן אַליין.

דער קוואַרטאַלני וואָלט וואַהשיינליך אַוועקגעגאַנגען בשלום, ווען די בעל־הבית'טע וואָלט זיך ניט אויסגערעדט, צו וואַסילי'ס גרעסטע פערלעגענהייט, אַז אין דעם צימער וואוינט נאָך איינער, וואָס זיין פּאַס איז נאָך ניט געווען איבערגעגעבען צו דער פּאָליציי. דער קוואַרטאַלני האָט נאַטירליך באַלד אָנגעפאַנגען פאַנאַנדער צו פרעגען, וואָס פאַר אַ סאָרט מענש דער קוואַרטיראַנט איז. וואַסילי האָט באַלד געענטפערט, אַז ער האָט צופעליגער ווייזע געמאַכט בעקאַנטשאַפט מיט אַ מאַן, איוואַן זאַלופּאַלאָוו (אַזוי איז געווען דער נאָמען אין אַנדריי'ס פּאַס) און האָט איהם פערדונגען אַ טהייל פון זיין צימער.

„האָסט דו ביי איהם געבעטען אַ פּאַס?" האָט דער קוואַרטאַלני בייזלאַך געפרעגט.

„געוויס, וואַשע'סקאָראָדיע!" (אייער עהרע) האָט וואַסילי גלייך געענטפערט. „און איך האָב עס צוגענומען אלם משכון פאַר דירה געלד. מי מוז זיין פאָרזיכטיג מיט פרעמדע, וואַשע'סקאָראָדיע!"

דאָס זאָגענדיג האָט ער אַרויסגענומען פֿון זיינע כאַליאַוועס דעם פּאַס און האָט איהם מיט הכנעה דערלאַנגט דעם קוואַרטאַלני.

„פֿאַר וואָס זשע האָסט דו איהם ניט געבראַכט אין דער פּאָליציי?" האָט דער קוואַרטאַלני געפֿרעגט.

וואַסילי האָט אָנגעפֿאַנגען אַזוי שטאַרק צו קראַצען זיין פּאַטילניצע, אַז מי וואָלט געקענט מיינען אַז ער קלייבט זיך איהר אין גאַנצען אָבצורייבען. זיך געבענדיג נאָכדעם אַ נייג צום קוואַרטאַלני און אַראָבלאָזענדיג די אויגען, האָט ער אויסגעמייקעט:

„איך האָב אַלץ קיין צייט ניט געהאַט, וואַשע'סקאָראָדיע. . . . איך בין שולדיג, פֿערצייהט מיר, וואַשע'סקאָראָדיע!"

דער קוואַרטאַלני האָט גאָר ניט געענטפֿערט. ער האָט אָבער געקוקט זעהר אונצופֿרידען און שטרענג.

וואַסילי האָט אַ שטאַרקען רייב געגעבען די אונשולדיגע פּאַטילניצע זיינע, און אַריינלייגענדיג די האַנד אין זיין ברייטער קעשענע, האָט ער אַרויסגענומען אַ קליינע זילבערנע מטבעה און האָט עס מיט אַ רחמנות פּנים אַוועקגעלייגט אויף'ן טיש פֿאַר דעם קוואַרטאַלני.

„וואַשע'סקאָראָדיע!" האָט ער געזאָגט, זיך בוקענדיג. „זייט ניט בייז אויף מיר. . . מיין מתנה איז קליין, אָבער איך גיב זי מיט אַ ריין האַרץ."

„נעהם עס צו, דו באַלוואַן!" האָט דער קוואַרטאַלני אויסגערופֿען, אָפּשאַרענדיג פֿון זיך דאָס אָרימע לאַ־יחרץ געלד. אָבער דיזער עכטער צייכען פֿון רוסישער טרייהייט צו די נאַטשאַלסטוואָ, האָט דאָך ווייך געמאַכט דעם קוואַרטאַלני'ס האַרץ.

„ווען וועט דיין חבר קומען צוריק?" האָט ער שוין מיט ווייכערן טאָן געפֿרעגט.

„איך קען אייך ניט זאָגען אויף ריכטיג, וואַשע'סקאָראָדיע," האָט וואַסילי געענטפֿערט. „אָט דער חברה־מאַן האָט אַ גרויסען חשק צו שנאַפּס, אויב עס איז מיר ערלויבט דאָס פֿאַר אייך צו זאָגען. ער הוליעט אַרום, און קומט אָפּט זעהר שפּעט אַהיים. איין נאַכט איז ער גאָר ניט געקומען."

„גוט, איך וועל יעדענפאלס ווארטען אויף איהם," האט דער קווארטאלני געזאגט, זיך אנידער זעצענדיג אויף א שטול. „און דו געה אראב אונטען און זאג דעם פאליציייסקען, וואס שטעהט אונטען, ער זאל ארויפקומען, און דו קום אויך צוריק ארויף."

פאר וואסילי'ן זיינען דיזע ווערטער געווען ביטערער ווי גאל. זיין גאנצע קונסט, זיך צו פערשטעלען, האט איהם ניט געהאלפען. זיין לאגע איז געווען זעהר א געפעהרליכע. ער האט אבער קיין אנדער ברירה ניט געהאט, ווי נאר, וויטער צו שפילען זיין פויערישע ראלע, פיליכט וועט ער געפינען א מיטעל, ווי אזוי אנצוזאגען אנדריי'ן בעצייטענס וועגען דער געפאהר, וואס ערווארטעט איהם.

אנדריי און וואוליטש האבען דערוויל ארומגעשפאצירט איבער די אילומינירטע גאסען, און עס האט זיך זיי גאר ניט גע'חלום'ט, אז די פאליציי האט בעזוכט וואסילי'ס צימער. אנדריי האט ניט געהאט קיין פערגניגען פון דעם שפאציר. יעדע זאך ארום האט ביי איהם אויסגעזעהן מיאוס און נאריש, און די אילומינאציאן און פייער-ווערק האבען איהם נאר אויפגערעגט און איהם געפיהרט אויף טרויעריגע געדאנקען. זיי האבען זיך דארום פריה אומגעקעהרט אהיים.

אנדריי האט געוואלט בעגלייטען וואולישש'ן ביז איהר צימער, אבער זי האט זיך ענטזאגט און איז געגאנגען מיט איהם ביז זיין וואוינונג. ביי דער טהיר האבען זיי זיך אבגעשטעלט.

„ווילט איהר אריינגעהן צו אונז?" האט אנדריי געפרעגט. „עס איז נאך גאר ניט שפעט."

„ניין, איך מוז געהן גיכער אהיים. איך האב פערשפראכען צו זיין צוריק אום צעהן אזייגער."

זיי האבען זיך געשיידעט מיט א פריינדליכען האנד-דרוק, און אנדריי איז זיך רוהיג צוגעגאנגען צו די טרעפ, וואס האבען געפיהרט צו זיין וואוינונג און וועלכע זיינען געווען זעהר ווייניג בעלויכטען. דארט האט ער באלד דערזעהן וואסילי'ן, שטעהענדיג בארוועס, האלב אויסגעטהאן און זעהר אויפגערעגט. ער האט שטארק געמאכט מיט די הענד און געשאקעלט מיט'ן קאפ. אנדריי האט דערפון געקענט

אַרייסנעהמען, אַז מי דאַרף קיין גערויש ניט מאַכען און איז געבליבען שטעהן. וואַסילי איז דאַן אַראָבגעגאַנגען זעהר שטיל, איינהאַלטענדיג דעם אָטהעם, און האָט געזאָגט אַנדריי׳ן אויף׳ן אויער:

„די פּאָליציי איז אין אונזער צימער. טראָגט זיך אָב אַזוי שנעל ווי איהר קענט!"

„די פּאָליציי!" האָט אַנדריי געזאָגט אַזוי שטיל, אַז נאָר וואַסילי האָט געקענט הערען. „לאָמיר זשע ביידע אַוועקגעהן."

אָבער וואַסילי האָט אַ שאָקעל געטהאָן מיט׳ן קאָפּ און האָט זיך אָהן ווייטערע טענות אַ לאָז געטהאָן אַרויף. אַנדריי האָט ניט געקענט פערשטעהן, וואָס מיט וואַסילי׳ן איז. איין זאַך איז ער אָבער געווען זיכער, אַז ער דאַרף מאַכען די פליטה פון דאַגען. ער האָט עס טאַקי גלייך געטהאָן.

ער האָט נאָך צייט געהאַט אָנצוזאָגען וואָולישש׳ן, פון וועמען ער האָט נאָר וואָס גענומען אַבשיעד. ווען ער איז צוגעקומען צו איהר, האָט זי געמיינט, אַז ער האָט זיך דערמאָנט עפּעס איהר צו זאָגען. זי האָט אָבער באַלד אויסגעפונען, אַז זי האָט אַ טעות געהאַט.

„עס איז מיר אַפּנים באַשערט, איך זאָל מיט אייך געהן אַהיים היינט ביינאַכט. מיין צימער איז פערנומען מיט דער פּאָליציי."

דאָס מיידעל האָט אויפגעציטערט.

„די פּאָליציי! וואַסילי אַרעסטירט?"

„ער איז געוויס ניט אַרעסטירט. ער וואָלט דאָך ניט געקענט מיך אָבוואָרטען אויף די טרעפּ און מיך וואָרענען. וואָס איך קען אָבער ניט פערשטעהן איז, וואָרום ער איז געבליבען אין הויז, ווען ער האָט געקענט אַזוי לייכט אַוועקגעהן."

„עס איז ווירקליך אַ מאָדנע געשיכטע," האָט וואָולישש געזאָגט.

און די געשיכטע איז ווירקליך געווען א מאָדנע, און האָט זיך נאָר געקענט טרעפען מיט אַזאַ מענשען ווי וואַסילי.

נאָכדעם ווי ער האָט פּינקטליך אויסגעפיהרט דעם קוואַרטאַלני׳ס בעפעהל און האָט אַריינגעפיהרט דעם שונא אין זיין אייגענעם צימער, האָט ער זיך רוהיג אַוועקגעזעצט אויף אַ שטול אין אַ ווינקעל. ביידע

פאליצייסקע האבען זיך געשושקעט, און וואסילי האט פערשטאנען פון זייערע מינעס, אז זיי בעראטהען זיך, ווי אזוי איינער זאל זיך שטעלען הינטער'ן טהיר און דער אנדערער אן א זייט, זא דאס דער מאן, אויף וועמען זיי האבען געוואַרט, זאל זיי ניט דערזעהען ביים אריינקומען. זיי האבען געפלאנעוועט אן אטאַקע פון פאָרענט און פון הינטען.

וואסילי איז געזעסען ווי אויף גליהענדע קוילען, אבער ער האט זיך געמאַכט, אזוי ווי די גאנצע זאך אינטערעסירט איהם גאר ניט.

ווי אזוי קען מען לאזען וויסען אנדריי'ן, אז די פאליציי וואַרט אויף איהם? אט די פראגע איז ניט ארויס פון וואסילי'ס קליינעם קאפ און האט איהם שטארק געפייניגט. די פענסטער פון צימער זיינען ארויסגעקומען אין הויף, זא דאס מי האט ניט געקענט זעהן, ווען אנדריי וועט צוקומען. וואסילי האט ניט געקענט העלפען אנדריי'ן אין א געשלעג מיט די פאליציסטען, וויל זיין רעוואלווער איז גראדע געלעגען אין דער קעשענע פון ראק, וואס איז געהאנגען לעבען דעם קווארטאלני'ס שטול. ער האט זיך אזוי געקלעמט און געבראכען דעם קאפ, ווען דער קלאנג פון א שטיק פייער-ווערק האט איהם ארויפגעבראכט אויף א געדאנק.

„וואשע'סקאראדיע!" האט וואסילי אייסגערופען מיט א העכסט אונשולדיגע שטימע. „מעג איך געהן זעהן די פייער-ווערק פון דעם פענסטער? דא איז דא א קליין צימערל דערביי, פון וואנען מי קען זעהן דעם שטאט-גארטען."

דעם קווארטאלני האט זיך גראדע געוואלט בלייבען אליין אין צימער מיט דעם פאליצייסקען. ער האט זיך געוואלט מיט איהם גוט דורכריידען וועגען זייערע פלענער און האט ניט געוואלט וואסילי זאל עס הערען. ער האט דארום געענטפערט:

„יא, דו קענסט געהן, אויב דו ווילסט. געה אבער ניט אוועק ווייט. מי וועט דיך באלד דארפען האבען."

אויף אזא אופן האט זיך וואסילי ארויסגעכאפט אין דעם קליינעם צימערל. דארט האט ער פערבראכט א שרעקליכע פערטעל שטונדע ביים טהיר, ביז וואנען אנדריי איז געקומען.

נאָכדעם ווי ער האָט אָנגעזאָגט אַנדריי'ן די צרה, האָט ער זיך אומגעקעהרט העכסט צופֿרידען און האָט זיך נאָך אַמוזירט, קוקענדיג אויף די פּאָליציסטען, וועלכע האָבען געוואַרט אויף אַ פֿויגעל, וואָס איז שוין געוועז ווייט, ווייט פֿון זיי.

XIV.

ביי זינאַ'ן אין דערהיים.

אין זינאַ'ס הויז, וואו אַנדריי האָט יעצט געמוזט פֿערבלייבען, איז מען דערווייל געוועזן אונרוהיג איבער וואַסילי'ן. אַנדריי האָט זיך משער געוועזן, אַז די פּאָליציי האָט געמוזט קומען וועגען דעם נאַרישען פּאַס. ער האָט אָבער ניט געקענט פֿערשטעהן, פֿאַר וואָס וואַסילי האָט ניט געוואָלט אַנטלויפֿען. זיי האָבען איהם גוט געקענט און האָבען גערעכענט, אַז ער וועט זיך ווי עס איז אַרויסדרעהען פֿון'ם געפֿאַהר און וועט קומען צו זיי.

עס איז אָבער פֿערביינעגאַנגען אַ גאַנצער טאָג און וואַסילי איז אַלץ ניט געקומען. דאָס האָט זיי שוין שטאַרק צורודערט. זינאַ האָט נאָכגעפֿרעגט דורך איהר וועכטער אין געפֿענגניס, אויב מי האָט דאָרט אַריינגעזעצט וואַסילי'ן, און זי האָט בעקומען אַן אַנטוואָרט, אַז ניין. פֿאַרנאַכט האָט וואוליטש געבראַכט די בערוהיגענדע אָבער זאָנדערבאַרע נייעס, אַז וואַטאַזשקאַ האָט געטראָפֿען וואַסילי'ן אויף'ן גאַס, אָהן די בעגלייטונג פֿון אַ פּאָליציסט. וואַסילי איז געוועזן זעהר צוטראָגען און איז פֿערבייגעלאָפֿען, גיזבענדיג צו וויסען דורך אַ צייכען, אַז מי טאָר ניט צוגעהן צו איהם. יעצט האָבען זיי ניט אַנדערש גערעכענט, אַז וואַסילי האָט געמוזט מאַכען אַן אונאַנגענעהמע בעקאַנטשאַפֿט מיט דער פּאַליציי און פֿיהרט איהר אַביסעל ביים נאָז.

„מיר מעגען יעצט רוהיג זײן װעגען איהם," האָט אַנדרײ מיט בעשטימטהײט געזאָגט. „איך בין זיכער, אַז ער װעט אַביסעל חזק מאַכען פון דער פּאָליצײ און װעט און קורצען זײן מיט אונז."

זײ האָבען דאַן אָנגעהויבען רײדען פון אַנדערע זאַכען. זינאַ האָט געצײגט אַנדרײ'ן אַ בריעף, װאָס איהר מאַן האָט געשריבען נאָך דעם אָנפּאַל. אין דיזען בריעף האָט ער הערצליך געדאַנקט אַלע פריינדע פאַר זײער ריזיקירען מיט'ן לעבען צוליעב איהם. װעגען אַנדרײ'ן האָט ער גערעדט מיט אַזאַ פריינדשאַפט און דאַנקבאַרקײט, אַז װען אַנדרײ האָט עס געלעזען האָבען זיך איהם געשטעלט טרערען אין די אויגען.

צולעצט האָט באָריס געזוכט צו בעװײזען, אַז אַלע װײטערע פּראָבעס איהם צו בעפרײען זײנען אומזיסט און קענען נאָר פיהרען צו נײע אַרעסטען. ער האָט דאַרום פערלאַנגט, אַז אַנדרײ זאָל גלײך אַװעקפאָהרען נאָך פּעטערבורג און מי זאָל זיך אין גאַנצען אָבזאָגען פון די פּלענער איהם צו בעפרײען.

„איך האָף," האָט אַנדרײ געזאָגט מיט אַן אויפגערעגטע שטימע, „אַז איהר נעהמט ניט אָן דיזען שלום פון באָריס'ן פאַר אַ בעפעהל, װאָס מיר מוזען געהאָרכען."

„אָה, נײן. געװיס ניט," האָט זינאַ געענטפערט.

„עס פרײט מיך זעהר, װאָס איהר האָט ניט פערלאָרען דעם מוטה. אין אַזעלכע זאַכען מוז מען פאַר אַלעמען זײן מוטהיג און פורכטלאָז. עס האָט געטראָפען, אַז מי איז פיעלע מאָל דורכגעפאַלען און ענדליך האָט מען דאָך געװאונען. מיר װעלען האָבען מעהר גליק דאָס נעכסטע מאָל. איך בין פעסט ענטשלאָסען צו ריזיקירען נאָך אַמאָל און צו מאַכען נאָך אַ פּראָבע."

חאָטש זינאַ איז געװען אײנפערשטאַנדען מיט אַנדרײ'ן, אַז מי מוז מאַכען נאָך אַ פּראָבע צו בעפרײען באָריס'ן, דאָך האָט זי פערלאַנגט אַז אַנדרײ זאָל אַװעקפאָהרען פון דובראַװניק און זאָל איבערלאָזען אויף איהר אַלײן די אַרבײט. אָנפאַנגס האָט זי אָנגעצײגט אויף'ן פאַקט, אַז עס איז זעהר געפעהרליך פאַר אַנדרײ'ן צו בלײבען אין דובראַװניק, װאו די שפּיאָנען קענען איהם און זוכען איהם מיט ליכט. װען אַנדרײ

האָט איהר אָבער געענטפֿערט, אַז דאָס זעלבע קען מען אויך זאָגען וועגען איהר, האָט זי מיט אַ זיפֿץ געמוזט מודה זיין, אַז זי האָט דאַביי פֿערזענליכע גרינדע; אַז זי קען פשוט ניט רוהען, כל זמן זי וועט ניט בעפֿרייען איהר מאַן.

אַנדריי איז געווען פֿערוואונדערט צו הערען פֿון זינאַ'ן אַזעלכע רייד. אַזוי ווי דאָס רוב פֿון זיינע קאַמעראַדען, פֿלעגט ער ווייניג וואָס דיינקען וועגען זיך, ווען עס האָט זיך געהאַנדעלט וועגען פּאַרטיי זאַכען. אָבער ער האָט דאָך געהאַט מיטלייד מיט איהר און האָט איהר דאַרום פֿאָרגעשלאָגען, אַז ער וועט אַוועקפֿאָהרען אויף אַ פּאָר וואָכען נאָך פּעטערבורג און וועט זעהן, אַז די פּאָליציי זאָל זיך דערוויסען, אַז ער איז דאָרט, און דאַן, ווען זי וועט איהם נאַטירליך אָנהויבען צו זוכען אין פּעטערבורג, וועט ער צוריקקומען אַהער נאָך דובראַווניק און וועט אַליין דורכפֿיהרען דעם פּלאַן צו בעפֿרייען באָרים'ן. איהר הילפֿע וועט ער דאַן ניט דאַרפֿען. זי וועט קענען פֿערלאָזען דובראַווניק און זיך ערגעץ אָברוהען, דען איהר אָנשטרענגונג און איהרע זאָרגען וועלען איהר נאָך טויטען.

זינאַ איז געבליבען זיצען עטליכע מינוטען פֿערטראַכטערהייט, ווען זי האָט אויסגעהערט דעם פֿריינדליכען פֿאָרשלאַג פֿון אַנדריי'ן. נאַכהער האָט זי טרויעריג אַ שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ און האָט לאַנגזאַם געזאָגט:

„ניין, איך קען ניט... ווען באָרים וואָלט געווען אַ פֿרעמדער צו מיר, וואָלט איך אפשר פֿערלאָזען דובראַווניק. אָבער יעצט... ניין, איך קען דאָס ניט טהאָן.

אַנדריי האָט זיך אויפֿגעהויבען פֿון זיין שטול, האָט אָנגעהייבען אַרומשפּאַנען איבער'ן צימער און מיט אַמאָל האָט ער אויסגערופֿען מיט אַ דעקלאַמאַטאָרישען טאָן, די ערשטע ציילע פֿון אַ געדיכט:

„האָב ניט חתונה, יונגער מאַן, פֿאָלג מיין ראַטה..."

דיזע ווערטער האָט ער מעהר צו זיך געזאָגט ווי צו זינאַ'ן; אָבער זי האָט זיי אונטערגעכאַפּט, דען זי האָט איבער דעם פֿיעל נאָכגעדיינקט די לעצטע צייט און זי האָט געוואָלט וויסען גענוי אַנדריי'ס מיינונג.

„אַלזאָ, דאָס איז דער שלום, וואָס איהר ציהט פֿון מײן וועלען פֿערבלײבען אין דובראַווניק?" האָט זי געפֿרעגט אַנדריי׳ן.

ער האָט גלײך ניט געענטפֿערט. ער האָט מעהר געטראַכט וועגען זיך אַלײן, וועגען די שײנע טאַניאַ, וועלכע איז איהם געשטאַנען פֿאַר די אויגען, חאָטש ער האָט געזוכט צו פֿעריאָגען דאָס רײצענדע בילד פֿון זיך. ער איז עטליכע מאָל דורכגעגאַנגען דעם צימער און זיך אַוועקזעצענדיג לעבען איהר אויף דער זאָפֿאַ, האָט ער מיט אַ האַלבען מויל געזאָגט:

„געוויס ציה איך אַזאַ שלום. ווי זאָל איך דען אַנדערש דײנקען? די יעניגע, וואָס זײנען אין אַזאַ האַרטען און ביטערן קאַמף ווי מיר, דאַרפֿען אַרומנעהמען זײערע הערצער מיט שטאָל געגען געפֿיהלען, וואָס זײנען צו דעליקאַטנע פֿאַר אונז."

„אויב אַזוי," האָט זינאַ זיך אָבגערופֿען, „וואַרום זשע זאָלט איהר שוין אין גאַנצען ניט אָננעהמען נעטשאַיעוו׳ס מײנונג, אַז וואָס מעהר אַ רעוואָלוציאָנער איז ווי אַ שטיק קלאָץ, אַלץ נעהענטער איז ער צו פֿאָלקאָמענהײט? אַלע שטאַרקע מענשליכע געפֿיהלען און נייגונגען זײנען דאָך דערנער און שטרויכלונגען אויף דעם וועג פֿון אַ ווירקליכען רעוואָלוציאָנער. אָבער זאָגט מיר נאָר, אַנדריי, וואָס פֿאַר אַ נוצען קען מען האָבען פֿון מענשען, וואָס זײנען ניט פֿעהיג צו בעזיצען מענשליכע געפֿיהלע?"

„איהר מישט צוזאַמען צוויי פֿערשיעדענע זאַכען," האָט אַנדריי נאַכלעסיג געענטפֿערט.

זינאַ האָט געוואָלט עטוואָס ענטפֿערן, אָבער גראַדע אין דער מינוט האָט זיך דערהערט אַן אונגעוויינליכעס קלאַפּען פֿון דרויסען. די האָבען זיך צוגעהערט. עס איז ניט געווען קײן קלאַפּען אין טהיר, נאָר דער געריש פֿון זאַמד און שטײנדלאַך, וואָס איימעצער האָט אַ שאָט געטהאָן אין פֿענסטער.

„דאָס איז געוויס די אַרבײט פֿון אַ אינגעל," האָט זינאַ געזאָגט.

וואָליטש האָט אָבער דאָך געעפֿענט דאָס פֿענסטער און האָט באַלד מיט פֿרײדע אויסגערופֿען:

„דאָס איז וואַסילי!"

זי איז גלייך אַרויסגעלאָפֿען איהם עפֿענען די טהיר, און באַלד האָט ער זיך בעוויזען מיט אַ בינטעל וועש אין איין האַנד און מיט אַ קעסטעל אין דער אַנדער האַנד.

אַנדריי און זינאַ האָבען איהם בעגריסט, אַזוי ווי ער וואָלט צוריק געקומען פֿון אַ ווייטע רייזע.

„זעהט איהר, איך האָב אייך געזאָגט, אַז ער וועט קומען אָהער אָהן די בעגלייטונג פֿון דער פּאָליציי!" האָט אַנדריי אויסגערופֿען, געבענדיג זיין פֿריינד אַ קלאַפּ איבער'ן פּלייצע, אַז ער האָט זיך אַ גוטען שאָקעל געטהאָן. „נאָר דערציילט אונז, וואו זייט איהר עס געווען די גאַנצע צייט."

„אָה, דאָס איז געווען אַ פֿערפֿלוכטע זאַך!" האָט געענטפֿערט וואַסילי, זיך אַנידערוואַרפֿענדיג אויף אַ שטול. „איך קען קוים גלויבען, אַז איך בין פֿריי.

„זייט איהר דען געווען אַרעסטירט?" האָט וואָוליטש געפֿרעגט.

„נאָך ערגער!" האָט וואַסילי געענטפֿערט, אַ מאַך געבענדיג מיט זיין האַנד.

„וואָס? פּיליכט האָט מען אייך גאָר געפּייניגט?" האָט זינאַ מיט אַ שמייכעל געפֿרעגט.

„נאָך ערגער ווי דאָס, איך פֿערזיכער אייך!"

„וואָס האָט דען מיט אייך אַזוינס געטראָפֿען, וואַסקאַ?" האָט זיך אַנדריי ניט געקענט איינהאַלטען צו פֿרעגען. דערציילט אונז אַלעס אין אָרדנונג."

וואַסילי האָט דאַן דערציילט, ווי אַזוי די פּאָליציי איז צו איהם אַריינגעקומען, וואָס זי האָט געפּלאַנעוועט און ווי אַזוי איהם איז געלונגען צו רעטען אַנדריי'ן.

„אָבער וואָרום זייט איהר ניט אַוועקגעגאַנגען מיט מיר צוזאַמען?" האָט אַנדריי געפֿרעגט.

„איך האָב גערעכענט, אַז די זאַך וועט לייכט אַריבערגעהן," האָט וואַסילי געענטפֿערט, קראַצענדיג די פּאַטילניצע אויס געוואָהנהייט.

„גוט, װאָס האָט װײטער פּאַסירט? האָבען זײ נאָך לאַנג געװאַרט אויף מיר?"

„אָה! ביז אַזײגער אײנס בײנאַכט!" האָט װאַסילי אויסגעשריגען מיט כעס. „די שופּטען האָבען מיר אַרײנגערופען א האַלבע שטונדע נאָכדעם װי איך האָב אײך געזעהן, און איך האָב געמוזט האַלטען קאָמפּאַניע מיט זײ. און קאָמישער פּאַר אַלעס איז געװען, װאָס איך אַלײן האָב זײ אויפגעהאַלטען און זײ געגעבען האָפנונגען, אַז איהר װעט באַלד קומען. . ."

אַ שמײכעל האָט בײ דיזע װערטער בעדעקט װאַסילי'ס עהרליכען און פּראָסטען פּנים. דאָס האָט אָבער לאַנג ניט געדױערט. ער איז באַלד געװאָרען װידער ערנסט.

„ענרליך זײנען זײ דאָך אַװעקגעגאַנגען," האָט װאַסילי װײטער דערצײלט. „איך האָב געמײנט, אַז איך װעל שוין פון זײ פּטור װערן אין גאַנצען. אָבער דער פערפלוכטער קװאַרטאַלני האָט בײ מיר גלײך צוגענומען דיזע האָפנונג. פאַר זײן אַװעקגעהן האָט ער מיר אָנגעזאָגט, אַז איך זאָל אײך קײן װאָרט ניט זאָגען װעגען זײן װיזיט און אַז מאָרגען װעט ער מיר װײטער בעגליקען מיט זײן בעזוך.

„ער איז געקומען.

„„איז אײער קװאַרטיראַנט צוריקגעקומען?"

„„נײן, װאַשע'סקאָראָדיע!"

„„װאו קען ער זײן?"

„„איך װײס ניט, װאַשע'סקאָראָדיע!"

„איך האָב געמײנט, אַז יעצט װעט ער שוין אַװעקגעהן אויף ניט מעהר צוריקצוקומען. ער האָט זיך אָבער צו מיר אזוי װי צוגעקלעפּט און האָט זיך ניט געװאָלט אָבטשעפּען.

„„הער נאָר אויס, אַניסים!" האָט ער צו מיר אָנגעהויבען רײדען זעהר פרײנדליך. „איך זעה דאָך, אז דו ביסט אַן עהרליכער מאַן. איך װעל דיר געבען דרײ רובעל, אויב דו װעסט זײן א מענש. לאָז דאָ איבער דײנע זאַכען און געה זיך דורך אין אַלע שײנקען און גאַסט=הײזער, פיליכט װעסט דו געפינען דײן קװאַרטיראַנט."

„„יאָ, וואַשע׳סקאָראָדיע," האָב איך געענטפֿערט. „אָבער איך מוז היינט אַוועקפֿאָהרען נאָך פּאָלטאַווע."

„„עה, דאָס מאַכט ניט אויס. דו האָסט נאָך גענוג צייט, און פֿאַרגעס ניט, אַז דו ו׳עסט פֿערדינען דריי רובעל, ווען דו וועסט אויסגעפֿינען דעם חברה־מאַן."

„און דאַן האָט ער מיר געזאָגט, ווי איך זאָל מיך בענעהן, ווען איך וועל אייך אויסגעפֿינען.

„„ווען דו וועסט איהם בעגעגענען," האָט ער מיר ערקלעהרט, „זאָלסט דו זיך ניט דערשרעקען. זאָג איהם, אַז זיין פּאַס איז אָנגענומען פֿון דער פּאָליציי. עס וועט איהם פֿרייען דאָס צו הערען, און ער וועט מיט דיר מיטגעהן. דאַן, אַזוי גיך ווי דו וועסט טרעפֿען אויף׳ן וועג אַ פּאָליצייסקען, זאָלסטו דיין קוואַרטיראַנט פּאַקען פֿאַר׳ן קאָלנער און איהם הייסען אַרעסטירען. פֿערשטעהסט דו?"

„„יאָ, וואַשע׳סקאָראָדיע."

„„וועסט דו טהאָן ווי איך זאָג דיר?"

„„געוויס, וואַשע׳סקאָראָדיע."

אין דער צייט, וואָס וואַסילי האָט דאָס דערציילט, האָט ער זיך פֿערגעסען, אַז ער שטעהט ניט פֿאַר דעם קוואַרטאַלני, און האָט מיט אַזאַ ערנסט אויסגעפֿיהרט זיין ראָלע, אַז די צוהערער האָבען זיך אַ לאַנגע צייט געקייקעלט פֿאַר געלעכטער.

„מיר האָבען צוזאַמען פֿערלאָזען דאָס הויז," האָט וואַסילי ווייטער דערצעהלט מיט אַ זעהר צופֿרידענע מינע, און איך האָב זיך אַ לאָז געטהאָן אין די שיינקען, דען איך האָב מורא געהאַט טאָמער וועט מען מיר נאָכשפּירען, אויב איך טהו, וואָס דער קוואַרטאַלני האָט געהייסען. דאַן האָב איך עס בעגעגענט וואַטאַזשקאָ׳ן, אָבער איך האָב געפֿונען פֿאַר ניצליכער מיט איהם ניט צו ריידען.

„אַרום פֿיער אוהר בין איך געקומען צוריק אויף מיין קוואַטיר. אין אַ האַלבע שטונדע געהט אָב דער צוג נאָך פּאָלטאַווא. דאָס קען זיין אַ גוטער אויסרייד. איך האָב אַלזאָ איינגעפּאַקט מיינע זאַכען און בין אַרויסגעגאַנגען אין׳ גאַס מיט דעם געדאַנק, אייך ווירקליך צו

געפֿינען. איך האָב געמײנט, אַז דער קוואַרטאַלני האָט שױן אין מיר פֿערגעסען. אָבער נײן! דער הונד, אָנגעטהאָן אין צװיל־קלײדער, איז געשטאַנען אין אַ װינקעל און האָט מיר נאָכגעשפּירט. איך האָב קײן אַנדער ברירה ניט געהאַט, נאָר צו געהן אויף'ן װאַגזאַל. איך האָב געדונגען אַ דראָשקע, און דער קוואַרטאַלני האָט מיר נאָכגעטהאָן. איך האָב זיך געמאַכט, אַז איך האָב איהם גאָר ניט בעמערקט. ער האָט זיך אַװעקגעשטעלט הינטער אַ זײל פֿון װאַגזאַל, ניט װײט פֿון דער קאַסע. איך האָב רוהיג געװאַרט ביז װאַנען מ׳י װעט עפֿענען די קאַסע און האָב געקוקט אויף אַלעם אַרום, נאָר ניט אויף דעם קוואַרטאַלני. איך האָב גערעכענט, אַז ער װעט אַװעקגעהן, אָבער ער האָט זיך ניט גענומען ריהרען פֿון אָרט.

„ענדליך האָט זיך די קאַסע געעפֿענט און מ׳י האָט אָנגעפֿאַנגען צו קױפֿען בילעטען. איך האָב זיך נעשטעלט אין דער רײהע לעבען קאַסע. דער קוואַרטאַלני איז אויך אָבגעטראָטען פֿון זײן פּלאַץ און איך האָב געמײנט, אַז אָט, אָט געהט ער שױן אַװעק צום טײװעל, אָבער ער איז נאָר צוגעגאַנגען עטװאָס נעהענטער און האָט ניט אַראָבגעלאָזען פֿון מיר זײנע גנב׳ישע אויגען.

„איך האָב ניט געװאוסט װאָס צו טהאָן. נעהמען אַ בילעט נאָך פּאָלטאַװא האָב איך ניט געקענט, װײל איך האָב ניט געהאַט גענוג געלד. נעהמען אַ בילעט צו אַ נאָהענטען פּלאַץ און זיך דערנאָך אומקעהרען, האָב איך מורא געהאַט, פֿילײכט דערהערט עס דער קוואַרטאַלני און ער קען האָבען אַ חשד אויף מיר און מיר נאָך פֿילײכט אַרעסטירען.

„אַזױ האָב איך מיר געבראָכען דעם קאָפּ ביז װאַנען איך בין געבליבען שטעהן פּנים צו פּנים מיט דעם קאַסירער. איך האָב אַ װאָרף געטהאָן אַ בליק אָן אַ זײט און האָב דערזעהן דעם קוואַרטאַלני הינטער מיר.

„„אַ בילעט דריטע קלאַסע, פּאָלטאַװא!" האָב איך אויסגערופֿען אויף'ן קול, און האָב גענומען פֿאַנאַנדער שפּילען מײן װעסטעל, אום אַרױסצונעהמען דאָס געלד פֿון מײן בוזים.

„„מאך עס שנעל! מענשען ווארטען דאך!" האט דער קאסירער צו מיר געזאגט.

„„באלד, באלד," האב איך געענטפערט.

„איך האב ארויסגעשלעפט פון בוזים מיין צלם'על און מיין בייטעלע, און באלד נאכדעם האב איך זיך א חאפ געטהאן פאר די האר און האב אנגעפאנגען צו וויינען אויף'ן קול:

„„פראוואסלאוונע ברידער! גוטע מענשען! מי האט מיך בע'גנב'עט, בערויבט! מיין לעצטע געלד האט מען ביי מיר צוגענומען!"

„און מיט די קולות בין איך אוועקגעלאפען פון דער קאסע, אזוי ווי א משוגע'נער.

„א גאנצע מאסע פון מענשען האט זיך ארום מיר פערזאמעלט. מיט טרערען אין די אויגען האב איך זיי דערציילט, ווי אזוי איך האב גענומען א קווארטיראנט, ווי איך האב שווער און ביטער געארבייט ביז וואנען איך האב צונויפגעקליבען די 25 רובעל, און יעצט האט ביי מיר דיזער פערפלוכטער קווארטיראנט אוועק גע'גנב'עט מיין גאנצען פערמעגען.

„אמת'ע טרערען האבען זיך געגאסען פון מיינע אויגען, און איך האב זיי אלץ געווישט מוט דער פאלע און מיט די ארבעל פון מיין ראק. און ווען איך האב געזעהן, אז מיינע צוהערער זיינען זעהר גערידהרט געווארען פון מיין ערצעהלונג, האב איך אבגעווישט מיינע לעצטע טרערען, האב א נעהם געטהאן מיין פעקעל זאכען און איך בין שנעל ארויסגעגאנגען פון וואגזאל אין גאס, וואו איך האב זיך באלד ארייגנעזעצט אין א דראשקע."

„און דער קווארטאלני? וואו איז ער אהינגעקומען?" האט וואוליטש געפרעגט.

„ער איז פערשוואונדען געווארען. די מעשה מיט דער גניבה האט איהם וואהרשיינליך בערוהיגט, אז ער האט דא ניט צו טהאן מיט ניהיליסטען, און ער האט אויפגעגעבען די ארבייט נאכצושפירען. איך בין דעם גאנצען אבענד ארומגעגאנגען און האב קיינעם ניט געזעהן מיר נאכגעהן. יעצט בין איך אין גאנצען פטור געווארען פון איהם."

„ווער ווייס," האָט זינאַ בעמערקט מיט אַ שמייכעל. „פיליייכט איז ער אַוועק געגאַנגען אַהיים צו שרייבען אַ ראַפּאָרט וועגען דער פערדאָרבענהייט פון די רעוואָלוציאָנערן, וועלכע נאַרען אָפּ פראָסטע אַרבייטער און בע'גנב'ענען זיי."

„אָבער וואַסילי," האָט זיך אַנדריי אָבגערופען, „פאַר וואָס זייט איהר ניט געקומען אַהער, ווען דער קוואַרטאַלני האָט אייך געשיקט אין די שיינקען מיך זוכען אָט דאָס קען איך אויף קיין אופן ניט פערשטעהן. איהר וואָלט דאָך געוויס געקענט אויסמיידען אַ שפּיאָן, ווען ער וואָלט אייך נאָכגעגאַנגען."

וואַסילי האָט אויפגעצויגען מיט די אַקסלען, אַזוי ווי ער וואָלט ניט געקענט פערשטעהן, ווי אַזוי פרעגט דאָס גאָר אַנדריי אַזאַ מאָדנע פראַגע.

„און מיינע זאַכען, וואָס איך האָב איבערגעלאָזט אין דער היים?" האָט ער געזאָגט.

אַנדריי האָט אַרויסגעשאָס'ן מיט אַ שטאַרקען געלעכטער און האָט געזאָגט צו די פרויען:

„יעצט קומט זעהן, וואָס פאַר אוצרות אונזער וואַסקאַ האָט געראַטעוועט פון'ם טיגער'ס נעגעל!"

אָבער וואַסילי איז צוגעלאָפען, האָט אַרויסגעכאַפּט פון אַנדריי'ס הענד דאָס קעסטעל און האָט זיך דערויף אנידערגעזעצט. ער האָט ניט געוואָלט די פרויען זאָלען זעהן זיינע וועש און אַנדערע קלייניגקייטען וואָס זיינען צוזאַמען ווערט געווען אַ פּאָר רובעל.

אויף מאָרגען איז אַנדריי געפאָהרען נאָך פעטערבורג, מיט אַן אויפטראַג פון זינאַ'ן צו קליבען געלד פאַר'ן נייעם פלאַן צו בעפרייען באָרים'ן. וואַסילי איז געבליבען מיט זינאַ'ן אין דובראַווניק.

XV.

אַנדריי און טאַניאַ.

אַנדריי איז אויפֿגענומען געוואָרען פֿון זיינע קאַמעראַדען אין פּעטערבורג מיט גרויס פֿריידע און בעגייסטערונג. אַלע האָבען זיך ניט געקענט אָבוואונדערן פֿון זיין מוטה און געשיקטקייט, וואָס ער האָט בעוויזען ביי דעם אָנפֿאַל אויף די זשאַנדאַרען אין דובראַווניק, חאָטש איהם האָט דאָך ניט געלונגען צו בעפֿרייען באָריס'ן.

מעהר פֿון אַלעמען האָט זיך מיט איהם געפֿרייט טאַניאַ, די שיינע טאָכטער פֿון דעם בעריהמטען אַדוואָקאַט ריעפּין.

זי האָט פֿערלאָזען דאָס רייכע הויז פֿון איהר גוטען פֿאָטער, וואו זי האָט געקענט לעבען אין אַלע תענוגים, וואָס רייכטהום און אַן אַריסטאָקראַטישע געזעלשאַפֿט פֿערשאַפֿען. איהרע געדאַנקען און שטרעבונגען זיינען שוין לאַנג געווען וויט דערפֿון, און ענדליך האָט זי זיך אויך ענטשלאָסען אַריינצוטרעטען אין די רייהען פֿון די קעמפֿפֿענדע ניהיליסטען און לעבען ווי זיי, אין אַרמוטה און שטענדיגע געפֿאַהר.

נאָך וויענדיג אין דובראַווניק האָט אַנדריי געגעבען זיין שטימע, אַז מי קען איהר אָננעהמען פֿאַר אַ מיטגליעד פֿון דער טעראָריסטישער פּאַרטיי, און ווי ער איז נאָר געקומען אין פּעטערבורג, האָט ער זיך נאָכגעפֿרעגט מיט גרויס נייגיריגקייט, וואָס זי טהוט און וואָס מי האַלט פֿון איהר.

ער האָט זיך איינגעהאַלטען און איז איהר ניט געגאַנגען זעהן. ער האָט אַבזיכטליך גענומען אַ קוואַרטיר אין אַ וויטען טהייל פֿון שטאָט און האָט געזוכט אויסצומיידען יעדע בעגעגענים מיט איהר. וואָצו איהר זעהן און ליידען פֿון איהר גלייכגילטיגקייט צו איהם? ער איז געווען זיכער, אַז זי ליעבט דשאָרדזש'ן, דעם פֿיינעם רעדנער און פֿייערדיגען פּאָעט. ער האָט זיי דאַרום ניט געוואָלט שטערען אין זייער ליעבע.

איהם איז גאָר ניט איינגעפֿאַלען, אַז ער, דער איינפֿאַכער טרייער און שטרענגער קעמפפֿער פֿון דער רעוואָלוציאָן, אָהן אַ שום אויסערן גלאַנץ, וואָס ציהט געוויינליך צו פֿרויען, ער זאָל קענען פֿערנעהמען טאַניאַ'ס האַרץ אָנשטאָט דעם טאַלאַנטפֿאָלען דזשאָרדזש, וועלכער איז געווען דער ליעבלינג פֿון אַלע שטודענטען און שטודענטקעס. דאָך האָט טאַניאַ געליעבט אַנדריי'ן כמעט פֿון דער ערשטער צייט, וואָס זי האָט זיך מיט איהם בעגעגענט. זי האָט איהם ליעב געקראָגען גראדע דערפֿאַר וואָס ער איז אַזוי איינפֿאַך אין זיין ריידען און האַנדלען, אַזוי טריי דער אידעע און אַזוי העלדיש אין קאַמפּף. מיט דעם פֿאָרגעפֿיהל פֿון פֿרויען האָט זי גלייך דערשפּירט אַ העלדישען גייסט און אַ הייס האַרץ אונטער זיין קאַלטען און שטרענגען אויסזעהן.

צווישען טאַניאַ'ן און דזשאָרדזש'ן איז די גאַנצע צייט געווען אַזאַ שטאַרקע פֿריינדשאַפֿט, אַז וויערע אַלעגמיינע בעקאַנטע האָבען ניט אַנדערש געדינקט, אַז זיי זיינען פֿערליעבט. אַזוי האָט אויך געמיינט אַנדריי, און דאָס האָט איהם געדריקט זיין האַרץ, חאָטש ער איז געווען דער בעסטער פֿריינד פֿון דזשאָרדזש'ן און האָט אַליין צוגעגעבען, אַז דזשאָרדזש פּאַסט בעסער פֿאַר טאַניאַ'ן, ווי ער. זי פֿון איהר זייט האָט גערעכענט, אַז אַנדריי איז אַזוי אָבגעגעבען מיט ליעב און זעעלע דער בעוועגונג, אַז ער קען גאָר ניט דיינקען וועגען פֿרויען-ליעבע. זי האָט געזעהן, אַז ער בעגעהט זיך מיט איהר, ווי מיט אַ געוויינליכען פֿריינד און האָט גאָר ניט גערעכענט, אַז ער איז אין איהר אַזוי שטאַרק פֿערליעבט.

אַזוי איז עס אויסגעקומען, אַז דיביידע געליעבטע האָבען זיך ניט פֿערשטאַנען, און ביידע האָבען דערפֿון אַ לאַנגע צייט געליטען.

אויסער די פֿאָרבערייטונגען צו דער בעפֿרייאונג פֿון באָריס, וואָס ער האָט געהאַט דורכצופֿיהרען, האָט ער זיך פֿערנומען מיט זיין אַלטער בעליעבטער בעשעפֿטיגונג: געבען אונטערריכט צו אַרבייטער. אַזוי ווי טאַניאַ האָט זיך אויך אָנגעפֿאַנגען ראַמיט צו בעשעפֿטיגען, האָט ער זיך אַ פּאָר וואָכען נאָך זיין קומען צוזאַמענגעטראָפֿען מיט איהר אויף אַ פֿערזאַמלונג פֿון אַרבייטער לעהרער. אַזעלכע פֿערזאַמלונגען פֿלעגען

שטאַטפינדען פון צייט צו צייט, אום בעסער און רעגעלמעסיגער צו צוטהיילען די אַרבייט צווישען זיך, און אויסהערען, וואָס יעדער איינער האָט אויפגעטהאָן און וואָס עס בלייבט איהם צו טהאָן.

אויף דער פערזאַמלונג איז עס גראַדע אויסגעקומען, אַז מי האָט פאָרגעשלאָגען אַנדריי'ן, אַלס אַן ערפאַהרענעם לעהרער, ער זאָל העלפען די יונגע טאַניאַ אין איהר קוואַרטאַל, וואו עס זיינען געווען אַ סך אַרבייטער צום לערנען. ער האָט עס מיט פריידע אָנגענומען, חאָטש ער האָט זיך אַלץ געקליבען זיך צו ענטזאָגען דערפון. ער האָט אין דערזעלבער צייט אי מורא געהאַט אָפט צוזאַמען צו זיין מיט טאַניאַ'ן, אי ער האָט זיך געפרייט דערמיט דאָס זעלבע האָט מען אויך געקענט זאָגען וועגען איהר.

פון דער צייט אָן פלעגען זיי זיך זעהן כמעט יעדען טאָג. זיי האָבען נאָר גערעדט וועגען די נייטיגסטע זאַכען אין זייער פראָפאַגאַנדאַ צווישען אַרבייטער און האָבען אויסגעמיידט צו פערקריכען אין אַ געשפּרעך, וואָס זאָל זיי אַרויספיהרען איף זייער הערצענס־אַנגעלעגענהייט טאַניאַ האָט זיך אַרויסגעצייגט צו זיין אַ זעהר גוטע און אַנציהענדע לעהרערין, און אַנדריי איז וואָס וויטער אַלץ מעהר ענטציקט געוואָרען פון איהר. ער האָט אָבער זיינע געפיהלען געזוכט צו בעהאַלטען אין די טיעפסטע ווינקעלאַך פון זיין הארצען.

לאַנג אָבער האָט עס נאַטירליך ניט געקענט אַזוי קאַלט אָנגעהן. די ליעבעס־פלאַמען, וואָס האָבען שטילערהייט געברענט אין זייערע הערצער, האָבען ענדליך געמוזט דורכברעכען דעם אייז, מיט וועלכען זיי האָבען זיך אַרומגערינגעלט.

איין מאָל, ווען זיי זיינען זיך געזעסען און געוואַרט אויף זייערע שילער, האָט טאַניא איהם דערציילט, אַז זי וועט אין גיכען פאָהרען מיט דזשאָרדזש'ן נאָך מאָסקוואַ וועגען געוויסע פאַרטיי אַנגעלעגענהייטען. דאָס האָט איהם זעהר אויפגעבראַכט געגען זיין אייגענעם ווילען. ער איז געוואָרען שטאַרק אייפערזיכטיג און האָט אָנגעהויבען צו קריטיקירען די רייזע מיט אַזאַ לעבערליכען טאָן, אַז זי איז אויפגעשפּרונגען פון אָרט און האָט געפרעגט מיט אַ ציטערענדע שטימע:

„אַנדריי, ערקלעהרט מיר, וואַרום האָט איהר זיך די לעצטע צייט אַזוי געביטען צו מיר? אויב איהר געפינט עטוואָס שלעכטעס אין מיר, פאַר וואָס זאָגט איהר מיר עס ניט אָפען, אויף אַ ברידערליכע ארט, אַזוי ווי איהר פלעגט דאָס פריהער טהאָן? און אויב איהר קענט דאָס ניט טהאָן, ווארום זשע זאָלען מיר זיך שטערן איינער דעם אַנדערן? איז עס ניט בעסער, אַז מיר זאָלען זיך פאַנאַנדער געהן אין גאַנצען."

„אַנדריי איז גלייך בלייך געוואָרען ווי אַ מת און האָט מיט אַ קוים הערבאַרע שטימע געענטפערט:

„איך וואָלט אייך וועלען לאָזען אַליין. עס וואָלט מיר פיעל בעסער געווען, ווען איך וואָלט אייך גאָר קיין מאָל ניט געזעהן. . ."

„פאַר וואָס? וואָס האָב איך אייך. . . ."

די ווערטער האָבען זיך איהר געשטעלט אין האַלז און זי איז געבליבען שטעהן, קוקענדיג אויף איהם מיט אַ בליק, וואָס האָט אַזוי ווי געוואָרט אויף אַ ליעבע ערקלעהרונג.

„זייט איהר דען בלינד, טאַניאַ?" האָט אַנדריי אויסגערופען מיט אַ פעסטער שטימע. „זעהט איהר דען ניט, אַז איך ליעב אייך אַזוי שטאַרק, אַזוי היים?"

ער האָט אייפגעהויבען זיינע אייגען צו בעטראַכטען, וואָס פאַר אַן איינדרוק זיינע ווערטער האָבען געמאַכט אויף איהר, און ער האָט מיט פריידע דערזעהן, ווי זי האָט אויסגעשטרעקט צו איהם איהרע הענד און האָט זיך צו איהם אַ וואָרף געטהאָן. באַלד האָט ער דערפילט איהרע הענד אַרום זיין האַלז און האָט דערהערט איהר געוויין פון פריידע.

„טאַניאַ, טהייערע! איז עס מעגליך? איהר ליעבט מיך?" האָט ער מיט אַ ציטערענדער שטימע אויסגערופען.

זי האָט זיך נאָך מעהר צוגעטוליעט צו איהם.

„איהר האָט מיר אָנגעמאַכט אַזוי פיעל האַרץ-קלעמענים," האָט זי שטילערהייט געזאָגט.

ער האָט איהר אַרומגענומען און האָט געזאָגט:

„פֿערצייהט מיר, ליעבע טאַניאַ! איך האָב אַליין אויך שרעקליך געליטען. . . אָבער יעצט איז אַלעס פֿאָריבער! יעצט וועלען מיר זיין גליקליך. . ."

ער האָט איהר געקוקט גלייך אין די אויגען. ער האָט געוואַרט אויף אַ גענויערע ערקלעהרונג פֿון איהר. ער האָט געוואָלט וויסען, ווי אַזוי זי האָט איהם אָנגעפֿאַנגען צו ליעבען. ער האָט געוואָלט זיין זיכער.

„איך האָב געמיינט, אַז איהר האָט ליעב דזשאָרדזש'ן," האָט ער מיט אַ שמייכעל געזאָגט.

„דזשאָרדזש איז דער בעסטער מענש, וואָס איך קען — בעסער פֿאַר אייך אפילו," האָט זי געזאָגט. „אָבער זייט יענעם אָבענד, ווען איך האָב אייך צום ערשטען מאָל געזעהן ביי אונז אין הויז האָט איהר געוואונען מיין האַרץ. און עס איז וואָס אַמאָל וויטער אַלץ געוואָרען שטאַרקער. . . פֿאַר וואָס ווייס איך אַליין ניט."

„ווי עס איז שוין," האָט ער געזאָגט, „אַבי עס האָט זיך אַזוי אויסגעלאָזט. יעצט זיינען מיר גליקליך!"

גליקליך! דיזער וואָרט איז ניט געשאַפֿען געוואָרען פֿאַר רוסישע רעוואָלוציאָנערען. אַנדריי האָט פֿערגעסען אין דער מינוט אָן דעם תליון'ס שטריק, וואָס קען צו יעדער צייט אַרומגעדרעהט ווערען אַרום זיין האַלז. ליעבע מאַכט אַלע צו ות פֿערגעסען, און אין דער ערשטער צייט נאָך זייער ליעבעס־ערקלעהרונג זיינען זיי ווירקליך געווען גליקליך אַזוי ווי צוויי יונגע טייבעלאַך, וואָס האָבען וועגען גאָר ניט צו זאָרגען.

זיי האָבען זיך געדונגען אַ פּאָר צימערן אין דער אומגעגענד פֿון פעטערבורג און האָבען זיך געלעבט רוהיג און גליקליך, ווי עס איז זיי נאָר מעגליך געווען. זייער ליעבע האָט זיי ניט געשטערט אָבצוגעבען אַזוי פֿיעל צייט ווי פֿריהער פֿאַר זייערע אַרבייטער־שילער, וועלכע זיינען אַלץ שטאַרקער געוואָרען אין צאָהל.

דזשאָרדזש, וועלכער האָט נאָך פֿריהער געוואוסט, אַז טאַניאַ ליעבט אַנדריי'ן האָט געהאט גענוג ערעלמוטה צו בעגריסען זיין אַלטען פֿריינד מיט אַזאַ וואַרימקייט און צופֿרידענהייט, אַז אַנדריי איז דערפֿון

זעהר גע־יהרט און ענטצקיט געוואָרען, דען ער האָט געפיהלט, אַז ער וואָלט ניט געקענט זיין אַזוי ערעלמוטהיג, ווען טאַניאַ ויאָלט געוואָרען דזשאָ־רזש'ם פרוי.

אַנדריי'ם גליקליכעס און רוהיגעס לעבען מיט טאַניאַ'ן האָט אָבער לאַנג ניט געדויערט. אין אַן אָבענד, צווי מאָנאַט שפּעטער, איז מען געקומען ווידער אַרויסרופען אַנדריי'ן צום ביטערען קאַמפּף מיט דער רוסישער טיראַניי.

דער שליח איז געווען וואַטאַזשקאָ, וועלכער איז נאָר וואָס געקומען פון דובראַוניק, מיט דער בשורה, אַז זינאַ און וואַסילי זיינען אַרעסטירט געוואָרען דאָרט, נאָך אַ קאַמפּף מיט דער פּאָליציי, אין וועלכען אַננאַ וואוליטש איז דערשאָסען געוואָרען אויף טויט.

וואַטאַזשקאָ האָט דערצעהלט אַנדריי'ן די גאַנצע געשיכטע. די פּאָליציי האָט געקראָגען צו וויסען וועגען זי־אַ'ן און וואַסיל־'ן. דאָס איז וואַהרשיינליך געווען אַ דאָנאָס פון אַ פעררעטהער. די פּאָליציי האָט אַלזאָ געוואָלט זיך אַריינ־גנב'ענען אין זינאַ'ם הויז אין מיטען נאַכט. דאָס וואָלט איהר געווים געלונגען, ווען וואוליטש וואָלט ניט געהאַלטען אין לעזען אַ בוך אין דער צייט. זי האָט זיך צוגעהערט צו דעם פערדעכטיגען שטילען גערויש, און ווען זי האָט דערזעהן, אַז די זשאַנדאַרען האָבען שוין מיט אַ פאַלשען שליסעל געעפענט די טהיר, האָט זי גלייך אויסגעשאָסען. די זשאַנדאַרען האָבען זיך דערויף גאָר ניט געריכט און זיינען שנעל אָבגעטראָטען צוריק, אום אַ־ויסצוזוכען זייע־ע רעוואָלווערן. די העלדישע מיידעל האָט אויף זיי ניט אויפגעהערט צו שיסען, ביז אַ זשאַנדאַרמסקער קויל האָט איהר געטראָפען אין קאָפּ. זי איז געפאַלען טויט גראַדע אין דעם מאָמענט. ווען וואַסילי איז איהר געקומען צו הילפע.

„וואָס פאַר אַ העלדין אָט דאָס קליינע מיידעל איז געווען, און וואָס פאַר אַ גוטער טויט דאָס איז פאַר אַ רעוואָלוציאָנער!“ האָט אַנדריי ניט ווילענדיג אויסגערופען.

„וואַסילי און זינאַ,“ האָט וואַטאַזשקאָ פאָרטגעזעצט, „האָבען געמאַכט אַ פּראָבע דורכצוברעכען אַ וועג מיט זייערע רעוואָלווערס. עס איז

אָבער געווען אונמעגליך, דען אַ גאַנצע מחנה פֿון זשאַנדאַרען און פּאָליציסטען זיינען געשטאַנען אונטען. זעהענדיג, אַז זיי וועלען דאָס ניט אויפּפֿיהרען האָבען זיי זיך אומגעקעהרט צוריק אין די אונטערסטע צימערן פֿון הויז. האָבען פֿערקלאַפּט די טהירען און פֿערשטעלט דעם אַריינגאַנג און האָבען אָנגעפאַנגען צו פֿערברענען אַלע פּאַפּיערען און דאָקומענטען, וואָס וואָלטען געווען פֿאַר דער פּאָליציי אַ גרויסע געווינס. זיי האָבען זיך געהאַלטען אַ האַלבע שעה געגען דעם אָנפֿאַל פֿון די זשאַנדאַרען, און ווען זיי האָבען שוין געהאַט אויסגעשאָסען אַלע זייערע קוילען, האָבען זיי זיך אונטערגעגעבען."

וואַטאַושקאָ האָט איך מיטגעטהיילט, אַז מי רעכענט, באָרים׳ם פּראָצעס זאָל פֿאָרקומען אין אַ צוויי וואָכען אַרום און עס איז גאָר קיין צווייפֿעל ניט, אז זינאַ און וואַסילי וועלען צוגעטשעפּעט ווערען צו דיזען פּראָצעס.

„עס קען גאָר קיין ספק ניט זיין, אַז אַלע דריי וועלען געהאַנגען ווערען," האָט ער אויסגערופֿען. „אָבער דאָס טהאָר ניט זיין! מיר טהאָרען ניט צולאָזען אַזאַ נידערטרעכטיגען פֿערברעכען! מיר מוזען זיי בעפֿרייען מיט געוואַלד!"

ער איז געווען שרעקליך אויפֿגערעגט און איז אַרומגעלאָפֿען איבער׳ן צימער עטליכע מאָל. פּלוצלינג איז ער געבליבען שטעהן לעבען אַנדריי׳ן.

„מיר האָבען בעשלאָסען," האָט ער געזאָגט, „אַז פֿאַר אַזאַ וויכטיגע אונטערנעהמונג מוזען מיר האָבען אַ ריכטיגען פֿיהרער, צו וועלכען מיר זאָלען האָבען פֿולען צוטרויען. און מיר האָבען אייך אויסגעקליבען, אַנדריי! איך בין געשיקט געוואָרען צו אייך פֿון אונזערע קאַמעראַדען אין דובראַווניק, וועלכע פֿערלאַנגען אַלע, אַז איהר זאָלט זיי אָנפֿיהרען אין דעם קאַמפּף."

„האָט איהר זיך גוט איבערלייגט?" האָט אַנדריי געפֿרעגט מיט אַן ערנסטע און שטרענגע שטימע. „איך האָב נאָך קיין מאָל ניט אָנגעפֿיהרט אַליין אַזעלכע אַטאַקען, און דיזע וועט זיין אַ זעהר וויכטיגע און סעריעזע."

„מיר וואָלטען ניט געקענט האָבען אַ בעסערן פיהרער פון אייך, ווען מיר זאָלען איהם אפילו עקסטראַ לאָזען מאַכען צו דיזען צוועק," האָט וואַטאַשקאָ מיט היץ געענטפערט.

„גוט, אויב איהר פערלאַנגט עס פון מיר, נעהם איך עס אָן," האָט אַנדריי איינפאַך געזאָגט. „איך בין בערייט צו טהאָן פאַר אונזער הייליגער זאַך, וואָס איך קען נאָר!"

„איך האָב זיי געזאָגט אַזוי, איך בין געווען זיכער, אַז איהר וועט אָננעהמען אונזער פאָרשלאַג," האָט וואַטאַשקאָ אויסגערופען, דריקענדיג אַנדריי'ס האַנד מיט אַ מאָדנע וואַרימקייט. „אָבער אונזער מיינונג איז, איהר זאָלט זיך ניט איילען אַזוי גיך צו קומען נאָך דובראַוניק. איהר קענט בלייבען דאָ ביז וואַנען מיר וועלען אייך דאַרפען. אַלע פאָרבערייטונגען וועלען דערווייל געמאַכט ווערען."

אָט אַזוי האָט אַנדריי מיט אַמאָל געמוזט אויפגעבען זיין רוהיג לעבען מיט טאַניאַ'ן און זיך אַריינלאָזען ווידער אַמאָל אין'ם שטראָם פון דעם שטירמישען, רעוואָלוציאָנערן קאַמפף.

XVI.

דער פראצעס.

אין דעם טאָג, ווען עס האָט זיך אָנגעפאַנגען דער פראָצעס פון באָריס, זינאַ און וואַסילי, צוזאַמען מיט נאָך דריי רעוואָלוציאָנערן, וועלכע זיינען ניט לאַנג אַרעסטירט געוואָרען, אין דעם מיליטער-געריכט פון דובראַווניק, זיינען צוויי מענשען געזעסען אין אַ הויז הינטער דער שטאָט און האָבען אַרויסגעקוקט מיט אונגעדולד אויף אַ פריינד, וואָס האָט זיי געדאַרפט ברייננגען נייעס.

די צוויי זיינען געווען אַנדריי און וואַטאַשקאָ.

די נאַכט האָט זיך לאַנגזאַם אַריינגערוקט. עס האָט אָנגעהויבען צו ווערען פינסטער. דער מאַן, וועלבער האָט געוואָלט קומען מיט אַ בעריכט פון'ם פראָצעס, האָט שוין בעדאַרפט דאָ לאַנג זיין. אַנדריי און וואַטאַזשקאָ האָבען אָנגעהויבען צו ווערען שטאַרק אונרוהיג, דען זיי האָבען געוואוסט, אַז זייער פריינד איז אימער פינקטליך, און דאָ איז שוין, נאָך זייער רעכנונג נאָך, דריי שטונדען, זייט דאָס געריכט האָט זיך געשלאָסען, און ער איז נאָך ניטאָ.

וואַטאַזשקאָ איז געוואָרען אַזוי אונגעדולדיג, אַז ער האָט שוין מעהר ניט געקענט וואַרטען און האָט זיך געקליבען אַרויסגעהן, זיך נאָכפרעגען וואָס דאָס זאָל בעדייטען. פּלוצלינג אָבער האָט זיך אין דער שטילער גאַס געלאָזט הערען דער גערויש פון אַ דראָשקע, וואָס איז באַלד צוגעפאָהרען צו זייער הויז. אַ שטאַרקער מאַן פון הויבען געוואוקס, מיט אַ לאַנגער, שוואַרצער באָרד, איז אַרויסגעשפרונגען אין גרויס איילענים.

„וואָס פאַר אַ נייעס האָט איהר אונז געבראַכט? דערציילט אונז שנעל!" האָט אַנדריי אויסגערופען, גלייך ווי דער מאַן איז אַריינגעקומען.

„באַלד, באַלד! לאָזט מיר אָבכאַפּען דעם אָטהעם. איבערהויפּט, קיין אונגעוועהנליכעס האָט ניט געטראָפען," האָט געענטפערט דער מאַן, עטוואָס שטאַמלענדיג ביים ריידען.

צווישען זיינע קאַמעראַדען האָט מען איהם דערפאַר גערופען מיט דעם נאָמען „זאאיקאַ" (שטאַמלער), און מיט דיזען צונאָמען וועלען מיר איהם אויך רופען.

ער האָט זיך אַנידערגעזעצט, האָט אָבגעווישט דעם שוויים פון זיין גרויסען שטערן, האָט זיך אַרומגעקוקט מיט זיינע קלוגע, סאַרע אויגען און האָט אָנגעפאַנגען דערציילען אַלעס, וואָס ער האָט ערפאַהרען פון זיין אַריסטאָקראַטישער קווינע, וועלכע האָט מיט גרויס מיהע בעקומען אַן ערלויבנים צו זיין אויף'ן פראָצעס.

די ריכטער, האָט ער דערציילט, זיינען אויסגעקליבען פון די ערגסטע און געמיינסטע דיענער פון טיראַניי. עס איז ניט צו האָפען אַז זיי וועלען צייגען דעם מינדעסטען צייכען פון מענשליכקייט צו די

אָנגעקלאָגטע. פֿון אַלע רוסישע מיליטער־געריכטען, וואָס האָבען ביז אַהער פֿעראורטהיילט ניהיליסטען, איז דיזער געריכט דער ערגסטער און שענדליכסטער. די גרויסע פֿאָרזיכטס־מיטעל, וואָס די רעגירונג האָט אָנגענומען צו בעשיצען דעם געריכטס־זאַל און די גאַסען אַרום פֿון אַ ניהיליסטישען אָנפֿאַל, בעווייזען, אַז די פּאָליציי ערוואַרטעט זאָ עטוואס. דער פּראָקוראָר איז דער געמיינסטער פֿון אַלע רוסישע פּראָקוראָרען. אין זיין אַנקלאַגס־רעדע האָט ער זיך ניט געשעמט צו פֿאָדערן דעם טויט פֿאַר אַלע בעשולדיגטע, חאָטש באָטשאַראָוו און די צוויי שוועסטער דודאָראָוו זייען נאָר אַרעסטירט געוואָרען, ווייל זיי זיינען געווען בעקאַנט מיט זינאַ'ן.

„איז עס מעגליך?" האָט וואַטאַשקאָ מיט היץ אויסגערופֿען.

„וואָס פֿאַר בעווייזע האָט דער נידערטרעכטיגער פּראָקוראָר געגען דיזע אונשולדיגע מענשען?"

„קיין זאַך ניט, אויסער דער אונטערהאַלט אין וואַלד, וואו דער פֿעררעטהער מיראָנאָוו איז אויך געווען. באָטשאַראָוו און די דודאָראָווס האָבען צוגעגעבען, אַז זיי זיינען דאָרט געוועזען. פֿון וואַסילי האָט מען קיין וואָרט ניט געקענט אַרויסרייסען — ער איז געווען אַזוי ווי אַ שטומער. אָבער מיראָנאָוו האָט בעשטימט געזאָגט, אַז זיי זיינען געווען אויף דעם אונטערהאַלט, צוזאַמען מיט אַנדריי'ן, וואַסילי'ן און וואוליטש. אויסער דעם האָט דער דוואָרניק פֿון דעם הויז, וואו די דודאָראָווס האָבען געוואוינט, דערקענט די פֿאָטאָגראַפֿיע פֿון וואוליטש און האָט אָנגעגעבען, אַז וואוליטש איז געווען אַן אָפֿטער גאַסט ביי די דודאָראָווס. דאָס איז אַלעס, וואָס די בעשולדיגונג האָט אויסגעפֿונען געגען זיי, אָבער פֿאַר דעם פּראָקוראָר איז דאָס גאַנץ גענוג אַלעמען צו בעשולדיגען אין אַ פֿערשווערונג געגען דער רעגירונג, און דאָס מיינט טויט. . . ."

„אָבער זאָגט מיר, ווי אַזוי האַלטען זיך די אָנגעקלאָגטע?" האָט אַנדריי געפֿרעגט, נאָך עטליכע מינוטען פֿון טרויעריגען שווייגען.

„מיין קוזינע זאָגט, אַז זיי זיינען אַזוי בעשעפֿטיגט געווען מיט'ן רייזען איינער מיט דעם אַנדערען, נאָבדעם ווי זיי האָבען זיך ניט

געזעהן די גאַנצע צייט, זייענדיג אָבגעטהיילט אין בעזונדערע קעמערלאַך אין געפֿענגנים, דאָס זיי האָבען כמעט גאָר ניט געהערט, וואָס דער פּראָקוראָר האָט אויף זיי אָנגערעדט. נאָר איין פּונקט האָט זיי שטאַרק אויפֿגעבראַכט און זיי האָבען דאַרום געמאַכט אַ גרויסען גערודער אין געריכטס־זאַל."

דער זאַאיקאַ האָט ניט געקענט איבערגעבען גענוי, וואָס דאָרט איז געשעהן, ווייל זיין קווינע האָט זיך געשעהמט איהם אַלעס צו דערציילען. אָבער פֿון דעם וואָס זי האָט געזאָגט, האָט ער געקענט אַרויסנעהמען, אַז דער פּראָקוראָר האָט געזוכט צו שענדען און צו בעליידיגען די אָנגעקלאָגטע פֿרויען אין זייער פֿרויען־עהרע אויף דער נידערטרעכטיגסטער אַרט.

„אַה, די שופֿטען!" האָט וואַטאַזשקאָ אויסגעשריגען מיט אַ שרעקליכען כעס. „איך וואָלט וועלען, אַז די באַנדיטען זאָלען זיין ניט ווייט פֿון מיר, אום איך זאָל זיי קענען מכבד זיין מיט איינע פֿון אונזערע באָמבעס."

„קאָכט זיך ניט אַזוי, מיין יונגער פֿריינד!" האָט דער זאַאיקאַ געזאָגט, קוקענדיג אויף וואַטאַזשקאָ'ן, ווי אויף אַ קינד. „האָט איהר דען ערוואַרטעט, אַז די־זע נידערטרעכטיגע קאַנאַליעס זאָלען זיך בעגעהן ווי אַנשטענדיגע לייט?"

„ניין; אָבער אזעלכע זאַכען מאַכען ניט ווילענדיג קאָכען דאָס בלוט," האָט וואַטאַזשקאָ געענטפֿערט. „אפילו ווען קצבים שלעפּען אַ בהמה אין שלאַכט הויז, וואַרפֿען זיי ניט קיין בלאָטע אויף איהר קאָפּ."

„ווי אַזוי קענט איהר ערוואַרטען, אַז די טרייע הינט פֿון דעם צאַר זאָלען האָבען די מענשליכקייט פֿון אַ קצב?" האָט אַנדריי בעמערקט. „אַחוץ דעם, ווער זאָגט, וואָס אַזעלכע נידערטרעכטיגע נפשות זאָגען אָדער זאָגען ניט? זיי וואָלטען גערופֿען זייערע אייגענע מאַמעס „הורען", ווען מי וואָלט זיי נאָר געגעבען בעצאָהלט דערפֿאַר."

„אָבער מיר גלויבט זיך ניט, אַז אַלע זעכס זאָלען פֿעראורטהיילט ווערען צום טויט. דריי פֿון זיי האָבען דאָך כמעט גאָר ניט געטהאָן," האָט וואַטאַזשקאָ זיך געטרייסט.

„איהר זייט נאָך זעהר נאַאיוו און פראָסט, מיין יונגער פריינד," האָט דער זאַאיקאַ געענטפערט מיט א בייסענדען שמייכעל, קוקענדיג מיט אַ געוויסע פעראַכטונג אויף וואַטאַושקאָ'ן, דערפאַר וואָס ער האָט נאָך געקענט האָפען אויף א שטיקעל מענשליכקייט פון דער רוסישער רעגירונג.

ער, דער אַלטער קעמפּפער, ער האָט שוין אַזעלכע קינדערשע האָפנונגען לאַנג פערלאָרען. זיין ווייב, וועלכע האָט אויך קיין זאַך ניט געטהאָן געגען דער רעגירונג, איז אַוועקגעריסען מיט געוואלד פון איהם. יאָהרען לאַנג האָט מען איהר געהאַלטען אין געפענגניסע, ביז זי איז אַראָפּ פון זינען, און אין אַן אָנפאַל פון משוגעת האָט זי זיך איבערגעשניטען דעם האַלז מיט אַ שטיקעל פון אַ צובראָכענע גלאָז.

„יאַ, איהר האָט רעכט," האָט אַנדריי געזאָגט צו זאַאיקאַ'ן. „איך בין כמעט זיכער, אַז מי וועט אַלע זעכס פעראורטהיילען צום טויט. דאָס וועט געבען דעם גענעראַל-גובערנאַטאָר די מעגליכקייט צו צייגע זיין גוטהערציגקייט דורך אַ פערקלענערונג פון דער שטראַפע פאַר די פריילינס דוראָוואָ און פיליכט פאַר באָטשאראָוון אויך. עס קען אויך זיין, אַז דאָס געריכט אַליין וועט עטוואָס אָבטרעטען פון די גרויזאַמע פאָדערונגען פון פראָקוראָר, אום צו צייגען, אַז דיזע קאַנאַליעס זיינען אויך אונאַבהייִנגיגע ריכטער. זיי מאַכען אַלע מאָל אַזעלכע קליינע קאָמעדיעס. איך גלויב ניט, אויב עס וועלען דורכגעפיהרט ווערען מעהר ווי דריי טאָדעס-אורטהיילען. . . . אָבער צו וואָס טויג גאָר דאָס ריידען יעצט דערפון? זאָגט אונז בעסער, זאַאיקאַ, וואו האַלט איהר מיט אייער אַרבייט?"

„אַלעס איז פערטיג," האָט זאַאיקאַ געענטפערט. „איך האָב געמאַכט באָמבעס פאַר פופציג מענשען, נאָך מיט צוויי דוצענד מעהר ווי מי האָט פערלאַנגט. איך האָב נאָר איינצואָרדנען די ערטער וואו די ברענ-מאַטעריאלען קומען אין בעריהרונג, און דאָס קען ווערן אין עטליכע שטונדען, ווען מי וועט עס נאָר בעדאַרפען.

אַנדריי און וואַטאַושקאָ זיינען געוועזען צופרידען פון דעם זאַאיקאַ'ס גוטען בעריכט.

ווי האָבען נאָך גערעדט אַ האַלבע שטונדע וועגען זייער פּלאַן און וועגען די מיטעל, ווי אַזוי דעם פּלאַן דורכצופיהרען, און דער זאַאיקאַ איז אַוועקגעגאַנגען, זיך גוט אַרומקוקענדיג, אַז קיינער זאָל איהם ניט זעהן אַרויסגעהענדיג.

XVII.

דער בלוטיגער אורטהייל.

דער פּראָצעס פון די זעכס רעוואָלוציאָנערן האָט ניט נאָר אַליין שטאַרק אינטערעסירט זייערע חברים און פריינד, — די גאַנצע שטאָט האָט געקאָכט דערמיט און אין גאַנץ רוסלאַנד האָט מען גערעדט דערפון. די אויפרעגונג איז געוועזען אונגעהייער גרויס פאַר אַ רוסישע שטאָט, און די פּאָליציי האָט זיך גערישט אויף אַן אָנפאַל.

אין געריכטס-זאָל האָט מען קיינעם ניט צוגעלאָזען, אויסער די פּני פון די טשינאָווניקעס. איבערהויפּט האָבען נאָר אַזעלכע געקענט קריגען איינטריטס-קאַרטען, וואָס די רעגירונג איז געוועזען זיכער אין זייער טרייהייט.

אַרום געריכט זיינען געשטאַנען סאָלדאַטען און פּאָליציי, און הינטער זיי אַ סך פריינדע פון די רעוואָלוציאָנערן און איבערהויפּט געהיימע געגנער פון דער טיראַניי. אַלע זיינען געוועזען נייגעריג צו הערען עטוואָס וואָס עס טהוט זיך אין געריכטס-זאַל.

די יעניגע, וועלכע האָבען געהאַט בילעטען אַריינצוגעהן, פלעגען שטענדיג געפינען ביי זיך אין דער היים פריינדע און אויך אונבעקאַנטע בעזוכער, וועלכע פלעגען זיי אָהן צערעמאָניעס פאַנאַנדער פרעגען, ווי אַזוי דער פּראָצעס געהט צו, ווי אַזוי די אָנגעקלאָגטע האַלטען זיך און וואָס פאַר האָפנונגען עס זיינען דאָ.

נאַטירליך, האָט מען דערביי אויסגעטראַכט פּיעלע זאַכען וואָס זיינען ניט געשטויגען און ניט געפלויגען, אזוי ווי עס פיהרט זיך שוין אונטער אַזעלכע אומשטענדען.

די פערהאַנדלונגען האָבען געדויערט פינף טעג. זיי האָבען בעדאַרפט דויערן וויניגסטענס צוויי וואָכען, אום אַלעס חאָטש אויף וויפּיעל עס איז נאָכצוזוכען. די ריכטערס אָבער האָבען זיך געאיילט צו ענדיגען, כדי איינצושטילען די אויפרעגונג פון פובליקום.

איבערהויפּט איז דער פראָצעס אין גאַנצען ניט מעהר געווען ווי אַ קאָמעדיע. מי האָט נאָר געהאַלטען זיצונגען און רעדעס פאַר לייטען וועגען, מי זאָל ניט זאָגען, אַז מי האָט סתם געהאַנגען מענשען. די ריכטער האָבען שוין געהאַט דעם אורטהייל אין זייערע קעשענעס, ווען דער פראָצעס האָט זיך נאָר אָנגעהויבען, אַזוי ווי עס איז שוין דער מנהג אין רוסלאַנד, ווען מי פער׳משפט פּאָליטישע „פערברעכער".

און דיזער אורטהייל האָט געלויטעט: טויט דורך אויפהייגען!

עס איז געווען דער לעצטער טאָג פון דעם פראָצעס. אַרום דאָס געריכטס־הויז האָט עס געקאָכט ווי אין אַ קעסעל, חאָטש עס איז שוין געווען באַלד האַלבע נאַכט. אַלע זיינען געווען זעהר אויפגערעגט, אויסער די פּאָליציסטען, וועלכע זיינען שוין מיעד געוואָרען איינצוהאַלטען די מענגע און האָבען געקוקט מיט פערשטעלטע אויגען. אַלע פריינדע פון די רעוואָלוציאָנערן און געגנער פון טיראַניי האָבען אפילו אויף איין מינוט ניט פערלאָזען זייערע ערטער דעם גאַנצען טאָג און האָבען געוואַרט מיט דער גרעסטער אונגעדולד אויף דעם סוף פון דער געריכטס־טראַגעדיע.

ענדליך האָט איימעצער אַ מאַך געטהאָן מיט אַ האַנד־טיכעל דורך אַ פענסטער פון געריכטס־זאַל.

„דער אורטהייל פון געריכט!" האָט איינער פון דער מענגע אין דעם זעלבען מאָמענט אויסגערופען און אַלע זיינען מיט אַ מאָל שטיל געבליבען. יעדער איינער האָט זיך געוואָלט צורוקען נעהענטער צום געריכט. אַלע האָבען געהאַלטען די אויגען אַרויף צום פענסטער, פון וואַנען דער סיגנאַל איז געקומען.

אינעווייניג האָט געהערשט אַ טויטען־שטילקייט. יעדער איינער האָט איינגעהאַלטען זיין אָטהעם, כדי ניט צו פערלירען אַ וואָרט פון דעם אורטהייל מיט דער לאַנגער פּאָררעדע. די ריכטער זיינען געווען עפעס צוטראָגען, ניט אויפגעלייגט. מי האָט געקענט בעמערקען, אַז דאָס פיצעלע געוויסען, וואָס איז נאָך ניט אין גאַנצען אַרויסגעיאָגט געוואָרען פון זייערע שקלאַפישע הערצער, האָט אויפגעהויבען זיין פּראָטעסט־שטימע געגען זייער בלוטיגען אורטהייל.

דער ערשטער אויף דער ליסטע איז געשטאַנען באָרים. מי האָט אויסגערעכענט אַלע זיינע אמת'ע און אויסגעטראַכטע עבירות געגען דער רעגירונג, און דער ערוואַרטעטער כוף איז געווען: טויט! נאָך איהם קומט וואַסילי מיט אַ גאַנצען פּאַק חטאים. דער זעלבער אורטהייל — טויט! די דריטע אויף דער בלוטיגער ליסטע איז געווען זינא.

ווען דער ריכטער האָט אויסגערעדט דיזען נאָמען, האָבען די הערצער אָנגעפאַנגען צו קלאַפּען ביי אַלע אַנוועזענדע. די שטילקייט איז נאָך געוואָרען טיעפּער. פיעלע זיינען געוואָרען אַזוי ווי צוגעשמיט צו זייערע ערטער און האָבען ניט אַראָבגעלאָזען די אויגען פון דעם ריכטער, וועלכער האָט מיט אַ האַלב הייזעריגער, נערוועזער שטימע געלעזען, און ווען ער האָט געענדיגט מיט דעם וואָרט: טויט! איז אַ זיפצען דורכגעגאַנגען איבער'ן גאַנצען זאַל. אפילו די אַנהייגער פון דער רעגירונג האָבען מיט סימפּאַטהי געקוקט אויף דער יונגער און שיינער פרוי, וועלכע איז זיך געבליבען זיצען רוהיג אויף איהר אָרט מיט אַ טרויעריגען שמייכעל אויף איהר ערדלען פנים.

די אויפרעגונג איז געווען זעהר גרויס, דען דער גרעסטער טהייל פון פובליקום האָט ערוואַרטעט, אַז דאָס געריכט וועט זיך שעמען צו פעראורטהיילען אַ פרוי צום טויט. זיי האָבען זיך אָבער געטרייסט, אַז די איבעריגע דריי, וועלכע זיינען געווען בעשולדיגט אין גאַנץ קליינע „פערברעכען", וועט מען לאָזען לעבען.

אָבער אויך אין דעם האָבען זיי געהאַט אַ טעות. די ריכטער האָבען ניט געוואוסט פון קיין ערבאַרמונג!

מיט איינגעהאלטענעם אָטהעם האָט דאָס פּובליקום אויסגעהערט די ניט־וויכטיגע בעשולדיגונגען געגען באָטשאַראָוו'ן און דער ערוואַרטונג, אַז מי וועט צו איהם זיין באַרמהערציג. באלד אָבער האָט אַזוי ווי מיט אַ שווערען האַמער אַ קלאַפּ געגעבען איבער זייערע קעפּ דאָס שרעקליכע וואָרט „טויט!" פּיעלע האָבען מיט וואונדער און שרעק געקוקט איינע אויף די אנדערע, אַזוי ווי זיי וואָלטען זיך געפּרעגט, אויב זיי האָבען ריכטיג געהערט, און אַזוי ווי מיט אַ שאַרפען מעסער האָבען אַ שניט געטהאָן אין יעדען איינעמס האַרץ די איינפּאַכע ווערטער פון דעם יונגען העלד:

„אַ גרויסען דאַנק, מיינע הערען ריכטער!"

ניין! עס איז ניט געווען קיין טעות! דער יונגער שטודענט איז טאַקי פּעראורטהיילט צום טויט! פאַר וואָס? פאַר ווען? אָבער קיינער האָט קיין צייט ניט געהאַט צו טראַכטען. דער ריכטער האָט ווייטער געלעזען דעם מערדערישען אורטהייל, און אַלע האָבען מיט אונגעדולד אויסגעשטעלט זייערע אויערן צו הערען, וואָס ערוואַרטעט די שוועסטער ד ו ד אָ ר אָ ו, וועלכע זיינען נאָך געווען אונשולדיגער פון באָטשאַראָוו'ן.

ענדליך, מיט אַ ציטערענדע און איינגעהאַלטענע שטימע, האָט דער ריכטער געענדיגט: טויט! און פון אַלע זייטען אין זאַל האָבען זיך געלאָזט הערען היסטערישע געשרייען, בכיות פון פרויען און קללות פון מענער. פּיעלע זיינען אַרויסגעשפּרונגען אין היץ אויף די שטולען, האָבען געמאַכט מיט די הענד ווי צומישטע און האָבען אויסגעשטעלט די קולאַקעס צום ריכטער. אַזאַ שרעקליכע אונרוהיגע סצענע איז נאָך קיינמאָל ניט פאָרגעקומען אויף אַ רוסישען געריכט.

די ריכטער זיינען אַזוי צומישט געוואָרען פון דעם אונערוואַרטעטען אויסברוך פון כעס און פּערצווייפלונג פון פּובליקום, אַז זיי זיינען געבליבען שטעהן מיט אָפּענע מיילער, בלייך ווי די וואַנד, און האָבען פּערגעסען צו הייסען די זשאַנדאַרען אַרויסיאָגען אַלעמען פון זאַל. דער ריכטער, וואָס האָט פאָרגעלעזען דעם אורטהייל, האָט געענדיגט צווישען אַ געוויין און קרעכצען, אַז די איינגערע שוועסטער רודאַראָוו

איז פֿערורטהיילט געוואָרען ניט צום טויט, נאָר צו פֿופֿצעהן יאָהר קאַטאָרגע, ווייל זי איז נאָך געווען אַזוי יונג. דאָס איז געווען דער לעקערביסען פֿון געריכט פֿאַר דעם פּובליקום.

אין דעם מאָמענט, וואָס דער ריכטער האָט געענדיגט פֿאָרצולעזען דעם בלוט אורטהייל, האָט אַ יונגער מאַן, — דער זעלבער וואָס האָט פֿריהער געגעבען דעם צייכען מיט זיין האַנד־טיכעל — אויפֿגעעפֿענט אַ פֿענסטער און האָט אויסגעשריגען צום פּובליקום אונטען:

„צום טויט! אַלע זיינען פֿערורטהיילט צום טויט!"

אַן אַלגעמיינער געשריי פֿון כעס און פֿערצווייפֿלונג איז געווען די אַנטוואָרט אויף דיזע שרעקליכע ווערטער. די ריכטער און הויכע בעאַמטע, וועלכע האָבען זיך געפֿונען אין זאַל, האָבען זיך שטאַרק דערשראָקען. פֿון אונטען האָט זיך געלאָזט הערען אַ שרעקליכעס געיאָמער און געשרייען, און מי האָט גערעכענט, אַז די מאַסע וועט בעפֿאַלען דעם געריכט און וועט ערמאָרדען די ריכטער. די הויכע בעאַמטע זיינען זיך צולאָפֿען מיט שרעק, און דער הויפּט־ריכטער האָט געהייסען שיקען נאָך מיליטער און אָבריינינגען די גאַסען אום יעדען פּרייז.

עס וואָלט געווים געקומען צו אַ שרעקליכען געשלעג, ווען אנדריי און נאָך עטליכע וואָלטען ניט געווען איינהאַלטען זייערע אינגערע און היציגע חברים, וועלכע האָבען געברענט פֿון כעס און האָבען געוואָלט ערמאָרדען די ריכטער. אַנדריי האָט גוט געזעהן, אַז דורך דעם אָנפֿאַל איף דער פּאָליציי אין דער מינוט וועט מען די פֿערורטהיילטע ניט קענען בעפֿרייען און מי וועט נאָך פֿערלירען די מעגליכקייט זיי שפּעטער צו בעפֿרייען, נאָך דעם פּלאַן, וואָס מי האָט גענוי אויסגעאַרבייט און פֿון אַלעמען אָנגענומען געוואָרען.

די בערוהיגונג פֿון אַנדריי און זיינע חברים האָט געווירקט. די מאַסע איז זיך צוגאַנגען מיט קללות אויף די ריכטער, ווען עסקאַדראָנען קאָזאַקען זיינען געקומען צו לויפֿען פֿון אַלע זייטען.

XVIII.

א שרעקליכע בשורה.

אויף דעם צווייטען טאָג נאָך דער פֿעראורטהיילונג, האָט דער גענעראַל־גובערנאַטאָר האָט געלאָזט וויסען, אַז די עלטערע דודאראָוו איז בעגנאַדיגט געוואָרען צו צוועלף יאָהר קאַטאָרגע און די אינגערע צו זעכס יאָהר. וועגען די אַנדערע פֿיער איז קיין וואָרט ניט געזאָגט געוואָרען. מי האָט דאָך געוואוסט, אַז דער גענעראַל־גובערנאַטאָר האָט געשיקט אָנפֿרעגען אין פעטערבורג און האָט געוואַרט אויף אַן אַנטוואָרט. וועגען באָריס'ן און וואַסילי איז יעדערער געווען זיכער אַז מי וועט זיי הייננען. זייער שיקזאַל איז שוין געווען געשלאָסען, ווען מי האָט זיי אַרעסטירט. אָבער וועגען זינאַ און באַטשאַראָוו איז מען געווען אין ספק, און געוויינליך האָט מען גערעכענט, אַז מי וועט זיי בעגנאַדינען צו לעבענס־לענגליכע קאַטאָרגע.

אַנדריי און אַלע רעוואָלוציאָנערן אונטער זיין קאָמאַנדאָ האָבען דערוויל ניט געררעמעלט. זיי האָבען פֿון איין זייט געזוכט וואָס מעהר אויפֿצורעגען דעם עולם געגען דעם נידערטרעכטיגען מערדערישען אורטהייל און געגען די גאַנצע טיראַנישע רעגירונג און פֿון דער אַנדער זייט האָבען זיי געאַרבייט מיט אַלע קרעפֿטען צו האָבען יעדע זאַך פֿערטיג און אויף'ן ריכטיגען פּלאַץ. ווען די מינוט פֿון דעם אָנפֿאַל אויף דער פּאָליציי וועט אָנקומען, זאָ דאָס דער פּלאַן זאָל דורכגעפֿיהרט ווערען מיט ערפֿאָלג.

אין שטאָט האָט מען גערעדט פֿון מינעס, וואָס די רעוואָלוציאָנערן גראָבען. מי האָט אַרויסגעלאָזען אַ קלאַנג, אַז אַ סך דינאַמיט־באָמבען זיינען אָנגעקומען. מי האָט דערציילט טויזענדע שרעקליכע געשיכטען אָבער אויף זיכער האָט קיינער ניט געוואוסט, אויסער די וואָס זיינען געווען אונטער אַנדריי'ס קאָמאַנדאָ, און זאָגאַר זיי האָבען אויך ניט געוואוסט מעהר ווי זיי האָבען געדאַרפֿט.

די רוסישע רעוואָלוציאָנערן ווייסען ווי צו האַלטען די צונג צווישען די ציינער. ווען זיי האַלטען עטוואָס בסוד, בלייבט דאָס טאַקע אַ סוד ביז דער מינוט, ווען מי הויבט אָן צו האַנדלען. אויסער דעם איז די קאָנספּיראַציע געווען אַזוי גוט אָרגאַניזירט, אַז דעם גאַנצען פּלאַן האָט ניט מעהר געוואוסט ווי אַנדריי און נאָך אַ פּאָר פון זיינע הויפּט־מיטהעלפערס.

עס זיינען אַזוי פערבייגעגאַנגען נאָך דריי טעג. אַנדריי האָט בעשלאָסען צו וואַרטען ביז די לעצטע מינוט אויף דער אונטערשריפט פון גענעראַל־גובערנאַטאָר, כדי צו ווייסען גענוי ווי אַנצוצייגען און ווי אַם בעסטען צו בענוצען זיינע קרעפטע אין דער נייטיגער צייט. ער האָט אויך רוהיג געקענט אויסוואַרטען, ווי ווייט דאָס איז איהם געווען מעגליך. עס איז איהם געלונגען צו האָבען אַ געהיימע פערבינדונג מיט דעם קאַבינעט פון דעם גענעראַל־גובערנאַטאָר גופא, דורך אַן אַריסטאָקראַטישער פריילין, וועלכע האָט סימפּאַטיזירט מיט די רוסישע פרייהייטס־קעמפּפער. זי וועט איהם געוויס לאָזען ווייסען בעצייטענס, וואָס דער גענעראַל־גובערנאַטאָר וועט בעשליסען, און ער וועט האָבען גענוג צייט צו לאָזען ווייסען זיינע קאַמעראַדען און צו ברייננגען אַלעס אויף'ן ריכטיגען פּלאַץ.

אַנדריי איז מייסטענס געבליבען ביי זיך אין צימער, דען ער האָט יעדע מינוט ערוואַרטעט די אַריסטאָקראַטישע פריילין.

עס איז שוין געווען שפּעט ביי נאַכט. אַנדריי האָט אונרוהיג געדרעמעלט זיצענדיג. פּלוצלינג האָט ער דערהערט אַ קלאַפּ אין פענסטער. ער איז אויפגעשפּרונגען, האָט געעפענט דעם פענסטער און האָט דערזעהן, שטעהענדיג לעבען וואַנד, אַ פרוי, אָנגעטהאָן אין שוואַרצען, פיעל קלענער ווי די ערוואַרטעטע פריילין.

„ווער זייט איהר?" האָט אַנדריי געפרעגט זעהר שטיל.

„איך בין קסעניאַ דמיטריעוונאַ'ס דיענסט־מיידעל. זי האָט אַליין ניט געקענט קומען און האָט מיט מיר געשיקט א בריעף," האָט דאָס מיידעל אויך אַזוי שטיל געענטפערט.

אין איין מינוט איז אַנדריי געווען אונטען.

זי האָט איהם איבערגעגעבען דעם בריעף. ער האָט איהר שנעל בעדאַנקט און איז האַסטיג אַרויסגעלאָפען עם דורכצולעזען.

אויף אַ שטיקעל פּאַפּיר, מיט אַ בליי־פעדער אָנגעשריבען, זיינען געשטאַנען פאָלגענדע שרעקליכע ווערטער:

„דער טוידעס־אורטהייל איז בעשטעטיגט פאַר אַלע פ י ע ר. די הינריכטונג איז בעשטימט אויף מיטוואָך, 10 אַזייגער אין דער פריה, אויף דעם פושקאַרסקי פעלד. . .‟

ווען אַנדריי האָט דורכגעלעזען דאָס שרעקליכע צעטעלע איז ער געבליבען שטעהן ווי אַ בעטויבטער, אַזוי ווי דאָס האַרץ וואָלט זיך ביי איהם אָבגעריסען. כעס און פערצווייפלונג האָבען איהם געשטיקט; ער האָט ניט געהאַט קיין האָפנונג, אַז מי וועט בעגנאַדיגען באָרים'ן און וואַסילי'ן, אָבער זינאַ און בעזאָנדערס באָטשאַראָוו! דער געדאַנק אָן זיי האָט איהם געשטאָכען אַזוי ווי מיט מעסערס.

„באָטשאַראָוו,‟ האָט ער זיך געטראַכט, „וועט אפילו ניט האָבען דעם טרייסט צו שטאַרבען פאַר עפּעס רעכטס. . ., פאַר ערנסטערע זינד געגען דער רעגירונג ווי זיינע! אָרעמער, אונגליקליכער פריינד!‟

און אַנדריי האָט אָנגעפאַנגען אַ־ומלויפען איבער'ן צימער, מיט אויסגעשטעלטע קולאַקעס און מיט אויסגעגלאָצטע אויגען. ער האָט אויסגעזעהן אַזוי ווי אַ ווילדע חיה, וועלכע וויל זיך אַרויסרייסען פון שטייג, וואו זי שטעהט פערשפּאַרט.

„ראַבע, ראַבע!‟ האָט עם געשריגען אין זיין גאַנצען אינערן.

וואַטאַזשקאָ איז ניט ווייניגער אויפגערעגט געוואָרען פון אַנדריי'ן דורכלעזענדיג דעם צעטעלע. מיט אויסגעשטאַרצטע אויגען האָט ער געקוקט אויף אַנדריי'ן, וועלענדיג הערען פון איהם אַ וואָרט.

ווען אַנדריי האָט זיך עטוואָס בערוהיגט, האָט ער געזאָגט:

„מעגליך, אַז דאָס איז נאָך צום גוטען פאַר אונז. מיר וועלען יעצט קענען מאַכען די אַטאַקע מיט מעהר ענערגיע. איך מוז יעצט געהן אין די הויפּט־קוואַרטיר, און איהר, וואַטאַזשקאָ, זעהט זיך אַזוי שנעל ווי מעגליך מיט דעם זאַאיקאַ און הייסט איהם מאַכען אַלעס פערטיג צום קאַמפּף. די צייט איז קורץ.‟

ער איז גלייך אַוועקגעגאַנגען. ער האָט אין גאַנצען געהאַט זעכס און דרייסיג שטונדען ביז דער שרעקליכער שטונדע, ווען מי וועט אַרויספֿיהרען זיינע טייערע קאמעראַדען צום עשאַפֿאָט. דאָס איז אָבער געווען געגוג, אום אַלעס פֿאָרצובערייטען און צו ברייגגען יערע זאַך אויף'ן ריכטיגען פלאַץ.

פֿריהער פֿון אַלעס האָט ער בעשלאָסען צו רופֿען אַ פֿערזאַמלונג פֿון די וויכטיגסטע אנטהייל־נעהמער אין דער פֿערשווערונג צו בעפֿרייען די פֿעראורטהיילטע. איידער זיי זיינען זיך צוזאַמענגעקומען אין דער הויפט־קוואַרטיר, האָט ער אויפֿמערקזאַם בעטראַכט די וויכטיגע פונקטען פֿון שטאָט אויף דער קאַרטע, וואָס איז געלעגען אויף'ן טיש פֿאַר זיינע אויגען.

ער האָט געקענט אַלע ווינקעלאַך פֿון דובראַווניק און עס איז איהם לייכט געווען אויסצוקלייבען די בעסטע פלעצער פֿאַר דער אַטאַקע און פֿאַר דער מעגליכקייט צו אַנטלויפֿען אין אַ זייט נאָכדעם און צו צוקומען צום שיפֿעל, וואָס האָט געדאַרפֿט וואַרטען אויף די ניהיליסטען אויף אַ געוויסען אָרט פֿון דעם טייך. אויף דיזען שיפֿעל וואָלט מען געקענט אוועקפֿיהרען די פֿיער פֿעראורטהיילטע און די יעניגע פֿון זייערע פֿריינד, וועלכע וואָלטען פֿערוואונדעט געוואָרען אין געשלעג, אויב דער פלאַן וואָלט זיך נאָר איינגעגעבען, אַזוי ווי אַנדריי האָט ביי זיך אויסגערעכענט.

אויף דעם צורוף פֿון אַנדריי'ן זיינען די הויפט פֿערשווערערס צוזאַמענגעקומען זעהר שנעל אויף דער הויפט־קוואַרטיר, ווען עס האָט אָנגעפֿאַנגען צו טאָגען. אַנדריי האָט זיי ערקלעהרט אין קורצע ווערטער זיין גאַנצען פלאַן און זיי האָבען אַלעס איינשטימיג אָנגענומען. זיי האָבען בעשטימט די צייט, ווען עס זאָלען צוזאַמענקומען די, וועלכע יעדער פֿון זיי האָט געהאַט אונטער זיין קאָמאַנדאָ. אַנדריי האָט נאָר געדאַרפֿט זיך ווייזען פֿון צייט צו צייט פֿאַר'ן עולם, כדי זיי צו געבען מוטה. אין אַ שטונדע אַרום זיינען אַלע נייטיגע פֿערהאַנדלונגען געווען צו ענדע, און יעדערער איז זיך אַוועקגעגאַנגען טהאָן זיין פפליכט וואָס ער האָט אויף זיך גענומען.

אין דער זעלבער צייט האָבען די זעצערס פון דער געהיימער דרוקעריי אויפגעזעצט די נייעס וועגען דעם בעשלוס צו היינגען אַלע פיער פעראורטהיילטע, צוזאַמען מיט אַן אויפרוף געגען דער מערדערישער רעגירונג. דאָס אַלעס איז אָבגעדרוקט געוואָרען אין אַ צירקולאַר, אום עס צו פערטהיילען אויף די גאַסען, וואו און ווי אַזוי מי וועט נאָר האָבען אַ מעגליכקייט.

ווען דורך דיזע פראָקלאַמאַציעס איז אין שטאָט בעקאַנט געוואָרען אַז מי וועט אַלע פיער פעראורטהיילטע היינגען אויף דעם פושקאַרסקי פעלד, האָט זיך ניט געפונען קיין איינער, וואָס זאָל ניט אין הארצען בעדויערן די יונגע אָפּפער פון טיראַניי. מעהר פון אַלעס איז דער עולם געווען אויפגערעגט, וואָס מי וועט היינגען אַ פרוי.

דאָס רוסישע פאָלק איז מענשליכער צו פערברעכער ווי יעדעס אַנדערע פאָלק אויף דער וועלט. אפילו די פראַנצויזען און אַמעריקאַנער וועלכע בעריהמען זיך מיט זייער פרייהייט און רעפובליקאַנישע מנהגים, האָבען זעלטען מיטלייד צו די אונגליקליכע, וואָס מי פעראורטהיילט צום טויט אים נאָמען פון געזעץ. אין רוסלאַנד אָבער האָט מען אימער מיטלייד מיט דעם געהאַנגענעם אָדער געקעפּטען, מעג ער זיין אפילו אַ גרויזאַמער מערדער.

עס איז דאַרום קיין וואונדער ניט, וואָס דאָס פאָלק אין דובראַווניק איז געווען אַזוי אויפגערעגט איבער דער טוידעס-שטראַפע פון די פיער רעוואָלוציאָנערן. זייער פערברעכען האָבען זיי ניט פערשטאַנען, און דערצו האָט יעדען איינעם געקריינקט, וואָס אפילו אַ פרוי וויל די רעגירונג ניט בעגנאַדיגען.

ווען אַנדריי איז נאָך דער פערזאַמלונג געקומען צוריק אין זיין וואוינונג, איז ער געווען איבערראַשט און ערפרייט צו געפינען זיין אַלטען בעקאַנטען ד א ו י ד, וועלכער איז ספעציעל געקומען פון אויסלאַנד. דורך אַ בריעף פון פעטערבורג האָט ער ערפאַהרען, אַז אין דובראַווניק וועט פאָרקומען עטוואָס ערנסטעס און ער האָט שוין ניט געקענט איינרוהען אין אויסלאַנד. ער האָט לאַנג ניט געטראַכט און איז גלייך געקומען נאָך דובראַווניק.

„איך בין געקומען אַרבייטען אונטער אייער קאָמאַנדאָ, אַנדריי," האָט דאויד רוהיג געזאָגט. „איך רעכען, אַז איהר וועט געפינען עפּעס אַרבייט פאַר מיר."

„וויפיעל איהר וועט נאַר אַליין וועלען, מיין ליעבער!" האָט אַנדריי געענטפערט, דריקענדיג מיט פריידע זיין האַנד.

אַנדריי איז אויפגעמונטערט געוואָרען, זעהענדיג ווי ענטשלאָסען זיינע בראַווע חברים זיינען אין קאַמפף. ער האָט געהאָפט, אַז מאָרגען וועט זיי ענדליך געלינגען צו בעפרייען די פיער פעראורטהיילטע פון די בלוטיגע לאַפּעס פון דער רעגירונג.

„יאָ, מיר קענען מיט רעכט האָפען צו געווינען מאָרגען די שלאַכט," האָט אַנדריי געזאָגט צו דאויד'ן. „מיט די באָמבעס, וואָס מיר האָבען, קענען פופציג מענשען פיעל אויפטהאָן, ווען זיי זיינען נאָר פעסט ענטשלאָסען צו געהן אין שלאַכט, און איך וויים, אַז זיי זיינען עס. איהר מעגט דאָרויף זיכער זיין. איינינע פון זיי וועט איהר באַלד טאַקע קענען זעהן. מיר האָבען דאָ אַ קריגס-ראַטה אום זיעבען אוהר צו בעשפרעכען איינינע פונקטען."

ווען די רעוואָלוציאָנערן זיינען צונויפגעקומען צו דער בעשטימטער צייט, האָט דאויד ווירקליך געקענט זעהן, ווי אַלע זיינען ענטשלאָסען מקריב צו זיין זייער לעבען אין קאַמפף מיט דער רעגירונג און, אַזוי ווי אַנדריי, זיינען זיי פול מיט האָפנונג צו געווינען.

די צייט איז געוועזען צו קורץ און טהייער, אום צו דיסקוטירען. מי רייסט זיך געוויינליך אַרום וועגען ווערטער און פונקטען, ווען עס איז ניטאָ וואָס וויכטיגעס און נייטיגעס צו טהאָן. אַזוי גיך ווי עס קומט אָבער די מינוט צו טהאָן, צום קאַמפף, דאַן הערען אויף די לאַנגע רייד און מי קומט שנעל, אויף'ן וואונק, צו אַ בעשלוס.

מי האָט געמאַכט פערשידענע פאָרשלעגע, אָבער מי האָט זיי ענטוועדער שנעל אַנגענומען אָדער פערוואָרפען. אַנדריי, אַלס פיהרער, האָט געהאַט דאָס ערשטע וואָרט. האָבענדיג דאָס פולע צוטרויען צו איהם און זייענדיג איבערצייגט אין זיין פעהיגקייט אַלס פיהרער, האָבען זיי אָנגענומען כמעט אַלע זיינע פאָרשלעגע.

דער אַלגעמיינער פּלאַן איז געווען גאַנץ איינפאַך. אויף מאָרגען אום זיעבען אוהר האָט אַנדריי בעדאַרפט קומען מיט נאָך צעהן מאַן אויף דעם פּלאַץ צו פערנעהמען די נייטיגע פּאָזיציאָנען. די אַנדערע פערציג מאַן האָבען זיך בעדאַרפט אויסשטעלען אין געוויסע פלעצער פון די זייטיגע גאַסען. ווען עס וועלען צוזאַמענקומען אַ סך צוזעהער וועלען זיי זיך אַלע אויסשטעלען אין איינעם אָדער צוויי פונקטען, כדי זיי זאָלען ניט פערשלעפּט ווערען אין אַ זייט פון דער דערשראָקענער מ אַ ס ע, ווען מי וועט אָנהויבען צו וואַרפען די באָמבעס אויף די סאָלדאַטען און די זשאַנדאַרען, וואָס וועלען זיין אַרום דעם וואָגען פון די פעראורטהיילטע.

ווען מי האָט אַלעס שוין בעשפּראָכען און בעשטימט, האָט אַנדריי געזאָגט:

„יעצט איז צייט צו געהן ברייננען די געוועהר!"

די דעוואָלווערס און קינזשאַלען האָט שוין יעדער איינער געהאַט ביי זיך אָבער די באָמבעס האָט מען געדאַרפט אָבנעהמען פון דעם זאַאיקאַ און זיי אַוועקפיהרען אויף אַ זיכערן פּלאַץ ביז מאָרגען אין דער פריה. עס וואָלט ניט געווען גוט פאַנאַנדער צו טהיילען גלייך די באָמבעס צווישען די פערשוועררער. דורך אַ צופאַל וואָלט נאָך ביי איימעצען געקענט פּלאַצען אַ באָמבע, און פון זייער גאַנצען פּלאַן האָט געקענט ווערען אַ גאָר-ניט.

אייניגע פון די פערזאַמעלטע האָבען זיך שוין געקליבען אַוועק צוגעהן, ווען דאַויד, וועלכער איז געזעסען לעבען פענסטער, האָט אָנגעצייגט אַנדריי'ן אויף אַ מאַן, וועלכער האָט זיך זעהר זאָנדערבאַר אַרומגעדרעהט אַרום הויז.

„איך קוק איהם שוין נאָך אַ צעהן מינוט. ער זעהט עפּעס אויס זעהר פערדעכטיג. ער קוקט אַלץ צום פענסטער, אָבער ער זוכט עס ניט צו בעהאַלטען."

„אַה, דאָס איז אַ פריינד!" האָט אַנדריי געענטפערט, וואַרפענדיג אַ בליק דורך'ן פענסטער. „ער האָט מיר עטוואָס מיטצוטהיילען און ער קוקט אויס, אויב אַלעס איז רוהיג אַרום."

אַנדריי האָט געבעטען די פֿערזאַמעלטע אָבצוטרעטען אויף אַ ווײַלע פֿון פֿענסטער. דער מאַן, וועלכער איז געווען אַ שרייבעריל אין דער פּאָליציי און וועלכער האָט פֿאַר עטליכע רובעל איבערגעגעבען אַנדריי'ן די סעקרעטען פֿון דער פּאָליציי, איז געווען זעהר שרעקענדיג. ווען אנדריי איז געבליבען אַליין לעבען פֿענסטער, האָט איהם דער מאַן געזאָגט עטליכע ווערטער, וועלכע האָבען אויף איהם געמאַכט זעהר אַ ביטערן איינדרוק.

„ווי עס שיינט, האָט די פּאָליציי עטוואָס ערפֿאַהרען פֿון אונזער זאַך,“ האָט אַנדריי אויסגעשריגען צו זיינע קאַמעראַדען מיט זעהר אַ שטרענגען טאָן. „איימעצער האָט וואַהרשיינליך עטוואָס געפּלאַפּלט. דאָס איז שענדליך!“

„ווי? וואָס? דאָס איז אונמעגליך! זייט איהר זיכער אין דעם וואָס איהר זאָגט?“ האָבען אַלע מיט אַמאָל אויסגעשריגען.

„יאָ, איך בין זיכער. דער מאַן האָט מיר געזאָגט, אַז די פּאָליציי האָט זיך היינט אין דער פֿריה דערוואוסט פֿון עפּעס און דער פּריסטאַוו איז געווען זעהר אויפֿגערעגט. נאָכדעם איז ער מיט דעם קוואַרטאַלני אוועקגעפֿאָהרען צום גובערנאַטאָר. דער מאַן בעהויפּטעט בעשטימט, אַז ער האָט געהערט, ווי דער קוואַרטאַלני האָט אויסגערעדט דאָס וואָרט „דינאַמיט־באָמבע“. ער האָט עס זיכער ניט אויסגעטראַכט, דען ער ווייס גאָר ניט פֿון אונזער פּלאַן.“

די פֿערזאמעלטע זיינען געבליבען, אַזוי ווי אַ דונער וואָלט זיי איינגעשלאָגען. זיי האָבען גאָר ניט געקענט פֿערשטעהן, ווי אַזוי דאָס איז געקומען, סיידען עס איז דאָ צווישען זיי אַ פֿעררעטהער. אָבער דאָס איז אונמעגליך!

זיי האָבען געוואָרפֿען פֿערדעכטיגע בליקען איינער אויף דעם אַנדערן און האָבען זיך גלייך איבערצייגט אין זייער אונשולד.

ווי אַזוי האָט זיך אָבער די פּאָליציי געקענט דערוויסען פֿון זייער פּלאַן, מיט וועלכען מי איז געווען אַזוי פֿאָרזיכטיג? אָט די שרעקליכע פֿראַגע האָט זיי אַלעמען געמאַטערט און קיינער האָט ניט געקענט געפֿינען קיין אָנטוואָרט.

אָבער פֿון דיזער טרויעריגער און פֿערצווייפֿעלטער לאַגע האָט זיי באַלד אַרויסגעריסען וואַטאַזשקאָ, וועלכער איז אַריינגעלאָפֿען אין דער גרעסטער אויפֿרעגונג, אויסשרייענדיג מיט אַ געבראָכענער שטימע:

„אַך, וואָס פֿאַר אַ שרעקליכער אונגליק! דער זאַאיקאַ איז פֿערוואונדעט און פֿילייכט שוין גאָר טויט אין דיזער מינוט. אַ באָמבע האָט געפּלאַצט אין זיין צימער, און די פּאָליציי איז געקומען און האָט איהם אַרעסטירט. אַלעס איז פֿערלאָרען! . . .“

אַ טויטענשטילקייט האָט געהערשט אין צימער, ווען וואַטאַזשקאָ האָט מיט אַ פֿערשטיקטע שטימע אָנגעפֿאַנגען צו דערציילען פֿון דעם אונגליק, וואָס האָט זיי אַלעמען אַזוי אונערוואַרטעט געטראָפֿען:

„ווען מיר זיינען געקומען צו זאַאיקאַ'ס הויז, צו נעהמען די באָמבעס, האָבען מיר דערזעהן, ווי אַ פּריסטאַו איז אַהין אַריינגעגאַנגען. ווען מיר האָבען זיך אָנגעפֿאַנגען צו־צוקוקען, וואָס עס טהוט זיך אַרום אין הויף, האָבען מיר לייכט בעמערקט אַ סך שפּיאָנען און פּאָליציסטען. מיר זיינען פֿערבייגעפֿאָהרען אויף אונזער וועגעלע, און איך בין באַלד אַרויס און האָב מיך א לאָז געטהאָן צום הויז פֿון דער זייט, וואָס געהט ארויס צום טייך צו. איך האָב דערזעהן דעם דוואָרניק'ס טאָכטער אין גאָרטען און איך האָב ביי איהר געפֿרעגט, וואָס איז געשעהן. זי האָט מיר דערציילט, אַז עס איז געוועזן אַן עקספּלאָזיאָן און אַז זאַאיקאַ ליגט שטאַרק פֿערוואונדעט אין הויז.

„איך האָב איהר געבעטען, זי זאָל שווייגען און האָב זיך בעהאַלטען צווישען די בוימלאַך לעבען פּאַרקאַן. איך האָב באַלד געזעהן, ווי זשאַנדאַרען האָבען אַרויסגעטראָגען מיט גרויס פֿאָרזיכטיגקייט אונזער פֿערוואונדעטען קאַמעראַד און האָבען איהם אַוועקגעפֿיהרט אויף אַ וואָגען, נאָכהער האָבען די פּאָליציסטען אַרויסגעטראָגען גרויסע און קליינע קעסטלאַך, כעמישע מאַטעריאַלען, אינסטרומענטען און ענדליך באָמבעס. . . דאַן בין איך אַרויסגעקראָכען פֿון מיין בעהאַלטונגס אָרט און האָב זיך גלייך אַ לאָז געטהאָן אייך צו דערצעהלען, וואָס איך האָב מיט טרערען אין די אויגען געזעהן. עס איז שוין ניט געוועזן מעהר וואָס צו וואַרטען דאָרט. . .“

יאָ, עס איז ווירקליך ניט געווען וואָס צו וואַרטען און אויף וואָס צו האָפען! אַנדריי האָט עס גוט פערשטאַנען. ווען מי וואָלט געהאַט די באָמבעס, וואָלט מען נאָך געקעגט פּרובירען די אַטאַקע אויף די סאָלדאַטען, טראָצדעם וואָס די פּאָליציי ווייסט דערפון. אָבער אָהן די באָמבעס איז גאָר ניט געווען צו ריידען פון אַן אַטאַקע.

אין פערצעהן שטונדען אַרום וועלען באָריס, זינאַ, וואַסילי און באָטשאַראָוו געהאַנגען ווערן, און זייערע פריינד וועלען נאָר קענען קריצ'ען מיט די ציינער פון כעס און פערצווייפלונג. קיין האָפנונג! אַלעס איז צו גרונד געגאַנגען! וויפיעל צייט און מיה האָט דאָס געקאָסט צו מאַכען דעם פּלאַן?! וויפיעל געפאַהרען האָט מען געהאַט דערביי איבערצוקומען, און אַ נאַרישער צופאַל האָט מיט איין מאָל די גאַנצע שווערע אַרבייט געמאַכט צו גאָר ניט!

אַנדריי האָט זיך מיט פערצווייפלונג אַ חאַפּ געטהאָן פאַר'ן קאָפּ און האָט אַליין ניט געפיהלט, ווי טרערען האָבען זיך איהם געשטעלט אין די אויגען. עס איז געווען אַ טרויער אויף איהם אַ קוק צו טהאָן.

קיינער האָט ניט געוואָלט ברעכען די האַרצדריקענדע שטילקייט. עס איז געווען איינע פון יענע מינוטען, ווען יעדערער איז פערטיפט אין זיך זעלבסט און איז צופרידען חאָטש דערמיט, וואָס ניט ער איז דער פיהרער און ניט ער איז פערפליכטעט צו זוכען אַ נייעם וועג ווי אַרויסצוקריכען פון דער וויסטענים.

„וואָס בלייבט יעצט צו טהאָן?" האָט דאַויד ענדליך געפרעגט, אויסדריקענדיג מיט ווערטער די פראַגע, וועלכע יעדער איינער האָט זיך געשטעלט אין זיינע געדאַנקען.

אַנדריי האָט אויפגעהויבען זיין קאָפּ און האָט דערזעהן, ווי אַלע קוקען אויף איהם. דאָס האָט איהם שטאַרק פערוואונדערט.

„וואָס זאָל מען טהאָן!" האָט ער אויסגעשריגען. „זעהט איהר דען ניט, אַז די בעסטע זאַך, וואָס מיר קענען יעצט טהאָן פאַר אונזערע פערוראורטהיילטע פריינד, איז צו לאָזען זיי גלייך וויסען, אַז מיר האָבען קיין האָפנונג ניט זיי צו רעטען, כדי זיי זאָלען זיך קענען פאָרבערייטען צום אונפערמיידליכען טויט?"

אַן אויסרוף פֿון אונצופֿרידענהייט איז געווען די אַנטוואָרט אויף אנדריי'ס אָפֿענע רייד. אַזאַ ראַטה האָבען זיי גאָר ניט ערוואַרטעט פֿון אַנדריי'ן. זיי האָבען געהאַנדעלט די גאַנצע צייט אויף זיין בעפֿעהל, און זיי זיינען טאַקע דערפֿאַר ניט געווען פֿעהיג צו קומען צו אַזאַ בעשלוס, וועלכער האָט מיט איין קלאַפּ פֿערניכטעט זייער גאַנצע מיה און אַלע זייערע האָפֿנונגען. אַנדריי'ס בעשלוס האָט זיי איבערראַשט און זיי האָבען גענומען שטאַרק פּראָטעסטירען דאַגעגען.

זיי האָבען פֿערלאַנגט, מ'זאָל מאַכען דעם אָנפֿאַל אָהן באָמבען, מעג קומען וואָס עס וועט קומען. פֿופֿציג מענשען, וועלכע זיינען פֿעסט ענטשלאָסען זיך צו שלאָגען ביז'ן טויט מיט דער פּאָליציי, זיינען שוין גוט בעוואַפֿענט און מ'קען אויך שאַפֿען געוועהר פֿאַר נאָך פֿופֿציג. וואַרום זשע זאָל מען זיך אין גאַנצען אָבזאָגען פֿון אַן אַטאַקע?

וואַטאַזשקאַ איז געווען דער היציגסטער פֿון אַלעמען, און אַנדריי איז נאָך מעהר איבערראַשט געוואָרען, ווען דאַויד איז אויך געווען געגען זיין בעשלוס. אָבער ער האָט געזעהן, אַז די זעלבסט־אויפֿאָפּפֿערונג איז אומזיסט; אַז דער אָנפֿאַל געגען אַ מאַסע סאָלדאַטען וועט נאָר זיין אַן אויסשלאַכטונג פֿאַר דיזע אַלע יונגע און בראַווע קעמפּפֿער. ער האָט דאַרום ניט נאָכגעגעבען.

„נו, אויב איהר ענטזאָגט זיך דאָך," האָט וואַטאַזשקאַ אויסגעשריגען אין גרויסער אויפֿרעגונג, „דאַן וועלען מיר מוזען אויסקומען אָהן אייך. ניין, מיר קענען ניט בלייבען זיצען מיט צוזאַמענגעלייגטע הענד, ווען מ'הייגט אַ פֿרוי!"

אַנדריי האָט טרויעריג אַ שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ.

„מיין יונגער און היציגער פֿריינד," האָט ער געזאָגט, אַרויפֿלייגענדיג זיין האַנד אויף וואַטאַזשקאָ'ס פּלייצע. „וואַרום ווילט איהר נאָך מעהר פֿערביטערען די לעצטע מינוטען פֿון אונזערע קאַמעראַדען? מיר קענען זיי אויף קיין פֿאַל ניט בעפֿרייען. מיר וועלען אַלע געשאָכטען ווערען פֿאַר זייערע אויגען. זאָגט איהר אַליין, וואַטאַזשקאָ, וואַרום זאָלען מיר זיי אָנמאַכען אַזוי פֿיעל האַרץ־קלעמענים? זיינען זיי דען ניט גענוג געשטראָפֿט?"

וואַטאַזשקאָ האָט מיט אַ ביטער זיפֿץ אַראָבגעלאָזען זיין קאָפּ. ער האָט מעהר קיין וואָרט ניט גערערט. יעדען איינעם האָט עפּעס געשטיקט. באַלד זיינען זיך אַלע פֿעריזאַמעלטע פֿאַנאַנדער געגאַנגען שטיל און פֿינסטער אַזוי ווי שאָטענס.

אַנדריי האָט זיך גלייך גענומען צו זיין הערצרייסענדע אַרבייט, צו לאָזען וויסען זיינע פֿעראורטהיילטע פֿריינדע, אַז עס איז ניטאָ קיין האָפֿנונג זיי צו רעטען און אַז זיי זאָלען מוטהיג קוקען דעם טויט אין פּנים אַריין.

דורך דעם וועכטער פֿון געפֿענגניס, וועלכער פֿלעגט אימער איבערנעהמען בריעף פֿאַר די פֿעראורטהיילטע, האָט אַנדריי יעצט אויך איבערגעשיקט זיין בריעף. ער האָט דאַן ערפֿאַהרען, אַז זיי האָבען נאָך דעם זעלבען אָבענד געקראָגען דעם בריעף. זינאַ האָט זאָגאַר באַלד אָבגעשריבען אַן אַנטוואָרט אין דעם נאָמען פֿון אַלע פֿעראורטהיילטע. איהר בריעף איז געווען פֿול מיט מוטה און מיט פֿרייליכקייט, און ווען דער שטרענגער און האַרטער אַנדריי האָט מיט צוויי טעג נאָך דער הינריכטונג געלעזען דיזען בריעף, האָט ער געוויינט ווי אַ קליין קינד.

XIX.

דער לעצטער אדיע.

די גאַנצע נאַכט האָט אַנדריי ניט געקענט צומאַכען קיין אויג, און ווי עס האָט נאָר אָנגעפֿאַנגען צו טאָגען איז ער שוין געווען אויף'ן גאַס. די גאַנצע שטאָט איז נאָך געווען אין טיעפֿען שלאָף. זעהר זעלטען האָט מען געקענט בעגעגענען אַ מענשען. ער איז געגאַנגען, וואו די אויגען האָבען איהם געטראָגען. צוקומענדיג צום שטאָט-גאָרטען, האָט ער זיך ניט ווילענדיג אָבגעשטעלט. ער האָט

זיך דערמאָנט, אַז דאָ ניט ווייט האָט בעדאַרפֿט פֿאָרקומען די אַטאַקע וועלכע ער האָט אַזוי געדולדיג געפּלאַנעוועט און וועלכע ער האָט געהאָפֿט מיט ערפֿאָלג דורכצופֿיהרען. אַך, וואָס פֿאַר אַ שרעקליכער אונטערשיעד! מיט אַ טאָג פֿריהער איז ער דאָ געוועזן, אום גוט אַרומצוקוקען די געגענד און עס פֿערגלייכען מיט דער קאַרטע פֿון שטאָט. ער איז דאַן געוועזן פֿול מיט האָפֿנונג, און יעצט. . . ווי דאָס אַלעס האָט זיך מיט איין מאָל אומגעענדערט!

דער גאַנצער פּלאַן איז איהם יעצט פֿאָרגעקומען, ווי אַ חלום. ער האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף אַ באַנק לעבען גאָרטען און האָט זיך שטאַרק פֿערטראַכט. ווי אַנדערס וואָלטען געוועזן זיינע געפֿיהלען און געדאַנקען, ווען ניט דיזער אונגליקס־פֿאַל!

אויף די גאַסען האָבען זיך דערווייל אָנגעהויבען צו בעווייזען אַ סך מענשען. יעדערער איז מעהר פֿערביינעלאָפֿען ווי פֿערבייגעגאַנגען. מי האָט לייכט געקענט בעמערקען, אַז דאָס איילען זיי זיך עפּעס צו אַ געווייסען אָרט. דאָס זיינען זיי געלאָפֿען צום פּושקארסקי פֿעלד, וואו די תליה פֿאַר די פֿיער העלדען איז געשטאַנען פֿערטיג אין איהר שרעקליכען גלאַנץ.

אַנדריי האָט זיך אויפֿגעהויבען פֿון באַנק און האָט אָנגעפֿאַנגען ווידער צו שפּאַנען, ניט וויסענדיג אַליין וואוהין. ער האָט ביי זיך בעשלאָסען, צו זעהן צום לעצטען מאָל זיינע פֿערזאָרטהיילטע פֿריינד און צו שיקען זיי מיט די אויגען זיין לעצטען אַדיע.

וואָס נעהענטער ער איז צוגעקומען צום צענטרום פֿון שטאָט, אַלץ שווערער איז איהם געוואָרען דורכצוגעהען די גאַסען. מאַסען מענשען האָבען זיך אַ שאָט געטהאָן און האָבען איהם מיטגעשלעפּט געגען זיין אייגענעם ווילען. פֿון צייט צו צייט פֿלעגט ער אַ בליק טהאָן אויף'ן עולם אַרום, אָבער ער פֿלעגט נאָר טרעפֿען גלייכגילטיגע פּנים'ער פֿון מענשען, וועלכע זיינען געגאַנגען זעהן דעם עשאַפֿאָט, אַזוי ווי מי געהט אין אַ טהעאַטער, און ער פֿלעגט זיך אָבקעהרען מיט אַ צובראָכענע האַרץ און זיך פֿערטיעפֿען אין זיינע פֿינסטערע געדאַנקען. ער איז געוועזן אַרומגערינגעלט פֿון אַלע זייטען מיט מענער

און פֿרויען און זיי האָבען איהם אַלץ געטראָגען ווייטער. אָפֿט פֿלעגט מען זיך אַלץ מוזען אָבשטעלען, דען דער וועג איז געווען פֿערשטעלט מיט אַנדערע מענגעס. פֿון ווייטען האָט מען נאָר געקענט זעהן אַ ים מיט קעפּ.

ענדליך האָט זיך אַנדריי דורכגעשטופּט און האָט זיך געפֿונען אויף אַ ברייטען, אָפֿענעם פּלאַץ. ער האָט אויפֿגעהויבען דעם קאָפּ און אַ ציטערן האָט דורכגענומען זיין גאַנצען קערפּער, און דער הייסער שווייס איז פּלוצלינג קאַלט געוואָרען. הויך אונטערן הימעל איז פֿאַר איהם געשטאַנען דער עשאַפֿאָט מיט פֿיער תליות — שרעקליך! ער האָט געקענט זעהן די שטריק, די טרעפּלאַך וואָס פֿיהרען צו דעם עשאַפֿאָט און דעם געזונטען תליון, וועלכער האָט זיך אַרומגעשפּאַצירט צופֿרידען אויף דער פּלאַטפֿאָרמע אין אַ רויטע העמדעל, וואַרטענדיג אויף די אָפּפֿער.

אַנדריי האָט ניט געקענט פֿערטראָגען דיזעס שרעקליכע בילד, און ער האָט זיך די גרעסטע מיה געגעבען זיך דורכצושטופּען צוריק דורך די געדיכטע מאַסען, ביז ער איז ענדליך צוגעקומען צו אַ גאַס, וואו די פֿערֿאורטהיילטע האָבען בעדאַרפֿט פֿערבייפֿאָהרען אויף דעם שאַנדוואָגען, און ער איז דאָרט געבליבען שטעהן אין די פֿאָדערסטע רייהען, הינטער די פּאָליציסטען, וועלכע האָבען געהאַלטען די גאַס פֿריי פֿון מענשען.

ער האָט זיך אָנגעפֿאַנגען אַרומצוקוקען און זיך צוהערען צו די רייד פֿון דעם עולם, וואָס איז געשטאַנען אַרום איהם. ער האָט זיך גראַדע געפֿונען צווישען אַ מאַסע פֿון איינפֿאַכע אַרבייטער, פּראָסטע בשר ודם'ניקעס. אַ יונגער פּויער האָט זיך גאַנץ געמיטליך געגעסען סעמעטשקעס. אַן אַלטע פֿרוי האָט געשטראָפֿט איהר טאָכטער, פֿאַר וואָס זי האָט ניט צורעכט געמאַכט דעם פֿייער פֿאַר'ן אַוועקגעהן. איניגע האָבען זיך געשושקעט, אַנדערע האָבען געזאָגט גלייך־ווערטלאַך, אָבער אין דער גאַנצער מענגע האָט זיך ניט געפֿונען קיין מענש, וואָס זאָל אויסדריקען עפּעס אַ טרויער־געפֿיהל און אויף וועמעס פּנים מ'זאָל בעמערקען אַ שטיקעל אויפֿרעגונג.

עטליכע ארבייטער האָבען אין דער הויף גערעדט „פּאָליטיק".
אַנדריי האָט זיך צוגעהערט. אַ מאַן מיט אַ ציגענע בערדעל און מיט אַ פערברענטען געשטופּעלטען פּנים, אָנגעטהאָן אין איינפאַכע רוסישע קליידער, האָט איינגעטענה'ט מיט אַן אַנדער פויער:

„די פּאָליציי האָט אַרעסטירט פיער — אָט דיזע וואָס מי וועט באַלד הייגגען. דעם פינפטען אָבער, וועלכער איז געוועזען זייער עלצטער, האָט מען ניט געפּאַקט, ווייל ער האָט זיך פערשטעלט פאַר אַ געלע קאַץ און איז דורכגעשפּרונגען דורך'ן קוימען. אָבער ער פלעגט אלע טאָג קומען אין דער געשטאַלט פון אַ קאַץ אין הויז און די פּאָליציי האָט איהם ענדליך געפּאַקט. יעצט איז ער ביי דעם אַרכיבישקופּ וועלכער האַלט אין איין מתפלל זיין איבער איהם, אום צו פערטרייבען דעם כשוף און איהם צו צווינגען אָנצונעהמען צוריק די געשטאַלט פון אַ מענשען."

„אַזוי? איז דאָס טאַקע אמת?" האָט דער פויער אויסגערופען, זעהר פערוואונדערט.

„געוויס איז עס אמת. אַלע זאָגען, אַז אַזוי איז געשטאַנען אין די צייטונגען."

אַנדריי האָט זיך דאַן דערמאָנט, ווי די רעפּאָרטער פון צייטונגען האָבען בעשריבען די געלע קאַץ, וועלכע האָט געמיאוקעט אין זינאַ'ס וואוינונג פאַר הונגער נאָך דעם אַרעסט. זיי האָבען עס געטהאָן, אום אָנצושרייבען מעהר שורות און קריגען דערפאַר מעהר געלד. אָבער די פאַנטאַזיע פון'ם אָבערגלויבישען רוסישען פאָלק האָט פון דער גאַנצער טראַגעדיע אויסגעקליבען דיזען פונקט מכח דער קאַץ און האָט פערפאַכט אַ משונה'דיגע געשיכטע.

אַנדריי האָט אָבער קיין צייט ניט געהאַט נאָכצודיינקען וועגען דעם, דען באַלד האָט זיך אָנגעפאַנגען אַ שטאַרקער גערודער אין דער מענגע, און איינער האָט איבערגעגעבען דעם אַנדערן:

„זיי קומען! זיי קומען!"

אַזוי גיך ווי דער קלאַנג פון באַראַבאַנעס האָט זיך געלאָזט הערען פון ווייטענס, זיינען אַלע שטיל געוואָרען און האָבען אויסגעצויגען

וייערע העלוער, אום צו קענען בעסער זעהן. באַלד איז פֿערבייגעלאָפֿען אַן עסקאַדראָן קאַוואַלעריע, אום צו פֿערנעהמען דעם פּלאַץ אַרום דעם עשאַפֿאָט, און נאָך זיי האָבען פֿערביי גערימען קאָזאַקען. קיינער האָט אָבער ניט אומגעדרייט דעם קאָפּ צו זעהן, וואוהין זיי רייטען. אַלע האָבען נאָר געקוקט פֿאָראויס, אום צו בעטראַכטען דעם שאַנד־וואָגען מיט די פֿעראורטהיילטע.

ענדליך האָט זיך בעוויזען די שרעקליכע פּראָצעסיאָן, און עפּעס אַ ציטער איז דורכגעגאַנגען דורך די געדיכטע מענגע. אַנדריי האָט דערזעהן פֿון וויטען אַ מאַסע בליסטשענדע פּיקעס, בלאַנקע שווערדען און נאַבהער קעפּ, בעדעקט מיט בליסטשענדע קאַסקעס. אַלעס צוזאַמען האָט געהאַט דעם אויסזעהן פֿון אַ שרעקליכע בעשעפֿענים.

אַלע זיינען געגאַנגען לאַנגזאַם, אַזוי ווי נאָך אַ לויה. צייטענווייז האָט מען געקענט הערען דעם קלאַנג פֿון באַראַבאַנעס. ווען די סאָלדאַטען זיינען צוגעקומען נעהענטער, האָט אַנדריי געקענט בעמערקען דעם שאַנד־וואָגען. זיינע העלדישע פֿריינד אָבער, וועלכע האָבען דאָרט בעדאַרפֿט זיין צוגעבונדען, האָט ער ניט געזעהן. נאָך עטליכע שריט פֿון דער שרעקליכער פּראָצעסיאָן, האָט ער אויסגעפֿונען, פֿאַר וואָס ער האָט זיי אין אָנפֿאַנג ניט דערזעהן.

אין רוסלאַנד פֿיהרט מען צום עשאַפֿאָט מיט'ן פּנים צום הינטען. יעדערער פֿון די פֿעראורטהיילטע איז געווען צוגעבונדען מיט שוואַרצע לעדערנע פּאַסען צו אַ הויכען שטוהל, מיט'ן רוקען צום עולם. זיי זיינען געווען אָנגעטהאָן אין היקע, ברייטע מאַנטלען און זיי האָבען אויסגעזעהן, אַזוי ווי זיי וואָלטען געווען אַרומגעוויקעלט מיט קאָלדרעס. מי טהוט בכיון אָן די פֿעראורטהיילטע אַזוי מיאוס און שענדליך, כדי זיי זאָלען ניט קענען מאַבען אַזאַ איינדרוק אויף'ן פֿאָלק מיט זייער שיינעם, איידעלען און טאַפּפֿערן אויסזעהן.

אַנדריי האָט נאָר געקענט דערקענען זיינע פֿריינד דורך די פֿאַרב פֿון וייערע האָר. זינא'ן אָבער האָט ער ניט געקענט דערקענען ביז דער שאַנד־וואָגען איז צוגעקומען גאַנץ נאָהענט, דען מי האָט איהר אונטערגעשאָרען איהרע שיינע, לאַנגע האָר, איהר לייבטער צו הייגען.

„אַך, וואָס האָבען די בלוט=הינט געמאַכט פֿון דיזער שיינער און העלדישער זינאַ'ן!" האָט אַנדריי מיט אַ פֿערוויטאָגטע האַרץ געטראַכט. „עס איז דאָך איהר גאָר ניט מעגליך צו דערקענען אין דיזער העסליכער שטיק טוך."

ער האָט געציטערט פֿאַר כעס און מיטלייד. דאָס האַרץ האָט איהם געקלאַפּט, אזוי ווי עס וואָלט זיך געריסען אַרויסצושפּרינגען פֿון זיין גערדריקטע ברוסט. די האָר האָבען זיך געהויבען אויף זיין קאָפּ און זיינע אויגען האָבען געקוקט אויף איין פונקט, אַזוי ווי זיי וואָלטען געוועזן צוגעשמיט.

עס איז איהם געוועזן פיינליך צו קוקען, אָבער ער האָט זיך ניט געקענט אָברייסען. ש ר ע ק האָט זיין צוציהונגס=קראַפֿט, אַזוי ווי ש י י נ ק י י ט. פֿונדעסטוועגען וואָלט ער פֿילייכט אָבגעשפּרונגען פֿון דער הערצרייסענדער סצענע, דען ער האָט מורא געהאַט, אַז ער וועט משוגע ווערען, ווען ער וועט זיי דערזעהן אויג צו אויג. די איינגשאַפּט אַרום איז אָבער געוועזן אַזוי גרויס, אַז מי האָט אפילו אַ האַנד ניט געקענט אַרויסציהען.

ווען דער שאַנד=וואָגען איז צוגעפֿאָהרען, האָט אַנדריי געזעהן, ווי באָרים האָט אָנגעווענדעט זיין גאַנצע מיה, זיך צו געבען אַ דרעה אָן אַ זייט. די לעדערנע פּאַסען אָבער האָבען איהם געהאַלטען פֿעסט אויף זיין שטול. באָרים האָט עפּעס געמאַכט מיט די ליפּען. ער האָט געווים געוואָלט אויסשרייען עטליכע ווערטער צום פֿאָלק, אָבער דער קלאַנג פֿון די באַראַבאַנעס האָט פֿערדילכט זיין שטימע. ער האָט עטליכע מאָל פּרובירט ריידען אויף'ן וועג, אָבער אַן אָפּיציער פֿלעגט גלייך הייסען קלאַפּען אין די באַראַבאַנעס, וועלכע זיינען אָנגעגרייט געוועזן צו דיזען צוועק. זעהענדיג, אַז ער קען גאָר ניט מאַכען מיט זיין דרעהען זיך, האָט זיך באָרים מיט כעס געזעצט אויף זיין שטול און האָט נאָר געוואָרפֿען פֿייעריגע בליקען אויף די סאָלדאַטען, וועלכע האָבען אַרומגערינגעלט דעם שאַנדוואָגען פֿון אַלע זייטען.

אין אַ ווײַלע אַרום האָט אַנדריי אָנגעהויבען צו זעהן די געזיכטער פֿון אַלע זיינע פֿריינד.

באָרים האָט געקוקט ווי אַ העלד, וואָס גיט זיך ניט אונטער, אפילו ווען ער ליגט שוין האַלב טויט, ווען זיינע הענד און פֿיס זיינען שוין געשמידט. וואסילי האָט עפּעס גערעדט צו באָטשאַראָוו'ן, וועלכער האָט געענטפֿערט מיט אַ טרויעריגען שמייכעל. וואסילי האָט דאָ ניט אויסגעקוקט אַזוי פּראָסט, ווי פֿריהער. זיין געזיכט האָט פֿערלאָרען דעם פּויערשען אויסקוק און האָט בעקומען אַזאַ אינטעליגענטען, עדלען אויסדרוק, אַז אַנדריי האָט איהם קוים דערקענט.

נאָך מעהר ווי אויף זיי האָט ער געקוקט אויף זינא'ן. דאס גאַנצע פֿערזאַמעלטע פֿאָלק האָט דאָס זעלבע געטהאָן. אַלע אויגען זיינען געווען אָנגעשטעלט אויף איהר, אַזוי ווי זי וואָלט געווען אַ קעניגין און דער שאַנד־וואָגען וואָלט געווען אַ גאָלדענע קאָראָנאַציאָן־קאַרעטע.

זי איז זיך געזעסען רוהיג לעבען איהר מאַן און איהר שיינער, עדלער פּנים איז געווען רויטלאַך און פֿערשעהמט פֿון די טויזענדער דורכדרינגענדע בליקען, וואָס זי האָט איבעראַל בעגעגענט, וואָו זי האָט נאָר געווענדעט איהרע אויגען. פֿון צייט צו צייט האָט זי געוואָרפֿען אַ טרויעריגען בליק, פֿול מיט גוטסקייט און מיט מיטלייד צו דעם פֿאָלק, וואָס האָט געענטפֿערט מיט'ן זעלבען בליק.

אין דער זעלבער צייט האָט זי אויך געזוכט אויסצוגעפֿינען אַ בעקאַנטען פֿריינד צווישען די געדיכטע מענגע. אין איהר לעצטען בריעף צו אַנדריי'ן, וועלכען ער האָט ערשט מיט צוויי טעג שפּעטער בעקומען, האָט זי געשריבען, אַז אַלע פֿיער פֿעראורטהיילטע וועלען זיין זעהר ערמונטערט און צופֿרידען, ווען איינער פֿון זייערע פֿריינדע וועט פֿערנעהמען אַ גוטען פּלאַץ אויף דעם וועג צום עשאַפֿאָט, זאָ דאָס זיי זאָלען איהם קענען זעהן און זאָגען אַדיע מיט די אויגען. זי האָט אַלזאָ ערוואַרטעט, אַז אַנדריי וועט קומען זיי זעהן, און זי האָט איהם יעצט געזוכט.

ענדליך האָט זי איהם דערזעהן. ער איז געשטאַנען ניט ווייט פֿון וואָגען און האָט ניט אַראָבגעלאָזט קיין אויג פֿון איהר. זייערע בליקען האָבען זיך בעגעגענט, און אַנדריי איז געוואָרען אַ צומישטער. ער האָט זיך קיין מאָל ניט געקענט ערקלעהרען, ווי אַזוי דאָס איז

געקומען. אָבער אין דיזער טראַגישער מינוט האָט ער אין אַלעס פֿערגעסען. האַרץ-ווייטאָג, שרעק, כעס, ראַכע, פֿערצווייפֿלונג — אַלעס איז געווען פֿערגאַסען פֿון איין געפֿיהל, וואָס ער האָט ניט געקענט אויסדריקען מיט ווערטער. דאָס איז ניט געווען בלויז קיין ענטהוזיאַזמוס, נאָר אַן איינפֿאַכער דורשט צו זיין אַ מאַרטירער. עס האָט זיך איהם געוואָלט זיצען אויף אַ שטול, דאָרט אויף'ן שאַנד-וואָגען, זיין צוגעבונדען צוזאַמען מיט זיינע פֿריינד און געהן אויף'ן עשאַפֿאָט צוזאמען מיט זיי. דאָס איז געווען אַן אונבעגרייפֿליכע לוסט, זיך צו פֿערניכטען פֿאַר דער ליידענדער מענשהייט.

פֿערגעסענדיג, וואו ער געפֿינט זיך, האָט ער אויסגעשטרעקט זיינע ציטערענדע הענד צו זיי און האָט געמאַעט אַ שריט צום וואָגען. ער וואָלט פֿיליכט אויך אויסגעשריגען צו זיי עטליכע בעגריסונגס-ווערטער, וואָס וואָלט איהם זיכער געפֿיהרט צו געפֿענגנים און עשאַפֿאָט, אָבער די שרעקליכע אינערליכע אויפֿרעגונג האָט אַזוי ווי פֿארשטיקט זיין האַלז. ער האָט ניט געקענט אויסריידען אַ וואָרט, און זיין בעוועגונג איז ניט בעמערקט געוואָרען אין דער שרעקליכער ענגשאַפֿט, וואו יעדער איינער האָט זיך געשפאַרט פֿאָראויס צו זעהן בעסער די פֿעראורטהיילטע און האָט ניט געקוקט אָן אַ זייט.

ווען אַנדריי איז אַביסעל געקומען צו זיך און האָט געקענט זעהן וואָס אַרום איהם טהוט זיך, האָט ער דערזעהן, ווי צוויי פּאָליציייסקע שלעפּען אַ מאַן אונטער די הענד, און צו זיין איבערראַשונג האָט ער אין דעם מאַן דערקענט דעם זעלבען נאַרישען פויער, וואָס האָט פֿריהער דערציילט דעם אונזין מכח דער געלער קאַץ, אין וועלכער אַנדריי האָט זיך פֿערשטעלט, אום צו אַנטלויפֿען פֿאַר דער פּאָליציי. דיזער פויער איז אַזוי געריהרט געוואָרען פֿון דער שרעקליכער פּראָצעסיאָן, אַז ער איז געפֿאַלען אויף די קניע און האָט געבעטען גאָט פֿאַר די נשמות פֿון די פֿעראורטהיילטע אויף'ן קול.

דער שאַנד-וואָגען איז דערווייל פֿערביינגעפֿאָהרען, אָבער אַנדריי האָט שוין קיין לוסט ניט געהאַט נאָכצוגעהן. ער האָט דאָך שוין געזאָגט דעם לעצטען אַדיע צו זיינע פֿריינד. וואָס זשע זאָל ער ווייטער

געהן זעהן? ער איז געבליבען שטעהן, נאָכקוקענדיג די סאָלדאַטען און די מענגע, וואָס האָט זיך געשלעפּט נאָך'ן וואָגען און ווי עס איז נאָר געוואָרען אַ ביסעל גראַמער, האָט ער זיך אַ לאָז געטהאָן דורך אַ זייטיגע גאַס און איז ווידער געגאַנגען, וואו די אויגען האָבען איהם געטראָגען. בּיסלאַכווייז אָבער האָט ער זיך אָנגעפּאַנגען אַרומצוקוקען און צו בעדיינקען, און ווען ער איז צוגעקומען צום וועלדעל הינטער'ן שטאָט, האָט ער זיך דערמאָנט, אַז ניט ווייט געפינט זיך דער פּלאַץ, וואו עס איז געווען מיט זעכם מאָנאַט צוריק דער אונטערהאַלט, און וואו ער האָט פערבראַכט עטליכע אַנגענעהמע שטונדען אין דער געזעלשאַפט פון פיעלע פון די, וועלכע ווערען שוין יעצט מעהר ניט געציילט צווישען די לעבעדיגע.

אויף יענעם פּלאַץ איז ער יעצט געגאַנגען פּונקט אַזוי ווי איינער געהט אויף אַ בית עולם צו בעזוכען די קברים פון זיינע קרובים און פריינד. ער האָט אויסגעפינען דעם פּלאַץ און ער האָט זיך מיט אַ צובראָכען האַרץ דערמאָנט, אַז דאָ האָט וואָליטשׁ געזונגען מיט איהר זיסע שטימע, דאָרט האָט וואַסילי געקאָכט דעם מאָהלצייט, און ארום זיינען געזעסען עטליכע פריינד, צווישען זיי אויך באָטשאַראָוו און די דוראָראָווס. אַלע זיינען געווען אַזוי פריילאַך, פול מיט האָפנונג — און וואָס איז יעצט געוואָרען!

אנדריי האָט אַראָבגעלאָזען דעם קאָפּ און האט אַ טיעפען זיפץ געטהאָן. מיט אַ מאָל איז איהם אַרויף אויף'ן געדאַנקען, אַז אַלעס האָט שוין געמוזט זיין פערטיג אויף דעם פּושקאַרסקי פעלד און אַז אויף דער תליה זיינען נאָר געבליבען הייגנען די קאַלטע קערפּער פון זיינע פיער פריינד. אַך! שרעקליך!

ער איז אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד, בעדעקענדיג זיינע פייכטע אויגען מיט זיינע הענד. ער איז אָבער באַלד צוריק אויפגעשפּרונגען אַזוי ווי אַ ווילדער, מיט אויגען, פול פייער און פערצווייפלונג.

„ניט וויינען און אַראָבפאַלען ביי זיך האַרץ אַ רעוואָלוציאָנער, נאָר קעמפּפען, און קעמפּפען מוטהיג ביז דעם לעצטען אָטהעם-צוג — ראַכע! ראַכע!"

אויסשרייענדיג דיזע ווערטער האָט זיך אַנדריי אַ לאָז געטהאָן צוריק אין שטאָט אַריין, אום ניט צו בלייבען אַליין מיט זיין פיינליכען טרויער אין דיזען איינזאַמען פּלאַץ. ווען ער וועט זיין אַרומגערינגעלט פֿון פֿרעמדע מענשען וועט ער קענען זיין האַרץ=ווייטאָג בעהאַלטען טיעף, טיעף, און זיין געזיכט וועט גאָר ניט אַרויסצייגען. אין דעם איז ער זיכער געוועזן.

אַריינקומענדיג אין שטאָט האָט ער שוין בעגעגענט די מאַסען, געהענדיג צוריק. די שרעקליכע טראַגעדיע האָט זיך געענדיגט, אָבער די צושויער זיינען געוועזן אזוי גלייכגילטיג, אַזוי ווי פֿאַר דעם.

„וויפֿיעל פֿון זיי וועלען יעצט קיין אַנדער געפֿיהל ניט האָבען, ווי נאָר צו עסען מיט אפּעטיט נאָך דעם שפּאַציער?" האָט זיך אַנדריי מיט ביטערנעס געפֿרעגט, קוקענדיג אויף די פֿערבייגעהער.

ער איז באַלד געקומען אין דער הויפּט=קוואַרטיר, וואו ער האָט, צו זיין איבעררעשונג, געפֿונען דזשאָרדזש'ן, וועלכער איז געקומען אין דער פֿריה פֿון פּעטערבורג.

XX.

זינא'ס בריעף.

די רעוואָלוציאָנערן אין פּעטערבורג האָבען זיך דערוואוסט פֿון דער אונגליקליכער עקספּלאָזיאָן אין זאַאיקאַ'ס הויז נאָך פֿריהער ווי אַנדריי אין דובראַוווניק. די פּאָליציי פֿון דובראַוווניק האָט נאַטירליך גלייך טעלעגראַפֿירט די וויכטיגע נייעס נאָך פּעטערבורג. דאָרט, אין דער פּעטערבורגער פּאָליציי, האָבען די רעוואָלוציאָנערן געהאַט איינעם וועלכער האָט זיי גלייך געלאָזט וויסען דערפֿון. זיי האָבען זיך אויך דערוואוסט, אַז עס איז קיין סוד ניט, אַז אַנדריי איז אין דובראַוווניק

און אַז אַ היבשע צאָהל געניטע שפּיאָנען, וועלכע האָבען איהם געקענט אין געזיכט, וועלען אַרויסגעשיקט ווערען איהם צו פּאַקען. טאַניאַ האָט דאַרום געבעטען דזשאָרדזש'ן, ער זאָל גלייך מיט אַ שנעל־צוג אַוועק פאָהרען נאָך דובראַוונִיק, אום בעצייטענס צו לאָזען וויסען אַנדריי'ן פון דער נייער געפאַהר.

שווייגענד און מיט צובראָכענע הערצער האָבען זיך אַנדריי און דזשאָרדזש געדריקט די הענד. אין דער הויפּט־קוואַרטיר, וואו זיי האָבען זיך געטראָפען, זיינען שוין געווען פערזאַמעלט פיעלע פון די דובראַווניקער רעוואָלוציאָנערן. אין מיטען צימער איז געשטאַנען אַ בעיאָהרענטער מאַן, און האָט מיט טרעהרען אין די אויגען דערציילט, ווי די פּעראורט־היילטע האָבען זיך געהאַלטען פאַר'ן טויט אויף דעם עשאַפאָט.

דאָס איז געווען דער „פּעטער", ווי די יונגע ניהיליסטען האָבען איהם גערופען. ער איז געווען אַ היובער בעאַמטער און איז דאַרום צוגעלאָזען געוואָ־ען אויף דער פּלאַטפאָרמע פון עשאַפאָט, וואו ער האָט זיך געשטעלט, אום די פּעראורטהיילטע זאָלען האָטש זעהן איין פריינדליכען פּנים צווישען אַזוי פיעל פיינדע.

אַלע האָבען אויסגעהערט זיין ערצעהלונג מיט אַראָבגעלאָזענע אויגען. קיינער האָט ניט געוואַגט איהם איבערצושלאָגען און איהם צו שטעלען פראַגעס.

ווען דער „פּעטער" האָט אָנגעפאַנגען צו דערציילען, ווי אַזוי מי האָט די פּעראורטהיילטע אויפגעהאַנגען, האָט דזשאָרדזש מעהר ניט געקענט אויסהאַלטען און האָט אויסגעבראָכען אין אַ היסטערישען געוויין אַנדריי האָט איהם אָבער באַלד אָנגעחאפּט פאַר די פּלייצעס, און טרייסלענדיג איהם מיט אַלע כחות, האָט ער אויסגעשריגען מיט אַ פלאַמענדען כעס:

„אָה, דו צאַרטע פרוי!" ניט מיט טרערען, נאָר מיט בלוט מוז מען ענטפערן אויף אַזעלכע גרוי־אַמע טהאַטען!"

אַ גרויסע און שרעקליכע אידעע איז איהם אין דער מינוט אַרויף אויף'ן געדאַנק. ער האָט אָבער דערפון קיינעם קיין וואָרט ניט געזאָגט

ער האָט געוואָלט אַליין לאַנג און ערנסט נאָכדיינקען דאַריבער, איידער ער וועט דערפֿון עטוואָס לאָזען וויסען זיינע בעסטע חברים. עס זיינען דאָ ווערטער, וואָס עס איז אַ פֿערברעכען זיי סתם אַרויסצורײדען און אַ שאַנדע זיי צוריקצוציהען, ווען מי האָט זיי שוין איינמאָל פֿאַר וועמען עס איז אויסגעשפּראָכען.

ביסלאַכוויץ האָבען די פֿערזאַמעלטע רעוואָלוציאָנערן אָנגעהויבען צו ריידען. באַלד האָט מען געהערט היציגע אויסרופֿע פֿון ראַכע, פֿון שנעלער ראַכע. אַלע זיינען געקומען צו דעם זעלבען שלום, אז מען מוז שיקען אויף יענער וועלט דעם גענעראַל־גובערנאַטאָר, דעם הויפּט־פּראָקוראָר און דעם גענעראַל פֿון די זשאַנדאַרען, אום צו צייגען דער וועלט, אַז די רעוואָלוציאָנערן זיינען נאָך שטאַרק און קענען נעהמען נקמה פֿאַר זייערע געפֿאַלענע קאַמעראַדען.

אַנדריי אַליין האָט זיך ניט געמישט אין דיזע היציגע רייד. ער איז געבליבען זיצען פֿערטיעפֿט אין וויכטיגע געדאַנקען. עס וועט ניט זיין שלעכט צו הרג'ענען דעם גענעראַל־גובערנאַטאָר, האָט ער ביי זיך געטראַכט, ווען די אַנדערע האָבען דערפֿון גערעדט. ער האָט גאָר ניט דאגעגען, אָבער איז עס דען ווערט די גאַנצע מיהע? וואָס איז דער נוצען פֿון די אָנגריפֿע אויף קליינע און אויף גרויסע בעאַמטע אפילו, וועלכע זיינען נאָר שקלאַפֿען פֿון'ם צאַר און זיינע מיניסטאָרען? וואָס פֿאַר אַ מאַכט האָבען זיי העך אליין? זאָל מען זיי היינט אָבזאָגען פֿון זייערע שטעלען און זיי וועלען גאָר קיין ווערדע ניט האָבען. די שרעקליכע געביידע פֿון דעספּאָטיזמוס וועט זיך אפילו אַ שאָקעל ניט טהאָן, ווען מי וועט אַוועק'פּטר'ן עטליכע בעאַמטע פֿון דער וועלט. די רעגירונג וועט אַלע מאָל קענען ענטפֿערן אויף די אַטאַקען פֿון די רעוואָלוציאָנערן מיט נאָך גרעסערע און גרויזאַמערע פֿערפֿאָלגונגען, און די גאַנצע רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג וועט אויסזעהן ווי אַ געשלעג צווישען פּאָליציי און ניהיליסטען. אום אָבער צו געבען אַ טויט־קלאַפּ דעם רוסישען דעספּאָטיזמוס, מוז מען שלאָגען אויף'ן ריכטיגען פּלאַץ. מי מוז אָנגרייפֿען דעם שפּיץ פֿון דער טיראַניי, איהר קאָפּ — און דאָס איז דער צאַר אליין!

צו דיזען בעשלום איז ער ביסלאַכווייז געקומען. אָבער די אַנדערע האָבען נאָך אַזוי ווייט ניט געהאַלטען. זייער געשפרעך האָט דאַרום פֿאַר איהם קיין גרויסע אינטערעסע ניט געהאַט. ער האָט אָבגערופֿען דזשאָרדזשען און איז מיט איהם צוזאַמען אַרויסגעגאַנגען.

זיי זיינען אַוועק אין אַ זייטיגען טהייל פֿון שטאָט, כדי זיי זאָלען זיך קענען דורכריידען אונגעשטערט. דזשאָרדזש האָט איהם דערציילט, וואַרום ער איז געקומען נאָך דובראַוואניק און האָט פֿערלאַנגט, אַז ער אָל נאָך דעם זעלבען אָבענד אַברייזען נאָך פעטערבורג, אום די שפּיאָנען זאָלען בלייבען מיט לאַנגע נעזער.

אַנדריי האָט גלייך איינגעוויליגט, דען ער האָט שוין מעהר ניט געהאַט וואָס צו טהאָן אין דובראַוואניק און ער האָט געוואָלט זיין אין פעטערבורג וואָס גיכער.

די צוויי פֿריינדע האָבען אַזוי אַרומגעשפּאַצירט דעם גאַנצען פֿאָרמיטאָג און האָבען זיך גוט דורכגערעדט איבער פּאַרטהיי-זאַכען. דזשאָרדזש, וועלכער האָט אפנים פֿערגעסען, ווי נידערגעשלאָגען ער איז ערסט ניט לאַנג געוועזען, איז מיט אַמאָל געוואָרען מוטהיג און האָט מיט היץ זיך אָבגערופֿען צו אַנדריי'ן:

„מיר דאַרפֿען ניט פֿערלירען דעם מוטה דורך דיזע נידערלאַגען. אונזער זיעג הייננט נאָר אָב פֿון אונזער פֿעהיגקייט, צו פֿאַרטראָגען איין נידערלאַגע נאָך דער אַנדערער.“

„יאָ,“ האָט אַנדריי געענטפֿערט. „מיר מוזען אָבער אַזוי צילעווען אונזערע קלעפּ, אַז אפילו אונזערע נידערלאַגעס זאָלען מאַכען גרויסע שטערונגען און אונרוהען אין דער רעגירונג.“

„וואָס מיינסט דו דערמיט?“ האָט דזשאָרדזש שנעל געפֿרעגט, קוקענדיג אַנדריי'ן גלייך אין די אויגען.

„דאָס וועסט דו וויסען מיט דער צייט,“ האָט אַנדריי מיט אַ האַלבען מויל געענטפֿערט.

ווען זיי זיינען צוריק געקומען אויף זייער קוואַרטיר האָבען זיי געפֿונען וואַטאַזשקאָ'ן און דאַויד'ן, וועלכע האָבען מיט דער גרעסטער אונגעדולד געוואַרט אויף אַנדריי'ן. די אורזאַכע איז געוועזען, דאָס דער

וועכטער האָט געלאָזען וויסען, אַז ער האָט אַ בריעף פֿון זינאַ'ן, נאָר ער האָט איהם ניט געוואָלט אָבגעבען קיין אנדערן אויסער אַנדריי'ן. דעם וועכטער האָט מען צו דער צייט ניט געקענט זעהן סיידען אין געפֿענגנים גופא, און אַזוי ווי אַנדריי האָט ביינאַכט געוואָלט אָבריידען נאָך פעטערבורג, האָט ער בעשלאָסען אַליין צו געהן אין געפֿענגנים, זעהן דעם וועכטער. זיינע פֿריינד האָבען איהם געוואָלט אָבהאַלטען פֿון דיזען געפֿעהרליכען גאַנג, ער האָט זיי אָבער אויף קיין פֿאַל ניט געוואָלט הערען.

„היינט איז גראַדע דער טאָג, ווען מי לאָזט צו בעזוכער צו פּאָליטישע געפֿאַנגענע," האָט אַנדריי מיט ענטשלאָסענהייט געזאָגט. „איך וועל געהן צו אונזער פֿריינדין וואַריאַ, און זי וועט מיט מיר געהן אין געפֿענגניס, אום צו זעהן די פֿריילין דוראָראָוו. איך וועל צו גלייכער צייט נעהמען אבשיעד פֿון איהר."

„אָבער מי וועט דאָך דיך דערקענען און אַרעסטירען אויף'ן אָרט! זיי דאָך ניט פֿעררינקט!" האָט דזשאָרדזש אויסגעשריגען.

„האָב נאָר קיין מורא ניט. וועמען וועט עס גאָר איינפֿאַלען, אַז איך וועל וואַגען צו קומען אין'ם בעזוך-צימער פֿון געפֿענגנים? עס שיינט גאָר ניט צו זיין אַזוי געפֿעהרליך. אויסער דעם וואָלט איך אפילו געגאַנגען, ווען עס וואָלט ווירקליך געווען געפֿעהרליך. איך מוז בעקומען דעם בריעף, איידער איך פֿערלאָז דובראַוניק!"

די לעצטע ווערטער האָט ער אַרויסגעזאָגט מיט אַזא ענערגישען און ענטשלאָסענעם טאָן, אַז זיינע פֿריינד האָבען שוין גאָר מעהר ניט פּרובירט איהם אָבצוהאַלטען. דאוויד האָט געוואָלט געהן מיט אַנדריי'ן צוזאַמען, אום איהם צו העלפֿען אין פֿאַל פֿון נויט. אַנדריי האָט עס אָבער ענטזאַגט און איז גלייך אַוועק צו זיין פֿריינדין, וועלכע, ער האָט געהאָפֿט, וועט איהם בעגלייטען אין געפֿענגנים.

XXI.

אין געפאהר.

וואריא וואינאוואַ איז געווען אַן אנגעזעהענע פרוי אין דובראַוויניק. זי האָט זעהר סימפּאַטיזירט מיט די רעוואָלוציאָנערן און זי האָט זעהר פיעל געטהאָן פאַר דער בעוועגונג. צווישען די ניהיליסטען האָט מען איהר גערופען: "די מוטער פון אַלע פּאָליטישע געפאַנגענע". און זי איז דאָס ווירקליך געווען. זי פלעגט צושטעלען די געפאַנגענע געלד, ביכער און שפּייז, ווען מי האָט נאָר בעדאַרפט.

אַנדריי האָט איהר געפונען אין דער היים. זי האָט זיך געהאַלטען אין פאָרבערייטען צום בעזוך, וואָס זי האָט היינט געדאַרפט מאַכען אין געפענגניס. זי האָט ווייניג וואָס געהאַט געגען אַנדריי'ס פערלאַנג. זי האָט געוואוסט, ווי פראָסט און איינפאַך עס געהען צו די וועכענטליכע וויזיטען, וואָס זי פלעגט שטענדיג מאַכען אין געפענגניס, און אַנדריי'ס פּלאַן האָט ביי איהר אויסגעזעהן, ווי אַ פיינער שפּאַס.

„וואָס וועט די פּאָליציי זאָגען," האָט זי זיך געטראַכט, ווען זי וועט זיך דערוויסען, אַז אַנדריי איז אַליין געקומען אין געפענגניס?"

זי האָט איהם געגעבען אַ קערבעלע מיט עסענוואַרג און עטליכע ביכער און זיי זיינען אַוועק אָבשטאַטען זייער בעזוך. ווען זיי זיינען צוגעקומען נאָהענט צום געפענגניס, איז וואריא פּונדעסטוועגען געוואָרען אונרוהיג און האָט מיט אַן ערנסטע שטימע געזאָגט:

„פאָלגט מיך, קאַזשוכאָוו, גיט מיר דאָס קערבעלע און געהט בעסער אַהיים. איך האָב זעהר מורא, אַז אייער שפּאַס קען נאָך האָבען אַ טרויעריגע ענדע."

אַנדריי האָט אויפגעהויבען זיין קאָפּ, אַזוי ווי מי וואָלט איהם אויפגעוועקען פון שלאָף.

„וואָס עס מוז זיין, מוז זיין!" האָט ער געענטפערט, אַ מאַך געבענדיג מיט דער האַנד.

אין אמת'ן האָט ער גאָרניט געדיינקט, וואָס עס קען אַ־ויסקומען פון זיין משוגעת, און האָט כמעט גאָר ניט געהערט, וואָס וואַריאַ האָט איהם געזאָגט. זיין קאָפּ איז גראַדע געווען פערנומען מיט'ן געדאַנק אַז פון דיזען טויער פון דעם העסליכען געפענגניס האָט מען דאָס אַרויסגעפיהרט זיינע פריינד צום עשאַפאָט.

זיי זיינען סמיעלע צוגעגאַנגען צום טויער. דער וועכטער האָט אויפגעעפענט די אייזערנע טהירעל, האָט זיי אַריינגעלאָזט און האָט איהר נאָכהער רוהיג פערשלאָסען. אַנדריי איז געבליבען אין דעם טיגער'ס לאַגעס.

ווען אַנדריי האָט זיך געפונען הינטער דעם גרויסען טויער פון געפענגניס, אין דעם דונקעלען פאָרהויז, דורך וואַנען ער האָט געמוזט צוקומען צום צימער, וואו מי לאָזט אַריין די בעזוכער, האָט ער געפיהלט, אַז אַ שוידער געהט איהם איבער אין אַלע גליעדער. ער האָט אָבער שנעל אַראָבגעוואָרפען פון זיך די שרעקענדע געדאַנקען און איז אָהן מורא נאָכגעגאַנגען נאָך דער גוטער וואַריאַ.

זי איז זיך געגאַנגען רוהיג און פריי, אַזוי ווי אַ בעל הבית'טע ביי זיך אין הויז. אַלע וועכטער האָבען איהר גוט געקענט און האָבען איהר בעטראַכט פאַר אַ מין בעאַמטע. דאַרום האָט זיך קיינער אפילו ניט אומגעקוקט מיט וועמען זי קומט און וואוהין זי געהט.

ווען זיי זיינען אַריינגעגאַנגען אין ווייזט צימער, האָבען זיי שוין געפונען אַ סך בעזוכער, וואָס זיינען געקומען זעהן זייערע געפאַנגענע קרובים אָדער פריינדע. מיט פיעלע פון די בעזוכער איז וואַריאַ געווען גוט בעקאַנט. זי האָט זיך מיט זיי פערערעדט, און האָט באַלד גאָר פערגעסען אין דער געפאַהר פון איהר קומען מיט אַנדריי'ן. מי האָט געהאַט אַ סך צו וואַרטען, דען פריהער האָט מען צוגעלאָזען בעזוכער צו געוויינליכע אַרעסטאַנטען, און וואַריאַ האָט געהאַט גענוג צייט צו דערציילען אַנדריי'ן פיעלע הערצרייסענדע געשיכטען פון פאָליטישע געפאַנגענע, וועמען די בעזוכער האָבען יעצט געוואַרט צו זעהן. דאָס איז געווען גענוג אָבצופרישען אַנדריי'ס וואונדען. זיין האַרץ האָט געקאָכט פאַר כעס און געבלוטעט פאַר שמערץ.

ענדליך האָט זיך בעוויזען דער אויפזועהער פון געפענגנים און האָט אויסגערופען: „בעזוכער פאַ־ די פּאָליטישע!“

וואַריא איז גלייך צו איהם צוגעלאָפען און האָט איהם געזאָגט מיט איהר קלינגענדער שטימע:

„גוטען טאַג, מיכאַאיל איוואַנאָוויטש! איך וועל אייך פאָרשטעלען דעם ברודער פון די פריילינס דודאַראָוו. ער איז עקסטרא געקומען פון מאָסקווא, נאָר צו זעהן זיינע שוועסטער, און ער מוז מאָרגען אָבריייזען. ער האָט קיין צייט ניט געהאַט צו ברענגען אַן ערלויבנים, אָבער איך בין זיכער, אַז איהר וועט מיר ניט אָבזאָגען אַזאַ קליינע געפעליגקייט און איהר וועט איהם דאָך צולאָזען, זיך צו זעהן מיט זיינע אָרעמע שוועסטער.“

דער אויפזועהער האָט געוואָרפען אַ שאַרפען בליק אויף אַנדריי'ן, וועלכער האָט זיך זעהר העפליך פערנייגט פאַר איהם.

„פערשרייבט זיין נאָמען אין בוך,“ האָט דער אויפזועהער מיט אַ שטרענגען טאָן געזאָגט צו וואַריאַ'ן. „זאָל דאָס אָבער נאָך אַמאָל ניט פאָרקומען. איהר ווייסט דאָך די געזעצע.“

אָבער דאָ האָט זיך גראַדע געמאַכט אַ צופאַל, וואָס האָט זיך געקענט עפדיגען זעהר אונגליקליך פאַר אַנדריי'ן און וואַריאַ'ן. אַן אַלטער מאַן, וועלכער איז גראַדע געשטאַנען ניט ווייט, איז געוואָרען העכסט איבערראַשט, ווען ער האָט דערהערט, אַז אַנדריי'ן שטעלט מען פאַר אַלס דעם ברודער פון די דודאַראָווס. ער האָט ניט געוואָלט מאַכען קיין רעש באַלד, און האָט בעשלאָסען צו זעהן, וואָס עס וועט פאָרקומען און דערווייל צו שווייגען.

„איך בעט אום ענטשולדיגונג,“ האָט ער געזאָגט, צוגעהענדיג צום אויפזועהער. „איך בין אויך געקומען זעהן די דודאַראָווס. איך בין טימאָפיי דודאַראָוו, זייער אָנקעל.“

„איהר קענט זיי היינט ניט זעהן,“ האָט דער אויפזועהער קורץ און שאַרף געענטפערט. „איך קען אייך היינט ניט ערלויבען קיין וויזיט. עס זיינען שוין דאָ צוויי בעזוכער פאַר די דודאַראָווס, מעהר טהאָר איך ניט צולאָזען.“

„אָבער איך האָב אַ ספּעציעלע ערלויבנים און זיי זיינען מיינע פּלימעניצעס. איהר לאָזט דאָך צו פּרעמדע," דאָט דער מאַן געזאָגט, וואַרפענדיג אַ פּערדעכטיגען בליק אויף אַנדריי'ן.

גליקליכער ווייזע אָבער האָט זיך שוין דער אויפזועהער געהאַט אומגעדרעהט צו געבען אַ בעפעהל צו די וועכטער און האָט ניט געהערט וואָס דער אַלטער האָט גערעדט. איידער דער אַלטער האָט נאָך פּאַספּייעט אויסצורייידען נאָך אַ וואָרט, איז שוין דער אויפזועהער אַריין אין זיין צימער.

„דאָס איז דאָך גאָר ניט געהערט געוואָרען!" האָט דער אַלטער אויסגעשריגען מיט כעס. „איך וועל אַריינברייינגען א קלאַגע צום גובערנאַטאָר געגען דיזען אויפזועהער."

ער האָט געוואָלט אַריינגעהן אויסריידען דעם אויפזועהער נאָך אַ מאָל, אָבער דאָ האָט איהם וואַריאַ מיט געוואַלט אָבגעהאַלטען און האָט איהם געזאָגט אויף'ן אויער:

„וואָס ווילט איהר טהאָן! ער איז דאָך מאַשאַ'ס געליעבטער. זיי ווילען חתונה האָבען, אַזוי גיך ווי מי וועט איהר אָבשיקען נאָך סיביר. ער קומט טאַקע היינט, אום צו בעשטימען מיט איהר, ווי די זאַך אויסצופיהרען. איהר וועט זיי אַריינברייינגען אין אַ שרעקליכען אונגליק, ווען איהר וועט מאַכען אַ סקאַנדאַל. בלייבט נאָר רוהיג, איך וועל שוין אַלעס צורעכט מאַכען."

„אָה! אויב אַזוי, פּערשטעה איך," האָט דער אַלטער געענטפערט מיט צופרידענהייט. „וואַרום האָט איהר מיר דאָס פּאָראויס ניט געזאָגט?"

אָנשטאָט אַן אַנטוואָרט איז וואַריא אַריין צום אויפזועהער אין צימער, און דער אַלטער איז צוגעגאַנגען דריקען די האַנד פון זיין קינפטיגען פּלימעניק.

„איך ווייס שוין אייער סעקרעט, יונגער מאַן," האָט ער פּריילך בעמערקט. „איך ווינש אייך גליק און פרידען."

אַנדריי'ס לאַגע איז געווען זעהר אַ קאָמישע, און ער האָט ווי עס איז אויסגעשטאַמעלט עטליכע ווערטער, וועלכע האָבען געזאָלט בעדייטען, אַז ער איז צופריעדען צו האָבען אַזאַ גוטען אָנקעל.

„יאָ, איך וועל אייך יעצט ניט שטערן צו זעהן מאַשאַ'ן," האָט דער אַלטער מיט נאָך אַ צופרידענערען טאָן געזאָגט. „איהר וועט איבערגעבען מיין הערצליכען גרוס צו די מיידלאַך, איבערהויפּט צו אייער מאַשאַ'ן, נאַטירליך, אויב מי וועט מיר ניט ערלויבען זיי אַליין צו זעהן היינט."

דער אַלטער האָט איהם אָנגעהויבען צו בעשרייבען און צו לויבען זיינע פּלימעניצעס און האָט גאָר ניט בעמערקט, אַז זיין נייער פּלימעניק הויבט איהם ניט אָן צו הערען. דערווייל איז אונטערגעקומען וואַריאַ און אַנדריי האָט זיך בעזאָנדערס דערפרייט איהר צו זעהן.

זי האָט טאַקע אַלעס צורעכט געמאַכט, אַזוי ווי זי האָט צוגעזאָגט. זי האָט בעקומען אַן ערלויבניס פאַר דעם אַלטען. ער וועט קענען זעהען פריהער די אינגערע שוועסטער און אַנדריי מיט וואַריאַ'ן וועלען בעזוכען די עלטערע נאכהער.

אין עטליכע מינוט אַרום האָט מען צוגעלאָזט דעם אַלטען זעהן זיין פּלימעניצע. אין אַ פערטעל שטונדע אַרום האָט ער זיך אומגעקעהרט זעהר צופריעדען. פערבייגעהענדיג לעבען אַנדריי'ן האָט ער צו איהם שטילערהייט געזאָגט:

„איך האָב אָנגעזאָגט מיין פּלימעניצע וועגען אייער קומען. מאַשאַ וועט זיין צופרידען עס צו הערען, ווי מיינט איהר?"

פיעלע אַנדערע בעזוכער זיינען פערבייגעגאַנגען לעבען אַנדריי'ן, און אויף זייערע פערואומערטע, דערשראָקענע געזיכטער האָט ער געקענט לעזען וואָס עס טהוט זיך ביי זיי אין האַרצען, וויפיעל האַרץ-קלעמענים און צרות זיי האָבען צו ליידען. אַנדריי האָט אימער געהאַט אייזערנע נערווען, אָבער יעצט האָט איהם דאָס האַרץ געריסען, קוקענדיג אויף די בעזוכער און אויף דער גאַנצער איינאָרדנונג אין געפענגניס. ער איז געשטאַנען ווי אויף הייסע קוילען. עס האָט איהם געשיינט, אַז אין זיין גאַנצען לעבען האָט ער זיך ניט אָנגעזעהן מיט אַזוי פיעל ליידען ווי אין דיזע פאָר שטונדען, וואָס ער האָט דאָ פערבראַכט.

ענדליך איז געקומען זיין רייהע. דער וועכטער האָט אויסגערופען „מאַריאַ דוראַראָוו!" און וואַריא האָט געהייסען אַנדריי'ן איהר נאָכגעהן

זי איז שנעל דורכגעלאָפען עטליכע דונקעלע קאָרידאָרען, וואו פיעלע מענשען זיינען געגאַנגען צוריק פון די וויזיטען, און זי איז געבליבען שטהען אין אַ הויכען צימער, וועלכער האָט מעהר אויסגעזעהן ווי אַ קאָרידאָר. אין דער לייַנג פון דיזען צימער איז געווען אַן אייזערנע גראַטע, וועלכע האָט צוטהיילט דעם פלאַץ אויף צוויי העלפט. אונטער דער גראַטע זיינען געווען קליינע שטייגען און הינטער דיזע שטייגען האָט מען געקענט זעהן צוויי סאָלדאַטען אַרומגעהענדיג מיט ביקסען אויף די פלייצעס, צו היטען די געפאַנגענע, וועלכע מ׳ פלעגט אַריינפיהרען איינציגוויז. ביים אַריינגאַנג זיינען געזעסען צוויי וועכטער אַכטונג צו געבען אויף די בעזוכער.

„אָבער וואו זיינען די געפאַנגענע?" האָט אַנדריי געפרעגט, אַרומקוקענדיג דעם צימער מיט אַ שנעלען בליק.

וואַריאַ האָט איהם ערקלעהרט, אַז די געפאַנגענע וועלען גלייך אַריינגעבראַכט ווערען און אַז ער זאָל פריהער אָבגעבען דעם פעקעל זאַכען צו דעם וועכטער. אַנדריי איז גלייך צוגעגאַנגען צום וועכטער, צוליעב וועלכען ער איז אייגענטליך געקומען אין געפענגניס, און איהם דערלאַנגענדיג דעם פעקעל האָט ער שטילערהייט געזאָגט:

„איך מוז היינט האָבען דעם בריעף. זאָגט מיר, וואו איך קען איהם געפינען."

דער וועכטער האָט זיך ניט געמאַכט הערענדיג. ער האָט זעהר פלייסיג אַרומגעקוקט יעדע זאַך פון דעם פעקעל בעזונדער און האָט געענטפערט אַזוי ווי צו זיך ריידענדיג:

„אין מיין הינטער־צימער אונטערן אַלטען קאַסטען."

אַנדריי איז גלייך נאָכדעם רוהיג צוגעגאַנגען צו וואַריאַ׳ן, וועלכע האָט שוין בעגריסט די אַריינגעקומענע מאַריאַ דוראָוואַ. דאָס מיידעל איז געווען זעהר בלייך, אויסגעמאַטערט, מיט בלויליכע ראָנדען אונטער איהרע לעבעדיגע סאַרע אויגען, אָבער זי האָט זיך פעסט געהאַלטען.

„אַלזאָ, דאָס זייט איהר עס מיין געליעבטער!" האָט זי פערוואונדערט אויסגערופען, ווען אַנדריי איז צוגעקומען צו דער גראַטע, הינטער וועלכער זי איז געשטאַנען. „איך האָב מיר געגוג מיין קאָפּ געבראָכען, ווער

עס האָט זיך דאָס געקענט אָנגעבען פֿאַר מיין געליעבטען און וואָס דאָס קען בעדייטען, ווען מיין שוועסטער האָט מיר מיטגעטהיילט די נייעס פֿון מיין אָנקעל. איך דאַנק אייך יעדענפֿאַלס פֿון גאַנצען האַרצען פֿאַר אייער קומען. עס פֿרייט מיך אַזוי אייך צו זעהן פֿון דער אַנדער זייט פֿון דיזע העסליכע און שרעקליכע גראַטעס. . ."

„איך בין אויך דערמיט זעהר צופֿריעדען," האָט אַנדריי געענטפֿערט מיט אַ שמייכעל. „אָבער וואָס מאַכט איהר? ווי געהט עס אייער שוועסטער?"

דאָס מיידעל האָט איהם איבערגעגעבען, אַז מ'וועט זיי אין גיכען שיקען נאָך סיביר. זי האָט אויך געוואוסט אין וועלכען אָרט פֿון סיביר און אין וועלכער מינע זיי וועלען זיין, און אַנדריי, וועלכער האָט דאָרט געהאַט עטליכע אַלטע פֿריינד, האָט איהר געבעטען, זיי איבערצוגעבען זיין הערצליכען גרוס.

זי האָט איהם דאָס פֿערשפּראָכען צו טהאָן, אזוי גיך ווי זי וועט נאָר אַהין אָנקומען און האָט איהם געבעטען צו גריסען אין איהר נאָמען אַלע איהרע פֿריינד, וואָס זיינען נאָך ניט אַריינגעפֿאַלען אין קערקער.

זיי האָבען גערעדט שטילערהייט, כדי די וועכטער זאָלען זיי ניט קענען הערען. דיזע פֿאָרזיכטיגקייט איז אָבער געווען איבעריג, דען דערביי איז געשטאַנען דער וועכטער, וואָס איז געווען פֿריינדליך צו זיי.

ווען די צייט פֿון בעזוך האָט זיך געענדיגט, האָבען זיי זיך פֿריינדליך געשיידעט מיט דעם וואונש צו זעהן ענדליך אַ פֿרייע רוסלאַנד.

אַריינקומענדיג אין קאָרידאָר, וואָס האָט געפֿיהרט צום טויער, האָבען זיי בעמערקט, אַז אין געפֿענגניס איז עפּעס אַן אונגעוועהנליכע בעוועגונג. צוויי זשאַנדאַר־ען האָבען זיך באַלד בעוויזען, און אַנדריי, וועלכער האָט זיך גאָר פֿערגעסען וואו ער געפֿינט זיך און אַז איינינע זשאַנדאַרען האָבען איהם שוין געקענט פֿריהער זעהן, האָט זיך אַרויס געדוקט פֿון פֿאָרענט, אום צו זעהן, וועמען די זשאַנדאַרען האָבען עס געבראַכט צו פֿיהרען. אָבער ווי גרויס איז געווען זיין וואונדער און פֿערצווייפֿלונג, ווען ער האָט דערקענט אין דעם געפֿאַנגענעם, וואָס די זשאַנדאַרען האָבען אַריינגעפֿיהרט אין אַ וואָגען, דעם אונגליקליכען

ז אַ א י ק אַ! די וואונדען וואָס ער האָט בעקומען פֿון דער געפּלאַצטער באָמבע, זיינען ניט געוועזען געפֿעהרליך און אין עטליכע טעג אַרום זיינען זיי פֿערהיילט געוואָרען, זאָ דאָס מי האָט איהם שוין געקענט אַוועקפֿיהרען אין געפֿענגניס.

וועהרענד אַנדריי האָט ניט אַראָבגעלאָזען זיינע אויגען פֿון די אייזערנע גראַטעס פֿון וואָגען, דורך וואַנען ער האָט דערזעהן דעם בלייכען פּנים פֿון זיין פֿריינד, האָט איינער פֿון די זשאַנדאַרען אָנגעהויבען איהם שטאַרק צו בעטראַכטען. עס קען זיין, אַז דער צוטראָגענער אויסזעהן פֿון אַנדריי׳ן אין דער מינוט האָט אַרויסגערופֿען די אויפֿמערקזאַמקייט פֿון דעם זשאַנדאַר, אָבער ווי נאָר דיזער זשאַנדאַר האָט זיך אין איהם גוט איינגעקוקט, איז ער איהם פֿאָרגעקומען עפּעס זעהר בעקאַנט. דער זשאַנדאַר האָט זיך גלייך דורכגעקוועטשט צווישען די מענשען, וואָס זיינען געבליבען שטעהן ביים זייט, אום דורכצולאָזען דעם וואָגען און איז צוגעגאַנגען צו אַן אַנדער זשאַנדאַר, איהם איבערצוגעבען זיין ענטדעקונג און זיין גרויסען פֿערדאַכט. ווען ער איז אָבער אין אַ מינוט אַרום געקומען צוריק, האָט ער שוין ניט געפֿונען אַנדריי׳ן, וועלכער האָט ניט געוואַרט אויף וואַריאַ׳ן און איז זיך רוהיג אַרויס, ווען דער וואָגען איז דורכגעפֿאָהרען דעם טויער.

XXII.

די אבריייזע פון דובראווניק.

צו דער גרעסטער פֿריידע פֿון דזשאָרדזש׳ן, וועלכער איז ניט געוועזען צוגעוואוינט צו דעם געפֿעהרליכען און אונרוהיגען לעבען פֿון אַ ווירקליך קעמפּפֿענדען ניהיליסט, איז אַנדריי געקומען פֿון געפֿענגניס גראַדע אין דער בעשטימטער צייט.

„יעצט קענען מיר גלייך אָבפֿאָהרען," האָט אַנדריי געזאָגט צו דזשאָרדזש'ן ווי ער איז נאָר אַריינגעקומען.

ער האָט שוין געהאַט זינאַ'ס בריעף ביי זיך. אַרויסגעהענדיג פֿון געפֿענגניס האָט ער זיך אויף גיך אַריינגעהאַפּט אין דער וואוינונג פֿון דעם וועכטער, האָט פֿון אונטער דעם אַלטען קאַסטען אַרויסגענומען דעם וויכטיגען בריעף און איז גלייך אַוועק אַהיים.

די צייט איז געווען זעהר קורץ. אין אַ האַלבע שטונדע אַרום האָט בעדאַרפֿט אַוועקגעהן דער נאַכט-צוג נאָך פּעטערבורג. מ'י האָט אַלזאָ ניט געטאָרט פֿערלירען קיין איין מינוט, אוןביידע פֿריינדע האָבען גלייך אָנגעפֿאַנגען איינצופּאַקען זייער ביסעל זאַכען.

אין דער זעלבער צייט איז וואַטאַזשקאָ אַוועקגעפֿאָהרען פֿאָראויס אום צו נעהמען פֿאַר זיי בילעטען, דען פֿאַר אַנדריי'ן אַליין צו קומען אויף'ן וואַקזאַל איז געווען צו געפֿעהעליך. זיי זיינען איהם נאָכגעפֿאָהרען אין עטליכע מינוטען אַרום, אָבער זיי זיינען געבליבען שטעהן אין אַ זייטיגע גאַס, ניט ווייט פֿון וואַקזאַל. וואַטאַזשקאָ איז צוגעקומען צו זיי פֿיעל גיכער ווי זיי האָבען איהם ערוואַרטעט. ער איז געווען זעהר צורודערט און האָט גאָר קיין בילעטען ניט גענומען.

די אורזאַכע דערפֿון איז געווען, וואָס ער האָט געפֿונען אין וואַקזאַל און לעבען אַריינגאַנג אַ גאַנצע מאַסע פֿון פּאָליציסטען און שפּיאָנען. עטוואָס האָט געמוזט פּאַסירען, דען מ'י האָט געקענט בעמערקען, אַז זיי וואַרטען אויף איימעצען.

און אין דער אמת'ן האָט טאַקי די פּאָליציי געהאַפּט צו פּאַקען אין וואַקזאַל אַנדריי'ן. דער זשאַנדאַר, וועלכער האָט איהם בעמערקט אין געפֿענגניס האָט זיך באַלד בעשטימט דערמאָנט, אַז דאָס איז ניט געווען קיין אַנדערער, ווי אַנדריי קאָזשוכאָוו, וועמען די רעגירונג האָט געזוכט מיט ליכט. מ'י קען זיך פֿאָרשטעלען, וואָס פֿאַר אַן אויפֿרעגונג דעם זשאַנדאַר'ס ערצעהלונג האָט אַרויסגערופֿען ביי אַלע שפּיאָנען, און אַ גרויסע צאָ"ל פֿון זיי האָבען זיך באַלד אַ לאָז געטהאָן צום וואַקזאַל, מיט דער האָפֿנונג, אַז זיי וועט געלינגען דאָרט צו פּאַקען דעם מאַן, פֿון וועלכען גאַנץ רוסלאַנד האָט געריעדט.

זיי האָבען גערעכענט, אַז ער וועט זיכער ניט וועלען לענגער פערבלייבען בעהאַלטען אין דובראַוווניק און וועט ענדליך מוזען קומען אויף'ן וואַקזאַל, אום אַבצורייזען. וואַטאַזשקאַ אָבער האָט צושלאָגען זייער פלאַן, חאָטש ער האָט ניט געוואוסט צוליעב וואָס זיי זיינען אייגענטליך געקומען. אַזוי גיך ווי ער האָט זיי נאָר בעמערקט, איז ער עס גלייך אַרוים אָנזאָגען אַנדריי'ן, און זיי האָבען באַלד בעשלאָסען צו געהן צו פוס אַ סטאַנציע פאַראוים און דאָרט נעהמען בילעטען ביז פעטערבורג. אום צו זיין זיכער אַז דאָרט איז נאָך קיין פאָליציי ניטאָ, האָבען זיי אַהין אַוועקגעשיקט דאַוויד'ן אויף אַ פוהר, ווען זיי זיינען נאָר געקומען צוריק אין וואַטאַזשקאָ'ס קוואַרטיר.

די סטאַציאָן, וואו זיי האָבען געוואָלט נעהמען בילעטען, האָט זיך געפונען צוואַנציג מייל פון דובראַוווניק, און אַהין צו געהן צו פוס אין די קליידער פון אַ געבילדעטען שטאָט־מאַן וואָלט געווען אַ ריינע משוגעת. מי האָט ראַרום בעשלאָסען צו שאַפען ביינאַכט קליידער פון אַרבייטער. וואַטאַזשקאַ האָט גראַדע געהאַט צוויי בעקאַנטע סטאָליערס, וועלכע האָבען זעהר סימפּאַטיזירט מיט די רעוואָלוציאָנערן און צו זיי איז ער גלייך אַוועקגעגאַנגען קריגען די נייטיגע זאַכען פאַר אַנדריי'ן און דזשאָרדזש'ן.

אַרום צוועלף אַ זייגער ביינאַכט איז ער געקומען צוריק און האָט געבראַכט ניט נאָר זייערע קליידער, נאָר אויך זייערע פּאַספּאָרטען, וועלכע זיינען געווען זעהר וויכטיג, אין פאַל עס וועט זיך עפּעס טרעפען אויף'ן וועג. די פרימעטעס פון איין פאַס האָבען זיך גראַדע צוגעפּאַסט צו אַנדריי'ן, און ער האָט איהם עטליכע מאָל דורכגעקוקט, אום קיין טעות ניט צו האָבען, ווען עס וועט אויסקומען, אַז מי וועט איהם, ווי געוועהנליך, שטעלען פראַגען.

אויף מאָרגען פאַרטאָג זיינען אַנדריי און דזשאָרדזש אַרויסגעגאַנגען פון דובראַוווניק, אָנגעטהאָן אין אַרבייטער־קליידער. צוקומענדיג צום טויער פון שטאָט, האָבען זיי דערזעהן צוויי פּאָליציסטען, וועלכע זיינען געשטאַנען פונקט ווי אויף דער וואַך. דאָס איז געווען אַן איבערראַשונג פאַר אַנדריי'ן און דזשאָרדזש'ן.

זיי האָבען פערשטאַנען, אַז דאָס האָט מען אַוועקגעשטעלט אַ וואַך, אום צו זעהן, ווער עס געהט אַרויס פון שטאָט. זיי האָבען אָבער קיין אנדער ברירה ניט געהאַט ווי צו געהן ווייטער.

„מיר מוזען אַנגרייטען אונזער געוועהר!" האָט דזשאָרדזש מיט גרויס אויפרעגונג געזאָגט.

„אָה, ניין!" האָט אַנדריי געענטפערט. „דערצו וועלען מיר צייט האָבען שפּעטער. לאָז מיך, איך וועל געהן פאָראויס און וועל מיט זיי ריידען. מיר וועלען דורכגעהן פריעדליך."

אַנדריי האָט נאָר בעדויערט, וואָס ער האָט צוגעלאָזען, אַז זיין פריינד זאָל געהן מיט איהם צוזאַמען און זאָל דורך איהם אַריינפאַלען ווען זיי וועלען אַרעסטירט ווערען.

די פּאָליציסטען האָבען פון זיי ניט אַראָבגעלאָזען קיין אויג, און ווי זיי זיינען נאָר צוגעקומען צום טויער האָט דער עלטסטער פון די פּאָליציסטען אויסגערופען: „האַלט!" און האָט זיי פערשטעלט דעם וועג.

„ווער זייט איהר און וואוהין געהט איהר?" האָט ער זיי מיט אַ פרעגען און גראָבען טאָן געפרעגט.

„סטאָליאַרעס. מיר געהען אַהיים, אין דאָרף," האָט אַנדריי קורץ און קאַלט־בליטיג געענטפערט.

„פאַר וואָס זשע געהט איהר עפּעס צו פוס? אַלע פאָהרען דאָך יעצט מיט דער אייזענבאַהן."

„אָבער די וועגען זיינען דאָך פריי," האָט אַנדריי געענטפערט מיט כעס, אום צו צייגען דעם פּאָליציסט, אַז ער האָט פאַר איהם גאָר קיין מורא ניט.

„האַלט בעסער דעם צונג צווישען די ציינער!" האָט דער פּאָליציסט אויסגעשריגען. „האָסט דו אַ פּאַס?"

„געוויס האָב איך."

„צייג מיר וואָס דו האָסט דאָ אין דיין זאַק."

„דו האָסט דאָך דאָרט גאָר ניט אַריינגעלייגט, איך זאָל דיר צייגען. לאָז מיך צורוה, מיר פערלירען אומזיסט צייט."

„טהו וואָס מי הייסט דיר!" האָט דער פּאָליציסט א געשריי געטהאָן אויף'ן קול.

אַנדריי האָט אַ קנייטש געטהאָן מיט די פּלייצעס און האָט נאָכהער אויפגעבונדען זיין זאַק. דער פּאָליציסט האָט אַ קוק געטהאָן וואָס דאָרט ליגט און האָט גלייך געפרעגט דושאָרדזש'ן:

„און ווער ביסט דו?"

„סעמיאָן שיגאַיעוו. איך געה אויך אַהיים."

„איהר זייט ברידער?"

„יאָ, שטיפּברידער," האָט דושאָרדזש געענטפערט, זיך דערמאָנענדיג ווי ווייניג ער איז עהנליך צו אַנדריי'ן.

דערווייל זיינען אָנגעקומען אַנדערע מענשען, וועלכע מי האָט אויך געמוזט פאַנאַנדער פרעגען. דער פליציסט האָט אַ מאַך געטהאָן מיט'ן האַנד און האָט געזאָגט:

„טראָגט זיך אָב!"

אַנדריי און דושאָרדזש האָבען זיך נאַטירליך ניט געלאָזט בעטען און האָבען גענומען שפּאַנען. אזוי ווי זיי זיינען אָבער נאָר דורכגעגאַנגען דעם טויער, איז דער אַנדערער פּאָליציסט, וועלכער איז די גאַנצע צייט געשטאַנען אָן אַ זייט, האָט געקוקט מיט זיינע שאַרפע אויגען און האָט געשוויגען, יעצט צוגעגאַנגען צום פּאָליציסט וואָס האָט אויסגעפרעגט און האָט איהם עפּעס געזאָגט, אָנצייגענדיג אויף די צו ריינע און מאָדנע שטיוועל, וואָס אַנדריי האָט געטראָגען.

„איי, האַלט!" האָט ער באַלד אויסגעשריגען, צוקומענדיג צו אַנדריי'ן. „איהר מוזט געהן אין דער פּאָליציי."

דזשאָרדזש איז אויך געבליבען שטעהן און אויף זיין פּנים האָט מען געקענט לייענען, אַז ער האַלט שוין אַלעס פאַר פערלאָרען.

„וואָס איז שוין ווייטער?" האָט אַנדריי מיט היץ אַ געשריי געטהאָן.

„וואָרום זאָל איך עס געהן אין דער פּאָליציי? איך בין דאָך ניט שכור און האָב אַ ריכטיגען פּאַס."

„דאָרט וועט מען שוין אַלעס ריכטיג נאָכזעהן. מיר מוזען דיך דאָ פערהאַלטען."

„אָבער וואָרום?"

„דאָס איז אונזער עסק."

די זאַך איז געוואָרען זעהר ערנסט. אַנדריי און דזשאָרדזש וואָלטען לייכט געקענט אַיועקלייגען אויף'ן אָרטביידע פּאָליציסטען, אָבער אין העלען טאָג איז געווען שווער צו אַנטלויפען צו פוס.

אין דער צייט, ווען אַנדריי האָט גוט אַרומגעקוקט דעם פּלאַץ און האָט געטראַכט, ווי אַזוי ער זאָל זיך אָם בעסטען וועהרען, ווען ער וועט מוזען געברויכען זיין רעוואָלווער, האָט ער ניט אויפגעהערט צו פּראָטעסטירען אויף'ן קול מיט קללות, פאַר וואָס מי בעהאַנדעלט אַזוי געמיין אַ מאַן מיט אַ גוטען פּאַספּאָרט. דערביי האָט ער אויסגערעכענט אַ סך גוטע פּלעצער, וואו ער האָט כלומר'שט געאַרבייט, און ווי אַלע זיינע בעלי בתים זיינען מיט איהם צופרידען געווען.

„הער אויס, סעמיאָן!" האָט ער ענדליך אויסגעשריגען מיט גרויס כעס צו דזשאָרדזש'ן. „איך זעה, אַז מיר וועלען דאָ מיט דיזע צוויי באַלוואַנעס גאָר ניט מאַכען. געה און בעט דעם דירעקטאָר אָקריפּאָוו, אַז ער זאָל קומען אַהער מיר אויסלייזען. ער יאָווינט גאָר ניט ווייט פון דאַנען."

אַנדריי'ס כונה איז געווען, אַז דזשאָרדזש זאָל זיך קענען בשלום אַוועקגעהן. די פּאָליציסטען האָבען גאָר ניט געזאָגט דאַגעגען, דען פאַר אַזאַ פאַל האָבען זיי ניט געהאַט קיין בעפעהלע. דזשאָרדזש אָבער, וועלכער האָט פערשטאַנען, וואָס אַנדריי מיינט אין אמת'ן האָט זיך ניט גערוהרט פון אָרט.

„עס לוינט זיך גאָר ניט צו געהן," האָט ער מיט אַן ערנסטען און ענטשלאָסענעם טאָן געענטפערט. „איוואן גאַווריליטש איז אַזוי בעשעפטיגט און ער וועט זיין שטאַרק אין כעס, ווען מי וועט איהם בעאונרוהיגען צוליעב אַזאַ קליינינגקייט."

אנדריי האָט געזעהן, אַז ער וועט ניט אויספיהרען, אַז דזשאָרדזש זאָל אַוועקגעהן, און ער האָט דאַרום געזאָגט:

„אויב אַזוי, לאָמיר זשע גלייך געהן אין דער פּאָליציי. מיר מוזען זיך דאָך איילען אַהיים."

„וואַרט אויף'ן פּאַטרול," האָט דער פּאָליציסט געענטפערט. „מיר טהאָרען ניט פערלאָזען אונזער פּאָסט."

„זאָל אייך דער טייוועל נעהמען מיט אייער פּאַטרול צוזאַמען! אַט אַזוי בעגעהט מען זיך דאָס מיט מענשען וואָס האָבען פּעסער!" האָט אַנדריי בייז אויסגעשריגען, אָבגעהענדיג עטליכע שריט פון דעם פּאָסט און זיך אנידערזעצענדיג אויף אַ שטיין.

ער האָט נאָכדעם רוהיג פערוויכערט אַ ליולקע און דאָס זעלבע האָט געטהאָן דזשאָרדזש. די עטליכע פערבייגעהער, וועלכע האָבען זיך פערזאַמעלט, אום צו הערען אַנדריי'ס וכוח מיט דער פּאָליציי, האָבען איינער נאָך דעם אַנדערן פערלאָזען דעם פּלאַץ, ווען זיי האָבען געזעהן, אַז מי מוז אַ היבשע צייט וואַרטען אויף'ן פּאַטרול. אַנדריי און דזשאָרדזש האָבען זיך אַלץ גערויכערט און אפילו די פּאָליציסטען האָבען אויף זיי ניט פיעל געקוקט. דער פּאַטרול האָט אָבער געקענט אָנקומען יעדע מינוט, און דזשאָרדזש האָט דאַרום שטילערהייט געזאָגט צו אַנדריי'ן:

„פּרוביר געבען דיזע הינט אַ רובעל."

אַנדריי האָט אַליין אויך דערפון געטראַכט, און אויסוואַרטענדיג אַ מינוט, ווען קיין דורכגעהער איז ניט געווען, האָט ער זיך געווענדעט צו די מלאכי חבלה:

„ווי לאַנג וועל איך דאָ אומזיסט וואַרטען? זאָגט מיר נאָר, וויפיעל וועט איהר נעהמען, אום אונז צו לאָזען געהן אַהיים?"

„וויפיעל וועסט דו געבען?" האָט דער עלטערער פּאָליציסט מיט חשק געפרעגט.

„איך וועל אייך געבען אָט אַזוי פיעל," האָט אַנדריי געענטפערט, צייגענדיג עטליכע קופּערנע מטבעות.

„ניין, דאָס איז צו ווייניג. מיר זיינען צוויי. גיב אונז א רובעל."

אַנדריי האָט זיך אַביסעלע געדונגען און געבייזערט, אום ניט צו צייגען, אַז ער האָט מורא פאַר זיי. ענדליך האָט ער זיי דערלאַנגט אַ רובעל, אַרויסלאָזענדיג דערביי אַ טיעפען זיפץ, און באַלד נאָכדעם איז ער זיך רוהיג אַוועק מיט דזשאָרדזשן.

ווען זיי זיינען אַריין אין דעם ערשטען דאָרף, האָבען זיי געדונגען אַ פויערשען וואָגען און אַרום צוועלף אַ זייגער זיינען זיי אָנגעקומען אויף דער בעשטימטער סטאַנציע. דאויד האָט שוין געוואַרט אויף זיי זייט א פּאָר שטונדען און האָט זיי אָנגעזאָגט די אַנגענעהמע בשורה, אַז קיין שפּיאָן געפינט זיך ניט אויף דער סטאַנציע.

אין אַ שטונדע אַרום איז אָנגעקומען דער פּעטערבורגער צוג. אַנדרוי און דזשאַרדזש האבען זיך אַריינגעזעצט אין בעזונדערע וואַגאָנען און זיינען אָבגעפּאָהרען בשלום.

XXIII.

דער בעשלום.

אַנדריי און דזשאָרדזש זיינען אָנגעקומען אין פּעטערבורג אָהן שטערונגען. אום צו פערהיטען, פּיליכט וועט די פּאָליציי, וועלכע האָט זיך געמוזט געפינען אויף׳ן וואָקזאַל צו בעקוקען דעם צוג פון דובראַווניק, איהם דערקענען, איז אַנדריי אַרויס מיט אַ פּאָר סטאַנציעס פריהער און אַ שטונדע שפּעטער האָט ער גענומען אַ צוג, וואָס איז געגאַנגען נאָך פּעטערבורג פון אַן אַנדער שטאָט.

ווען דזשאָרדזש האָט געלאָזט אָנזאָגען טאַניאַ׳ן, אַז איהר מאַן וועט באַלד אָנקומען, האָט זי זיך גאָר ניט געוואָלט גלויבען. זי איז שוין געווען זיכער, אַז מי האָט איהם אַרעסטירט, ווייל ער האָט איהר די לעצטע טעג גאָר ניט געשריבען. איהר פריידע איז דאַרום געווען אַ דאָפּעלטע ווען אין אַ קורצע צייט נאָך׳ן אָנזאָגען איז אַנדריי אַליין געקומען.

„אָה, מיין טייערער!" האָט זי עטליכע מאָל ווידערהאָלט, איהם ארומנעהמענדיג. „איך האָב געמיינט, אַז איך וועל שוין קיין מאָל ניט האָבען האָס פערגניגען דיך צו זעהן!"

איהר פרייד איז אָבער באַלד פערוואַנדעלט געוואָרען אין טרויער און פערצווייפלונג, ווען זי האָט איהם ענדליך געצוואונגען אויסצורײדען וואָס עס טהוט זיך ביי איתם אין האַרצען.

בשעת ער האָט איהר דערצעהלט, וואָס עס האָט פּאַסירט אין דובראַווניק, ווי אַזוי זיינע פלענער זיינען צושטערט געוואָרען און ווי אַזוי די רעגירונג האָט געהאַנדעלט, פאַר זיינע אויגען, זיינע בעסטע פריינד, האָט זי בעמערקט, אַז ער בעהאַלט עפּעס פון איהר, אַז ער האָט אויף די געדאַנקען עטוואָס, וואָס ער וויל ניט אַרויסזאָגען. זי האָט צו גוט געקענט אנדריי'ן און האָט פערשטאַנען, אַז דאָס מוז זיין עטוואָס זעהר וויכטיגעס. זי איז דאָרום צו איהם צוגעשטאַנען אַזוי לאַנג, ביז וואַנען ער האָט צוזאַמענגעקליבען זיין גאַנצע ענערגיע און האָט ענדליך אויסגערופען:

„ליעבע טאַניאַ! איך האָב בעשלאָסען צו אַטאַקירען דעם צאַר!“

זי האָט אָנפאַנגס ניט פערשטאַנען, וואָס ער מיינט דערמיט און האָט געפרעגט:

„האָסט דו דען דאָס ניט געטהאָן שטענדיג?“

„איך מיין טאַקי דעם קייזער אַליין. . .“ האָט ער געענטפערט מיט אַ פערשטיקטע שטימע.

זי איז געוואָרען שרעקליך בלייך און איז געבליבען שטעהן אַזוי ווי אַ צומישטע.

„אָה, וועה איז מיר!“ האָט זי אויסגעשריגען, זיך אָנהאַפּענדיג פאַר'ן קאָפּ. זי האָט געוואָרפען אַזאַ טרויעריגען בליק אויף אַנדריי'ן, אַז ער האָט פערמאַכט זיינע אויגען, אום איהר ניט צו זעהן און האָט ניט געקענט אויסריידען אַ וואָרט.

ער האָט זיך געפיהלט העכסט אונגליקליך, וואָס ער האָט זיך פערבונדען מיט דיזער שיינער און יונגער פרוי, וועלכע האָט געוואָלט לעבען און עטוואָס געניסען פון דיזען לעבען. זיין האַרץ האָט איהם שרעקליך געדריקט, קוקענדיג אויף איהר. ער האָט אָבער געפיהלט, אַז עס איז שוין פערפאַלען; אַז ער איז שוין פערגאַנגען צו ווייט און קען ניט האַפּען צוריק.

ער האָט איהר אָנגעפּאַנגען צו ערקלעהרען, וואָס עס האָט איהם געבראכט צו דיזען בעשלוס. ער האָט איהר געזוכט צו בעווייזען, ווי נייטיג עס איז צו בעשטראָפען מיט דעם טויט דעם אַלמעכטיגען צאַר פאַר אַלע גרויזאַמע פערפאָלגונגען און מערדערייען, וואָס זיינען בעגאַנגען געוואָרען און ווערען יעצט בעגאַנגען געגען די בעסטע און עדעלסטע מענשען פון רוסלאַנד. און ער האָט גערעדט מיט אַזאַ בעגייסטערונג, מיט אַזאַ טיעפע איבערצייגונג, אַז טאַניאַ האָט זיך פערשעהמט פאַר איהר שוואַכהייט און איז אַנשוויגען געוואָרען, מיט דער האָפנונג איהם איבערצורעדען שפּעטער, ווען ער וועט זיך עטוואָס בערוהיגען און וועט פערגעסען אַ ביסעל די שרעקליכע בילדער, וואָס ער האָט זיך אָנגעזעהן אין דובראַוניק.

אויף מאָרגען האָט אַנדריי געמאַכט זיין העלדישען פאָרשלאַג פאַר דעם „איספאָלניטעלני קאָמיטעט", און אַלע האָבען איהם נאַטירליך אָנגענומען. יעדער איינער האָט זיך פערלאָזט אויף אַנדריי'ס ענערגיע און פעהיגקייט, איסצופיהרען אַזאַ וויכטיגע אונטערנעהמונג, פערבונדען מיט אַזוי פיעל געפאַהר.

מי האָט גלייך אָנגעפאַנגען די נייטיגע פאָרבערייטונגען. אַנדריי האָט זיך געוואָלט וואָס גיכער בריינגען אַלס קרבן פאַר דאָס ליידענדע רוסלאַנד. אחוץ דעם האָט מען זיך בעדאַרפט איילען דורכצופיהרען דעם פּלאַן, איידער דער צאַר וועט פערלאָזען פעטערבורג, צו פאָהרען אין זיין זומער־פּאַלאַץ, אין קרים.

אַנדריי האָט זיך אויסגעקליבען העלפערס פון די טרייעסטע און ערפאַהרענסטע מיטגליעדער פון דער רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי. ער האָט געוואָלט זיין זיכער אין דעם ערפאָלג פון דער אַטאַקע.

אַזוי זיינען אַריבער צוויי וואָכען אין פאָרבערייטונגען. מיט אַ מאָל האָט דער אַלטער אַדוואָקאַט ריעפין, טאַניאַ'ס פאָטער, געלאָזט וויסען, אַז ער דאַרף זעהן אַנדריי'ן, וועגען עטוואָס זעהר וויכטיגעס.

ריעפין איז געווען אַן אַלטער ליבעראַל, וועלכער האָט געהאַסט דעם קייזערליכען דעספּאָטיזמוס. ער האָט אָבער ניט איינגעשטימט אין גאַנצען מיט די רעוואָלוציאָנערין, וועלכע ער האָט געהאַלטען פאַר

אונערפֿאהרענע קינדער און פֿאנאטיקער, חאָטש ער האָט זיי זעהר רעספּעקטירט. אַנדריי'ן האָט ער בעזאָנדערס געאַכטעט, און זייט ער איז געוואָרען זיין איידים האָט ער זעהר געוואָלט, אַז זיין טאָכטער זאָל קענען לעבען רוהיג און גליקליך מיט איהר מאַן אין אויסלאַנד. ער פֿלעגט אָפֿט לאָזען וויסען אַנדריי'ן וועגען די פּלענער פֿון דער פּאָליציי ווי נאָר ער פֿלעגט דאָס ערפֿאַהרען.

אַנדריי איז דאַרום גלייך אַוועקגעגאַנגען צו איהם. דער אַלטער האָט איהם זעהר פֿריינדליך אויפֿגענומען.

„איך האָב געהערט," האָט רייעפּין געזאָגט, נאָך איינינע פֿראַגע וועגען זיין טאָכטער, „אַז די פּאָליציי האָט בעקומען אַ שט־ענגען פֿאָרוואורף וועגען דעם, וואָס איהר זייט נאָך אויף דער פֿרייהייט. די געהיימע פּאָליציי האָט דאַרום בעשלאָסען אָנצואווענדען איהרע לעצטע כוחות, אום אייך צו פּאַקען. דער שעף פֿון די זשאנדאַרמס האָט געזאָגט, אַז ער וועט איבערקעהרען די גאַנצע שטאָט ביז ער וועט אייך געפֿינען לעבעדיג אָדער טויט."

„דאָס איז לייכטער צו זאָגען, איידער צו טהאָן," האָט אַנדריי רוהיג געענטפֿערט. „די פּאָליציי האָט זיך שוין פֿיעלע מאָל אַזוי בעריהמט."

פֿון דעסטוועגען נעהמט זיך גוט אין אכט. זי האָט זיך דערוואוסט, אַז איהר זייט דאָ אין פּעטערבורג און זי קען דערקריכען נאָך ווייטער. עס איז בעסער ניט צו שפּיעלען זיך מיט פֿייער. רעכענט אידר דען ניט, אַז עס איז שוין צייט פֿאַר אייך צו חאַפּען אַביסעל פֿרייע לופֿט אין אויסלאַנד? אָט וועגען דעם וויל איך טאַקע מיט אייך ריידען."

אַנדריי האָט אַ שטאַרקען שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ, צום צייכען, אַז ער דיינקט גאָר ניט דערפֿון.

„איילט זיך ניט אַזוי מיט אייער ענטזאַגונג," האָט רייעפּין שנעל געזאָגט. „בעדיינקט פֿריהער גוט און רוהיג, וואָס איך האָב אייך צו זאָגען. . . איהר וועט דאָך ניט ערגער ווערען, ווען איהר וועט זיך אָברוהען אַ פּאָר מאָנאַט. פֿאַר טאַניאַ'ן וועט די רייזע זיין בעזאָנדערס ניצליך. זי וועט קענען לעזען און שטודירען, ווי זי וועט וועלען. . .

אויב איהר האלט פאר אונרעכט צו נעהמען דערויף געלד פון אייער פארטיי-קאסע, וועל איך אייך אונטערשטיצען וויפיעל איהר וועט נאר דארפען. וואס דיינקט איהר דאריבער?"

„איך וויים, אז איהר זייט זעהר גוט," האט אנדריי געענטפערט מיט א טרויעריגען טאן. „עס איז מיר אבער יעצט אונמעגליך אייער פארשלאג אנצונעהמען, און איך רעכען, אז טאניא וועט זיך אויך ענטזאגען צוליעב מיר."

ריעפין האט זיך אזוי גיך ניט געוואלט אונטערגעבען און האט געזוכט צו בעווייזען, ווי רעכט עס איז, אז אנדריי זאל אויף א פאר מאנאט פערלאזען רוסלאנד, ביז די פאליציי וועט איהם אויפהערען אזוי שטארק צו זוכען. אנדריי אבער האט איהם אבגעהאקט אין מיטען רייד מיט די ווערטער:

„ניין! איך קען אויף קיין פאל ניט פערלאזען פעטערבורג. עס איז אומזיסט צו פערלירען די רייד וועגען דעם. לאמיר עס גאר לאזען אן א זייט!"

דער אלטער אדוואקאט האט טרויעריג א שאקעל געטהאן מיט זיין קאפ און האט ארויסגעלאזען א טיעפען זיפץ. דער שארפער טאן און דאס גאנצע אויסזעהן פון אנדריי'ן האבען איהם געגעבען צו פערשטיין, אז די רעוואלוציאנערן האבען ווירער עטוואס וויכטיגעס בעשלאסען צו טהאן, און אז אנדריי וועט אהנע צווייפעל האבען צו שפיעלען די ערשטע ראלע.

„שוין ווידער א העלישער פלאן?" האט ער געפרעגט מיט א געבראכענער שטימע.

„יא, עטוואס," האט אנדריי געענטפערט אויסווייכענד.

עטליכע מינוטען זיינען זיי געבליבען זיצען שטיל, יעדער פערטיפט אין זיינע געדאנקען. נאכהער האט ריעפין אנגעפאנגען:

„איך מיין ווירקליך, אז איהר דארפט זיך גאר ניט אזוי שטארק איילען צו ברעכען זיך האלז און נאקען. איהר האט זיך שוין גענוג איינגעשטעלט אין דער לעצטער צייט, און האט פאלקאם פערדיענט דאס רעכט זיך אבצורוהען אביסעל."

„עס קען אָבער אנדערס ניט זיין," האָט אַנדריי געענטפערט. מי ערלויבט ניט סאָלדאַטען צו פערלאָזען דעם שלאַכטפעלד אויף דעם סמך, אַז זיי האָבען זיך שוין פריהער געגוג געשלאָגען און אַזוי פיעל געפאַהרען איבערגעקומען."

„אָבער מי לאָזט דאָך זיי זיך אָברוהען פון צייט צו צייט."

„מאַנכעס מאָל. . . . אָבער מאַנכעס מאָל ניט, און דאָס איז יעצט גראָדע דער פאַל מיט אונז."

צווישען דעם אַלטען אַדוואָקאַט, וועלכער האָט געצווייפעלט אין אַלעם, און דעם יונגען רעוואָלוציאָנער, וועלכער איז געווען פול מיט גלויבען אין זיינע אידעען און בעגייסטערט אין דעם קאַמפף אויף טויט און לעבען מיט דער טיראַנישער רעגירונג — צווישען אָט דיזע צוויי געבילדעטע און קלוגע מענשען, וועלכע האָבען פאָרגעשטעלט צוויי דורות פון די אויפגעקלעהרטע רוסען, איז ענטשטאַנען אַ לאַנגע און היציגע דעבאַטע איבער די נאָהענטע צוקונפט פון זייער פאַטערלאַנד און וועגען די האַנדלונגען פון די ניהיליסטען.

ריעפין האָט געזוכט אויפצוצייגען, ווי פאַלש און שעדליך איז די מיינונג פון די ניהיליסטען, אַז מיט הרג'ענען עטליכע בעאַמטע קען מען עפּעס אויפטהאָן פאַר דעם רוסישען פאָלק. אַנדריי ווידער האָט ערקלעהרט, ווי אַזוי אַלע אַנדערע מיטעל, וואָס די רעוואָלוציאָנערען האָבען פריהער אָנגעווענדעט, האָבען נאָר געפיהרט צו געפענגניס און סיביר, און אַז עס איז יעצט קיין אַנדער ברירה ניט געבליבען, ווי צו געברויכען געוואַלט געגען געוואַלט. דערביי האָט אַנדריי בעוויזען, ווי די ליבעראַלען, צו וועלכע ריעפין האָט שטענדיג געהערט, האָבען גאָר ניט אויפגעטהאָן און זיי האָבען יעצט מורא אפילו אויפצועפענען דעם מויל געגען די שאַנדטהאַטען און מערדערייען, וואָס די רעגירונג בעגעהט טאָג-טעגליך.

דער וכוח האָט געדויערט אַ גאַנץ לאַנגע צייט. יעדער איינער איז געבליבען ביי זיין מיינונג. ענדליך האָבען זיי זיך צושיידעט.

„איך קען ניט זאָגען, ווען איך וועל אייך ווידער זעהן. . ." האָט אַנדריי געזאָגט, דריקענדיג ריעפין'ס האַנד.

אַנדריי'ס ווערטער האָבען ניט ווילענדיג אַרויסגערופען אַ ציטער ביי דעם אַלטען אדוואָקאַט. ערשט נאָך דעם, ווען אַנדריי האָט דורכגעפיהרט זיין העלדישען און ליידער ניט געלונגענעם פּלאַן, האָט ער פערשטאַנען זייער הערצרייסענדע בעדייטונג.

XXVI.

זיי געזונד!

אַלעם איז געווען פערטיג צו דעם גרויסען טאָג. . . אלע האָבען געשפּירט, אַז עס מוז עפּעס פּאַרקומען אַן אונגעוועהנליכע זאַך, אַ זאַך, וואָס האָט נאָך קיינמאָל ניט פּאַסירט. וואָס דאָס וועט זיין אָבער, האָט קיינער ניט געוואוסט.

עס איז געווען צעהן אַ זייגער אין דער פריה. די שטאָט פעטערבורג האָט זיך אויפגעחאַפּט פון איהר שווערען ווינטער־שלאָף און האָט זיך צוגעגרייט צו דעם קומענדיגען פריהליגג. אַלעם האָט אָבגעלעבט, אַלעם האָט גענומען קוקען פריילִיכער. זאָגאַר די דוואָרניקעס אין די טויערן האָבען גענומען קוקען פריילִיכער אויף די פערבייגעהענדע און האָבען ווייניגער געטראַכט וועגען די „פערפלוכטע" רעוואָלוציאָנערען.

אויף דעם ווינקעל פון אַ שמאָלע געסעל האָט זיך אָבגעשטעלט אַ יונגער מאַן. זיך אַרומקוקענדיג פון אַלע זייטען, צו זעהן, אויב מי שפּירט איהם ניט נאָך און ניט בעמערקענדיג קיינעם הינטער זיך, איז ער אָבגעגעגאַנגען עטליכע טריט און איז צוגעקומען צו אַ קליינע הייזעל. דאָ האָט ער זיך ווידער אָבגעשטעלט און האָט זיך פערטראַכט.

דאָס איז געווען אַנדריי.

„זאָל איך זיך פיליכט גאָר אין גאַנצען אומקעהרען?" האָט ער געטראַכט. „ווער ווייס, וואָס דאָס וועט קאָסטען איהר און מיר? ווער

ווייס, אויב מיר ביידע וועלען גאָר קענען אויסהאַלטען אַזאַ שרעקליכע סצענע? צו וואָס דאַרף איך דאָס? וואָס פֿאַר אַ נוצען וועט דאָס איהר ברייגגען? ניין, עס וועט בעסער זיין, ווען זי וועט מיר שוין מעהר ניט זעהן. זי וועט פֿערשטעהן און וועט מיר פֿערצייהען. איך וועל איהר לאָזען וויסען, אַז איך קען ניט."

ער איז אָבגעגאַנגען איינינע טריט מיט דעם געדאַנק אַוועקצוגעהן. ער האָט זיך באַלד אָבער ווידער אָבגעשטעלט.

"זאָל זיין וואָס עס וועט זיין," האָט ער צו זיך אַליין געזאָגט. "איך מוז איהר זעהן. דאָס וועט מיר זיין שווער. עס וועט אונז ביידע פייניגען, אָבער פֿיעל שווערער, פֿיעל שמערצליכער וועט אונז ביידע זיין, ווען מיר וועלען ניט נעהמען קיין אבשיעד. זי האָט געבעטען, איך זאָל איהר קומען זעהן. זי וויל אויף מיר אַ קוק טהאָן צום לעצטען מאָל. ניין, איך וועל דאָס ביי איהר ניט אַוועקנעהמען. טאַניאַ האָט דאָס רעכט דערצו!"

ווען טאַניאַ האָט איהם דערזעהן, האָט זי זיך דערשראָקען פֿון'ם אונגעוועהנליכען אויסדרוק אויף זיין געזיכט. זי האָט געוואָלט צוגעהן צו איהם און זי האָט זיך אָבגעשטעלט אין מיטען. זי האָט איהם קיין מאָל אַזוי ניט געזעהן. אָבער אין אַ מינוט אַרום איז זי געקומען צו זיך און איז אַ־רויפֿגעפֿאַלען אויף זיין האַלז, און קוקענדיג מיט ליעבע איהם אין די אויגען, האָט זי איהם געגלעט, אַזוי ווי זי וואָלט געוואָלט מיט איהרע לאסקעס פֿערטרייבען זיין אומעט.

"ווי אַזוי שעהמסט דו זיך דאָס ניט?" האָט זי געזאָגט מיט אַ ווייבע און לאַסטשענדע שטימע. איך האָב נאָך נעכטען אויף דיר געוואַרט. איך דיינק, אז צוליעב מיר האָסט דו אויף אַ ווײלע געקענט פֿערגעסען דיין געוועהנליכע פֿאַ־זיכטיגקייט. דו ווייסט גאַנץ גוט, וואָס ביי מיר איז ווערטה דיין יעצטיגער בעזוך."

אָבער טאַניאַ האָט גלייך חרטה געהאַט וואָס זי האָט דאָס גאָר געזאָגט. נאָך אַנדריי'ס פנים האָט זי גלייך בעמערקט, ווי שמערצליך איהם איז געווען איהר מיינונג, אַז ער איז דערפֿאַר פֿריהער ניט געקומען, ווייל ער האָט מורא געהאַט.

„אַלזאָ," האָט זי בעמערקט, „האָבען דיר דיינע נעשעפֿטען ניט ערלויבט צו קומען פֿריהער?"

אַנדריי האָט אַ שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ. צו וואָס, האָט ער ביי זיך געקלעהרט, זאָל זי וויסען פֿון דעם שרעקליכען קאַמפּף, וואָס איז פֿאָרגעקומען אין זיין האַרצען?

דאן האָט ער איהר אָנגעהויבען צו דערציילען וועגען זיין פּלאַן. ער האָט איהר דערצעהלט אַלעס, אַלע איינצעלהייטען און קלייניגקייטען און האָט איהר פֿערזיכערט, אַז עס וועט מוזען אויסגעפֿיהרט ווערען מיט ערפֿאָלג.

טאַניאַ האָט זיך לאַנגזאַם בעפֿרייט פֿון זיינע אָרעמס און האָט זיך פֿון איהם אַביסעל אָבגערוקט. זי האָט ברייט אויפֿגעעפֿענט איהרע אויגען, ווען ער האָט איהר דאָס אַלעס גענומען דערציילען. זי האָט ניט געהערט, וואָס ער האָט צו איהר גערעדט. זי האָט איהם אָנגעקוקט מיט גרויס וואונדער.

„צו וואָס דערצעהלט ער מיר דאָס אַלעס?" האָט זי זיך געטראַכט. „צו וואָס דאַרף איך דאָס אַלעס האָבען? זיין געזיכט איז אַזוי קאַלט, עפּעס אַזוי האַרט ווי אַ שטיין. אָה, ניין! דאָס איז ניט מיין אַנדריי! דאָס איז ניט מיין געליעבטער! דאָס איז ניט דער מאַן, וועמען איך האָב זיך אַוועקגעגעבען! דיזער מאַן ליעבט מיך ניט! ער איז אַ פֿרעמדער! זוי האָבען מיר איהם פֿערביטען אויף אַן אַנדערן!"

די לעצטע ווערטער האָט זי כמעט אין דער הויך אויסגערופֿען, וועהרענד אַנדריי, ניט בעמערקענדיג, וואָס האָט פּאַסירט אין טאַניאַ'ס האַרצען, האָט אַלץ גערעדט פֿון זיין „פּלאַן".

„קיין וואָרט פֿון מיטלייד, קיין בליק פֿון ליעבע, קיין געפֿיהל צו מיר!" האָט טאַניאַ ווייטער געטראַכט, הערענדיג ווי ער רעדט, אַזוי ווי עס וואָלט גאָר ניט פֿאָרגעקומען. „און דיזער בעזוך איז זיין לעצטער בעזוך. היינט זעהען מיר זיך דאָס דעם לעצטען מאָל אין אונזער גאַנצען לעבען!"

„יאַ, יאַ, דאָס איז ניט מיין אַנדריי. . . דאָס איז ניט דער מאַן, וואָס האָט מיך אַזוי ליעב. . . מי האָט ביי מיר אַוועקגע'גנב'עט מיין

אַנדריי. דאָס איז אַן אַנדערער!" אַט דאָס אַלעס האָט די אומגליקליכע טאַניאַ געטראַכט, קוקענדיג אַנדריי'ן אין די אויגען און שלינגענדיג איהרע טרעהרען.

ענדליך האָט זי ניט אויסגעהאַלטען:

„אָה, איך בעט דיך, לאָז מיך צו רוה מיט דיינע „פלענער". איך קען עס שוין מעהר ניט אויסהאַלטען!"

„טאַניאַ!" האָט אַנדריי מיט פערוואונדערונג אויסגעשריגען. „דו זאָלסט אזוי ריידען!"

זי האָט זיך געחאפּט מיט די הענד פאַר'ן קאָפּ און האָט זיך פערטראַכט אַ ווײַלע.

„עס איז שרעקליך פון מיר," האָט זי צו זיך אַליין געזאָגט, „איהם יעצט צו בעהאַנדלען אויף אַזאַ אַרט."

און זיך ווידער אַרומוואַרפענדיג אויף זיין האַלז, האָט זי מיט האַרץ אויסגערופען:

„אָה פערצייה מיר, אַנדריי! פערצייה דאָס מיר! איך ווייס יעצט אַליין ניט וואָס איך רייד."

אַנדריי האָט אַ קוק געטהאָן אויף דער יונגער פרוי און האָט דערפיהלט, אַז זיין האַרץ צורייסט זיך אויף שטיקער. מיט וואָס אָבער קען ער איהר טרייסטען? וואָס קען ער איהר טהאָן, וואָס זאָל אים שטאַנד זיין צו שטילען איהר גרויסען שמערץ?

ער האָט אָנגעהויבען צו גלעטען איהרע האָר.

זי האָט אויפגעהויבען איהרע אויגען און ווען זי האָט דערזעהן זיין געזיכט, האָט זי פערבראָכען מיט איהרע הענד. זי האָט געפיהלט, אַז אָט באַלד, באַלד פערלאָזט ער איהר אויף אייביג. . .

זאָל זי איהם פיליכט אָבהאַלטען? אָה, ניין! דאָס וועט ניט העלפען. אַ שטיין וועט גיכער צוגעהן, איידער זי וועט בעוועגען זיין האַרץ, ער זאָל ניט געהן אַהין. . . ער זאָל זיך אָבזאָגען פון זיין פּלאַן און בלייבען מיט איהר? ער וועט איהר פעראַכטען, ווען זי וועט עס נאָר דערמאָנען.

אַנדריי האָט זיך אויפגעהויבען.

„זיי געזונד!" האָט ער אויסגערופען מיט אַ פערשטיקטען קול, אויסשטרעקענדיג זיינע הענד צו איהר.

„אָה, ניין, ניין, נאָך ניט!" האָט זי ערשראָקען אויסגעשריגען. „נאָך ניט! בלייב נאָך אַ ווײלע מיט מיר!"

אַנדריי האָט איהר צוגעצויגען צו זיך און האָט איהר צוגעדריקט צו זיין האַרצען.

„זיי געזונד!" האָט ער נאָך אַ מאָל געזאָגט. „עס איז שוין צייט, טאַניאַ, מיין טייערע, מיין געליעבטע! אָה, ווי גליקליך מיר וואָלטעןביידע געווען, ווען מיר וואָלטען געקענט בלייבען צוזאַמען!"

זי האָט אַ קוק געטהאָן אין זיינע אויגען און האָט דער־זעהן איהר פריהערדיגען אַנדריי; דעם זעלבען אנדריי, וועלכען זי האָט אַזוי ליעב געהאַט. פאַר וואָס האָט זי איהם בעליידיגט אין איהרע געדאַנקען? פאַר וואָס האָט זי אין איהם גענומען צווייפלען? יאַ, יאַ, זי האָט איהם ווידער! זי האָט איהם געפונען! דאָס איז ער, דער זעלבער, דער פריהערדיגער אַנדריי!

אָבער ווי שמערצליך עס איז איהם צו געפינען אויף אַ ווײלע, אום איהם גלייך ווידער צו פערלירען! פערלירען? אָה ניין, דאָס וועט זי ניט טהאָן! זי וויל איהם מעהר ניט פערלירען. זי ליעבט איהם אַזוי פיעל און וועט איהם ניט ערלויבען, ער זאָל געהן און מ'זאָל איהם דאָרט הרג'ענען. . . זי וויל דאָס ניט, זי קען דאָס ניט. זי קען אָהן איהם ניט אויסקומען. ער איז איהר גאַנצער לעבען. ער איז די ליכט פון איהר זעלע. איז עס דען איהר שולד, אַז זי האָט איהם אַזוי ליעב?

„הערצו, אַנדריי," האָט זי אויס־גערופען מיט ליידענשאַפט. „דו געהערסט מיר! דו האָסט מיר דאָס אַליין אַ מאָל געזאָגט. און יעצט וויל איך דיך האָבען. איך וויל דיך ניט לאָזען אַוועקגעהן פון מיר. דו הערסט? דו בלייבסט מיט מיר!"

אָבער אין אַ מינוט אַרום האָט זי אַרויסגעלאָזען זיינע הענד און פאַלענדיג בלייכערהייט אויף אַ שטוהל, האָט זי גענומען מאַכען מיט די הענד, ער זאָל אַוועקגעהן.

יעצט האָט ער זיך ניט געקענט ריהרען פֿון אָרט. ער האָט זיך אַ וואָרף געטהאָן אויף די קניע צו איהרע פֿים און האָט אָנגעהויבען צו קושען איהרע הענד, איהר געזיכט און איהרע אויגען.

„געה, געה," האָט זי מיט אַ שוואַכע שטימע געזאָגט. „געה, עס איז מיר יעצט אַביסעל בעסער. . . איך קען מעהר ניט אויסהאַלטען דיזע סצענע. געה שנעל. . ."

ער איז מיט אַ מאָל אויפֿגעשפּרונגען און האָט זיך אַ וואָרף געטהאָן צום טהיר. פֿון די טרעפּ איז אַראָפּגעפֿלויגען, פּונקט אַזוי ווי ווילדע חיות וואָלטען איהם נאָכגעיאָגט.

XXV.

די אטאקע.

דער גרויסער טאָג פֿון נקמה-נעהמען איז ענדליך געקומען. אַלעס איז שוין געווען פֿערטיג צום אַנגריף אויף דעם טיראן פֿון גאַנץ רוסלאַנד.

ווי נאָר עס האָט אָנגעפֿאַנגען צו טאָגען, האָט זיך א נ ד ר י י אויפֿגעחאַפּט און האָט נאָר געדרעמעלט, אויפֿשפּרינגענדיג יעדע פֿערטעל שטונדע אַ קוק צו טהאָן אויף'ן זייגער. מאָמער האָט ער פֿערשפּעטיגט. ענדליך איז איהם איבערדריסיג געוואָרען אַלע ווײַלע זיך אויפֿצוחאַפּען און איז אויפֿגעשטאַנען, זאָגענדיג צו זיך:

„היינט ביינאַכט וועל איך געווים שלאָפֿען אין אַ קעמעריל פֿון פּעטראָפּאַוולאָווסקי קרעפּאָסט, אויב מי וועט מיך ניט דער'הרג'ענען אויף'ן אָרט."

ער האָט זיך אָנגעפּאַנגען אָנצוטהאָן. קוקענדיג אויף איהם וואָלט קיינער ניט געזאָגט, אַז ער קלייבט זיך צו בעגעהן עטוואָס שרעקליכעס און אוננעוועהנליכעס.

ער האָט זיך געפונען אין אַ גאַנץ בעזאָנדערן צושטאַנד: ער איז ניט געווען ניט אויפגערעגט, ניט בעגייסטערט און ניט טרויעריג. זיין גאַנצער גייסט איז נאָר געווען פערנומען מיט איין געדאַנק, און אַלעס אַנדערע האָט ער אַזוי ווי פערגעסען. ער האָט זיך בעטראַכט אַזוי ווי ער וואָלט שוין געווען טויט. איין זאַך נאָר איז איהם געבליבען צו טהאָן און דאַן — דאַן איז זיין קאַריערע עררייכט, דאַן איז אַלעס צו ענדע, דאַן איז אייביגע רוהע. . .

ער איז שוין געווען אין גאַנצען אָנגעטהאָן, ווען די טהיר פון זיין צימער האָט זיך שטיל געעפענט, און וואַטאַזשקאָ איז אַריינגעקומען. וואַטאַזשקאָ איז געקומען נאָך פעטערבורג וועגען אַ פּלאַן, וועלכען די רעוואָלוציאָנערן פון דגבראַוויניק האָבען בעשלאָסען דורכצופיהרען, און דערוויל האָט ער אונטערגענומען צו זיין איינער פון אַנדריי'ס העלפערס.

ער איז שוין לאַנג געהאַט אויפגעשטאַנען און האָט נאָר געוואַרט אויף דער בעשטימטער שטונדע, אום אויפצוועקען אַנדריי'ן. זעהענדיג, אַז אַנדריי איז שוין אָנגעטהאָן, האָט ער איהם בעגריסט מיט אַ ציטערענדע שטימע און האָט איהם מיטגעטהיילט, אַז אַ געוויסער סאַזעפּין, איינער פון די מיטהעלפערס, וויל זיך מיט איהם געזעגענען.

אַנדריי האָט זיך דערמאָנט, אַז דיזען סאַזעפּין האָט ער געזעהן ווען ער איז אַריבער די גרענעץ, און ער האָט איהם אויפגענומען מיט פריידע. זיי האָבען געשפּראָכען וועגען זייערע אַלטע פריינדע, וועלכע זיינען מייסטענס געווען אין סיביר, אין געפענגניס אָדער גאָר טויט; וועגען זייער היציגען ויכוח איבער רוסלאַנד אין דעם שיינקעל אויף דער דייטשער גרענעץ, און וועגען פיעלע אַנדערע זאַכען. קיין איין וואָרט אָבער האָבען זיי ניט גערעדט וועגען דעם, וואָס האָט זיי יעצט געבראַכט צוזאַמען.

נאָכפרעגענדיג סאַזעפּין'ן וועגען זיינע אַלטע פריינד, האָט זיך אַנדריי אַליין געוואונדערט, צו וואָס נוצט דאָס איהם יעצט צו וויסען?

די עראינערונגען האָבען איהם געשיינט אַזוי אַלט, אַקוראַט ווי זיי וואָלטען פּאַסירט מיט אַ יאָהר פֿופֿציג צוריק. פֿונדעסטוועגען האָט ער דאָס דאָך געוואָלט וויסען, און ווען סאַזעפּין האָט איהם דערציילט ווי דער דוואָרניק האָט איהם אָנגענומען פֿאַר אַ פּריסטאַוו, ווייל ער האָט אַ מיליטערישען אויסזעהן און אַ בעפֿעהלענדע שטימע, האָט אנדריי זאָגאַר אַ לאַך געטהאָן.

וואַטאַזשקאָ האָט דערווייל אַריינגעטראָגען טהעע און צושפּייז. אַנדריי האָט רוהיג געגעסען און געטרונקען, אָבוואָהל ער האָט גאָר קיין אַפּעטיט ניט געהאַט.

זיי האָבען נאָך דאַן פֿערבראַכט און גערעדט איבער פֿערשידענע זאַכען. וואַטאַזשקאָ האָט געהאַלטען אין מיטען דערציילען אַ געשיכטע וואָס ער האָט געהאַט מיט דער פּאָליציי, ווען אַנדריי האָט אַ קוק געטהאָן אויף'ן זייגער און האָט רוהיג געזאָגט:

„עס איז שוין צייט!"

זיי זיינען אַלע דריי מיט אַמאָל אויפֿגעשטאַנען און זיינען געוואָרען זעהר ערנסט.ביידע יונגע לייט האָבען זיך צוקושט מיט אַנדריי'ן און זיינען גלייך אַוועקגעגאַנגען ערפֿילען יעדער איינער זיין זאַך. אַנדריי איז נאָך געבליבען אַ מינוט צוואַנציג, דען ער האָט בעדאַרפֿט קומען דער לעצטער אויף דער סצענע, ווען אַלע פֿאָרבערייטונגען וועלען זיין אין ריכטיגער אָרדנונג.

ווען אַנדריי איז צוגעקומען צו אַ בעשטימטע גאַס, ניט וויים פֿון קייזערליכען פּאַלאַץ, האָט ער געטראָפֿען וואַטאַזשקאָ'ן, וועלכער האָט אונגעדולדיג געוואַרט אויף איהם.

„איך וועל וואַרטען אויף דיזען אָרט," האָט ער געלאַסען געזאָגט צו וואַטאַזשקאָ'ן. „געהט און זאָגט די קאַמעראַדען צו טהאָן אַזוי ווי עס איז בעשטימט."

ווען וואַטאַזשקאָ איז אַוועקגעגאַנגען האָט זיך אַנדריי אומגעקוקט און האָט באַלד אויסגעצויגען זיין רעכטע האַנד, אום צו פֿיהלען, אייב זי איז גענוג שטאַרק און ציטערט ניט. מיט דער ערשטער פּראָבע איז ער געבליבען אונצופֿריעדען, דען זיינע פֿינגער האָבען עטוואָס

געציטערט. אין עטליכע מינוט אַרום האָט ער געמאַכט אַ נייע פּראָבע און דיזעס מאָל איז ער שוין צופֿרידען געווען מיט זיך און האָט רוהיג געוואַרט אויף דעם בעשטימטען סיגנאַל.

ווי ער האָט נאָר דערזעהן סאַזעפּין'ן פֿון ווייטען, איז ער צוגעגאַנגען צו איהם, אום צו הערען דאָס לעצטע וואָרט. סאַזעפּין'ס געזיכט איז געווען בלייך און טרויעריג, אָבער ער איז געגאַנגען רוהיג און פֿעסט, אַזוי ווי ניט איהם מיינט מען עס. ווען זיי זיינען צוגעקומען נאָהענט, האָט סאַזעפּין זיך אַ נייג געטהאָן מיט אַ בליק, וואָס האָט גערעדט מעהר ווי ווערטער.

„דער צאַר איז אַרויסגעגאַנגען צו זיין געוויינליכען שפּאַציר," האָט ער נאַכהער שטילערהייט געזאָגט.

אַנדריי האָט אַ שאָקעל געטהאָן מיט'ן קאָפּ און האָט אָנגעפֿאַנגען צו געהן צום פּלאַץ פֿון קייזערליכען פּאַלאַץ.

„יעצט איז ענדליך געקומען די לעצטע שטונדע, אויף וועלכער איך האָב אַזוי לאַנג געוואַרט!" האָט ער זיך געטראַכט.

ער איז געווען פֿינף הונדערט פֿוס פֿון דעם אָרט, וואו דער קייזער פֿלעגט מאַכען זיין געוויינליכען מאָרגען־שפּאַציר, אָבער אַרום זיינען שוין געווען פֿול שפּיאָנען און איבערגעקליידעטע זשאַנדאַרען. זיי האָבען געוואַרט אויף אַלע ווינקלען פֿון די גאַסען, וועלכע האָבען געפֿיהרט צום פּאַלאַץ. זיי האָבען געהאַט אַ בעפֿעהל, צו אַרעסטירען יעדע פֿערדעכטיגע פּערזאָן און איבערהויפּט גאָר ניט צו־צולאַזען קיין דורכגעהער. ווען אַנדריי איז צוגעקומען עטוואָס נעהענטער האָט איהם אַן אַלטער, פֿיין געקליידעטער מאַן, וועמען ער וואָלט קיינמאָל ניט גערעכענט פֿאַר אַ שפּיאָן, אָבגעהאַלטען און האָט העפֿליך געזאָגט:

„זייט אַזוי גוט, מיין הערר, און נעהמט אַן אַנדער וועג."

„וואַרום?" האָט אַנדריי געפֿרעגט מיט אַ געמאַכטע פֿערוואונדערונג און איז זיך ווייטער געגאַנגען, אום צוצוקומען אַלץ נעהענטער.

„עס איז שטרענג פֿערבאָטען צו געהן דורך דיזער גאַס. געהט בעסער באַלד צוריק, אויב איהר ווילט ניט אַריינפֿאַלען," האָט דער אַלטער געזאָגט, איהם נאָכגעהענדיג.

„אָבער עס איז דאָך ניטאָ קיין זאַך, וואַרום מי זאָל ניט קענען געהן מיט דיזער גאַס. . . איך פֿערשטיי ניט, וואַס איהר ווילט,“ האָט אַנדריי געענטפֿערט מיט אַ האַלב בייזען און האַלב פֿערוואונדערטען טאָן, געהענדיג אַלץ פֿאָרווערטס.

דער אַלטער האָט דאַן אַ מאַך געטהאָן מיט דער האַנד, און צוויי אַנדערע שפּיאָנען, וועלכע זיינען געשטאַנען אויף דעם ווינקעל פֿון דער נעכסטער גאַס, האָבען אָנגעפֿאַנגען שנעל צו געהן צו אַנדריי׳ן, מיט דעם צוועק איהם צו אַרעסטירען. זיין לאַגע איז געוואָרען זעהר אַ קריטישע. ער האָט זיך אָבגעשטעלט. זיין כונה איז געווען זיך צו צוקריגען מיט די שפּיאָנען און צו פּראָטעסטירען, כדי צו געווינען עטליכע מינוט.

ער האָט געוואוסט, אַז באַלד וועט דער קייזער דאַרפֿען פֿערביי געהן, און די שפּיאָנען וועלען דאַן מוזען אָבטרעטען אָן אַ זייט. די צייט איז אָבער געווען אַזוי גוט אויסגערעכענט, אַז אַנדריי האָט זיך פֿערשפּאָרט צו קריגען מיט די שפּיאָנען.

גראַדע אין דער מינוט האָט יך בעוויזען דעם קייזער׳ס הונד ביים ענדע פֿון גאַס, און די שפּיאָנען זיינען אויף׳ן שטעל פֿערשוואונדען געוואָרען. דער צאַר האָט געדאַרפֿט פֿערבייגעהן אין אַ מינוט אַרום, און זיי האָבען געהאַט אַ בעפֿעהל, זיך ניט צו ווייזען אויף דעם וועג, וואו ער געהט.

אַנדריי איז זיך לאַנגזאַם געגאַנגען פֿאָראויס און איז צוגעקומען אָהן ווייטערע שטערונגען ביז צום עק גאַס. דער קייזער איז אין דער מינוט געווען עטליכע שריט פֿון אַלכסנדר דעם ערשטענס מאָנומענט וואָס שטעהט אויף דעם דוואָרצאָווען פּלאַץ.

פֿון דעם פֿענסטער פֿון אַ הויז געגענאיבער האָבען צוויי יונגע לייט געקוקט אויף דער סצענע מיט אָן איינגעהאַלטענעם אָטהעם. איינער פֿון זיי איז געווען דזשאָרדזש. ער האָט געזעהן, ווי אַנדריי איז פֿערהאַלטען געוואָרען פֿון די שפּיאָנען, און ער האָט שוין געהאַלטען זיין העלדישען פֿריינד פֿאַר פֿערלאָרען. אָבער אין איניגע מינוט אַרום האָט ער דערזעהן, ווי אַנדריי געהט זיך פֿעסט און רוהיג צום קייזער.

ווען דער צאַר האָט בעמערקט אַן אונבעקאַנטען אויף זיין וועג, האָט ער זיך אַ טרייסעל געטהאָן. ער האָט זיך אָבער ניט אָבגעשטעלט און איז געגאַנגען ווייטער. איינהאַלטענדיג דעם אָטהעם האָט דזשאָרדזש געקוקט מיט פלאַמענדע אויגען אויף דעם גאנג פון ביידען. אָט זיינען זיי שוין צוזאַמענגעקומען, און פון דעסטוועגען האָט נאָך גאָר ניט געטראָפען.

„וואַרום וואַרט ער? . . . וואָס זאָל דאָס בעדייטען?" האָט דזשאָרדזש געטראַכט אין זיין גרויסער אויפרעגונג.

דער אמת איז אָבער געווען, אַז אַנדריי איז נאָך ניט געווען אַזוי נאָהענט צום צאַר, ווי דזשאָרדזש'ן האָט עס פון ווייטען געשיינט. זיי זיינען געווען איינער פון דעם אַנדערן אַן ערך פון פופציג פוס, און דאַן האָט אַנדריי בעדאַרפט, ווי עס איז געווען בעשטימט, אַראָבנעהמען זיין הוט און וואַרטען מיט אַ הוילע קאָפּ ביז דער קייזער וועט צו איהם צוגעהן. אָבער אָנשטאָט צו מאַכען דיזע צערעמאָניע האָט ער שנעל אַרויסגענומען דעם רעוואָלווער פון זיין קעשענע, האָט איהם אָנגעשטעלט און האָט אויסגעשאָסען אויף'ן צאַר.

די קויל איז אָבער איבערגעפלויגען איבער'ן קייזער'ס קאָפּ. דער רעוואָלווער האָט געשלאָגען צו הויך און מי האָט געמוזט צילעווען אין די פיס, אום צו קענען דערשיסען אַ מענשען. צו זיין אונגליק אָבער האָט עס אַנדריי אויסגעפונען צו שפעט.

עטליכע סעקונדען איז ער געבליבען שטעהן ווי אַ פערשטיינערטער מיט אַראָבגעלאָזענע הענד. ער האָט וואַרשיינליך גערעכענט ביי זיך, ווי אַם בעסטען צו טרעפען, דען באַלד האָט זיך ווידער דערהערט אַ שאָס, דאַן נאָך איינער, דאַן אַ דריטער, ביז וואַנען עס איז קיין איין קויל ניט געבליבען אין זיין רעוואָלווער.

דער צאַר איז געווען בלייך און דערשראָקען, אָבער ער האָט זיך דאָך ניט פערלאָרען. ער האָט אויפגעהויבען די פאָלעס פון זיין שינעל און איז געלאָפען אַזוי שנעל ווי ער האָט נאָר געקענט, אָבער ניט גלייך. ער האָט זיך געדרייט יעדע סעקונדע אין אַן אַנדער זייט. דאָס האָט איהם געראַטעוועט, דען אַנדריי, וועלכער איז איהם נאָכגעלאָפען,

האָט ניט געקענט האָבען אַ ריכטיגען ציעל. איין קויל האָט נאָר דורכגעלעכערט דעם צאַר'ס שינעל. די איבעריגע זיינען פערבייגעלאָפען.

די גאַנצע שיסעריי האָט אין גאַנצען געדויערט איין מינוט, אָבער אין דער צייט האָבען זיך שוין די שפּיאָנען, וואָס האָבען זיך געהאַלטען פערשטעקט אין אַלע ווינקעלאַך פון פלאַץ, געלאָפען צו איהם ווי פערסס'טע און האָבען אַרויסגעלאָזען קולות ווי ווילדע חיות. פון'ם פענסטער האָט דזשאָרדזש געזעהן, ווי אַזוי אַ מאַסע שפּיאָנען זיינען צוגעקומען אַלץ נעהענטער צו אַנדריי'ן פון אַלע זייטען און האָבען זיך געוואָלט אַרויפוואַרפען אויף איהם. איין מאָמענט זיינען זיי געבליבען שטעהן, וואַרפענדיג אויף אַנדריי'ן פייעריגע בליקען. קיינער פון זיי האָט ניט געוואַגט צו זיין דער ערשטער. זעהענדיג אָבער, אַז ער איז ניט בעוואַפענט און ער וויל זיך מעהר ניט שלאָגען, האָבען זיי זיך אַלע מיט אַ מאָל אַ לאָז געטהאָן אויף איהם. ווייטער האָט נאָר דזשאָרדזש געהערט זייערע ווילדע קולות און געשרייען, דען ער האָט צוגעמאַכט זיינע אויגען מיט די הענד און האָט מעהר ניט געזעהן.

צושלאָגען און האַלב טויט האָט מען אַנדריי'ן געבראַכט אין געפענגניס. מי האָט איהם אויסגעהיילט, און דאַן פעראורטהיילט און באַלד געהאַנגען. . . . .

ער איז פערלאָרען געגאַנגען. אָבער די זאַך, פאַר וועלכער ער האָט זיך געבראַכט פאַר אַ קרבן, איז ניט געשטאָרבען. טראָץ אלע פערפאָלגונגען און נידערלאַגען געהט זי דאָך פאָרווערטס צום זיעג, וועלכער קען אַנדערס ניט ערדייכט ווערען, אין אונזער טרויעריגער וועלט, נאָר דורך די ליידען און זעלבסט־אויפאָפּפערונגען פון אייניגע אויסגעקליבענע מענשען.

ע נ ד ע.